

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ

ISSN-1857-9779

Б И Л Т Е Н
НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ

Број 1103

Скопје, 1 јули 2015 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Велимир СТОЈКОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

5.8. 2013

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКиМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италик формата за македонските букви ‘**g**’, ‘**u**’, ‘**u**’, ‘**t**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКиМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**ѐ**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**й**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

Проректор

Проф. д-р Коле Василевски

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

Содржина на Билтен број 1103 од 1 јули 2015 година

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Модел на консеквентно развивање и управување со архитектонски проекти-метод на генерирање на архитектонски детаљ низ проектен процес** од м-р **Димитар Папастеревски**, пријавена на Архитектонскиот факултет во Скопје.....8-12

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот **Математика, I дел** од авторите **Силвана Петрушева, Ѓорѓи Марковски, Даниел Велинов**, пријавен на Градежниот факултет во Скопје.....13-24
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Анализа на чувствителноста на геомеханичката стабилност на косините во површинските копови за јаглен од главните влијателни фактори** од м-р **Идавер Хусеини**, пријавена на Градежниот факултет во Скопје.....25-30
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Методологија за примена на интеракциони анализи при проценка на ризик за загадување на подземните води** од м-р **Зоран Качески**, пријавена на Градежниот факултет во Скопје.....31-39
4. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (**Горан Секуловски, Наташа Неделковска, Бојан Јаневски, Мирослав Кимовски, Цветан Ѓорѓиевски, Лидија Војнеска, Влатко Димитровски, Хусамедин Целадин, Ненад Стојчевски, Емилија Станишковска**).....40-42

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по економски науки по предметите основи на економијата и управување со системи на Економскиот факултет во Скопје (**д-р Предраг Трпески**).....43-61
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по економски науки од наставно-научната област на финансиите по предметот локални финансии на Економскиот факултет во Скопје (**д-р Сузана Макрешанска**).....62-73

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (**Маја Илиевска-Кузмановска, Дарко Станојковски, Димитар Калков, Жико Ѓорик, Михајло Иванов**).....74

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Проценка на левокоморна дијастолна дисфункција и капацитет на физичко оптоварување кај пациенти со висок кардиоваскуларен ризик скор и сочувана систолна локомоторна функција** од **д-р Жарко Христовски**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....75-83
2. **Приговор** на Рефератот за избор на шест научни работници по предметот хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1102 од 15.6.2015 година, поднесен од **ас. д-р Огнен Ивановски**.....84-85
3. **Одговор** на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на шест научни работници по предметот хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1102 од 15.6.2015 година.....86-87

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**м-р Татјана Штерјова, м-р Урим Исени, м-р Катерина Кочковска**).....88-89

2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**Виктор Стојанов, Трајче Јованов, Стефан Рашковски, Влатко Василев, Зоја Зердеска, Тања Стојановска, Петра Михајловска, Благородна Аранѓелова, Роберт Ѓурчевски, Пепица Карадакова, Маргарита Карова, Милена Тривковиќ, Ива Наумоска, Воислав Величковски, Маријана Иловска, Александар Симјаноски, Живко Георгиевски, Дона Бумбова, Катерина Пешиќ, Александар Марков, Моника Лешниковска, Андријана Трпчевска, Сања Премческа, Уфук Клине, Ана Божарова, Јана Симјановска, Елизабета Шишкоска, Бојан Петковски, Неда Расолковска, Столе Ристов, Владимир Миновски, Марија Величковска, Мартин Наумовски, Кристина Качела, Мите Атанасов, Ангелина Секулоска, Исмаил Камбери, Трајче Арсов, Андријана Поповска, Верица Ризова, Душанка Петкова, Ана Стојменовска, Елена Трајкова, Љирим Кадриу, Ана Слатинец-Несторска**).....90-98

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Евалуација на врската помеѓу цирконијата и порцеланските маси за фасетирање** од **д-р Анета Мијоска**, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....99-104

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области неорганска хемиска технологија – базна индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија – друго и воздух, вода и почва на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**д-р Бошко Бошковски**).....105-116
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**Предраг Карамановски, Петре Танчев, Нешка Сараќинчева**).....117

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Реферат за избор на насловен доцент во наставно-научната област математика на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (**д-р Сања Атанасова**).....118-133
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (**Никола Димитров, Димитар Бишкоски, Велимир Димов, Ѓурѓица Бошкоска**).....134-135

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област ботаника на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (**д-р Елизабета Мискоска – Милевска**).....136-148
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Моделирање на предвидувањето на побарувачката на пиво во Република Македонија**, изработена од **м-р Симеон Милевски**, пријавена на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.....149-153
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (**Марјанчо Црвенковски, Славица Динушева, Мартин Николоски, Кристина Поцкова**).....154

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Е-медицински сервиси базирани на семантички веб** од **м-р Марина Апостолова Трпковска**, пријавена на Факултетот а информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.....155-161

ФАКУЛТЕТ ЗА ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ

1. Реферат за избор во насловно звање – доцент на Катедрата за вајарство на Факултетот за ликовни уметности во Скопје (**м-р Валентина Стевановска**).....162-175
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за ликовни уметности во Скопје (**Велимир Жерновски, Тони Остојиќ, Дејан Спасовиќ**).....176

ФАРМАЦЕВТСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области аналитика на лекови и применета хемија и фармацевтски анализи на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**д-р Јелена Ацевска**).....177-193
2. Реферат за избор на два наставника во сите наставно-научни звања во наставно-научната област применета хемија на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**д-р Наталија Наков, д-р Лилјана Богдановска**).....194-217
3. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**Катерина Кубелка Сабит, Ментор Хамиди**).....218
4. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**Марија Капетановска**).....219
5. Преглед на прифатени теми за изработка на специјалистички трудови на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**Биљана Груевска, Марија Стојанов, Роза Марковска Дамеска, Наташа Вељановска**).....220-221

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Рецепцијата на музичкото дело во естетичките теории на дваесеттиот век од м-р Дуња Иванова**, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....222-225

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**м-р Дрита Џемаили**).....226
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**Лиридона Јашари, Зекирја Цури, Дарко Николовски**).....227

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Кластерите како инструмент за развој на семејните бизниси во Република Македонија од м-р Гоце Марковски**, пријавена на Економскиот институт во Скопје.....228-233
2. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот институт во Скопје (**Бјанка Капушевска, Дарко Спасовски, Кирил Црвенковски, Наташа Николовска Станковиќ, Горан Стојчевски, Наташа Ристовска, Тодор Велјанов, Бранко Спасовски, Андријана Касапоски Смилева, Снежана Стојаноска, Ивана Стојкова, Фидарија Муминовски, Марина Чадиноска, Коста Цветковски, Сањица Србиновска, Никола Николовски**).....234-237

ИНСТИТУТ ЗА ДУХОВНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА АЛБАНЦИТЕ

1. Реферат за избор во звањето научен соработник на ЈНУ Институт за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје (**д-р Бесник Емини**).....238-251
2. Реферат за избор во звањето научен соработник на ЈНУ Институт за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје (**д-р Ермаљ Мехмети**).....252-256

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ МИСИРКОВ“

1. Реферат за избор на научен советник/редовен професор во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје (**д-р Елена Јованова-Грујовска**).....257-268

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Реферат за избор во звањето виш научен соработник на ЈНУ Институт за национална историја во Скопје (**д-р Мирјана Нинчовска**).....269-272
2. Реферат за избор на научен соработник во Одделението за античка и средновековна историја на Македонија (до 1371 година) во ЈБУ Институт за национална историја во Скопје (**д-р Стефан Пановски**).....273-279
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Македонските поклоници од XVIII и XIX век** од **м-р Снешка Лакалиска**, пријавена во Институтот за национална историја во Скопје.....280-290
4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Петар Чаулев во македонското револуционерно движење** од **м-р Никола Митровиќ**, пријавена во Институтот за национална историја во Скопје.....291-294

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МОДЕЛ НА КОНСЕКВЕНТНО РАЗВИВАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЕКТИ – МЕТОД НА ГЕНЕРИРАЊЕ НА АРХИТЕКТОНСКИ ДЕТАЉ НИЗ ПРОЕКТЕН ПРОЦЕС“ ОД М-Р ДИМИТАР ПАПАСТЕРЕВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА АРХИТЕКТОНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 21.5.2015 година, донесе Одлука за формирање Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Димитар Папастеревски со наслов МОДЕЛ НА КОНСЕКВЕНТНО РАЗВИВАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЕКТИ – МЕТОД НА ГЕНЕРИРАЊЕ НА АРХИТЕКТОНСКИ ДЕТАЉ НИЗ ПРОЕКТЕН ПРОЦЕС, во состав: д-р Страхиња Трпевски, доцент - претседател, проф. д-р Тихомир Стојков, редовен професор, ментор-член, д-р Огнен Марина, вонреден професор- член, д-р Александар Радевски, доцент- член и д-р Маријана Лазаревска, доцент на Градежниот факултет-член.

Комисијата во наведениот состав, ја прегледа доставената докторска дисертација и на Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација под наслов МОДЕЛ НА КОНСЕКВЕНТНО РАЗВИВАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЕКТИ – МЕТОД НА ГЕНЕРИРАЊЕ НА АРХИТЕКТОНСКИ ДЕТАЉ НИЗ ПРОЕКТЕН ПРОЦЕС од кандидатот м-р Димитар Папастеревски содржи 174 страници, од коишто: две страници апстракт на македонски и англиски јазик, две страници содржина, шест дијаграми, 40 графички прилози од проекти, 30 графички прилози со 5 сегменти од Основниот архитектонски проект со проект за изведба за обнова на основното училиште ОУ „Ј.Х. Песталоци“, Скопје – фаза архитектура, каде што се поместени 65 проектирани архитектонски детали, единаесет страници со 39 заклучоци и две страници библиографски единици

Трудот е структуриран во пет (5) поглавја систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатот укажува дека трансформацијата и развивањето на *концептуалната идеја (идејното архитектонско решение)* во *идеен и основен проект со проектна документација за градење* е сукцесивно движење од нешто што е помалку дефинирано (апстрактно, релативно) кон нешто што е сеопфатно, прецизно и јасно дефинирано (материјално). Тоа се реализира низ формален процес од селектирани *консеквентни* и *инверзни* истражувања и донесување одлуки со кои се разрешуваат архитектонските и другите проблеми при развивањето на тој процес.

Првото поглавје од докторската дисертација насловено „Проектен процес“, во 4 потточки, кандидатот укажува дека современите тенденции за целисходна реализација и управување со процесот на изработка на архитектонски проекти и архитектонска

документација се сериозен предизвик за архитектите проектант и дека од нив се бара да поседуваат професионален капацитет за разрешување на најразлични проблеми поврзани со проектниот процес, не само од формален, технички, економски и финансиски аспект туку и од многу други аспекти поврзани со сложеноста на современото општество.

Второто поглавје насловено „Современи методи на развивање на проекти и проектна документација“, во пет потточки, развива еден современ метод на управување со изработка на архитектонски проекти во четири глобални фази: прва фаза - *препријоректна процедура* каде што инвеститорот ја дефинира и ја планира инвестицијата, ги разрешува сите прашања поврзани со локацијата и изготвува прелиминарна проектна програма; во втората фаза – *проектирање* изработува два типа на архитектонски проекти – идејно архитектонско решение и идеен архитектонски проект; во третата фаза – *изработка на проектна документација со фазни проекти* се изработува основен архитектонски проект и документација за градење; во четвртата фаза – *ревизија* се утврдува техничката валидност на проектната документација согласно со утврдените законски одредби. Во ова поглавје, кандидатот посебно го нагласува значењето на идејното архитектонско решение за посложени и позначајни архитектонски објекти и предлага тоа да се реализира како задолжителна обврска на инвеститорот преку јавен или повикан конкурс или директна нарачка преку одреден проектант. Во истото поглавје, кандидатот посебно го нагласува значењето на *идејниот архитектонски проект*, кој што е формален документ и како таков пропишан со Законот за градење на РМ.

Третото поглавје под наслов „Развивање и изработка на основен проект и проектна документација“ го отвора просторот на управување (менаџирање) на најсложениот сегмент од проектниот процес – изработка на *основниот архитектонски проект* и фазната проектна документација (проект за градење). Притоа, кандидатот посебно нагласува дека, во согласност со светските стандарди, оваа фаза може квалитетно да се развие само врз основа на исклучително квалитетно изработен идеен архитектонски проект. Во поглавјето кандидатот ги подвлекува шесте клучни информациски параметри што произлегуваат од идејниот архитектонски проект (стр. 71).

Четвртото поглавје под наслов „Модел на консеквентно развивање и управување со основен архитектонски проект и координација со фазната проектна документација“. Во ова поглавје, кандидатот зборува за своите искуства и сознанија од најсовремените светски методи за управување со основниот архитектонски проект и фазната проектна документација. Кандидатот истражува и предлага оригинални методи за развивање на оваа фаза од проектниот процес, каде што клучна теза е нагласување на значењето на проектираниот архитектонски детал, неговото генерирање како основна алатка за развивањето на основниот архитектонски проект и проектната документација. Оваа теза кандидатот ја поткрепува со селектирана серија од графички прилози на неговата дипломска работа под наслов: „Висока школа за архитектура и дизајн во Охрид“ – уникатен проект и единствен таков изработен на Архитектонскиот факултет во Скопје. Во овој проект, кандидатот за прв пат воведува изработка на карактеристични фрагменти-*геџаљ* *основи* и *геџаљ пресеци*, генерирани врз основа на една серија проектирани архитектонски детали и како такви транспонирани во карактеристичните основи и пресеци.

Во петтото поглавје под наслов „Методи за генерирање на архитектонски детал низ проектниот процес“, кое е и доминантно во докторската дисертација како завршно истражување, кандидатот го објаснува процесот на генерирање на архитектонскиот детал како антитеза на таканаречениот “метод” на преземање на готови архитектонски детали од најразлични каталожки (електронски или печатени) номенклатури, односно како антитеза

на т.н. „каталожка архитектура“. Притоа, тој нагласува дека *добра* или *коректна архитектура* може да се создаде само ако во развивањето на проектниот процес се направат релевантни истражувања на сите аспекти на нејзината дисциплина низ проектиран архитектонски детаљ, со што може да се создаде простор за креативна иновативност. Во посебна потточка од ова поглавјем кандидатот го објаснува поимот архитектонски детаљ како мини-тоталитет на еден фрагмент од проектниот процес, кој во одреден, податлив размер ја објаснува севкупноста и логиката на поредокот на одредени елементи и склопови во една фрагментарна целина- проектиран архитектонски детаљ. Исто така подвлекува дека генезата на проектираниот архитектонски детаљ е мисловен процес што е јасен и индуктивно се развива по *метод на напорна линија* со цел докрај да се заврши одреден фрагмент од проектот во синергетска релација со другите фрагменти во него низ просторот на детаљ основите и детаљ пресеците. Кандидатот посебно ги нагласува трите клучни елементи на проектираниот архитектонски детаљ, и тоа; а) јасен и прецизен цртеж во соодветен размер; б) мерки со кои се дефинираат димензионалните параметри и нивните релации во севкупноста на детаљ; в) систематизиран детален опис на сите материјални елементи што се предмет на истражувањето во детаљот. Ова поглавје завршува со една исклучителна серија на графички прилози и архитектонски детали во чијашто изработка кандидатот учествувал при развивањето на основниот архитектонски проект и проект за изведба за обнова на ОУ „Ј.Х. Песталоци“, Скопје во текот на 2008 година. Носител на овој проект беше Архитектонскиот факултет во Скопје, каде што учествувал и проф. д-р Тихомир Стојков–раководител и одговорен проектант, проф. д-р Мартин Гулевски и доц. д-р Михајло Зиновски.

Трудот завршува со една листа на **39 заклучоци** низ кои сукцесивно и едноставно се следи севкупното истражување на оваа докторска дисертација.

Предмет на истражување е општата феноменологија на архитектонското проектирање, развивањето и управувањето со проектниот процес и начинот на материјализирање на архитектонската идеја низ тој процес. Притоа, посебно се истражени највисоките стандарди и развојни фази при развивањето на архитектонските проекти, структурата на учесниците во проектниот процес, улогата на консултантите, програмирањето и објективизирањето на инвестицијата.

Состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во трудот, кандидатот, по метод на компаративна анализа, развива тези на кој начин да се подигне нивото на изработка на архитектонски проекти и проектна документација во РМ, забележувајќи дека постојат сериозни диспропорции и неусогласености, како во регулативата така и во практиката, како резултат на што може да се констатира сериозно „паѓање“ на архитектонската професија, значењето на архитектонските проекти и сериозни пропусти во реализирањето на еден инвестициски проект. Оваа генерална констатација укажува на еден многу сериозен општествен проблем кој ја засега и севкупната економија на земјата ако се има предвид значењето на инвестирањето и инвестициските проекти во градежништвото како клучна стопанска гранка на една земја во којашто учествуваат околу 30 други стопански гранки.

Краток опис на применетите методи

Покрај стандардните методи применети во истражувањето (развивање по тн. метод на угорна линија, генеративни, дедуктивни и индуктивни методи, итн.), кандидатот

развија нов оригинален метод на таканаречено *консеквентно и инверзно развивање* на архитектонските проекти преку проектирана клучна алатка на архитектонските истражувања - **проектиран архитектонски детаљ**, при што со извонредните можности на компјутерските и софтверските технологии многу лесно и едноставно може да се врши транспозиција и координација во сите графички прилози преку т.н. накрсно-референтно маркирање (обележување) на развојноста на процесот на архитектонско проектирање и изработка на архитектонски проекти.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Имајќи ја предвид реалноста на состојбите во реализацијата на инвестициските проекти од областа на градежништвото, состојбите на професиите - учесници во градењето и начините на којшто се реализираат процесите на изработка на проекти и проектна документација, како краен резултат од овој исклучително значаен научен труд се сугерираат сериозни поместувања и надградувања на важечката законска регулатива со најсовремените светски искуства од оваа област. Во таа смисла, кандидатот предлага на кој начин да се дефинира и реализира временскиот буџет (*оптимална оценица и ажурирана оценица*) како клучен фактор за контрола на проектниот процес и можноста низ неговото развивање да се направат реални заштеди и профит, а не загуби.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Димитар Папастеревски, со наслов **МОДЕЛ НА КОНСЕКВЕНТНО РАЗВИВАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЕКТИ – МЕТОД НА ГЕНЕРИРАЊЕ НА АРХИТЕКТОНСКИ ДЕТАЉ НИЗ ПРОЕКТЕН ПРОЦЕС**, претставува пионерско истражување од областа на управување со проекти и проектната документација и претставува сериозен придонес кон заложбите за квалитетно подигање на целиот процес на реализација на инвестициските проекти од областа на архитектурата.

Од увидот во дисертацијата, Комисијата едногласно го ценеше големото искуство и способност на кандидатот во сопственото надградување од оваа исклучително комплексна материја. Сите прилози (графички и други) се авторски труд на кандидатот и од увидот во нив може да се заклучи дека тој поседува висока ерудиција во користењето на архитектонскиот јазик во едно мошне суптилно подрачје од проектниот процес и исклучителна вештина во развивањето и користењето на проектираниот архитектонски детаљ.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Димитар Папастеревски, со наслов **МОДЕЛ НА КОНСЕКВЕНТНО РАЗВИВАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЕКТИ – МЕТОД НА ГЕНЕРИРАЊЕ НА АРХИТЕКТОНСКИ ДЕТАЉ НИЗ ПРОЕКТЕН ПРОЦЕС**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за изработка на докторски труд.

ЗАКЛУЧОК СО ПРЕДЛОГ

Комисијата смета дека докторската дисертација **МОДЕЛ НА КОНСЕКВЕНТНО РАЗВИВАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЕКТИ – МЕТОД НА ГЕНЕРИРАЊЕ НА АРХИТЕКТОНСКИ ДЕТАЉ НИЗ ПРОЕКТЕН ПРОЦЕС**, претставува значаен придонес во развивањето и надградувањето на процесите на архитектонскиот

проект и проектната документација. Во таа смисла, овој труд има голем степен на апликативност како на подрачјето на едукација на архитектите, така и во реалната професионална констелација. Заклучоците на кандидатот се дека вака развиван проектен процес неминовно води кон креативна рационалност на архитектонската идеја и нејзината целисходност како уникатно архитектонско решение врз кое може да се реализира квалитетна архитектура без разлика на степенот на материјализација (ниско, средно и високо ниво на материјализација).

Ова прашање дефинитивно го отвора проблемот на оспособеност на проектантите, релативно брзо да го канализираат проектниот процес кој во почетокот се заснова на архитектонска идеја и повеќе можни решенија кон едно оптимално можно решение.

Врз основа на претходно наведеното, Комисијата со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Димитар Папастеревски со наслов МОДЕЛ НА КОНСЕКВЕНТНО РАЗВИВАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЕКТИ – МЕТОД НА ГЕНЕРИРАЊЕ НА АРХИТЕКТОНСКИ ДЕТАЉ НИЗ ПРОЕКТЕН ПРОЦЕС.

КОМИСИЈА

1. Д-р Страхиња Трпевски, доцент (претседател), с.р.
2. Проф. д-р Тихомир Стојков, редовен професор (ментор), с.р.
3. Д-р Огнен Марина, вонреден професор (член), с.р.
4. Д-р Александар Радевски, доцент (член), с.р.
5. Д-р Маријана Лазаревска, доцент на Градежниот факултет (член). с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „МАТЕМАТИКА, I ДЕЛ“ ОД АВТОРИТЕ
СИЛВАНА ПЕТРУШЕВА, ЃОРЃИ МАРКОВСКИ И ДАНИЕЛ ВЕЛИНОВ**

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет, бр.02-2/94-138, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Математика, I дел“ од авторите: проф. д-р Силвана Петрушева, вонреден професор на Градежниот факултет во Скопје, проф. д-р Ѓорѓи Маркоски, вонреден професор на ПМФ во Скопје и доц. д-р Даниел Велинов, доцент на Градежниот факултет во Скопје, наменет за студентите на Градежниот факултет, за предметот/-ите математика и математика 1, избрани се проф. д-р Никита Шекутковски, редовен професор на ПМФ во Скопје, проф. д-р Валентина Миовска, вонреден професор на ПМФ во Скопје и проф. д-р Лилјана Денковска, редовен професор на Градежниот факултет во Скопје.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Математика, I дел
Назив на предметната програма:	Математика 1 и математика
Назив на студиската програма:	Градежништво; геодезија; геотехника
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	
Предметот математика 1 на Градежниот факултет е задолжителен предмет со фонд на часови 4+4, број на ЕКТС-кредити - 9 и се слуша во прв семестар.	
Предметот математика на Градежниот факултет е задолжителен предмет со фонд на часови 4+4, број на ЕКТС-кредити - 9 и се слуша во прв семестар.	

Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 190 страници (формат В 5), напишани на компјутер, со големина на фонтот 11 pt и 10 pt. Текстот е поделен во 7 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи (околу) 90 слики и 1 табела.

РЕЦЕНЗЕНТИ

1. Проф. д-р Никита Шекутковски,
редовен професор на ПМФ, - Скопје с.р.
2. Проф. д-р Валентина Миовска,
вонреден професор на ПМФ - Скопје с.р.
3. Проф. д-р Лилјана Денковска, редовен

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р НИКИТА ШЕКУТКОВСКИ

Краток опис на содржината:	Ракописот „Математика, I дел“ од авторите проф. д-р Силвана Петрушева, проф. д-р Ѓорѓи Маркоски и доц. д-р Даниел Велинов е наменет за студентите на Градежниот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Во ракописот е опфатен делот „Линеарна алгебра и аналитичка геометрија во простор“ од предметната програма на предметот математика 1 на студиските програми градежништво и геотехника и предметот математика на студиската програма геодезија на првиот циклус студии. Овие предмети се предвиден со 4+4 часа неделно и вкупно 9 кредити во наставната програма на Градежниот факултет. Ова е прво издание на овој ракопис. Ракописот се состои од 190 страници, поделени во 6 глави. На крајот на ракописот има литература и содржина. Во првата глава, „Детерминанти“, дадени се дефиницијата и својствата на детерминантите и решавањето на системи линеарни равенки со помош на детерминанти. Во втората глава, „Векторска алгебра“, дадени се основните поими за векторите, дефинирани се линеарните операции со векторите, скаларниот производ, векторскиот производ и мешаниот производ на векторите, како и нивните својства. Во третата глава, „Аналитичка геометрија во простор“, дефинирани се основните поими од аналитичката геометрија, разгледани се равенките на рамнина и на права и заемниот однос меѓу нив. Во четвртата глава, „Матрици“, дадени се основните поими и дефиниции за матриците и нивната примена во решавањето на системи линеарни равенки. На крајот се дефинирани и сопствените вредности и вектори. На крајот од секоја од претходните 4 глави, дадени се голем број решени задачи по теоретското изложување.
--	---

	Во петтата глава, „Неколку примени на векторите и матриците во техниката”, дадени се примери за примена на векторите, матриците и на системите линеарни равенки во техниката Во последната, шеста глава „Задачи од писмени испити”, дадени се голем број на задачи од претходни писмени испити.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот го содржи материјалот од линеарна алгебра и аналитичка геометрија во простор, предвиден како дел од предметната програма по предметите математика 1 и математика на студиите на Градежниот факултет.
Предлози за потребни корекции:	Предлозите за корекции и забелешките се доставени до авторите.
Оцена на ракописот:	Содржините во ракописот се логично поставени и имаат научно-методолошка заснованост. На некои места е избегната математичката строгост (одредени тврдења не се докажуваат), но тоа е надолупнето со корисни примери и решени задачи од техниката. Напишан е на литературен македонски јазик, стилот на изразување е јасен и концизен. Со тоа е овозможено лесно совладување на наставната материја.
Категоризација:	Учебник за материјалот од линеарна алгебра и аналитичка геометрија во простор, предвиден како дел од предметната програма по предметите математика 1 и математика на студиите на Градежниот факултет.
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 190 страници (формат B5), напишани на компјутер, со големина на фонтот - 11pt и 10pt. Текстот е поделен во 7 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи (околу) 90 слики и 1 табела. Врз основа на изнесените аргументи, овој ракопис можат да го користат студентите од првиот циклус студии на Градежниот факултет како учебник за материјалот од линеарна алгебра и аналитичка геометрија во простор, предвиден со наставната

	програма како дел од предметите математика 1 и математика, но можат да го користат и студенти од факултети во чии наставни програми се опфатени содржините што се обработуваат во овој ракопис.
--	--

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник за првиот дел по предметите математика 1 и математика, примарно наменет за студентите на Градежниот факултет.

Во Скопје

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Никита Шекутковски с.р.
професор на Градежен факултет – Скопје с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р ВАЛЕНТИНА МИОВСКА

Краток опис на содржината:	Ракописот „Математика, I дел” од авторите проф. д-р Силвана Петрушева, проф. д-р Ѓорѓи Маркоски и доц. д-р Даниел Велинов е работен според дел од предметната програма на предметот математика 1 на студиските програми градежништво и геотехника и предметот математика на студиската програма геодезија на првиот циклус студии на Градежниот факултет во Скопје. Овие предмети се предвиден со 4+4 часа неделно и вкупно 9 кредити. Ова е прво издание на овој ракопис. Ракописот се состои од 190 страници, поделени во 6 глави. На крајот на ракописот има литература и содржина. Првата глава, „Детерминанти”, е поделена на 8 параграфи. Дадени се дефиницијата и својствата на детерминантите, како и нивната примена во решавањето на системи линеарни равенки. Втората глава, „Векторска алгебра“, е поделена на 9 параграфи. Освен основните поими за векторите, дефинирани се линеарните операции со векторите, скаларниот производ, векторскиот производ и мешаниот производ на векторите, а разгледувани се и нивните својства. Третата глава, „Аналитичка геометрија во простор”, е поделена на 5 параграфи. Дефинирани се основните поими од аналитичката геометрија, разгледани се различните видови равенки на рамнина и
--	---

	на права и е разгледуван заемниот однос меѓу нив. Четвртата глава, „Матрици“, е поделена на 11 параграфи. Дадени се основните поими и дефиниции за матриците, нивната примена во решавањето на системи линеарни равенки, а на крајот се дефинирани и сопствените вредности и вектори. Во сите претходни 4 глави, дадени се голем број решени задачи, на крајот од теориското излагање. Во петтата глава, „Неколку примени на векторите и матриците во техниката“, дадени се неколку примери за примена на векторите, матриците и на системите линеарни равенки во техниката На крај, во шестата глава „Задачи од писмени испити“, се дадени голем број на задачи од претходни писмени испити.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот го содржи првиот дел предвиден со соодветната предметна програма по предметите математика 1 и математика на студиите на Градежниот факултет.
Предлози за потребни корекции:	Предлозите за корекции и забелешките се доставени до авторите.
Оцена на ракописот:	Содржините во ракописот се логично поставени и имаат научно-методолошка заснованост. На некои места е избегната математичката строгост (одредени тврдења не се докажуваат), но тоа е надополнето со корисни примери и решени задачи од техниката. Напишан е на литературен македонски јазик, стилот на изразување е јасен и концизен. Со тоа е овозможено лесно

	совладување на наставната материја.
Категоризација:	Учебник (за првиот дел по предметот математика 1 и првиот дел по предметот математика)
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 190 страници (формат В5), напишани на компјутер, со големина на фонтот - 11pt и 10pt. Текстот е поделен во 7 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи (околу) 90 слики и 1 табела. Врз основа на изнесените аргументи, овој ракопис можат да го користат студентите од првиот циклус студии на Градежниот факултет како учебник по предметите математика 1 и математика, кој го содржи првиот дел предвиден со соодветната предметна програма, но можат да го користат и студенти од факултети во чии наставни програми се опфатени содржините што се обработуваат во овој ракопис.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник за првиот дел по предметите математика 1 и математика, примарно наменет за студентите на Градежниот факултет.

Во Скопје

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Валентина Миовска, с.р.

ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ ПРОФ. Д-Р ЛИЛЈАНА ДЕНКОВСКА

Општи констатации и содржина на учебникот

Учебникот „Математика, I дел“, е наменет првенствено за студентите на Градежниот факултет во Скопје, при Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, а ги покрива теориските основи за предметите математика I и математика. Според проблематиката која ја обработува, тој може да служи како учебно помагало и за студентите од другите технички факултети, кои во наставната програма по математика ги изучуваат темите изнесени во овој учебник.

Ракописот за учебникот е презентираан на 191 страни а е организиран во 4 глави и тоа: „Детерминанти“, „Векторска алгебра“, „Аналитичка геометрија во простор“ и „Матрици“. Понатаму, во учебникот се дадени повеќе примери за примена на векторите и матриците во техниката, како и голем број задачи од писмени испити. На крајот е дадена референтна листа на користена литература од 21 наслови.

Материјата содржински е презентираана според следниов редослед :

1. Детерминанти

- 1.1 . Детерминанти од втор ред
- 1.2 . Детерминанти од трет ред
- 1.3 . Својства на детерминантите
- 1.4 . Детерминанти од n-ти ред
- 1.5 . Решени задачи (детерминанти, 23 задачи)
- 1.6 . Решавање системи линеарни равенки со детерминанти
- 1.7 . Хомоген систем од три линеарни равенки со три непознати
- 1.8 . Решени задачи (решавање системи линеарни равенки, 16 задачи).

2 Векторска алгебра

- 2.1 . Поим за вектор и операции со вектори
- 2.2 . Линеарни операции со вектори
- 2.3 . Линеарна зависност на вектори
- 2.4 . Проекција на вектор
- 2.5 . Координати на точка и вектор
- 2.6 . Скаларен производ на вектори
- 2.7 . Векторски производ
- 2.8 . Мешан производ на три вектори
- 2.9 Решени задачи (векторска алгебра) 23 задачи.

3 Аналитичка геометрија во простор

- 3.1 . Рамнина во простор
- 3.2 . Решени задачи (рамнина во простор, 11 задачи)
- 3.3 . Права во простор
- 3.4 . Права и рамнина
- 3.5 . Решени задачи (права и рамнина, 5 задачи)

4 Матрици

- 4.1 . Дефиниција на матрица
- 4.2 . Операции со матрици
- 4.3 . Декомпозиција на матрици
- 4.4 . Елементарни трансформации на матрици
- 4.5 . Инверзна матрица
- 4.6 . Ранг на матрици
- 4.7 . Матрични равенки
- 4.8 . Системи линеарни равенки

- 4.9 . Сопствени вектори и сопствени вредности

- 4.10. Карактеристичен полином на матрица

- 4.11. Решени задачи (матрици, 34 задачи)

5 Неколку примени на векторите и матриците во техниката

6 Задачи од писмени испити

На соодветни места наведени се бројни примери, вкупно 113 решени задачи.

Во поодделните глави се обработени следниве теми:

Во главата “Детерминанти“ се дадени дефиниции, својства и пресметување на детерминантите од втор, трети и n -ти ред, како и нивната примена за решавање на системи линеарни равенки.

Во втората глава, “Векторска алгебра“, дадени се основните поими и дефиниции за вектори, дефинирани се линеарните операции со векторите и нивните својства, дефинирани се поимите за проекција на вектор, линеарна зависност и независност на вектори, координати на точка и вектор на права во рамнина и простор. Исто така, овде се дефинирани операциите скаларен, векторски и мешан производ на вектори, нивните својства и нивната примена во практика.

Во главата 3, “Аналитичка геометрија во простор“, се дадени основните поими на аналитичката геометрија, и тоа: видови равенки на рамнина (векторски, скаларен, општ, нормален), сегментен вид, равенка на рамнина низ три точки, растојание од точка до рамнина, услови за паралелност и нормалност на рамнини, видови равенки на права (векторски вид, канонични и параметарски равенки на права, равенки на права низ две точки), услов за паралелност и нормалност на прави. На крајот се дадени основните поими и дефиниции за меѓусебен однос меѓу права и рамнина: агол меѓу права и рамнина, заемни односи меѓу права и рамнина, заемни односи меѓу две прави и проекција на права врз рамнина, растојание од точка до права и растојание помеѓу две прави.

Во четвртата глава, “Матрици“, дадени се основните поими за матриците, дефиниции, основни операции со матрици, елементарни трансформации на матрици, ранг на матрица, инверзија на матрици и матрични равенки. Понатаму е дадена примената на матриците во линеарната алгебра односно, за решавање на системи линеарни алгебарски равенки (Теорема на Кронекер – Капели, Методот на Гаус). На крајот се дадени дефиниција и методи за определување на сопствени вектори и сопствени вредности на матриците и теоремата на Хамилтон-Кели.

Во продолжение се дадени повеќе примери за примената на векторите и матриците во техниката, и тоа: примена во градежништвото, електротехниката, компјутерска графика. Дадени се повеќе примери за примена на матриците и векторите при решавање на проблемите во техниката примена во линеарната алгебра односно за решавање на системи линеарни алгебарски равенки, определување на сопствени вредности и вектори на матриците, примери од анализа на рамнотежата на конструкциите, проблеми од статиката, кинематика и динамика на крути тела, механика на флуиди, електрични мрежи, како и примери од други области и научни дисциплини.

На крајот од учебникот, дадени се задачи за вежбање, односно 60 задачи од писмен испит и колоквиуми по предметот математика.

Мислење и оцена за учебникот

Читајќи го учебникот се забележува дека материјата во него е презентирана јасно, едноставно и разбирливо, како и дека се застапени значаен број решени примери, со што на студентите ќе им биде овозможено полесно совладување на материјата. За поодделни теми и на соодветни места, јасно се потенцирани најзначајните карактеристики, дефиниции и правила, а дадени се и едноставни и јасни скици и обележувања.

Теоремите во учебникот главно се докажуваат, а за одделни делови тие се интерпретираат преку едноставни примери. Сето тоа е математички коректно и едноставно и јасно претставено. Читателот, пред се студент на Градежниот факултет, како и студентите на другите технички факултети, кои самостојно работат и, се разбира, ја следат наставата, со читањето на овој учебник можат без тешкотии и во целост да ја совладаат презентираната материја.

Темите што се обработени и изнесени во учебникот, сметаме дека во целост ја покриваат материјата предвидена во наставните планови по предметите математика I и математика, за студентите од Градежниот факултет. Исто така, според поглавјата кои се

обработени во учебникот, сметаме дека тој е соодветен и може да им послужи и на студентите од другите технички факултети кои ги изучуваат дадените поглавја.

Заклучок

Комисијата оценува дека ракописот за предметниот учебник – „Математика I дел“, е соодветен за учебник по предметите Математика I и Математика, и му препорачуваме на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, да го прифати извештајот на рецензентската комисија и да ја продолжи постапката за издавање на учебникот „Математика I дел“, од авторите: проф. д-р Силвана Петрушева, проф. д-р Ѓорѓи Марковски и доц. д-р Даниел Велинов, согласно со Правилникот за издавачка дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р. Лилјана Денковска

Градежен факултет – Скопје, УКИМ с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „АНАЛИЗА НА ЧУВСТВИТЕЛНОСТА НА ГЕОМЕХАНИЧКАТА СТАБИЛНОСТ НА КОСИНИТЕ ВО ПОВРШИНСКИТЕ КОПОВИ ЗА ЈАГЛЕН ОД ГЛАВНИТЕ ВЛИЈАТЕЛНИ ФАКТОРИ” ОД КАНДИДАТОТ М-Р ИДАВЕР ХУСЕИНИ, ПРИЈАВЕНА НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет, донесена на 421. седница одржана на 12.3.2015 год., беше именувана Комисија за преглед и оцена на докторската дисертација под наслов: „Анализа на чувствителноста на геомеханичката стабилност на косините во површинските копови за јаглен од главните влијателни фактори”, изработена од кандидатот м-р Идавер Хусеини. Комисијата беше именувана во состав: проф. д-р Љупчо Димитриевски, дипл.град.инж., проф. д-р Љупчо Петковски, дипл.град.инж., проф. д-р Милорад Јовановски, дипл.инж.геол., доц. д-р Јован Папиќ, дипл.град.инж. и проф. д-р Соња Лепиткова, дипл.инж.геол.

Комисијата по извршениот преглед на доставената докторска дисертација, на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет му го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација е заведена во архивата на Градежниот факултет во Скопје со број: 08/09-195-1 од 23.2.2015 година. Содржи кратко резиме на македонски и англиски јазик. Во списокот на користена литература се наведени 65 библиографски единици. Во дисертацијата се презентирани 97 табели, 167 слики и дијаграми со кои се објаснуваат постапките на истражувањето и се презентираат добиените резултати.

Во посебна книга II, на 197 страници, низ 389 слики се презентирани резултатите од геомеханичката анализа на стабилноста по различни методи и за различни состојби и материјални параметри.

1. Предмет на истражувањето

Површинските копови за јаглен го обезбедуваат главниот ресурс за енергетско снабдување во нашата држава што се ефектуира преку термоелектраните во Битола и Кичево. Експлоатацијата на јаглен во површинските копови е комплексен процес што бара инженерски пристап со детални геотехнички истражувања и координирана имплементација на познавањата од областа на геомеханиката, геологијата, инженерската геологија, хидрогеологијата и рударството, особено површинската експлоатација на минералните сировини. Низ деталните геотехнички истражувања, односно геотехничките истражни дупчења и лабораториските испитувања, се осознава геотехничката средина во зоната на продуктивниот јагленов слој и се дефинираат неопходните геотехнички параметри. Врз база на добиените резултати се проектира оптимален начин на експлоатација на јагленот што подразбира пресметување на работни и завршни косини на ископ што ќе овозможат работа на луѓето и механизацијата во стабилни и безбедни услови, но во исто време овозможувајќи и рационалност и

економичност низ кои ќе се постигнат минимални инвестициони вложувања за дадените геотехнички и рударски услови.

Дефинирањето на стабилни и безбедни косини на ископот што едновременно ќе овозможат рационалност и економичност, воопшто не е едноставна задача имајќи ја предвид вообичаената комплексност на геотехничката средина во зоната на продуктивните јагленови слоеви што е следена со многу голем број непознати состојби. Ова е предизвикот со кој се соочил авторот во оваа докторска дисертација, па предметот на докторската дисертација е детално проучување на геотехничките или материјалните параметри и проценки на нивното влијание врз геомеханичката стабилност на косините на ископот. Во дисертацијата се правени пресметки со неколку методи за анализа на стабилноста со цел да се компарираат резултатите и да се дадат насоки за оптимален избор на методи.

Влијанието на вредностите на материјалните параметри, како што се параметрите на јакост на смолкнување на почвените материјали и оводнетоста на теренот, врз стабилноста на косините, се пренесува на дефинирањето на работните и завршните косини на ископот што директно влијае на количествата на ископана и одложена јаловина, што се трансформира во потребни материјални средства, односно инвестиции за експлоатација на минералната суровина. Со самото тоа, предметот на истражување во дисертацијата претставува комплексна задача со која се опфаќа целина од теренски истражувања, лабораториски испитувања, дефинирање на меродавни геомеханички параметри за пресметување, анализа на стабилност на косините, пресметка на масите за ископ и инвестиционите вредности и проценки и оптимизација на работните услови за оптимална експлоатација на минералната суровина.

2. Содржина на дисертацијата

Обработуваната проблематика во докторската дисертација е изложена во 12 поглавја, од кои првото е воведно.

Во второто поглавје се презентирани општите податоци за наоѓалиштето „Осломеј“ низ географската положба, комуникациите и морфолошките, хидролошките и климатските карактеристики.

Во третото и четвртото поглавје е направен преглед и анализа на геолошките истражувања за поширокото подрачје на ПК „Осломеј“, како и на самото наоѓалиште со презентирање на основните геолошки карактеристики на застапените материјали и осврт на позначајните документи во кои се интерпретирани геолошките карактеристики врз база на извршените истражувања.

Во петтото поглавје се презентирани хидрогеолошките карактеристики во зоната на ПК „Осломеј“. Направен е осврт на резултатите од сите позначајни истражувања и испитувања и презентирани се видовите издани, хидрогеолошките карактеристики на секој издан од каде што се гледа дека се работи за сложена хидрогеолошка состојба која има влијание на геотехничките карактеристики со кои се пресметува стабилноста на косините и влијае на наклонот на косините, па треба сериозно да се земе како влијателен фактор. Исто така, направен е осврт и на површинските води и нивното значително влијание на оводнетоста на почвените маси при ископ, како и влијанието на реката Темница и изместувањето

на нејзиното корито како еден од позначајните оригинални зафати во ПК „Осломеј”.

Во Глава 6 се претставени детално геомеханичките карактеристики на почвените материјали во ПК „Осломеј”. Анализирани се сите позначајни документи што ги третираат извршените теренски истражувања и геомеханички лабораториски испитувања за позначајните почвени материјали од кровинската и подинската зона како и за продуктивниот јагленов слој. Претставени се методологиите за извршените теренски истражувања и лабораториски испитувања, како и техничките стандарди во согласност со кои се извршени. Опишани се сите почвени материјали што се застапени во кровинските и подинските слоеви и додадени се границите на добиените вредности на геомеханичките параметри, односно физичко-механичките карактеристики како што се волуменската тежина, влажноста, специфичната тежина, границите на конзистенција и параметрите на јакост на смолкнување. Теоретски е прикажано влијанието на параметрите на јакоста на смолкнување: аголот на внатрешното триење и кохезијата врз анализата на геомеханичката стабилност. Претставена е методологијата за статистичка обработка на вредноста на материјалните параметри врз база на добиените вредности и бројот на примероци и нивна можна редукција во зависност од геотехничките услови, а прикажан е и начинот за усвојување на вредности на геомеханичките параметри меродавни за анализите на стабилност. Потенцирана е важноста на изборот на вредностите на меродавните параметри за пресметка поради нивното клучно влијание при добивање на наклоните на косините за ископ. Презентирани се и основните критериуми за проценка на стабилноста во површинските копови дефинирани во „Правилникот за технички нормативи за површината на експлоатација на лежишта на минерални сировини”. Во Глава 7 се дава основниот концепт за анализата на стабилноста на ПК „Осломеј”. Анализирана е конкретната состојба на површинскиот коп и интерпретирани се двата карактеристични профила 3-3' и 4-4' за кои се извршени анализите на стабилноста. Опишани се методите за анализа на стабилноста: Bishop, Spencer, Janbu и МКЕ кои се применети во дисертацијата. На крајот, детално се презентирани условите и анализите на стабилност за сите случаи и услови на стабилност за карактеристичните профили 3-3' и 4-4'. При тоа се задавани различни вредности на двата параметра на јакост: кохезијата и аголот на внатрешно триење, потоа коефициентот на порен притисок r_u што ги симулира условите на оводнетост на геотехничката средина и тоа со сите четири методи за анализа на стабилноста.

Во Глава 8 се коментираат резултатите од извршените анализи на стабилност и се истакнува влијанието на оводнетоста на средината преку коефициентот на порен притисок r_u врз вредностите на факторот на сигурност и наклонот на работните косини. Исто така, се утврдува влијанието на промената на вредностите на кохезијата и аголот на внатрешно триење врз факторот на сигурност и наклонот на работните косини.

Во Глава 9 се извадени резултатите од сите извршени анализи и е направена анализа и проценка на чувствителноста на добиените наклони на работните косини од промената на вредностите на трите клучни материјални параметри: кохезијата, аголот на внатрешно триење и коефициентот на порен притисок. Од добиените резултати може да се заклучи дека сите три материјални параметри

влијаат значително врз добиените наклони на косините од што произлегува дека доверливоста на овие три параметри игра клучна улога при проектирањето на експлоатацијата на површинските копови. Затоа се потенцира важноста за детални и добро програмирани теренски истражувања и лабораториски испитувања.

Во Глава 10 е презентирана технологијата на ископ во ПК „Суводол“ со работните косини дефинирани низ геомеханичката анализа на стабилност. Претставен е начинот за пресметување на почвени маси од ископот од кој се гледа дека количините на ископаните маси значително зависат од добиените наклони на работните косини, кои пак, од своја страна зависат од вредностите на материјалните параметри усвоени при пресметките на геомеханичката стабилност.

Во Глава 11 се прикажани аспектите од влијанијата на проектот врз животната средина и мерките за намалување на негативните влијанија што е составен дел на секој проект согласно со македонското и европското законодавство. Површинските копови имаат влијанија врз животната средина и неопходно е да се направи сериозна анализа и оценка на влијанијата врз животната средина и да се препорачаат и преземат мерки за намалување на негативните влијанија. Некои од главните влијанија се менување на геометријата на теренот, менување на хидрогеолошката состојба и на површинските и на подземните води, формирање на големи депонии од јаловински материјал, загадувања од отпадни масла итн.

Во Глава 12 се презентирани констатации и заклучоци од извршените истражувања и анализи во докторската дисертација и дадени се препораки и насоки за натамошни истражувања. Потенцирани се главните цели на истражувањето и чекорите низ кои се доаѓа до нив во дисертацијата. Најважните аспекти се концентрирани во барањата за детални теренски геотехнички истражувања и лабораториски испитувања со цел дефинирање на доверливи геомеханички параметри, потоа употреба на најприкладни методи за анализа на геомеханичката стабилност заради добивање на фактори на сигурност согласно „Правилникот за технички нормативи за површинска експлоатација на лежишта на минерални сировини“, врз база на кои се димензионираат наклоните на работните косини. Генералната цел е димензионирање на сигурни и безбедни работни косини што ќе овозможат економски прифатливи и рационални почвени маси за ископ и одлагање во површинските копови.

На јасен начин се потенцирани основните резултати од истражувањето и посочени се насоки за идни истражувања како што се користење на понапредни геотехнички софтверски пакети и земање предвид на сеизмичките влијанија во зоната на експлоатација.

3. Придонес на дисертацијата

Докторската дисертација на кандидатот м-р Идавер Хусеини претставува значаен придонес при решавањето на геотехничките аспекти на стабилноста на работните косини во површинските копови на јаглен. Кандидатот обработил и истражувал голем фонд на библиографски единици, расположива техничка документација за конкретни површински копови, податоци и искуства во оваа област, детално ги анализираше сите елементи важни за решавање на истражуваниот проблем како што се: теренски истражувања и истражни дупчења, геолошки, инженерско-

геолошки, хидрогеолошки и геомеханички истражувања, лабораториски испитувања, определување на меродавни вредности на геомеханичките параметри за пресметување, избор на методи за анализа на стабилноста на работните косини, пресметка на факторите на сигурност за различни состојби и вредности на материјалните параметри, усвојување на наклонот на работните косини, оценка на влијанието на промената на вредностите на материјалните параметри врз наклонот на работните косини, пресметка на почвените маси за ископ итн. Во склоп на дисертацијата кандидатот направил огромен број анализи за различни геотехнички услови и за различни вредности на материјалните параметри, како и пресметки за анализа на стабилноста по четири различни методи. Особен придонес на дисертацијата претставува одбраната методологија која го обединува ова комплексно подрачје во областа на геотехниката, геологијата и рударството со која низ проценката на доверливоста на геомеханичките материјални параметри: коефициентот на порен притисок, кохезијата и аголот на внатрешно триење, со низа пресметки се осознава и проценува чувствителноста на наклоните на работните косини добиени со геомеханичката анализа на стабилноста, во функција од промената на вредностите на геомеханичките параметри, а со тоа се проценува и влијанието на овие параметри врз количествата на ископани земјани маси при експлоатацијата на јагленот во површинските копови. Со таков методолошки пристап се претставува јасен алгоритам за решавање на еден комплексен геотехнички и рударски проблем.

Кандидатот со своето истражување отвора и нови прашања и насоки во предметната област во кои можат да се продолжат истражувањата, како што се анализи со други методи кои соодветно успешно можат да ја опфатат комплексната проблематика на длабоки ископи во хетерогени услови, анализи при сеизмички и други повремени или инцидентни дејства во зоната на експлоатација итн., третирајќи ја притоа и заштитата на животната средина.

ЗАКЛУЧОК

Докторската дисертација на м-р Идавер Хусеини: „Анализа на чувствителноста на геомеханичката стабилност на косините во површинските копови за јаглен од главните влијателни фактори” анализира актуелна проблематика на геомеханичката анализа на стабилност и нејзината улога во проектирањата и експлоатацијата на јаглен во површинските копови во комплексни геотехнички услови и со својата содржина дава придонес во развојот на натамошни научни истражувања во современата геотехничка и рударска практика и унапредување во истражувањата во наведената потесна област. Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата му предлага на Наставно – научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, да ја усвои позитивната оценка на Рецензентската комисија на поднесената докторска дисертација под наслов „Анализа на чувствителноста на геомеханичката стабилност на косините во површинските копови за јаглен од главните влијателни фактори”, изработена од м-р Идавер Хусеини, и да ја спроведе натамошната постапка за нејзина одбрана.

Членови на Рецензентската комисија

Проф. д-р Љупчо Димитриевски, дипл.град.инж. с.р.
Градежен факултет - УКИМ

Проф. д-р Љупчо Петковски, дипл.град.инж. с.р.
Градежен факултет - УКИМ

Проф. д-р Милорад Јовановски, дипл.инж.геол. с.р.
Градежен факултет - УКИМ

Доц. д-р Јован Бр. Папиќ, дипл.град.инж. с.р.
Градежен факултет - УКИМ

Проф. д-р Соња Лепиткова, дипл.инж.геол. с.р.
Факултет за природни и технички науки - УГД

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ „МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПРИМЕНА НА ИНТЕРАКЦИОНИ АНАЛИЗИ ПРИ ПРОЦЕНКА НА РИЗИК ЗА ЗАГАДУВАЊЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ” ОД КАНДИДАТОТ М-Р ЗОРАН КАЧЕСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет, донесена на неговата 421. седница одржана на 12.3.2015 година, беше именувана Комисија за преглед и оцена на докторската дисертација под наслов: *Методологија за примена на интеракциони анализи при проценка на ризик за загадување на подземните води*, од кандидатот м-р Зоран Качески, дипл.град.инж.

Комисијата беше именувана во состав: проф. д-р Милорад Јовановски, Градежен факултет, Универзитет „Св.Кирил и Методиј”, проф. д-р Цветанка Поповска, Градежен факултет, Универзитет „Св.Кирил и Методиј”, проф. д-р Живко Велјаноски, Градежен факултет, Универзитет „Св.Кирил и Методиј”, проф. д-р Благоја Маркоски, Природно-математички факултет, Универзитет „Св.Кирил и Методиј” и проф. д-р Биљана Аболмасов, Рударско-геолошки факултет, Универзитет во Белград.

Комисијата, по извршениот преглед на доставената докторска дисертација, на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет му го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација е заведена во архивата на Градежниот факултет со бр. 0801/169 од 13.2.2015 година.

Проблематиката проучувана со дисертацијата е изложена на вкупно 189 страница. Од вкупниот број страници, 184 се основен текст. Дисертацијата содржи кратко резиме на англиски и на македонски јазик. Во трудот се презентирани 44 табели, 47 слики и 38 картографски прилози. Во списокот на литература се наведени 70 библиографски единици.

Во дисертацијата се прикажани податоци за: (а) преглед на достигнувањата на научната дисциплина поврзана со предметот на истражувањата, (б) методологија на изработка и структура на дисертацијата, (в) карактеристики кои имаат влијание при проценувањето на повредливоста на подземните води, (г) извори на загадување и загадувачи на подземните води, (д) повредливост на водоносното тело, (ѓ) детален опис на методите за проценка на повредливоста, (е) анализа на пристапи кои се користат во странство, (ж) сопствени истражувања и анализи со интеракциони техники за избрано подрачје за тестирање кое е поврзано со хидролошки ранливиот систем на Преспанското езеро, (з) проценка на ризикот од загадување низ предложена сопствена методологија.

На крајот се приложени заклучните констатации и препораките за натамошни истражувања.

1. АНАЛИЗА НА ДИСЕРТАЦИЈАТА

Предмет на истражувањето

Во докторската дисертација се истражува проблемот на проценка на ризиците од загадување на подземните води, како еден од најважните аспекти при проучување на условите за заштита на животната средина.

Конкретно, прикажана е методологија за дефинирање на интеракционите влијанија помеѓу повредливоста (ранливоста) и ризиците од загадување на подземните води.

Кај нас, во досегашната практика при анализа на вакви проблеми се користат главно описни методи, со кои не е можно еднозначно дефинирање на критериумите за проценка на ризиците од загадување. Ова донекаде е и разбирливо, ако се знае дека концептот на проценка на ранливоста и ризиците од загадување е релативно нов и е со зачетоци во 60-тите години од 20 век од францускиот научник Маргат. Се поаѓа од основната идеја дека степенот на ранливост од загадување на подземните води е функција на геолошките, хидролошките и хидрогеолошките услови во опкружувањето.

Поврзано со истражувањата на оваа проблематика, кандидатот направил детална анализа на достапната литература. Посебно е значајно да се истакне неговото учество во изработката на поголем број трудови презентирани пред домашната и меѓународната стручна јавност на конференции и во списанија.

Со оглед на фактот што светската популација се доближува до бројка од девет милијарди луѓе во средината на овој век, очигледно е значењето на самата тема која не само што е актуелна денес, туку посебно значење ќе има во блиската иднина, со оглед на зголемената побарувачката за вода за пиење, за потребите во земјоделството, рударството, енергетиката и индустријата.

Овој проблем секако дека е значаен и за нашата држава, на која и претстои период кога целосно и доследно треба да се имплементираат сите позитивни искуства и практики од светот, со цел да се обезбеди одржлив развој на природната средина и нејзините ресурси.

Состојба на научното поле во кое се работи дисертацијата

За целите на подготовка на докторската дисертација, кандидатот детално ги прегледал досегашните достигнувања и состојбата на научното поле во кое ќе се работи темата.

При проучувањето, опфатени се достигнувањата кои се однесуваат на геолошките, геотехничките и географските методологии за дефинирање на подложност и ризиците од загадување на подземните води.

Кандидатот наведува голем број трудови кои се однесуваат на класификацијата и дефинирањето на изворите на загадувањето, карактеристиките на почвите, параметрите со кои се опишува повредливоста на водоносните тела, методите за проценка на повредливоста, светските пристапи за проценка на ризиците, методи на интеракциони анализи според различни пристапи, методот WASP и други методи. Применува и различни картографски, аналитички и нумерички постапки за анализа кои се познати во ова и во други научни полиња.

Кандидатот како најзначајни ги споменува публикациите кои се поврзани со системи за проценка на повредливост на подземните ресурси. Најпознат е методот DRASTIC, разработен од Aller и други автори во 1987 година. Спомнати се и методите кои ги дефинираат условите за загадување во карстни терени, како EPIK - методот на Doerfliger и Zwahlen (1997), GOD - методот на Foster (1987) и многу други.

Анализирани се и трудови поврзани со класификација на извори на загадување, како на пример: проценка на ризик од загадување на загадувачки материи во воздух, вода и почва од страна на Министерството за животна средина на Канада (1992), Агенцијата за заштита на околината на Шведска или Светската здравствена организација (WHO, 1982), потоа трудови поврзани со дефинирање на специфични извори на загадување, како, на пример, загадување на санитарни депонии (Parsons and Jolly, 1964, C. Phillips at al., 1977), за нафтени истражувања (WMU, 1981) или апликација на пестициди (Carsel at al., 1985, Jarvis

at al., 1997), Мазуреќ (Mazurek, 1979) Фостер (Foster, 1987) и Фостер и Хирата (Foster and Hirata, 1988).

Авторот користи голем број податоци од директни теренски мерења на физичките и хемиските својства на подземните води, кои се работени во рамките на една посебна Хидрогеолошка студија за преспанскиот регион (2014-2105) финансирана од УНДП, каде што се извршени детални истражувања, како основа за припрема на картите на повредливост и ризици.

Опис на применетите методи при изработка на дисертацијата

Основни цели на истражувањата во дисертацијата е да се предложи методологија за анализа на интеракционите влијанија при проценка на ризиците од загадување на подземните води. Кандидатот поаѓа од ставот дека постоењето на податоци типовите на загадувачите е основен предуслов кој овозможува проценка на повредливоста и ризикот од загадување. Преку користење на постојни геолошки и хидрогеолошки и карти на загадувачи, кандидатот преку интегрална анализа формира свои решенија. Во нив, имплицитно или експлицитно се вклучени климатските, геоморфолошките и геолошките услови за студијата на случај, односно подрачјето што е предмет на истражување.

Така, кандидатот детално анализира неколку меѓусебно поврзани структурни цели со примена на следниве научни методи:

- теоретска анализа на поимите за подложност, хазард и ризик од загадување на подземните води;
- собирање и систематско проучување на податоците за загадувачите на територијата на Р.Македонија од литературни извори, но и примена на резултати добиени со директни теренски истражувања на регионот на Преспа;
- лабораториски анализи на физичко-механички својства на седиментите во кои се формирани подземните водни тела во регионот на Преспа;
- предлог-методологија за подготовка на карти на повредливост и ризици од загадување, преку интеракциони анализи на влезните параметри;
- анализа на потребните влезни параметри за проценка на подложноста/ризикут од загадување на подземните води;
- синтеза на податоците и изработка на голем број картографски оригинални прилози и карти за проценка на подложноста кон загадување и проценка на ризиците за цел регион на Република Македонија во регионален размер и подетално за преспанскиот регион.

Методологијата за подготовка на картите е главно согласна со упатствата за подготовка на вакви документи според DRASTIC и GOD методот, но и познати научни институции од оваа област во Европа и пошироко.

При тоа, испочитувани се: дефинициите и терминологијата за меѓународна употреба, описот на сите типови и нивоа на зонирање на подземните водни ресурси, упатствата каде што се применува зонирање со интерполација на мерените нивоа на подземни води, длабината до изданската зона, распределба на хемиски и биолошки загадувачи, со што се искористени голем број на можности за приказ на временско-просторните променливи податоци.

Поконкретно, проблематика во дисертацијата е изложена во 13 поглавја. Во првото воведно поглавје, прикажан е осврт кон основните термини поврзани со повредливоста, ризиците, предметот и целите на истражувањето, методологијата и структурата на трудот и сите аспекти кои се значајни за дисертацијата.

Во второто поглавје, КАРАКТЕРИСТИКИ КОИ ИМААТ ВЛИЈАНИЕ ПРИ ПРОЦЕНУВАЊЕ НА ПОВРЕДЛИВОСТА НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ, се прикажани основните карактеристики на почвите од кои зависи повредливоста на подземните води, преку многу концизен, но неопходен приказ за натамошната теоретска разработка на темата.

Во третото поглавје, ИЗВОРИ НА ЗАГАДУВАЊЕ И ЗАГАДУВАЧИ НА ПОДЗЕМНАТА ВОДА, кандидатот ги класифицира сите извори на загадување во неколку групи, и тоа: загадувачи со потекло од земјоделството и сточарството, индустрија и рударство, комунални загадувачи и природни загадувачи. Со цел да се појасни карактерот на загадување, се врши анализа на физичкото, хемиското, биолошкото, температурното, радиоактивното и комбинираното загадување, со што уште повеќе се потенцира комплексноста на проблемот на заштитата на подземните води. Во ова поглавје, авторот прикажува многу корисни алгоритми со кои поконкретно може да се проценат интеракционите влијанија меѓу различни влијателни фактори кои имаат учество во условите за загадување.

Со четвртото поглавје, ПОВРЕДЛИВОСТ НА ВОДОНОСНОТО ТЕЛО, многу исцрпно се прикажани различни методологии со кои се третира повредливоста, процесите кои се одвиваат за време на движење на подземните води, податоци за хидродинамичката дисперзија, геохемиските процеси во почвата, шеми за пресметка на индекс на повредливост и друго.

Следат анализите во петтото поглавје, насловено „ГОД (GOD) метод“, каде што авторот прикажува изработени картографски прикази во вид на хидрогеолошки карти, карта на длабочина на подземната вода, карти со дефинирани индекси на индекс на повредливост и многу други параметарски

карти. Со нивна помош, конечно е оформена карта на повредливост на подземната вода според ГОД методологијата за цела територија на државата која е прва од овој вид кај нас. Согласно со изнесеното во ова поглавје, се согледува дека кандидатот детално ја проучил оваа проблематика, со што создал добра основа за развој на нови методологии кои се споредливи со светските искуства.

Шестото поглавје, „ДРАСТИК - метод“, е посветено на теоретските и практичните концепти на оваа методологија. Посебно е значајно што методот е применет, користејќи податоци од конкретни детални мерења извршени за преспанскиот регион во тек на едногодишен временски период (2014-2015). На овој начин, извршено е и практично калибрирање у верифицирање на концептуалниот модел. Ова поглавје е посебно богато илустрирано со голем број на авторски картографски прилози.

Од седмото до единаесеттото поглавие е прикажан италијанскиот, германскиот, ЕПИК - методот, европскиот и WASP - методот за моделирање на подземните води. Всушност, во овие поглавја, кандидатот не само што врши компаративна анализа на најзначајните методи, туку критички ги применува во изработка на матрици на релации помеѓу карактеристиките на влезните параметри во процесот на загадување. Со тоа, кандидатот формира сопствена шема за определување на специфичната повредливост, као значаен елемент за проценка на ризиците од загадување.

Во дванаесеттото поглавје, пак, подетално е прикажна постапката за проценка на ризикот од загадување на подземните води. Кандидатот, тука формира табела на тежини за различни видови на загадување според работната група на КОСТ-акцијата 620. Врз основа на овој пристап, за подрачјето од студијата на случај се формирани повеќе тематски карти. При нивната припрема, кај картата на ризик од загадување применет е методот на полиномна интерполација како начин за поврзување на параметрите кои се од интерес за анализа.

Согледувајќи ги концизно сите теоретски и практични анализи, во последното тринаесетто поглавје - ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ, се систематизирани најзначајните сознанија од истражувањата, а посебно се нагласува дека тука се отворени полиња и за идни анализи поврзани со овој значаен проблем.

2. ПРИДОНЕС НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Со детална анализа на изложената материја во докторската дисертација, Комисијата констатира дека е постигнат соодветен научен и практично применлив придонес. Во поглед на практичната применливост на резултатите, се напоменува дека сеопфатна анализа на проблемот на ризици од загадување на подземните води во нашата земја е прикажана за првпат токму во овој труд.

Во темата се обработени најчесто употребувани методи за процена на повредливоста на подземните води и пристап кон проценка на ризик од загадување на подземните води, при што кандидатот понудил и неколку сопствени решенија.

На пример, прв пат е изработена карта на повредливоста на подземни води за Република Македонија со употреба на GOD-методата.

Понатаму, практично се применети и обработени методите Драстик (DRASTIC) и Синтакс (SINTACS) за преспански регион како подрачје за тестирање на методологијата. Тука се прв пат подготвени поголем број оригинални карти за дефинирање на повредливоста и ризиците од загадување на подземните води што е од исклучителна важност кај сложени хидролошки подрачја.

Прв пат кај нас е разработен и ВАСП (WASP) - методот кој е специјализиран за процена на повредливоста на подземните води кај депонии.

Во некои случаи овој метод може да се примени и при процена на повредливоста на подземните води под површинските копови и рудници.

Дисертацијата презентира придонес и во делот на развојот на моделите за проценка на евалуационите фактори кои се значајни за дефинирање на ризиците од загадување и различните интеркциони матрици. Се цени дека интеракционите анализи се многу корисна алатка за анализа на ваков вид проблеми.

При тоа, кандидатот воспоставил оригинални зависности меѓу одделните евалуациони фактори со тежинските коефициенти преку воспоставување на аналитички врски применувајќи полиномна интерполација.

Гледано интегрално, може да се потенцира дека целиот труд каде што се промовираат интеркционите анализи за ваква намена може да се смета како како можне погодна алатка за моделирање на подложноста кон загадување на подземјето.

3. МОЖНИ ПОЛИЊА ЗА НАТАМОШНИ ИСТРАЖУВАЊА

Кандидатот предложил поголем број активности кои би биле предмет за натамошна разработка на ова научно поле. Се очекува дека со афирмација на разработената методологија, покрај теоретската вредност, таа ќе биде солидна подлога за решавање на практични задачи, и тоа:

- рационално стопанисување со подземните води;

- планирање на локации за депонии на места кои не се ранливи од аспект на загадување на подземните води;
- решавање на проблеми со водоснабдување на населбите, индустријата и земјоделството и при просторното планирање;
- иновирање на водостопанската основа;
- планирање на просторот за градба и урбанизација.

Треба да се потенцира дека сите овие аспекти се основа за формирање на некоја правна рамка според која би се дефинирале условите за рационално користење на овие значајни природни ресурси.

4.ЗАКЛУЧОК

Врз основа на прегледот на докторската дисертација под наслов: *Меѓооголоѓија за примена на интеракциони анализи при проценка на ризик за загадување на подземните води*, од кандидатот м-р Зоран Качески, се цени дека оваа проблематика е исклучително интересна за анализа не само кај нас туку и на светско ниво. Ова произлегува поради фактот што потребата од зачувување на природната средина и подземните водни ресурси е императив во секое општество.

Кандидатот детално ги проучил и ги систематизирал сите податоци кои се добра основа за спроведување на анализите во неговата докторска дисертација. Се истакнува неговото широко познавање не само на физичкиот аспект на подземните води, туку и теоретскиот аспект базиран на геолошките и хидрауличките поставки за нивно моделирање.

Посебно треба да се нагласи фактот дека тој како автор или коавтор изработил повеќе научни трудови поврзани со оваа проблематика, презентирани на меѓународни собири и публикувани во зборници на трудови.

Врз основа на горенаведеното, може да се констатира дека докторската дисертација од кандидатот м-р Зоран Качески во целост ги задоволува сите критериуми пропишани со соодветната легислатива и правилници на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“, и дека се постигнати резултати од несомнен научен и практичен придонес во полето на истражувањето.

Согласно со тоа, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, да го прифати извештајот од прегледот и оценката на докторската дисертација под наслов наслов: МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПРИМЕНА НА ИНТЕРАКЦИОНИ АНАЛИЗИ ПРИ ПРОЦЕНКА НА РИЗИК ЗА ЗАГАДУВАЊЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ, од кандидатот м-р Зоран Качески, и да закаже термин за нејзина јавна одбрана.

Комисија

Проф. д-р Милорад Јовановски, Градежен факултет – УКИМ с.р

Проф. д-р Цветанка Поповска, Градежен факултет – УКИМ с.р

Проф. д-р Живко Велјаноски, Градежен факултет – УКИМ с.р

Проф. д-р Благоја Маркоски, Природно-математички факултет – УКИМ с.р

Проф. д-р Биљана Аболмасов, Рударско-геолошки факултет, Универзитет во
Белград, Р.Србија с.р

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Горан Секуловски дипл.геод.инж.	“Геодезијата во функција на проценка на недвижностите“	Geodesy in purpose of assessment of the real estate	проф. д-р Јован Јованов	19.5.2015 02/139-64
2	Наташа Неделковска, дипл.геот. инж.	“Подготовка на тематски геотехнички карти како подлоги за урбанизација со примена на ГИС технологии“	“Preparation of thematic geotechnical maps as a basis for urban planning with a help of GIS technology”	проф. д-р Милорад Јовановски	19.5.2015 02/139-63
3	Бојан Јаневски, дипл.геот.инж.	“Пристап за анализа на стабилност на косини кај длабоки усеци изградени од изотропни карпести маси со низок квалитет“	“One approach for stability analyses of deep cuts in anisotropic rock masses with low rock mass quality“	проф. д-р Милорад Јовановски	19.5.2015 02/139-65
4	Мирослав Кимовски, дипл.геод. инж.	“Анализа на методите за проценка на вредноста на експроприрано земјиште кај линиските објекти“	Analysis of methods for assessment of expropriated land value at line facilities	проф. д-р Јован Јованов	19.5.2015 02/139-62

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлуката на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Цветан Ѓорѓиевски дипл.геод.инж.	“Анализа на геометријата кај наменските мрежи и предлог мерки за нивно подобрување“	“Analysis geometry for intentional networks and proposed measures for their improvement“	проф. д-р Лазо Димов	16.06.2015 02/139-77
2	Лидија Војнеска, дипл.геод. инж.	“Хомогеност на векторските податоци – значаен фактор во процесирања подржани Мак Едит и Е-кат графика “	“Homogeneity of vector data as significant factor in the procession supported by Mak Edit and E-kat graphics“	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев	16.06.2015 02/139-84
3	Влатко Димитровски, дипл.маш.инж.	Методи за санација на индустриски објекти“	“Methods for rehabilitation of industrial structures“	проф. д-р Грозде Алексовски	16.06.2015 02/139-76
4	Хусамедин Целадин, дипл.геот. инж.	Критериуми за избор на природни материјали за санација на историски објекти“	“Criteria for selection of natural materials for remediation of	проф. д-р Милорад Јовановски	16.06.2015 02/139-75

			historical monuments “		
5	Ненад Стојчевски, дипл.град. инж.	“Монтажниот начин на градење во функција на ефикасна и економична изградба на објекти од високоградбата“	“Mounting way of building in function of efficient and economical building construction“	проф. д-р Валентина Жилеска - Панчовска	16.06.2 015 02/139 -74
6	Емилија Станишковска, дипл.геод. инж.	“Деформациона анализа кај наменските геодетски мрежи по методот KARLSRUE“	“Deformation analysis for dedicated geodetic networks by the method KARLSRUE“	проф. д-р Лазо Димов	16.06.2 015 02/139 -73

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ЕКОНОМСКИ НАУКИ ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОСНОВИ НА ЕКОНОМИЈАТА И УПРАВУВАЊЕ СО СИСТЕМИ НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 2.6.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по економски науки по предметите основи на економијата и управување со системи, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 0202-1272/5, донесена на 17. 6.2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Таки Фити, редовен професор на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет - Скопје, д-р Гоце Петрески, редовен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет - Скопје и д-р Владимир Филиповски, редовен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет – Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања по економски науки по предметите основи на економијата и управување со промени, во предвидениот рок се пријави само доц. д-р Предраг Трпески.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот доц. д-р Предраг Трпески е роден на 11.7.1976 година, во Гостивар. Средно образование завршил во средното економско училиште во Гостивар. Со високо образование се стекнал на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет - Скопје. Дипломирал на департаманот финансиско сметководствен менаџмент во 1999 година, со просечен успех 9,42.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2001/2002 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Универзитет Св. „Кирил и Методиј“, Економски факултет – Скопје, на студиумите по економски развој и меѓународни финансии. Студиите ги завршил во 2004 година, со просечен успех 9,88. На 4.4.2005 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Новата кејнзијанска економија*.

Докторска дисертација пријавил во 2008 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет - Скопје. Дисертацијата на тема: „Релевантноста на новата кејнзијанска економија за пазарот на труд во Република Македонија“ ја одбрал на 4.10.2010 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Таки Фити, проф. д-р Владимир Филиповски, проф. д-р Гоце Петрески, проф. д-р Методија Стојков и проф. д-р Димитрија Новачевски. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област економски науки.

На 24.12.2010 година е избран во звањето доцент на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет – Скопје, во областа на економските науки по предметот основи на економијата.

Во моментот е доцент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.997 од 1.12.2010 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Економски факултет - Скопје, кандидатот д-р Предраг Трпески изведува настава на прв циклус студии по предметите основи на економијата и управување со системи, на втор циклус студии е член на тимот по предметот управување со промени на постдипломскиот студиум управување во јавниот сектор и е на листата на предавачи на постдипломскиот студиум стратегиски менаџмент на човечки ресурси.

Кандидатот бил ментор на 33 дипломски.

Кандидатот учествувал како член во Комисија за оцена/или одбрана на 92 дипломски, 7 магистерски трудови и на 6 докторски дисертации.

Доц. д-р Предраг Трпески учествувал како предавач на 1 семинар и 1 работилница.

Кандидатот е коавтор на рецензиран универзитетски учебник под наслов „Законитости во управување со системите во економијата“.

Особено треба да се истакне способноста на кандидатот за тимско работење, како и неговиот придонес во оспособувањето на помлади колеги за изведување на разни видови високообразовна дејност.

Научноистражувачка дејност

Д-р Предраг Трпески има објавено вкупно 15 научни трудови во периодот од изборот во звањето доцент до денес од соодветната област, од кои 2 труда со оригинални научни резултати објавени во научно/стручно списание, 1 труд со оригинални научни резултати во стручно/научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор, 5 труда со оригинални научни/стручни резултати објавени во зборник на трудови од научно/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор, 6 труда во зборник на трудови во високо образовна институција, 1 апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција и 1 дел од монографија објавена во странство. Хронолошкиот редослед на трудовите е:

1. Trpeski P., Nedanovski P., (2011), “Contemporary Aspects of the Aggregate Demand Managing and Unemployment – the Case of the Republic of Macedonia”, International Conference “*Economic Theory and Practice: Meeting the New Challenges*”, Faculty of Economics, University of Mostar.
2. Трпески, О., (2011), „Даночно оптоварување на платите во Република Македонија, *Годишник на Економскиот факултет во Скопје*, Економски факултет – Скопје.
3. Trpeski P., Nedanovski P., (2011), “The Challenge of Dynamizing Growth and Enabling the Economy to Create New Employment Opportunities – the Case of the Republic of Macedonia”, International Conference “*Economic Science in Function of Creating a New Business Environment*”, Faculty of Economics, University of Pristina.

4. Trpeski P., Nedanovski P., (2012), "Labour Market Institutions in Macedonia – Challenges for Improving Their Flexibility", *Monograph: New Challenges in Changing Labour Markets*, Institute of Economic Science, Balgrade, Serbia and Regional Research Promotion Program RRPP, coordinated nad operate by the Interfaculty Institute for Central and Eastern Europe (IICEE) and the University of Fribourg, pp. 113-132.
5. Trpeski, P., Tashevskа, B., (2012), "Labour Tax Wedge in the Republic of Macedonia – Trends and International Comparaison", *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*, No. 14/2012, Vol. 2, "1 Decembrie 1918" University, Alba Iulia, Faculty of Sciences, Romania.
6. Трпески, П. (2012), „Карактерот на невработеноста во Република Македонија – структурна, фрикциона v.s. циклична невработеност, Ойшћесћвено-економкиот развој на Република Македонија, со посебен осврт врз регионалните компоненти и пазарот на труд, Зборник на трудови по повод 100 години од раѓањето на академик Кирил Миљовски (1912-1983), МАНУ и Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет – Скопје.
7. Трпески, П., (2012), „Пет причини за високата и перзистентна невработеност во Македонија“, *Годишник на Економскиот факултет во Скопје*, Економски факултет – Скопје.
8. Trpeski, P., Eftimov, L., (2012), „The Consequences From Neglecting the Short Term - the Effect of Hysteresis in the Republic of Macedonia“, *Migration and Labour Market (book of abstract)*, University “Ss. Cyril and Methodius”, Institute for sociological and juridical research, University “Ss. Kliment Ohridski” – Bitola, Faculty of economics – Prilep and Association “Mariovo-Meglen cultural Assembly” – Prilep.
9. Nedanovski, P., Trpeski, P., (2012), “Globalization and its Impact on the Economic Policy – The Case of the Republic of Macedonia”, International Scientific Conference 2012 “*Contemporary Issues in Economics, Business and Management*”, Faculty of economics, Kragujevac, Serbia.
10. Поповска З., Трпески, П., (2013), „Ефикасноста на поврзување на монетарната и фискалната политика – Пример: Р. Македонија во транзициониот период“, *Политичка мисла*, Фондација „Конрад Аденауер“ и Институт за демократија – Скопје, 2013.
11. Трпески, П. (2013), „Анализа на нееднаквоста во дистрибуцијата на доходите во Македонија“, *Годишник на економски факултет – Скопје*, 2013.
12. Trpeski, P., Filipovski, V., (2014), “Unemployment and labour market in the post-great recession recovery – the case of the Republic of Macedonia”, *Economic and Social Development*, 8th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 4th Eastern European ESD Conference: Building Resilient Economy, Zagreb, Croatia, in organization of Varazdin Development and Entrepreneurship Agency во соработка со University North.
13. Трпески, П., (2014), „Примена на Stock-flow моделот на пазарот на труд во Република Македонија“, *Годишник на Економски факултет – Скопје*, 2014.
14. Trpeski, P., Ivanovski I., (2014), “Unemployment and the effect of Hysteresis - the case of the Republic of Macedonia”, *Economic outlook, magazine for economic theory and practice matters*, Faculty of economics, Prishtina.
15. Трпески, П., (2014), „Современите макроекономски концепции и улогата на макроекономистот“, *Каде е и каде оди современата макроекономска наука – Релевантноста на примените за македонската економија*, МАНУ.

16. Trpeski, P., Cvetanoska, M., (2015), "Fiscal Decentralization and the role of Local Government in Local Economic Development in the Republic of Macedonia", *Economic and Social Development*, 9th International Scientific Conference on Economic and Social Development, Istanbul, Turkey, in organization of Varazdin Development and Entrepreneurship Agency во соработка со University North.

Како што може да се види од структурата на објавените трудови, доц-д-р Предраг Трпески го исполнува условот за избор во звањето вонреден професор од објавени најмалку пет научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни публикации. Од објавените трудови може да се види дека кандидатот во својата научноистражувачка и стручна работа главно е ориентиран на испитување на теми од современата макроекономија и особено на микроекономските фундаменти на макроекономијата, а посебно поле на истражување му се пазарот на труд и невработеноста како еден од најгорливите макроекономски проблеми. Во поново време, како поле на истражување на кандидатот е и управувањето со системите, како една многу комплексна област, каде кандидатот има објавено и конкретни трудови. Научниот и стручниот придонес на д-р Предраг Трпески во испитувањето на оваа комплексна материја се огледа во фактот што тој понуди опстојни и издржани елаборации за проблемите во функционирањето на пазарот на труд во Република Македонија. Кандидатот д-р Трпески во своето елаборирање се служи со модерна и релевантна литература од областа и користи модерен пристап при експликацијата на проблемите.

Доц. д-р Предраг Трпески има одржано 2 пленарни предавања на научен/стручен собир.

Кандидатот учествувал како член во 2 (два) научни проекта и тоа:

1. *Поштенцијалниот бруто-домашен производ и природната ситајка на невработеност*, МАНУ, Центар за стратегиски истражувања, координатор акад. Таки Фити, 2013.
2. *Фискални мултипликатори - случајот на Република Македонија*, МАНУ, Центар за стратегиски истражувања, координатор акад. Таки Фити, 1.1.2014-2016.

Доц. д-р Предраг Трпески е ментор на 1 (еден) магистерски труд.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Предраг Трпески е автор на две книги од стручна област. Бил учесник/соработник во 1 студија за истражување на пазарот.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет – Скопје: Комисија за евалуација, Комисија за одржување на web, Комисија за промотивни активности на Факултетот, Комисија за издавачка дејност, Комисија за упис на студенти во учебната 2015/2016, Комисија за дисциплинска одговорност на студентите, Комисија за утврдување на можноста и условите за стекнување на меѓународна акредитација на Факултетот, Комисија за избор на најдобар дипломски труд, Комисија за изготвување мислење во врска со Законот за високото образование. Бил член на 1 рецензентски комисии за избор на лица во звање.

Кандидатот е член на Одборот за организирање на меѓународен научен/стручен собир, Летна школа: „Направи разлика, стани креатор на промени – ЕУ-лидер“.

Доц. д-р Предраг Трпески е член на Советот на град Скопје, претседател на Комисијата за буџет и член на Комисијата за локален економски развој при Советот на град Скопје.

Кандидатот бил член на организациониот одбор на 1 научен/стручен собир.

Доц. д-р Предраг Трпески е продекан за настава на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет – Скопје.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот доц. д-р Предраг Трпески, на 4.6.2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет - Скопје. Притоа, особено заслужува да се истакне нивната висина: просечна оценка од 9,74 по предметот основи на економијата и просечна оценка од 9,71 по предметот управување со системи.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Предраг Трпески.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Предраг Трпески поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научната област економски науки.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, д-р Предраг Трпески да биде избран во звањето вонреден професор по економски науки по предметите основи на економијата и управување со системи.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

4. акад. Таки Фити с.р.

5. акад. Гоце Петрески с.р.

6. проф. д-р Владимир Филиповски с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Трпески Здравко Предраг**

Институција: **Економски факултет - Скопје**

Научна област: **Економски науки**

Предмети: основи на економија и управување со системи

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава $10 \cdot 3,6 = 36$. - од прв циклус студии Основи на економијата 2011/2012 - $6 \cdot 15 \cdot 0,04^* = 3,6$ Основи на економијата 2012/2013 - $6 \cdot 15 \cdot 0,04^* = 3,6$ Основи на економијата 2013/2014 - $6 \cdot 15 \cdot 0,04^* = 3,6$ Основи на економијата 2014/2015 - $6 \cdot 15 \cdot 0,04^* = 3,6$ Основи на економијата – Дисперзирана паралелка Струга 2011/2012 - $6 \cdot 15 \cdot 0,04^* = 3,6$ Основи на економијата 2011/2012 – Проект 45+ - $6 \cdot 15 \cdot 0,04 = 3,6$ Основи на економијата – Дисперзирана паралелка Велес 2012/2013 - $6 \cdot 15 \cdot 0,04^* = 3,6$ Основи на економијата – Дисперзирана паралелка Велес 2013/2014 - $6 \cdot 15 \cdot 0,04^* = 3,6$	36

	Управување со системите 2013.2014 - $6*15*0,04^* = 3,6$ Управување со системите 2014/2015 - $6*15*0,04^* = 3,6$	
2	Настава во школи и работилници $2*1 = 2$ 1. Учесник во работилница на тема „Транспарентност во финансирањето на политичките партии“ во организација на Транспарентност Македонија и Отворено општество Македонија, одржана на ден 15.02.2012 година, Хотел „Арка“, Скопје. 2. Предавач на семинар во организација на Синдикат на работниците од сообраќајот и врските на РМ – СРСВМ, одржан на 11.04. и 12.04.2012 година во хотел ЈСП ТУРС, Маврово, на тема „Примарната улога на синдикатот во услови на економска криза“.	2
3	Консултации со студенти Основи на економијата 2011/2012 – $350*0.002 = 0.7$ Основи на економијата 2012/2013 – $369*0.002 = 0.738$ Основи на економијата 2013/2014 – $400*0.002 = 0.8$ Основи на економијата 2014/2015 – $283*0.002 = 0.566$ Основи на економијата – Дисперзирана паралелка Струга 2011/2012 – $67*0.002 = 0.134$ Основи на економијата 2011/2012 – Проект 45+ - $86*0,002=0,172$ Основи на економијата – Дисперзирана паралелка-Велес 2012/2013 – $31*0.002 = 0.062$ Основи на економијата – Дисперзирана паралелка Велес 2012/2013 – $31*0.002 = 0.062$	3,774

	Управување со системи 2013/2014 – $150 \cdot 0.002 = 0,3$ Управување со системи 2014/2015 – $120 \cdot 0.002 = 0,24$	
4	Ментор на Дипломска работа $33 \cdot 0,2 = 6,6$ 1. Тодорка Младен Василевска, индекс бр. 51122, Економски раст, 22.2.2012 2. Златко Живко Брњарчевски, индекс бр. 48140, Монетарна политика, 14.3.2012 3. Даме Ристо Ристески, индекс бр. 44544, <i>Монетарна политика</i>, 10.4.2012 4. Кети Гоце Јовановска, индекс бр. 51967, <i>Економски расии и развој и фактори кои влијаат врз економски развој во Македонија</i>, 15.6.2012 5. Кристина Драги Савеска, индекс бр. 49326, <i>Невработеност и промени од невработеност</i>, 21.6.2012 6. Александар Раде Трајковски, индекс бр. 52171, <i>Монетарна политика</i>, 22.6.2012 7. Маријана Лубе Цветаноска, индекс бр. 52425, <i>Фискална политика</i>, 22.6.2012 8. Стефан Владимир Пенушлиски, индекс бр. 51750, <i>Економски расии и фактори кои влијаат врз економскиот раси</i>, 6.9.2012 9. Маја Боре Устијаноска, индекс бр. 52388, <i>Невработеноста како најголем макроекономски проблем</i>, 26.9.2012 10. Дејан Љупчо Деловски, индекс бр. 52316, <i>Фискална политика</i>, 13.12.2012 11. Ангелина Трајан Давидоска, индекс бр. 39190, <i>Невработеноста како макроекономски проблем со посебен осврт на невработеноста во Република Македонија</i>, 13.12.2012 12. Филип Љубомир Дренковски, индекс бр. 50316, <i>Екстерналии со посебен осврт на неиндивидуалните екстерналии</i>, 28.12.2012 13. Биљана Мендо Новоселска, индекс бр. 41482, <i>Монетарна политика</i>, 8.2.2013 14. Наталија Јане Атанасова, индекс бр. 51857, <i>Невработеноста како макроекономски проблем - Посебен осврт на невработеноста во Република Македонија</i>, 21.3.2013 15. Сања Андон Јосифоска, индекс бр. 52743, <i>Даночен систем на Р. Македонија</i>, 24.6.2013 16. Вукица Кипран Кипровска, индекс бр. 52917, <i>Невработеност</i>, 16.9.2013 17. Благоја Сапо Бањански, индекс бр. 37866, <i>Јавниот дол и</i>	6,6

	нејовитие карактеристики во Р.Македонија, 21.2.2014 18. Владимир Душко Тодоровски, индекс бр.53294, <i>Монетарна политика</i>, 14.2.2014 19. Слободан Зоран Здравковиќ, индекс бр.52685, <i>Инфлација</i>, 29.1.2014 20. Дамјан Дане Стојковски, индекс бр.52237, <i>Асиметрични информации</i>, 10.3.2014 21. Марјан Паце Николоски, индекс бр.52673, <i>Инфлација</i>, 25.2.2014 22. Сања Гојко Тасеска, индекс бр. 49551, <i>Асиметрични информации</i>, 1.10.2014 23. Дорунтина Фљорим Реџеџи, индекс бр. 53909, <i>Несовршена конкуренција со посебен осврт на олигополската пазарна структура</i>, 24.6.2014 24. Никола Горан Нелоски, индекс бр. 54657, <i>Невработеноста како макроекономски проблем</i>, 12.9.2014 25. Ирена Станче Гаврилоска, индекс бр. 54194, <i>Даночен систем и даноци во Република Македонија</i>, 11.9.2014 26. Елена Стојанче Димовска, индекс бр. 53464, <i>Монетарна политика</i>, 18.6.2014 27. Сандра Срѓан Станковиќ, индекс бр. 53837, <i>Монетарна политика</i>, 23.9.2014 28. Фросина Драган Крушковска, индекс бр. 53519, <i>Претприемништво и економскиот профит со посебен осврт на претприемништво во јолевите корпорации</i>, 2.7.2014 29. Дарко Александар Тодоровски, индекс бр. 52953, <i>Јавен дол</i>, 2.7.2014 30. Гордана Ефто Лазареска, индекс бр. 53410, <i>Видови пазарни структури</i>, 16.10.2014 31. Златко Милан Матески, индекс бр. 54195, <i>Невработеност - со посебен осврт на пазарот на труд во Република Македонија</i>, 9.9.2014 32. Ивана Сапо Струмениковска, индекс бр. 53819, <i>Даноци и даноци на Р. Македонија</i>, 10.9.2014 33. Бисера Јордан Кузманова, индекс бр. 51480, <i>Инфлација</i>, 25.2.2015	
5	Член на комисија за оценка и одбрана на докторат $6 * 0.5 = 3$ 1. <i>Принципи на конкуренција и стандартизирани за реформи во здравствениот систем во Република Македонија</i>, на кандидатот Анита Поповска; 2. <i>Современи аспекти на системот на финансирање на здравствената заштита во Република Македонија</i>, на кандидатот Ракип Маловски; 3. <i>Стандардизирани пристап кон развојот на аеробизнисот – Студија на случај на Полошкиот регион</i>, на кандидатот Ружди Матоши; 4. <i>Јакнење на конкурентноста на македонската економија преку јакнење на индикаторите за конкурентност</i>, на	3

	кандидатот Јованка Дамоска Секулоска; 5. Организационите промени кај МСП и нивните импликации врз вработеноста и конкурентноста способност, на кандидатот Наим Мустафа. 6. Економски придобивки од вложување во знаење и човечки капитал – Студија на случај на Градежен индустријал Македонија, на кандидатот Славица Трајковска.	
6	Член на комисија за оценка и одбрана на магистратура 7*0.3 = 2,1 1. Влијанието на заштитата на индустриската сопственост врз технолошките и извозни промени во Македонската индустрија, на кандидатот Елена Веселинова; 2. Функционирање на пазарот на работна сила во Република Македонија, на кандидатот Оливера Илиевска; 3. Фискалната децентрализација во Македонија – случајот на Општина Охрид, на кандидатот Маријана Цветановска; 4. Улогата на јавно-приватното партнерство во развојот на инфраструктурата во локалната самоуправа - студија на случај во Р. Македонија, на кандидатот Демири Дритон. 5. Електронските услуги во јавниот сектор со посебен осврт на ефектите од нивното спроведување во централниот рејсислар на Република Македонија, на кандидатот Димитровски Страхил; 6. Фискална децентрализација во Република Македонија, на кандидатот Мицковски Кеј Љупчо. 7. Придонес на микро претпријатијата во создавањето на нови работни места во Република Македонија, на кандидатот Љупка Панчевска.	2,1
7	Член на комисија за оценка и одбрана на дипломска работа 92*0.1 = 9,2 1. Викторија Илија Устамитова, индекс бр. 51083, Фискална политика, 29.9.2011 2. Горан Лазо Ивановски, индекс бр. 51049, Светска економска криза од 2007 година, 14.10.2011 3. Андријана Небојша Андевска, индекс бр. 49871, Фискална политика, 17.10.2011 4. Марија Љупчо Ташовска, индекс бр. 48572, Монејарна политика, 25.10.2011 5. Јасмина Максе Мојсовска, индекс бр. 50959, Економски кризи, 16.11.2011 6. Дејан Драгутин Лазик, индекс бр. 51028, Монејарна политика, 28.11.2011 7. Маја Зоран Велковска, индекс бр. 51305, Бруто домашниот производ како агрегатна макроекономска големина, 3.1.2012 8. Тања Драги Ордевска, индекс бр. 51516, Невработеноста како макроекономски проблем-посебен осврт на	9,2

	<i>невработеноста во Р. Македонија, 23.1.2012</i> 9. Александар Зоран Краљевски, индекс бр. 50242, <i>Кејнзовиот економски модел- теорија за вработеноста и факториите што ја детерминираат вработеноста односно невработеноста, 28.5.2012</i> 10. Љубица Ангел Станчева, индекс бр. 51821, <i>Глобална економска криза од 2007/2009 год., 14.6.2012</i> 11. Татјана Живко Дранговска, индекс бр. 51721, <i>Кејнзијанскиот економски модел-Кејнзовата теорија за вработеноста и факториите што ја детерминираат, 20.6.2012</i> 12. Александра Трајан Десподовска, индекс бр. 51764, <i>Фискална политика, 21.6.2012</i> 13. Александра Љупчо Умленска, индекс бр. 51871, <i>Монетарна политика, 20.6.2012</i> 14. Васка Димчо Мојсова, индекс бр. 52104, <i>Фискална политика, 19.6.2012</i> 15. Кристина Никола Лазарова, индекс бр. 51875, <i>Банки, побарувачка и понуда на пари, 22.6.2012</i> 16. Валентина Васил Павлова, индекс бр. 52047, <i>Царини и нивните економски ефекти, 24.8.2012</i> 17. Мартина Коле Стојанова, индекс бр. 52268, <i>Фискална политика, 31.8.2012</i> 18. Ајтене Јусуф Муаремовска, индекс бр. 51727, <i>Невработеноста како макроекономски проблем, 31.8.2012</i> 19. Зорица Томислав Цонева, индекс бр. 51718, <i>Странски директни инвестиции со осврт на состојбите во Р. Македонија, 4.9.2012</i> 20. Катерина Фиданчо Николовска, индекс бр. 51840, <i>Монетарна политика, 7.9.2012</i> 21. Симона Зоран Русева, индекс бр. 51883, <i>Буџетскиот дефицит и создавање на јавниот долг, 12.9.2012</i> 22. Сања Добре Спасовска, индекс бр. 51882, <i>Невработеност, 13.9.2012</i> 23. Даниела Милко Стојковска, индекс бр. 51987, <i>Даноци и нивните микроекономски ефекти, случајот на Р.Македонија, 12.9.2012</i> 24. Ирена Ивица Митковска, индекс бр. 51763, <i>Централна банка и монетарна политика, 18.9.2012</i> 25. Сања Славе Јовческа, индекс бр. 51771, <i>Нова кејнзијанска економија, 10.10.2012</i> 26. Српа Владо Тодоровска, индекс бр. 51854, <i>Монетарна политика со осврт на искуството во Република Македонија, 27.11.2012</i> 27. Билјана Димитар Пенева, индекс бр. 42479, <i>Компаративна анализа на невработеноста меѓу САД и ЕУ, 28.1.2013</i> 28. Ирина Зоран Димитриевска, индекс бр. 52856, <i>Монетарната политика и нејзиното спроведување - со посебен осврт на РМ, 11.6.2013</i>	
--	---	--

	политика со посебен осврт на Р.Македонија, 14.10.2013 53. Владимир Слободан Николовски, индекс бр. 52957, <i>Невработеноста како круцијален макроекономски проблем-случајот со Р.Македонија</i>, 8.10.2013 54. Сузана Милан Темчева, индекс бр. 53095, <i>Невработеноста во Република Македонија</i>, 25.10.2013 55. Софија Бранко Георгиевска, индекс бр. 52173, <i>Монетарна политика со осврт на Р.Македонија</i>, 12.11.2013 56. Мартина Миле Величковска, индекс бр. 52824, <i>Монетаримот на Милтон Фридман</i>, 26.12.2013 57. Анета Томислав Дамјанско, индекс бр. 52092, <i>Невработеноста како клучен макроекономски проблем</i>, 31.1.2014 58. Симона Јане Скендерова, индекс бр. 53253, <i>Кензијова револуција</i>, 13.5.2014 59. Кристина Благоја Костовска, индекс бр. 52339, <i>Нова Кензијанска економија</i>, 24.1.2014 60. Невенка Миле Миладинова, индекс бр. 51170, <i>Анализа на трошоци</i>, 12.11.2014 61. Катеринка Зоран Наневска, индекс бр. 53050, <i>Девизен курс</i>, 28.3.2014 62. Милена Сашко Параскова, индекс бр. 52634, <i>Невработеноста како клучен макроекономски проблем со осврт на Р.Македонија</i>, 30.4.2014 63. Игор Оливер Арсовски, индекс бр. 52147, <i>Екстерналиитет како демон на пазарен неуспех и нивната регулација</i>, 26.2.2014 64. Лидија Александар Каракулева, индекс бр. 53502, <i>Економијата во Македонија во годините после Големата рецесија од 2007 - 2009 година</i>, 25.2.2015 65. Александар Звонимир Бежаниќ, индекс бр. 50882, <i>Фискална политика со осврт на Република Македонија</i>, 13.10.2014 66. Ангелина Васко Папазова, индекс бр. 53500, <i>Светска економска криза 2007/2009</i>, 2.4.2015 67. Елена Стојан Јанкулова, индекс бр. 53523, <i>Светската економска криза од 2007 година</i>, 23.12.2014 68. Виктор Васе Кузмановски, индекс бр. 52309, <i>Фузиите во ЕУ и САД</i>, 31.8.2012 69. Марија Мирче Душановска, индекс бр. 52968, <i>Фузии во автомобилската индустрија</i>, 28.4.2014 70. Марјан Горан Јаковлески, индекс бр. 52990, <i>Регулација на такси превозот во градоот Скопје</i>, 8.5.2014 71. Маја Димитрије Гавровска, индекс бр. 53384, <i>Либерализација на пазарот на електрична енергија во Македонија и Грција</i>, 8.10.2014 72. Емилија Гоце Ристевска, индекс бр. 53427, <i>Орбани од областа на регулацијата и заштитата на конкуренцијата во Република Македонија</i>, 3.10.2014 73. Билјана Станоја Анастасова, индекс бр. 52802, <i>Фузии во фармацевтската дејност (Случајот Pfizer- Astra Zenica)</i>,	
--	---	--

	23.6.2014 74. Александра Ѓорѓе Илиева, индекс бр. 51820, <i>Економски циклуси и светска економска криза од 2007 година</i>, 14.6.2012 75. Дарко Ефто Пупиноски, индекс бр. 52886, <i>Слободна и ирвоија на ирои и ирои екционизм</i>, 25.6.2013 76. Маре Санде Стојановска, индекс бр. 53222, <i>Домени на иазарен неусиех-ексиерналии и асиметрични нформации</i>, 25.6.2013 77. Марија Иљо Груевска, индекс бр. 52805, <i>Глобална иа финансиска криза 2007-08 со иосебен освр и на хио иекарна иа криза во САД</i>, 9.10.2013 78. Ѓоко Звонко Ветеровски, индекс бр. 52536, <i>Асиметрични ие информации како иазарен неусиех</i>, 28.11.2013 79. Гораст Јорданчо Стојановски, индекс бр. 52995, <i>Пре и ириемни и иво ио како ироизводен фактор и креира ие ио на нови бизниси</i>, 23.6.2014 80. Ерхан Абдураман Мустафоски, индекс бр. 53133, <i>Монетарна иоли иика</i>, 12.9.2014 81. Оливера Златко Стаиќ, индекс бр. 53120, <i>Фискална иоли иика</i>, 20.2.2014 82. Маја Зоран Николовска, индекс бр. 52599, <i>Невработеност со иосебен освр и на невработеност иа во Р. Македонија</i>, 28.2.2014 83. Хинда Зејнула Фазлиова, индекс бр. 53219, <i>„Финансира ие на државна иа и корпорацион ие иреку издавање на обврзници“</i>, 24.11.2014 84. Марко Зоран Анастасов, индекс бр. 52554, <i>Невработеност и инфлација - Филипсова крива</i>, 27.6.2014 85. Ангела Стефан Радик, индекс бр. 53845, <i>Царини и нивни ие економски ефекти</i>, 30.6.2014 86. Панче Ѓоко Насков, индекс бр. 53512, <i>Природниот монопол и неовна иеула ија</i>, 1.9.2014 87. Ивана Зоран Диневска, индекс бр. 53654, <i>Инфлација – иоим, видови и ирошоци</i>, 26.6.2014 88. Виктор Славе Рибар, индекс бр. 53758, <i>Еволу ија на иари ие и банки ие</i>, 10.10.2014 89. Надица Зоран Трајковска, индекс бр. 53923, <i>„Форми на орјанизација на бизнисот, со иосебен освр и на мали ие и средни ие ире и ири и и ија“</i>, 24.6.2014 90. Фикрија Кашмер Таир, индекс бр. 53514, <i>Фискална иоли иика на Република Македонија</i>, 30.3.2015 91. Ивана Димитар Балабанова, индекс бр. 54040, <i>Буџетскиот дефи и и и јавниот дол и во Р. Македонија</i>, 6.10.2014 92. Ѓулша Назим Бајрами, индекс бр. 52233, <i>Невработеност иа и инфлацијна како макроекономски ироблеми</i>, 14.10.2014 93. Мартина Нинослав Владимирска, индекс бр. 53248,	
--	---	--

	<i>Третиот манифест на невработеноста и инфлацијата во современата макроекономска теорија, 1.9.2014</i>	
8	Позитивно рецензиран универзитетски учебник (коавтор) $1*6=6$ 1. <i>Законитостта во управувањето со системиите во економијата</i> , Златка Поповска и Предраг Трпески, 2014.	6
	Вкупно	68,674

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Ментор на магистерска работа $1*1=1$ 1. Дефинирање на релевантни пазари – со посебен осврт на телекомуникацискиот пазар во Република Македонија, на кандидатот Билјана Карамановска.	1
2	Учесник во научен национален проект $2*3=6$ 1. <i>Потенцијалниот бруто-домашен производ и природната стапка на невработеност</i> , МАНУ, Центар за стратески истражувања, координатор акад. Таки Фити, 2013. 2. <i>Фискални мултипликатори - случајот на Република Македонија</i> , МАНУ, Центар за стратески истражувања, координатор акад. Таки Фити, 1.1.2014-2016.	6
3	Дел од монографија објавена во странство $1*6=6$ 1. Trpeski, P., Nedanovski, P., (2012), “Labour Market Institutions in Macedonia – Challenges for Improving Their Flexibility”, <i>Monograph: New Challenges in Changing Labour Markets</i> , Institute of Economic Science, Balgrade, Serbia and Regional Research Promotion Program RRPP, coordinated nad operate by the Interfaculty Institute for Central and Eastern Europe (IICEE) and the University of Fribourg, 2012, pp. 113-132.	6
4	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно /стручно списание $2*3,6=7,2$ 1. Trpeski, P., Tashevska, B., (2012), “Labour Tax Wedge in the Republic of Macedonia – Trends and International	7,2

	Comparaison”, <i>Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica</i>, No. 14/2012, Vol. 2, "1 Decembrie 1918" University, Alba Iulia, Faculty of Sciences, Romania, 2012. 2. Trpeski, P., Ivanovski, I., (2014), “Unemployment and the effect of Hysteresis - the case of the Republic of Macedonia”, <i>Economic outlook, magazine for economic theory and practice matters</i>, Faculty of economics, Prishtina. 2014.	
5	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно-популарно списание со меѓународен уредувачки одбор $1 \cdot 2,7 = 2,7$ 1. Поповска З., Трпески, П., (2013), „Ефикасноста на поврзување на монетарната и фискалната политика – Пример: Р. Македонија во транзициониот период“, <i>Политичка мисла</i>, Фондација Конрад Аденауер и Институт за демократија – Скопје, 2013.	2,7
6	Трудови со оригинални научни стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор $5 \cdot 2,7 = 13,5$ 1. Trpeski, P., Nedanovski, P. (2011), “Contemporary Aspects of the Aggregate Demand Managing and Unemployment – the Case of the Republic of Macedonia”, International Conference “<i>Economic Theory and Practice: Meeting the New Challenges</i>”, Faculty of Economics, University of Mostar, 2011. 2. Trpeski, P., Nedanovski, P., (2011) “The Challenge of Dynamizing Growth and Enabling the Economy to Create New Employment Opportunities – the Case of the Republic of Macedonia”, International Conference “<i>Economic Science in Function of Creating a New Business Environment</i>”, Faculty of Economics, University of Pristina, 2011. 3. Trpeski, P. Nedanovski, P., (2012), “Globalization and its Impact on the Economic Policy – The Case of the Republic of Macedonia”, International Scientific Conference 2012 “<i>Contemporary Issues in Economics, Business and Management</i>”, Faculty of economics, Kragujevac, Serbia, 2012. 4. Trpeski, P., Filipovski, V., (2014), “Unemployment and labour market in the post-great recession recovery – the case of the Republic of Macedonia”, <i>Economic and Social Development</i>, 8th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 4th Eastern European ESD Conference: Building Resilient Economy, Zagreb, Croatia, in organization of Varazdin Development and Entrepreneurship Agency во соработка со University North, 2014 5. Trpeski, P., Cvetanoska M., (2015), “Fiscal Decentralization and the role of Local Government in Local Economic Development in the Republic of Macedonia”, <i>Economic and Social Development</i>, 9th International Scientific Conference on Economic and Social Development, Istanbul, Turkey, in organization of Varazdin Development and Entrepreneurship	13,5

	Agency во соработка со University North, 2015.	
7	Трудови објавени во зборник на трудови во високообразовна институција 6*2=12 1. Трпески, П. (2011), „Даночно оптоварување на платите во Република Македонија“, <i>Годишник на Економскиот факултет во Скопје</i>, Економски факултет – Скопје. 2. Трпески, П. (2012), „Карактерот на невработеноста во Република Македонија – структурна, фрикциона v.s. циклична невработеност, <i>Од истражувањето до економскиот развој на Република Македонија, со посебен осврт врз регионалните компоненти и пазарот на труд</i>, Зборник на трудови по повод 100 години од раѓањето на академик Кирил Миљовски (1912-1983), МАНУ и Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет – Скопје. 3. Трпески, П. (2012), „Пет причини за високата и перзистентна невработеност во Македонија, <i>Годишник на Економскиот факултет во Скопје</i>, Економски факултет – Скопје. 4. Трпески, П. (2013), „Анализа на нееднаквоста во дистрибуцијата на доходите во Македонија, <i>Годишник на Економски факултет во Скопје</i>. 5. Трпески, П. (2014), „Примена на Stock-flow моделот на пазарот на труд во Република Македонија, <i>Годишник на Економскиот факултет во Скопје</i>. 6. Трпески, П. (2014), „Современите макроекономски концепции и улогата на макроекономистот“, <i>Каде е и каде оди современата макроекономска наука – Релевантноста на промените за македонската економија</i>, МАНУ.	12
8	Пленарно предавање на научен/стручен собир 2*2=4 1. “Инспекциски надзор од страна на УЈП – факти и деловен фолклор”, во рамките на проектот на АГТИС со наслов: “Инспекторот свони колку што сака”, одржана на 4.5.2012 година, Дипломатик салата од Стопанска комора на Македонија. 2. “Инспекциски надзор од страна на ДПИ – факти и деловен фолклор” во рамките на проектот на АГТИС со наслов: “Инспекторот свони колку што сака”, одржана на 26.6.2012 година, хотел „Милениум“, Битола.	4
9	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција 1*1=1 1. Trpeski, P, Eftimov, L., (2012), „The Consequences From Neglecting the Short Term - the Effect of Hysteresis in the Republic of Macedonia“, <i>Migration and Labour Market (book of abstract)</i>, University “Ss. Cyril and Methodius”, Institute for sociological and juridical research, University “Ss. Kliment Ohridski” – Bitola, Faculty of economics – Prilep and Association “Mariovo-Meglen cultural Assembly” – Prilep, 2012.	1

	Вкупно	53,4

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Поени

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Книга од стручна област $2*8=16$ 1. <i>Пазарот на штруд во Република Македонија – новокејнзијански преглед</i> , Македонско научно друштво – Битола, 2011. 2. <i>Новата кејнзијанска економија</i> , Македонско научно друштво – Битола, 2011.	16
2	Студија за истражување на пазар (учесник/соработник) $1*1=1$ 1. Економска анализа на пазарот на електронски комуникации во Република Македонија.	1
Дејности од поширок интерес		
3	Член на организационен или програмски одбор на научен стручен собир $1*0,5=0,5$ 1. Член на одборот за организација на соборот <i>Општествено-економски развој на Република Македонија, со посебен осврт врз регионалните компоненти и пазарот на штруд</i> , организиран по повод 100 години од раѓањето на академик Кирил Миљовски (1912-1983), МАНУ и Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Економски факултет – Скопје.	0,5
4	Член на организационен одбор на меѓународен стручен собир $1*1=1$ 1. Летна школа: <i>Направи разлика, стани креатор на промени - ЕУ лидер</i> , 2015.	1
5	Продекан на Економски факултет – Скопје од 18.02.2015	4
6	Член на факултетска комисија $9*0.5$	4,5

	1. Комисија за евалуација, 2. Комисија за одржување на web, 3. Комисија за промотивни активности на факултетот, 4. Комисија за издавачка дејност, 5. Комисија за упис на студенти во учебната 2015/2016, 6. Комисија за дисциплинска одговорност на студентите, 7. Комисија за утврдување на можноста и условите за стекнување на меѓународна акредитација на Факултетот. 8. Комисија за избор на најдобар дипломски труд, 9. Комисија за изготвување мислење во врска со Законот за високото образование.	
7	Член на комисија за избор во звање $0.2*1=0.2$ 1. Комисија за избор во звање на м-р Билјана Ташевска	0,2
8	Учество во комисии и тела на државни и други органи $3*1=3$ 1. Член на Советот на град Скопје, 2. Претседател на Комисија за буџет при Советот на град Скопје, 3. Член на Комисија за локален економски развој при Советот на град Скопје.	3
	Вкупно	30,2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	68,674
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	53,4
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	30,2
Вкупно	152,274

Членови на Комисијата

1. Акад. Таки Фити, претседател с.р.
2. Акад. Гоце Петрески, член с.р.
3. Проф. д-р Владимир Филиповски, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ЕКОНОМСКИ НАУКИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ НА ФИНАНСИИТЕ ПО ПРЕДМЕТОТ ЛОКАЛНИ ФИНАНСИИ НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Економски факултет - Скопје, објавен во дневните весници „Нова Македонија“ и „Коха“ од 2.6.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по економски науки од наставно-научната област на финансиите по предметот локални финансии, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 0202-1272/3, донесена на 19.6.2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Михаил Петковски, редовен професор на Економскиот факултет во Скопје, д-р Владимир Филиповски, редовен професор на Економскиот факултет во Скопје и д-р Горан Петревски, редовен професор на Економскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања по економски науки од научната област (дисциплина) финансии по предметот локални финансии, во предвидениот рок се пријави д-р Сузана Макрешанска, вработена на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје како асистент по економски науки на група предмети од областа на финансиите.

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Сузана Макрешанска е родена на 26.9.1981, во Скопје. Средно образование завршила во Гимназијата „Никола Карев“ во Скопје, природно-математичка насока со одличен успех. Со високо образование се стекнала на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Економскиот факултет во Скопје, во 2004 година. Дипломирала на департаментот економија, во редот на најдобрите дипломци во нејзината генерација со просечен успех на студии 9,81.

Во академската 2004/2005 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии по монетарна економија, на Економскиот факултет во Скопје. Предвидените испити ги положила со просечен успех 10. Во април 2011 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Фискална децентрализација*, со што се стекнала со звањето магистер на економски науки.

Докторска дисертација пријавила во декември 2011 година на Економскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Фискалната децентрализација и макроекономските перформанси во земјите од Југоисточна Европа“ ја одбрала на 6 април 2015 година, пред Комисијата во состав: проф. д-р Михаил Петковски (претседател), проф. д-р Горан Петревски (ментор), проф. д-р Љубе Трпески (член), проф. д-р Таки Фити (член) и проф. д-р Владимир Филиповски (член). Со тоа, кандидатката се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област економија.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик и има основни познавања на германскиот јазик. Активно работи на програмите од Microsoft office и неколку специјални статистички софтвери за анализа и обработка на податоци за економетриски истражувања, како што се: E-views, Stata и др.

Во декември 2006 година, кандидатката е избрана на Катедрата за финансиски менаџмент, на Економскиот факултет во Скопје, како помлад асистент по група предмети од областа на финансиите. Во моментот, д-р Сузана Макрешанска е распоредена на работното место асистент со докторат на Економскиот факултет во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1080 од 1 јули 2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 893 од 15.3.2006 година, бр. 964 од 15.5.2009 година, бр. 1011 од 1.7.2011 година и бр. 1080 од 1.7.2014 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата и подготовката на овој извештај, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Економскиот факултет во Скопје, кандидатката д-р Сузана Макрешанска активно изведува вежби, теренска настава и консултативни часови на прв циклус студии на студиската програма локални финансии на депарتمانот финансиски менаџмент. Инаку, во текот на деветгодишниот работен ангажман како помлад асистент и асистент на Катедрата за финансиски менаџмент, кандидатката била активно вклучена во организирање на наставни активности и вежби по следниве предмети: јавни финансии, финансиски пазари и институции, меѓународни финансии, биланс на плаќање, монетарна економија, банкарство, царинска политика, фискален и монетарен систем на ЕУ и локални финансии. По наведените предмети, кандидатката одржувала консултативни часови и менторство на студентите во процесот на изработка на семинарски и стручни трудови и помагала во одржувањето на колоквиумите и испитите.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научно-истражувачка дејност

Д-р Сузана Макрешанска има објавено вкупно 10 научни трудови од областа на финансиите, од кои 4 труда се објавени во меѓународни научни списанија и 1 труд во зборник на трудови од научен собир со меѓународен уредувачки одбор.

Во продолжение ќе биде направен краток осврт на содржината на позначајните научни и стручни трудови на кандидатката:

- Makreshanska S., (2015), Fiscal Decentralization and Income Inequality – Cross Section Analysis of CESEE Countries, International Journal of Economic Development, The Institute of Economics – Skopje, No.1-2(2015).

Во овој труд, авторката ги истражува ефектите од децентрализацијата на јавниот сектор врз доходната нееднаквост во земјите од Централна и Југоисточна Европа, во изминативе две децении. Иако позитивните придобивки од децентрализацијата се предмет на истражување од страна на повеќе автори, негативните ефекти од децентрализацијата на јавниот сектор остануваат недоволно научно истражено подрачје, особено во земјите во развој. Имено, класичната теорија на фискалниот федерализам на Musgrave (1959) предвидува дека редистрибутивната политика на доходот поефикасно се врши од страна на централната власт. Од друга страна, во изминативе две до три децении се случува интензивен тренд на децентрализација на јавниот сектор, како во развиените така и во земјите во развој. Во овој контекст, целта на трудот е да даде одговор, дали и во која насока, децентрализацијата на јавниот сектор имала влијание врз распределбата на доходот во земјите од Централна и Југоисточна Европа. Резултатите од економетриската анализа во трудот упатуваат на заклучокот дека пренесувањето на функциите на државата од централно на локално ниво на власта, во земјите од Централна и Југоисточна Европа ја зголемува доходната нееднаквост помеѓу граѓаните, без разлика дали локалните власти се финансираат од сопствени извори на приходи или од фискални трансфери од централната власт.

- Makreshanska, S., (2015), How does decentralization affect fiscal performance of general government? Proceedings of the International conference on Economic recovery in the post-crisis period, Faculty of Economics – Skopje, 29-30.05.2015 in Skopje.

Во изминативе две децении, во земјите од Централна и Југоисточна Европа околу 4,3% од јавните расходи и приходи беа пренесени од централно на локално ниво на власт. Овој труд ги анализира ефектите од пренесувањето на јавните расходи и приходи врз фискалните перформанси на власта, изразени преку големината на буџетските дефицити и јавните долгови на земјите. Панел економетриската анализа во трудот, на примерок на 11 земји, покажа дека децентрализацијата на јавните расходи статистички значајно ја подобрува фискалната дисциплина на вкупната власт во земјите од Централна и Југоисточна Европа. Со други зборови, земјите кои имаат повисок степен на децентрализација на јавните расходи имаат помали буџетски дефицити и јавни долгови. Дополнително, во трудот е анализирано и влијанието на други фактори врз фискалните перформанси на власта, како што се: невработеноста, монетизацијата и стапката на зависност на населението.

- Trenovski, B., Tashevska, B., Makreshanska, S. (2015), The global economic crisis – what should not be forgotten, CEA Journal of Economics, 10 (1)

Главната цел на трудот е да ги синтетизира клучните причини и фактори кои придонесоа за глобалната економска криза. Врз основа на анализа на главните настани во преткризниот период, авторите укажуваат на фактите што економската наука и политика не смее да ги заборави во понатамошните анализи, особено истакнувајќи ги следните групи на причини: дебаланси во глобалната економија, релаксирана монетарна политика, дерегулација и неадекватна супервизија на финансискиот систем, меурот на пазарот на недвижности, модерната финансиска архитектура.

- Макрешанска, С., (2015), Фискалната децентрализација и макроекономските перформанси на земјите од Југоисточна Европа – докторски труд, 302 страни, Економски факултет – Скопје (април 2015).

Овој труд се состои од два дела, од кои првиот дел теоретски ја разработува проблематиката на фискалната децентрализација, додека вториот дел се занимава со емпириско истражување на врската помеѓу децентрализацијата и макроекономските перформанси на земјите од Југоисточна Европа, за периодот од 1996-2013 година. Особен научно-истражувачки придонес на трудот претставува фактот дека макроекономските импликации на децентрализацијата во земјите од Југоисточна Европа е многу малку научно-истражувачки третирана. Емпирискиот дел на трудот се состои од четири глави, во кои со засебни економетриски модели се тестираат релациите помеѓу фискалната децентрализација, од една страна, и големината на јавниот сектор, економскиот раст, буџетскиот дефицит, јавниот долг, стапката на инфлација и доходната нееднаквост, од друга страна. Резултатите од емпириските истражувања спроведени во докторската дисертација имаат за цел да послужат во дизајнирањето и имплементирањето на ефикасен систем на распределба на јавните функции и приходите помеѓу одделните нивоа на власт и во водењето на фискалната политика во земјите.

- Makreshanska S, Jovanovski K., (2014), Impact of Fiscal Decentralization on Price Stability in The European Countries, CEA Journal of Economics, 9 (2).

Овој труд се занимава со емпириско истражување на врската помеѓу фискалната децентрализација и инфлацијата во европските земји. Авторите спроведуваат панел-истражување на случајот на 28 европски земји, за периодот 1972-2013 година. Дополнително, вкупниот примерок е поделен во два субпримерока: 1) земји членки на Евро-зоната пред 2008 година и 2) земји од Централна и Југоисточна Европа кои не се членки на Евро-зоната. Резултатите од истражувањето индицираат дека децентрализацијата на јавните расходи има статистички значајно негативно влијание врз стапката на инфлација во европските земји и дека влијанието е далеку посилено изразено во земјите кои не се членки на Евро-зоната. Дополнително, економетриската анализа на примерокот на земјите од Централна и Југоисточна Европа покажа дека врската помеѓу децентрализацијата и стапката на инфлација не е праволиниска, односно кога децентрализацијата се зголемува од релативно ниско до средно ниво, ефектот врз ценовната стабилност е позитивен, но откако ќе се постигне одредено средно или „оптимално“ ниво на децентрализираност, натамошното зголемување на децентрализацијата почнува да има негативен ефект врз ценовната стабилност.

- Petkovski M, Jovanovski K., Makreshanska S, (2014), The Role of Financial Dollarization During the Financial Crises, CEA Journal of Economics, 9 (1).

Во овој труд, авторите ја истражуваат врската помеѓу финансиската доларизација и настанувањето на финансиските кризи во земјите. При тоа, главен акцент е ставен на случајот на Македонија и нејзиниот банкарски сектор. Трудот се состои од четири дела: во првиот дел, авторите ги проучуваат детерминантите на финансиската доларизација; во вториот дел е анализирана финансиската доларизација во европските земји во развој; третиот дел е посветен на улогата на финансиската доларизација во неколку различни епизоди на финансиски кризи (Мексико, Источна Азија, Аргентина и последната финансиска криза од 2008 година); додека пак, четвртиот дел се фокусира на потенцијалните ризици од растечката финансиска доларизација во Република Македонија, под различни сценарија за девалвација на националната валута.

- Макрешанска, С., (2015), Фискална децентрализација – магистерски труд, 208 страни, Економски факултет – Скопје (април 2011).

Овој труд ги разработува подетално теоретските концепти на фискалната децентрализација и нејзините основни трендови во европските земји и посебно во случајот на Република Македонија. Трудот се состои од вкупно седум глави, и тоа: во првата глава, се дефинира процесот на фискалната децентрализација, се претставуваат различни модели на децентрализација, и др.; втората и третата глава ја разработуваат проблематиката на распределба на јавните функции, односно јавните приходи помеѓу различните нивоа на власт во една земја; четвртата глава е посветена на системот на израмнување (еквализација) и политиката на фискалните трансфери, како доминантен извор на финансирање на локалните власти во повеќето земји; петтата глава ја обработува проблематиката на задолжувањето на локалните власти; шестата глава дава приказ на состојбата со фискалната децентрализација во европските земји, преку компаративен приказ на децентрализацијата во развиените европски земји (старите членки на ЕУ) и децентрализацијата во земјите од Централна и Југоисточна Европа (новите членки на ЕУ по 2002 година); седмата глава детално ја разработува состојбата со фискалната децентрализација во Република Македонија.

Други активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Сузана Макрешанска активно е вклучена и во стручно-апликативната работа на Економскиот факултет во Скопје. Стручно усовршување остварила со неколку кратки студиски престои во странство и учество на повеќе летни школи на странски универзитети, од кои позначајна е посетата на летниот универзитет за „Intergovernmental Fiscal Relations and Local Financial Management“, во организација на Central European University, во јули 2011 година, Будимпешта, Унгарија.

Д-р Сузана Макрешанска активно е вклучена и во работата на бројни комисии на Економскиот факултет во Скопје, и тоа: Комисија за запишување на студенти на прв циклус на студии во академската: 2007/2008; 2008/2009; 2009/2010; 2010/2011; 2011/2012; 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; Комисија за запишување на нови студенти на прв циклус на студии „Проект 45“ во академската 2011/2012 година на Економскиот факултет во Скопје; Комисија за анкетирање на студентите за односот на академскиот кадар на Економскиот факултет во Скопје, во академската 2014/2015 година; Работен тим за подготовка на акциони планови за започнување на процесот на исполнување на стандардите за стекнување на Економскиот факултет во Скопје со ЕФМД меѓународна акредитација; Организационен одбор за организирање на конференција по повод 50-годишнината од постоењето на постдипломските студии по монетарна економија, финансии и банкарство, 2011 година; Комисија за годишен попис на основни средства и друг имот на Економскиот факултет во Скопје, 2008 година; Уредувачки одбор за издавање на Годишникот на Економскиот факултет во Скопје, 2008 година; Редакциски одбор за подготовка и издавање на промотивна брошура на македонски и англиски јазик за постдипломските студии по монетарна економија, Економски Факултет во Скопје, 2008 година.

Дополнително, активност кандидатката покажува и во дејностите од поширок интерес. Од 2007 година до денес, активно е вклучена како ментор, во програмата за високо образование на студенти од ромска етничка заедница – Ромаверститас, имплементирана од Фондацијата „Отворено општество – Македонија“.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката Сузана Макрешанска, во последната академска 2014/2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Економскиот факултет во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Сузана Макрешанска.

Рецензентската комисија е наполно уверена дека кандидатката д-р Сузана Макрешанска, со својата досегашна работа во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната активност, стручните и научните квалитети и изразените морални квалитети се претставува како сериозен, солиден и високопрофесионален наставно-научен работник и истражувач на полето на финансиите.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Сузана Макрешанска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во наставно-научното звање доцент во научната област финансии.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, д-р Сузана Макрешанска да биде избрана во наставно-научното звање **доцент** во научната област финансии, по предметот локални финансии.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Михаил Петковски, с.р.

Проф. д-р Владимир Филиповски, с.р.

Проф. д-р Горан Петревски, с.р.

АНЕКС 2**ОБРАЗЕЦ****КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат: Сузана Светислав Макрешанска****Институција: Економски факултет - Скопје****Научна област: Финансии****НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ**

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на вежби (менторирање на стручни и семинарски трудови) • Локални финансии – $2*15*0,03*4=3,6$ • Локални финансии – Проект 45 – $2*15*0,03*1=0,9$ • Јавни финансии - $2*15*0,03*6=5,4$ • Царинска политика – $2*15*0,03*4 = 3,6$ • Фискален и монетарен систем на ЕУ – $2*15*0,03*1=0,9$ • Финансиски пазари и институции - $2*15*0,03*2 = 1,8$ • Меѓународни финансии $2*15*0,03*2 = 1,8$ • Монетарна економија $2*15*0,03*2 = 1,8$ • Банкарство $2*15*0,03*2 = 1,8$	21,6
2.	Одржување на теренска настава (вежби, дисперзирани студии – Штип) • Јавни финансии $2*15*0,04*3=3,6$ • Царинска политика $2*15*0,04*3=3,6$	12,00

	• Финансиски пазари и институции $2 \cdot 15 \cdot 0,04 \cdot 1 = 1,2$ • Меѓународни финансии $2 \cdot 15 \cdot 0,04 \cdot 1 = 1,2$ • Монетарна економија $2 \cdot 15 \cdot 0,04 \cdot 1 = 1,2$ • Банкарство $2 \cdot 15 \cdot 0,04 \cdot 1 = 1,2$	
3.	Одржување на теренска настава (вежби, дисперзирани студии – Струга) • Јавни финансии $2 \cdot 15 \cdot 0,04 \cdot 2 = 2,4$ • Локални финансии $2 \cdot 15 \cdot 0,04 \cdot 2 = 2,4$ • Меѓународни финансии $2 \cdot 15 \cdot 0,04 \cdot 2 = 2,4$	7,20
2.	Консултации со студенти • Локални финансии $200 \cdot 0,002 \cdot 4 = 1,6$ • Јавни финансии $500 \cdot 0,002 \cdot 9 = 9$ • Финансиски пазари и институции $400 \cdot 0,002 \cdot 6 = 4,8$ • Меѓународни финансии $200 \cdot 0,002 \cdot 6 = 2,4$ • Биланс на плаќање $200 \cdot 0,002 \cdot 6 = 2,4$ • Монетарна економија $300 \cdot 0,002 \cdot 6 = 3,6$ • Банкарство $250 \cdot 0,002 \cdot 6 = 3$ • Царинска политика $200 \cdot 0,002 \cdot 4 = 1,6$ • Фискален и монетарен систем на ЕУ $200 \cdot 0,002 \cdot 2 = 0,8$	29,20
3.	Подготовка на нов предмет (предавања) • Локални финансии (програма на додипломски студии по финансиски менаџмент, 2008/2009 година) • Фискален и монетарен систем на ЕУ (програма на додипломски студии по финансиски менаџмент, 2008/2009 година)	1,00 1,00
	Вкупно	72,00

НАУЧНО - ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред.	Назив на активноста:	Поени
------	----------------------	-------

број		
1.	Монографија • „Фискалната децентрализација и макроекономските перформанси во земјите од Југоисточна Европа“ – докторски труд – 8,00 поени • „Фискална децентрализација“ – магистерски труд – 8,00 поени	16,00
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор • Makreshanska S., (2015), Fiscal Decentralization and Income Inequality – Cross Section Analysis of CESEE Countries, International Journal of Economic Development, The Institute of Economics – Skopje, No.1-2(2015) - 6 поени • Trenovski, B., Tashevska, B., Makreshanska, S. (2015) “The global economic crisis – what should not be forgotten”, CEA Journal of Economics, 10 (1) – 6*0,8=4,8 поени • Makreshanska S, Jovanovski K., (2014), Impact of Fiscal Decentralization on Price Stability in The European Countries, CEA Journal of Economics, 9 (2) – 6*0,9=5,4 поени • Petkovski M, Jovanovski K., Makreshanska S, (2014), The Role of Financial Dollarization During the Financial Crises, CEA Journal of Economics, 9 (1) – 6*0,8=4,8 поени	21,00
3.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор • Makreshanska, S., (2015), How does decentralization affect fiscal performance of general government? Proceedings of the International conference on Economic recovery in the post-crisis period, Faculty of Economics – Skopje – 3 поени	3,00
4.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание • Макрешанска, С., (2006), Стабилизациона фискална политика, Списание „Економија и бизнис“ – 2 поени	4,00

	Макрешанска, С., (2006), Видови девизни курсеви и избор на најадекватен девизен курс за Република Македонија, списание „Економија и бизнис“ – 2 поени	
5.	Труд објавен во зборник на трудови во в.о. институција Атанасовски, Ж., Макрешанска, С., (2008), “Изборот помеѓу оданочувањето и јавното задолжување во државното финансирање, Годишник на Економскиот факултет во Скопје”, <i>Годишник на Економскиот факултет во Скопје, Том 43, стр. 39-57</i> – 2 поени	2,00
	Вкупно	46,00

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ / Дејности од поширок интерес

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Учество на промотивни активности на Факултетот – $9 * 0,5 = 4,5$	4,50
2.	Член на факултетска комисија - Член на Комисија за упис на нови студенти во I година во академските 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014 и 2014/2015 година ($8 * 0,5 = 4,0$) - Член на Конкурсна комисија за запишување на студенти на прв циклус на студии во рамките на проектот „45“, во академската 2011/2012 (0,5 поени) - Член на Комисија за анкетирање на студентите за односот на академскиот кадар на Економскиот факултет во Скопје, во академската 2014/2015 година (0,5 поени) - Член на Работен тим за подготовка на акциони планови за започнување на процесот на исполнување на стандардите за стекнување на Економскиот факултет во Скопје со ЕФМД меѓународна акредитација (0,5 поени) - Член на Одборот за прослава на 50-годишнината на	7,50

	постдипломските студии по монетарна економија, финансии и банкарство, 2011 година (0,5 поени) • Член на Комисијата за годишен попис на основните средства и друг имот на Економскиот факултет во Скопје 2008 год. (0,5 поени) • Член на Уредувачки одбор за издавање на Годишникот на Економскиот факултет во Скопје, 2008 година • Член на Редакциски одбор за подготовка и издавање на промотивна брошура на македонски и англиски јазик за постдипломските студии по монетарна економија, Економски Факултет во Скопје, 2008 година (0,5 поени)	
3.	Студиски престој во странство до 3 месеци • XIV Summer School of Economics, Institute of Economic Sciences, July 2011 in Belgrade, Republic of Serbia (0,5 поени) • CEU Summer University, „Intergovernmental Fiscal Relations and Local Financial Management, Seminar,, , Public Service Reform Initiative of the Open Society Institute, July 2009 in Budapest, Hungary	1,00
	Вкупно	13,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	72,00
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	46,00
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	13,00
Вкупно	131,00

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Михаил Петковски, с.р.
2. Проф. д-р Владимир Филиповски, с.р.
3. Проф. д-р Горан Петревски, с.р.

ПРЕГЛЕД

на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје

на седницата одржана на 01.06.2015 година

Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Маја Илиевска-Кузмановска	Ударни машини за испитување на лесна машинска опрема	Shock machines for lightweight mechanical equipment testing	Проф. д-р Златко Петрески	02-1056/2 01.06.2015 год.
2.	Дарко Станојковски	Можности за примена на методите на коолаборативниот менаџмент во подобрување на ефикасноста на снабдувачките синџири	Opportunities for application of collaborative management methods towards improvement of supply chain efficiency	Проф. д-р Радмил Поленаковиќ	02-1158/2 01.06.2015 год.
3.	Димитар Калков	Имплементација на TQM филозофијата во компанија со услужна дејност	Implementation of TQM Philosophy in the service sector company	Проф. д-р Глигорче Вртаноски	02-1193/2 01.06.2015 год.
4.	Жико Ѓориќ	Влијание на осветлувањето на безбедноста на работното место	Influence of lighting on workplace safety	Проф. д-р Љубен Дудески	02-1190/2 01.06.2015 год.
5.	Михајло Иванов	Системи за електронска евиденција во областа на безбедност и здравје при работа	Systems for keeping electronic records in the field of safety and health at work	Проф. д-р Јасмина Чалоска	02-1212/2 01.06.2015 год.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРОЦЕНКА НА ЛЕВОКОМОРНА ДИЈАСТОЛНА ДИСФУНКЦИЈА И КАПАЦИТЕТ НА ФИЗИЧКО ОПТОВАРУВАЊЕ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ВИСОК КАРДИОВАСКУЛАРЕН РИЗИК СКОР И СОЧУВАНА СИСТОЛНА ЛЕВОКОМОРНА ФУНКЦИЈА“ ОД Д-Р ЖАРКО ХРИСТОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 12.05.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Жарко Христовски со наслов „Проценка на левокоморна дијастолна дисфункција и капацитет на физичко оптоварување кај пациенти со висок кардиоваскуларен ризик скор и сочувана систолна левокоморна функција“, во состав: проф. д-р проф.д-р Лазар Лазаров (претседател), проф. д-р Љубица Георгиевска-Исмаил (ментор), проф.д-р Весела Малеска-Ивановска (член), проф. д-р Верка Спироска (член), проф. д-р Лидија Добровиќ (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Жарко Христовски, со наслов „Проценка на левокоморна дијастолна дисфункција и капацитет на физичко оптоварување кај пациенти со висок кардиоваскуларен ризик-скор и сочувана систолна левокоморна функција“, содржи 246 страници компјутерски обработен текст во фонт Georgia 12, со 1,5 проред и големина на букви 12, 326 библиографски единици, меѓу нив научни трудови и книги.

Трудот е структуриран во вовед и 7 глави кои ги содржат хипотезата, целите, материјалот и методи, резултатите на истражувањето и дискусијата на добиените резултати, после што следат заклучни согледувања и листа на библиографски единици. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложена е теоретската рамка на истражувањето. Кандидатот укажува дека срцева слабост со сочувана левокоморна ејекциона фракција (СС-СЕФ) се **дефинира** како: сосојба со симптоми типични за срцева слабост (диспнеа, интолеранција на напор, пароксизмална ноќна диспнеа), евентуално присутни знаци за срцева слабост и нормална или само малку намалена ЛКЕФ во отсуство на дилатација на ЛК и што е најважно присутно релевантно структурно срцево заболување (ЛК-хипертрофија или дилатација на лева преткомора) и/или дијастолна дисфункција.

Од **еџидемиолошки аспекти**, кандидатот укажува на високиот процент на застапеност на СС-СЕФ (околу 60%), на специфичниот фенотип, при што тоа се најчесто пациенти на повисока возраст, од женски пол, со зголемена телесна тежина, најчесто со артериска хипертензија и дијабетес мелитус, поретко со коронарна артериска болест. Што е уште поважно, бројни сознанија и од литературата укажуваат дека морбидитетот и морталитетот е висок и речиси идентичен со оној на пациентите со срцева слабост и редуцирана левокоморна ејекциона фракција.

Во делот на **етиологија и патофизиологија**, кандидатот укажува дека артериската хипертензија со левокоморна хипертрофија често се поврзува со постоењето на СС-СЕФ, но не помалку се важни дијабетесот и миокардната исхемија. Сите овие етиолошки фактори доминантно ја нарушуваат дијастолната функција што претставува основа на ова заболување. Така, се смета дека примарна патофизиолошка абнормалност кај СС-СЕФ е абнормална левокоморна дијастолна функција, што е потврдено со инвазивни хемодинамски студии. Важноста на дијастолната левокоморна дисфункција за СС-СЕФ е неодамна преиспитана од страна на Европските и Американските асоцијации за ехокардиографија кои во поново време издале и упатства за дијагностицирање на дијастолна левокоморна дисфункција. Меѓутоа, кај пациентите со СС-СЕФ постојат и други низа абнормалности кои кандидатот детално ги обработува и прикажува во табела. Така, како механизми се споменуваат: појава на супклиничка систолна дисфункција, коморно-артериско поврзување, хронотропна инкомпетенција и дисфункција на кардио-васкуларната резерва, како и големината и функцијата на левата преткомора.

Клиничката експресија на СС-СЕФ е претставена со симптоми на интолеранција на напор и диспнеа при напор, но тие симптоми се многу неспецифични и можат да се препишат на разни други проблеми кои не се директно поврзани со срцето (пр. гојазност, ХОББ), а кои можат да коегзистираат кај ист пациент.

Самата **дијагноза** на СС-СЕФ се востановува ако се исполнети критериумите публикувани во 2007 год. од страна на Европската работна група за срцева слабост и Европското здружение за срцева слабост, а кои ги користат ехокардиографските параметри за проценка на левокоморна ејекциона фракција, левокоморен крајно-дијастолен волумен, индекси на левокоморна дијастолна функција, левокоморна хипертрофија, големина на лева преткомора и ниво на натриуретични пептиди во крвта. Согласно со овие обновени критериуми три услови мора да бидат исполнети за дијагноза на СС-СЕФ: 1) симптоми и знаци на срцева слабост; 2) левокоморна ејекциона фракција <50% кај недилатирана лева комора; 3) дијастолна левокоморна дисфункција манифестирани како знаци за абнормална левокоморна релаксација, левокоморно полнење, дијастолна растегливост и крутост. Предложени се три начини да се дијагностицираат покачени левокоморни притисоци на полнење: прво, инвазивни мерки; второ, јасни наоди од ткивен доплер; и трето, комбинација од покачени натриуретични пептиди и ехокардиографски индекси на левокоморна дијастолна функција/левокоморни притисоци на полнење. Кандидатот исклучително исцрпно ги представи сите три дијагностички аспекти, а особено ехокардиографските можности за проценка на левокоморниот притисок на полнење потенцирајќи ја улогата на многу методи и параметри. Натому, дополнета е и улогата на коронарениот стрес-тест во проценката на капацитетот на оптоварување со оглед на фактот што тој значајно корелира со степенот на дијастолната дисфункција.

Следењето на **шекот на оваа болест** покажува дека во почетната фаза на болеста симптомите на интолеранција на напор и диспнеа кои се должат на зголемениот притисок на полнење може да се јават само при изразено оптоварување, што е главно карактеристики на помладите и физички поактивни пациенти. Оние, пак, што се постари кои не се активни и имаат многу коморбидитети може да покажат многу посериозни симптоми за време на епизода на хемодинамски стрес (често поради коморбидитет) и во фаза кога патолошките абнормалности се помалку реверзибилни. Кај многу такви пациенти натамошниот клинички тек е воден повеќе од коморбидитетот отколку од нивната срцева слабост. Во однос на стапките на морталитет, резултатите од литературата се противречни, некои ја споредуваат со стапката регистрирана кај пациентите со срцева слабост и редуцирана левокоморна ејекциона фракција, а некои велат дека е помала поради тоа што главно се добиени од хетерогена популација со различни инклузивни

критериуми. Како и да е, кандидатот истакнува дека пациентите со СС-СЕФ во споредба со сообразени со возраста контроли, имаат дури и значајно повисок ризик од смрт, но дефинитивните мета-анализи изведени на голем број пациенти укажуваат дека, сепак, пациентите со СС-СЕФ имаат пониска стапка на морталитет од пациентите со редуцирана левокоморна ејекциона фракција, но таа е сепак доволно висока да бара изнаоѓање на специфични третмани за оваа состојба.

Во однос на **терапевтијата**, кандидатот споменува повеќе студии и повеќе можности за третман на оваа специфична и комплексна состојба. Употребувани се АКЕ-инхибитори, ангиотензин-рецептор блокатори, алдостерон инхибитори, бета-адренергични блокатори, статини кои покажувале понекогаш и конфликтни резултати во различни студии. Останува да се почекаат резултатите на идните големи рандомизирани студии со цел посоодветно да се одговори на прашањата.

Втората глава ја дава **хипотезата** која претпоставува дека патофизиолошкиот динамичен процес одговорен за ова заболување, настанува главно за време на оптоварување и е резултат на повеќе нарушувања како што се: нарушување во коморно-васкуларниот поврзувачки однос, нарушена ЛК-активна релаксација и општа редукција на миокардните енергетски резерви, кога се јавуваат и симптоми. Ова води кон нарушена толеранција на напор и симптоми кај пациенти со СС-СЕФ, особено за време на оптоварување. Истовремено, кандидатот го посочува и **мотивот** за изведување на ова испитување кој произлегува од фактот што постои недостаток на свесност за постоење на ова заболување така што дијагнозата на СС-СЕФ често се избегнува, дури и од страна на специјалистите за кардиоваскуларни заболувања. Од друга страна, пак, кандидатот истакнува дека раното препознавање на СС-СЕФ може да овозможи откривање на превентивни стратегии од кои би се подобриле можностите за третман, а со тоа и би се подобрила прогнозата на ова заболување со оглед на тоа што стапката на смртност е неприфатливо висока.

Третата глава ги содржи целите на испитувањето. Кандидатот наведува дека со испитувањето има за цел: 1. да се утврдат клиничките и демографските карактеристики и ризик-факторите кај пациентите со дијастолна дисфункција и сочувана левокоморна ејекциона фракција (ЛКЕФ) утврдени ехокардиографски; 2. да се утврди поврзаност на симптомите, демографските карактеристики и клиничката ризик стратификација во однос на маркерите на дијастолна дисфункција утврдена ехокардиографски кај пациенти со сочувана ЛКЕФ; 3. да се утврди поврзаноста на функционалните карактеристики и капацитетот на оптоварување со маркерите на дијастолна дисфункција утврдена ехокардиографски кај пациенти со сочувана ЛКЕФ; 4. да се утврди поврзаноста на симптомите, демографските карактеристики и клиничката ризик стратификација со капацитетот на оптоварување кај пациенти со дијастолна дисфункција со сочувана ЛКЕФ утврдени ехокардиографски; 5. да се утврдат маркери на дијастолна дисфункција утврдена ехокардиографски како предиктори на изразеноста на симптомите, ризик скорот за кардиоваскуларни заболувања, изразеноста на дијастолната дисфункција и капацитетот на оптоварување кај пациенти со сочувана ЛКЕФ; 6. да се утврди сензитивноста и специфичноста на маркерите на дијастолна дисфункција утврдена ехокардиографски во определување на постоењето на симптоми и капацитетот на оптоварување кај пациенти со сочувана ЛКЕФ.

Во **заклучните** согледувања, кандидатот истакнува дека најпрво испитуваната популација ги исполнила сите барани критериуми за постоење на срцева слабост со сочувана ЛК- ејекциона фракција (СС-СЕФ).

Натаму, кандидатот заклучува дека испитуваната популација од 183 пациенти со СС-СЕФ силно, како и во литературата се состоела од возрасна популација, доминантно од женски пол, со прекумерна телесна тежина кај висок процент од пациентите, со обем на струк кој ги надминува границите на нормала и со повеќе ризик-фактори за атеросклероза: Дијабетес мелитус бил присутен кај половина од пациентите, додека артериската хипертензија и дислипидемијата биле присутни речиси кај сите пациенти. Коронарната артериска болест била присутна кај помал процент на пациенти. SCORE (Systematic COronary Risk Evaluation) ризик скорот покажал дека пациентите имаат умерен 10-годишен ризик од кардиоваскуларна смртност.

При проценката на систолната функција сите пациенти покажале дека имаат нормални внатрешни димензии на лева комора (ЛК), ЛК-крајно систолни и крајно дијастолни волумени нормализирани за површината на телото, сочувана ЛКЕФ со средна вредност од 66,1% и нормален ударен волумен и срцев индекс нормализиран за површината на телото. Меѓутоа, со користење на конвенционалните, методите на ткивен доплер и особено методот на speckle tracking ехокардиографија (STE) се утврдило постоење на супклиничка ЛК-систолна дисфункција. Притоа, пациентите со повисок притисок на полнење манифестиран со однос зголемен $E/E' \geq 15$ мерен на кое било ниво (страничен сид или меѓукоморна преграда, односно просек од обете мерења), како одраз на поизразена ЛК-дијастолна дисфункција, имале значајно поголема редукција на сите мерени параметри на ЛК систолна функција (MAPSE, MAPSV и GLS). Анализата на резултатите од speckle tracking ехокардиографијата, покажала дека постои сегментна распространетост на миокардната фиброза од различно потекло. Регресионите анализи само го потврдиле ова сознание, при што покажале дека како независни предиктори за постоење на супклиничка систолна дисфункција се јавиле параметрите на поизразена дијастолна дисфункција. Ваквите резултати само потврдуваат дека ЛК-супклиничка систолна дисфункција е присутна кај пациентите со СС-СЕФ регистрирана со ткивен доплер и/или speckle tracking ехокардиографијата и дека нејзиното присуство е поврзано со поизразена и/или хронична ЛК- дијастолна дисфункција.

Во однос на дијастолната дисфункција, како значајни независни маркери на дијастолна дисфункција кои детерминираат поизразени симптоми кај пациентите со СС-СЕФ се јавиле параметри кои претставуваат одраз на зголемен ЛК-притисок на полнење.

Пациентите со СС-СЕФ имале ЛК-хипертрофија (ЛКХ) од концентричен тип, а од 183 испитувани пациенти со СС-СЕФ, 91,3% имале зголемена ЛК-маса нормализирана за површина на телото. Статистички значајно поголема индексирана ЛК-маса била присутна кај пациентите со поголем ЛК-притисок на полнење манифестиран како $E/E' \text{ однос} \geq 15$, што се потврдило и во корелационите и регресиони анализи, но ЛК-маса била поврзана и со поизразена редукција на глобалниот систолен лонгитудинален деформитет, што крајно укажува дека зголемената индексирана ЛК-маса како одраз на присутна ЛК-хипертрофија е поврзана со поизразена дијастолна и систолна дисфункција.

Во однос на левопреткоморната (ЛП) големина и волумени, кандидатот заклучува дека овие параметри се зголемени кај пациентите со СС-СЕФ и значајно корелираат со поголемата возраст, присуството на атеросклеротични ризик фактори и поголемата изразеност на дијастолната дисфункција. Овие резултати потврдуваат дека индексираната ЛП-големина и индексираниот ЛП-волумен се маркери на изразеност и хроничитет на дијастолната дисфункција што се гледа од нивната поврзаност со поизразена дијастолната дисфункција. Од друга страна, пак, резултатите покажале дека нарушената ЛП-функција била поврзана со супклиничката ЛК- систолна дисфункција.

Во однос на параметрите кои го одразуваат зголемениот ЛК-притисок на полнење и зголемената ЛК-крутост, најдена е нивна значајна поврзаност со женскиот пол, повисоката возраст, значајно зголемена честота на дислипидемија во анамнезата, со подолго траење на дијабетесот и со поголемиот број на ризик фактори за кардиоваскуларни заболувања, со значајно почесто знаци за постоење на ЛК-хипертрофија на електрокардиограмот и со значајно поголема поврзаност со параметрите на дијастолна дисфункција.

Сите параметри на брзините на трансмитралниот проток проценувани со пулсен и/или континуиран доплер покажале вредности кои зборувале за постоење на умерена дијастолна дисфункција од типот на псевдонормализација.

Натаму, големина на индексот на дијастолниот сиден деформитет бил во просек понизок од нормално очекуваниот што оди во прилог на присуство на поизразена ЛК-дијастолна крутост.

Анализата на сензитивноста и специфичноста на маркерите на дијастолна и систолна дисфункција во детерминирањето на симптомите изразени како NYHA-класификацијата, покажале дека како значајни независни предиктори за изразеноста на симптомите се јавуваат: $IVRT/E-e'-tau$ индексот, присуството на зголемен $E/E' \text{ однос} \geq 15$ земен како просек од обата сида и GLS земен

како просек од трите пресеци. Оптималната сензитивност за E/E' односот од ≥ 15 земен како просек да предвиди постоење на симптоми (диспнеа) изнесувала 57%, а специфичноста 70%, за $IVRT/E-e'$ -тау индексот сензитивноста изнесувала 30%, а специфичноста 80%, додека сензитивноста за GLS земен како просек изнесувала 50%, а специфичноста 65%.

Резултатите од испитувањето на капацитетот на оптоварување потврдиле дека знаците за поизразена дијастолна дисфункција и супклиничка систолна дисфункција кај пациентите со СС-СЕФ стојат во основа на намалениот капацитет на оптоварување манифестиран со намален број на достигнати MET-си. Проверката на сензитивноста и специфичноста на варијабилите на дијастолната и систолна дисфункција како независни предиктори за функционална онеспособеност манифестирана како намален капацитет на оптоварување артикулиран во бројот на достигнати METс за време на оптоварување покажаа дека поголемиот E/A однос на трансмитралниот проток има способност во 58,5%, поголемиот E/E' однос на ниво на меѓукоморната преграда во 43,5%, поголемата ЛК маса нормализирана на површина на телото во 49,8% и поголемиот број на сегменти со $GLS < -12\%$ во 39,0% на сите можни парови на субјекти да предвиди кој од нив ќе има помал капацитет на оптоварување изразен како MET-си. Оптималната сензитивност и специфичност за E/A односот на трансмитралниот проток изнесувала 60%; за E/E' односот на ниво на меѓукоморната преграда сензитивноста изнесувала 20%, а специфичноста 80%; за ЛК-маса нормализирана за површина на телото сензитивноста изнесувала 20%, а специфичноста 82% и за бројот на сегменти со $GLS < -12\%$ сензитивноста изнесувала 25%, а специфичноста 58%.

Хронотропна инкомпетенција (ХИ) дефинирана како отсуство надостигнување на 85% од максимална со возраст предвидена СФ (%МаксПСФ) била најдена кај 43,3% од испитуваната популација, додека истата дефинирана како процент на резерва на СФ (%СФР) каде $\%СФР \leq 80\%$ како индикативна за ХИ била најдена кај 67,8% пациенти. ХИ претставена преку %МаксПСФ и/или %СФР кај пациентите со СС-СЕФ покажале значајна поврзаност со параметрите кои го отсликуваат зголемениот ЛК-притисок на полнење, односно поизразената нарушената ЛК- дијастолна функција и супклиничка систолна дисфункција што може да има прогностички импликации кои не биле предмет на испитувањето. Во однос на резервата на опоравок на срцевата фреквенција (РОСФ) пациентите со абнормална РОСФ во однос на базалните карактеристики имале статистички значајно само поголем SCORE ризик-скор, додека во однос на ехокардиографските карактеристики како значаен независен предиктор на РОСФ се јавил односот E/E' на ниво на меѓукоморната преграда како одраз на изразената дијастолна дисфункција.

Во генералниот заклучок кандидатот истакнува дека срцевата слабост со сочуваната ЛК ејекциона фракција треба да се согледа како фундаментална болест на кардиоваскуларната функција - дијастолна, систолна, хронотропна и васкуларна. Натамошни истражувања се потребни за да се подели како овие абнормалности треба да се лекуваат.

Предмет на истражување

Предметот на истражувањето била популација која според важечките критериуми има срцева слабост со сочувана ЛК-ејекциона фракција. Биле вклучени 183 пациенти на возраст од ≥ 45 години од обата пола, кои се јавиле на преглед поради симптоми на диспнеа, ортопнеа, пароксизмална ноќна диспнеа, замор и/или неподносливост на напор, со висок SCORE-ризик кои на ехокардиографското испитување имале сочувана левокоморна ејекциона фракција ($LKEF > 50\%$) и знаци за дијастолна дисфункција.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Ова е прва студија изведена врз популација која според важечките критериуми има срцева слабост со сочувана ЛК-ејекциона фракција.

Краток опис на применетите методи

Во испитувањето биле употребени повеќе методи:

- анамнеза за утврдување на симптоми, ризик фактори и тип на употребени медикаменти;
- според симптомите, пациентите биле класифицирани во една од класите според New York Heart Association (NYHA) ;
- ризик стратификацијата кај пациентите кои влегле во студијата биле направена со користење на SCORE (Systematic COronary Risk Evaluation) ризик скорот;
- физикален преглед по системи бил изведен кај сите пациенти вклучени во студијата, со проценка на присуство на знаци за срцева слабост, мерење на крвниот притисок и пулсот, мерење на телесната тежина и висина, како и мерење на обем на струкот;
- на 12-канален електрокардиограм (ЕКГ) биле определувани: срцев ритам, срцева фреквенција, присуство на облик на напрегање како маркер на присутна ЛКХ, присуство на ST-сегмент и Т бран промени, широчина на QRS комплекс, постоење на нарушувања во ритмот и/или во спроведувањето;
- кај пациентите биле земени основните хематолошки испитувања со посебен осврт кон нивото на хемоглобин со цел да се исклучи постоење на анемија и бил испитуван комплетен липиден профил. Се определувале и деградациони продукти за да се исклучат пациенти со бубрежна слабост;
- со цел да се утврди постоење на респираторни болести кои го нарушуваат дишењето и може да се одговорни за симптомот на диспнеа, кај одреден број на пациенти бил изведен спирометриски тест за исклучување на белодробната етиологија на симптомите;
- сите пациенти биле подложени на конвенционална трансторакална ехокардиографија користејќи комерцијално достапна опрема (GE, Vivid 7). За да се овозможи offline квантитативно оценување на ехокардиографските податоци, испитувањата биле снимани на компакт дискови или задржани во дигиталната меморија на ехокардиографскиот апарат и потоа анализирана со користење на посебен софтвер (EchoPAC PC v8: GE Healthcare). За трансторакална ехокардиографија бил користен мултифреквентен трансдјусер. Ехокардиографските мерења биле изведувани според Американското и Европското здружение за ехокардиографија. Притоа биле проценувани следниве параметри: ЛК-систолен функција, големини, волумени и функција на лева преткомора, брзината на трансмитралниот проток, брзина на пулмонален венски проток, брзина на пропагација на проток со Color M-mode (flow propagation velocity), движење на митралниот прстен во дијастола со ткивен доплер, Тау-индекс, дијастолен деформитет на сидот (diastolic wall strain, DWS), големина и функција на десна преткомора, десна комора и пулмонален притисок и миокарден ЛК-деформитет;
- коронарен стрес тест бил изведен кај сите пациенти кои биле способни, сакале и немале контраиндикации за оптоварување со употреба на движечка лента по скалестиот протокол по Bruce. Притоа биле следени следниве параметри: појава на симптоми, мерење на капацитет на оптоварување, достигнат максимален метаболички еквивалент (METs), траење на оптоварување изразено во минути, капацитет на оптоварување, промена на систолниот и дијастолен крвниот притисок и промени на пулсот, како и проценка на пулсот веднаш по оптоварување. Притоа било пресметувано постоење на хронотропната инкомпетенција (ХИ);
- Податоците биле анализирани со користење на SPSS-компјутерскиот програм (верзија 15.0), а биле употребени споредбени, корелациони и регресиони анализи, како и определувањето на сензитивноста и специфичноста на методите.

Краток опис на резултатите од истражувањето:

Резултатите на истражувањето покажале дека испитуваната популација од 183 пациенти со СС-СЕФ силно, како и во литературата се состоела од возрастна популација со просечна возраст од 62,31 години, доминантно од женски пол (60,7% жени), со прекумерна телесна тежина кај висок процент од пациентите (86,88% имале BMI ≥ 25 kg/m², односно 42,08% имале BMI ≥ 30 kg/m²), со

обем на струк кој ги надминувал границите на нормалата, а во однос на ризик- факторите за атеросклероза, најмногу од пациентите имале по 3 ризик-фактори (45,9%): Дијабетес мелитус бил присутен кај 50,8% од пациентите, додека артериската хипертензија и дислипидемијата биле присутни речиси кај сите пациенти (96,7%, 95,1%, последователно). Коронарната артериска болест била присутна кај 31 пациент (16,9%). SCORE (Systematic COronary Risk Evaluation) ризик-скорот покажал дека пациентите имаат умерен 10-годишен ризик од кардиоваскуларна смртност.

При проценката на систолната функција сите пациенти покажале дека имаат нормални внатрешни димензии на ЛК, ЛК-крајно-сistolни и крајно-дијастолни волумени нормализирани за површината на телото, сочувана ЛКЕФ со средна вредност од 66,1% и нормален ударен волумен и срцев индекс нормализиран за површината на телото. Меѓутоа, со користење на конвенционалните, методите на ткивен доплер и особено методот на speckle tracking ехокардиографија (STE) се утврдило постоење на супклиничка ЛК-сistolна дисфункција. Притоа, резултатите покажале дека пациентите со повисок притисок на полнење манифестиран со однос $E/E' \geq 15$ мерен на кое било ниво имале и статистички значајно поголема редукција на параметрите на систолна функција (MAPSE, MAPSV и GLS). Иако корелационата анализа покажала дека присуството на GLS од $< -12\%$ и бројот на сегменти со GLS од $< -12\%$ како маркери на супклиничка ЛК-сistolна дисфункција биле значајно поврзани со гојноста, поголемиот обем на струк, активното пушење, дијабетес мелитус и негово подолго траење, присутната дислипидемија и со генерално поголемиот број на ризик-фактори за атеросклероза, како и со поизразени симптоми артикулирани во повисока NYHA-класа, сепак, регресионите анализи покажале дека како независни предиктори за постоење на супклиничка систолна дисфункција се јавиле параметрите на поизразена дијастолна дисфункција.

Во однос на дијастолната дисфункција, како значајни независни маркери на дијастолна дисфункција кои детерминираат поизразени симптоми кај пациентите со СС-СЕФ се јавиле параметри кои претставуваат одраз на зголемен ЛК-притисок на полнење.

Пациентите со СС-СЕФ имале ЛК-хипертрофија (ЛКХ) од концентричен тип, а 91,3% имале зголемена ЛК-маса нормализирана за површина на телото. ЛК-маса се покажала дека е значајно поврзана со поизразена дијастолна и систолна дисфункција.

Во однос на левопреткоморната (ЛП) големина и волумени, како и функција како маркери на изразеност и хроничитет на дијастолната дисфункција биле значајно поврзани со поизразена дијастолната дисфункција.

Во однос на параметрите кои го одразуваа зголемениот ЛК-притисок на полнење и зголемената ЛК-крутост, најдена е нивна значајна поврзаност со женскиот пол, повисоката возраст и кардиоваскуларните ризик фактори, со знаците за постоење на ЛК-хипертрофија на електрокардиограмот и со параметрите на дијастолна дисфункција.

Анализата на сензитивноста и специфичноста на маркерите на дијастолна и систолна дисфункција во детерминирањето на симптомите изразени како NYHA-класификацијата, покажале дека како значајни независни предиктори за изразеноста на симптомите се јавуваат параметрите на поизразена дијастолна и систолна дисфункција.

Резултатите од испитувањето на капацитетот на оптоварување потврдиле дека знаците за поизразена дијастолна дисфункција и субклиничка систолна дисфункција кај пациентите со СС-СЕФ стојат во основа на намалениот капацитет на оптоварување манифестиран со намален број на достигнати MET-си.

Хронотропна инкомпетенција (ХИ) била најдена кај 67,8% пациенти. ХИ кај пациентите со СС-СЕФ покажала значајна поврзаност со параметрите кои го отсликуваат зголемениот ЛК-притисок на полнење, односно поизразената нарушената ЛК-дијастолна функција и субклиничка систолна дисфункција. Во однос на резервата на опоравок на срцевата фреквенција (РОСФ) пациентите со абнормална РОСФ во однос на базалните карактеристики имаале статистички значајно само поголем SCORE ризик-скор, додека во однос на ехокардиографските карактеристики како значаен независен предиктор на РОСФ се јавил односот E/E' на ниво на меѓукоморната преграда како одраз на изразената дијастолна дисфункција.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Жарко Христовски, со наслов „Проценка на левокоморна дијастолна дисфункција и капацитет на физичко оптоварување кај пациенти со висок кардиоваскуларен ризик-скор и сочувана систолна левокоморна функција“, претставува истражување во подрачјето на медицината, односно нејзиното потесно подрачје -кардиологијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација имала за цел да го определи присуството и изразеноста на дијастолната и субклиничка систолна дисфункција, како и симптомите, капацитетот на оптоварување и хронотропната инкомпетенција кај пациентите со срцева слабост и сочувана левокоморна ејекциона фракција со интенција најпрво да го поттикне вниманието на здравствената јавност кон постоењето на оваа болест со оглед на тоа што сè уште не е доволно запознаена со проблемот, да придонесе кон откривање на некој од патофизиолошките механизми и предиктивни фактори за нејзиниот тек и/или влошување, и што е најважно да придонесе со добиените научни докази во изнаоѓањето на нови модалитети за нејзина превенција и особено третман кои во моментот во светот недостасуваат.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Жарко Христовски, со наслов „Проценка на левокоморна дијастолна дисфункција и капацитет на физичко оптоварување кај пациенти со висок кардиоваскуларен ризик-скор и сочувана систолна левокоморна функција“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот пред одбраната на докторскиот труд ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Hristovski Z, Zafirovska P, Projevska-Donegati D, Georgievska-Ismail Lj. Assessment of diastolic dysfunction in patients with diabetic cardiomyopathy and preserved systolic left ventricular function. *Physioacta* 2013; 7(2):9-22
- [2]. Hristovski Z, Projevska-Donegati D, Georgievska-Ismail Lj. Echocardiographic predictors of chronotropic incompetence to exercise in patients with heart failure with preserved ejection fraction. *Prilozi*. 2014;35:137-145.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот се: поттикнување на вниманието на здравствената јавност кон постоењето на оваа болест со оглед на тоа што сè уште не е доволно запознаена со проблемот, откривање на некој од патофизиолошките механизми и предиктивни фактори за нејзината појава и прогноза што во крајна инстанца ќе придонесат во изнаоѓањето на нови модалитети за нејзина превенција и особено третман кои во моментот во светот недостасуваат.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: медицина, кардиологија.

Можните понатамошни истражувања се: примена на миокарден деформитет во испитување на левата преткомора и примена на стрес-ехокардиографија за проценка на дијастолна дисфункција при напор со цел добивање одговор за постоењето на симптоми и евентуално следење на прогресијата на болеста.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оцена и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **д-р Жарко Христовски** со наслов: **Проценка на левокоморна**

дијастолна дисфункција и капацитет на физичко оптоварување кај пациенти со висок кардиоваскуларен ризик скор и сочувана систолна левокоморна функција .

КОМИСИЈА

7. Проф. д-р Лазар Лазаров, претседател с.р.
8. Проф. д-р Љубица Георгиевска-Исмаил, ментор с.р.
9. Проф. д-р Весела Малеска-Ивановска, член с.р.
10. Проф. д-р Верка Спироска, член с.р.
11. Проф. д-р Лидија Добрковиќ, член с.р.

Приговор

од ас. Огнен Ивановски, Универзитетска клиника за урологија

Предмет на Приговорот: Реферат објавен во Билтенот бр. 1102 од 15. јуни 2015 година на Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ во Скопје, за избор на 6 научни соработници по предметот хирургија, во согласност со конкурсот објавен во дневниот весник „Утрински весник“

За жал, повторно, по не знам кој пат, проблематичен е, без никаква основа, мојот докторат изработен и одбранет во Република Франција, една од водечките земји во научното истражување и земја со голема научна традиција. Оттаму да не се препознае диплома за завршени докторски студии на 6-тиот Париски универзитет, рангиран како прв во Франција, 6-ти во Европа и 35-ти во светот во листата на најдобри универзитети во 2015 година, ги става под знак прашање примената на основните начела и принципи на еден универзитет и меѓународно прифатените критериуми за негово рангирање.

Игнорирањето на еден извонреден напор, жртва и посветеност кои резултирале со 25 публикации во областа на урологија, нефрологијата, клиничката и експерименталната медицина воопшто во списанија со висок импакт-фактор, 801 нивно цитирање, објавени на Web of science citation index, како и 5 меѓународни награди на европски уролошки конгреси, покажува непознавање на светските научни текови и показатели.

Урологијата е наука која се занимава со истражувања на базичните патофизиолошки механизми на уролошките болести, кои можат, но и не мораат да најдат примена во работата во операциона сала. Од друга страна, признавањето на докторати со сомнителен квалитет кои не се потврдени со ниедна валидна публикација во меѓународно признати списанија од областа на хирургијата и медицината воопшто или се

публикувани во локални списанија без никаков импакт- фактор, силно се рефлектира врз позицијата на еден универзитет во академската јавност во светот. Излишно е да се напоменува дека наставници со ниту еден публикуван труд припаѓаат на едно друго време.

Затоа ја замолувам почитуваната Комисија да го прочита “спорниот” докторат и да види каде е тој публикуван, и да ја преиспита уште еднаш својата одлука. Во спротивно се праќа лоша порака до универзитетската јавност во нашата земја и пошироко.

Подносител на приговорот

Ас. д-р Огнен Ивановски, д-р.сци. с.р.

До

Наставно-научниот совет

Медицински факултет

Универзитет Св. Кирил и Методиј – Скопје

ОДГОВОР НА ПРИГОВОРОТ

поднесен од страна на ас. д-р Огнен Ивановски, за негативна рецензија објавена во Билен бр. 1102 од 15.6.2015 година, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје.

Рецензентската комисија се состана на ден 24.6.2015, го разгледа Приговорот од горенаведениот кандидат за избор во звањето научен соработник по предметот хирургија и утврди дека тој **е неоснован**.

Рецензентската комисија го дава следново образложение во таа насока:

Истакнуваме дека немаме забелешки по однос на едиторската дејност на кандидатот, ниту по однос на валидноста на докторската дисертација. Меѓутоа, позитивните прописи во Република Македонија кои ја уредуваат оваа материја укажуваат дека докторската дисертација треба да биде од соодветната научна област за која се врши избор. Имено, во конкретниот случај неспорно е дека докторската дисертација не е од научната област од која се врши изборот.

Согласно со член 27, став 1 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенди-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје е регулирано:

За научен соработник може да биде избрано лице кое има научен степен доктор на науки од научната област во која се избира, просечен успех од најмалку осум на студиите од прв и втор циклус за секој циклус посебно, објавени најмалку четири научноистражувачки трудови во соодветната

област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни-публикации или два научни труда во научно списание со импакт-фактор во последните пет години, постигнувања во примената на истражувачките резултати”.

Во согласност со цитираниот член неспорно е дека кандидатот не го исполнува условот да биде избран во звањето научен соработник, односно потребно е докторската дисертација да биде од научната област од која се врши изборот. Додека, пак, докторската дисертација на кандидатот е од областа на физиологијата и физиопатологијата, а не од областа хирургија.

Членови на Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Александар Караѓозов с.р.
2. Проф. д-р Ацо Димов с.р.
3. Проф. д-р Игор Кафтанџиев с.р.
4. Проф. д-р Александар Чапароски с.р.
5. Проф. д-р Горан Кондов с.р.

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје

Наставно-научен совет – 01.06.2015 година

Кандидат	Тема	Комисија	Одлука број	Датум
м-р Татјана Штерјова	„Ефикасност на постапките за колективна заштита на правата“ (The efficiency of the collective redress mechanisms)	Д-р Арсен Јаневски Д-р Татјана Зороска Камиловска Д-р Милка Ракочевиќ	02-621/270a	01-06-2015

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје

Наставно-научен совет – 01.06.2015 година

Кандидат	Тема	Комисија	Одлука број	Датум
М-р Урим Исени	Улогата на дипломатијата на Република Македонија во привлекување странски инвестиции: искуството на Република Ирска (The Role of the Republic of Macedonia in Direct Investments: the Irish experience)	Д-р Татјана Петрушевска Д-р Томислав Гроздановски Д-р Мишо Докмановиќ	02-621/276	01-06-2015

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје

Наставно-научен совет – 19.06.2015 година

Кандидат	Тема	Комисија	Датум	Одлука број
М-р Катерина Кочковска	Почитување на ставовите на детето при одлучување за неговите права и интереси во европските законодавства "Respect for the Views of the Child when Deciding about its Rights and Interests in European Legislations"	Д-р Викторија Жнидаршиќ-Скубиц Д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска Д-р Дејан Мицковиќ	19-06-2015	02-607/174

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје

19.06.2015

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука број
Виктор Стојанов	Авторскоправна заштита на видео игри (Copyright protection of video games)	доц.д-р Ненад Гавриловиќ	19-06-2015	02-706/77
Трајче Јованов	Политичката култура и идентитетот (The political culture and the identity)	проф.д-р Марика Ристовска	19-06-2015	02-706/78
Стефан Рашковски	Архитектурата како алатка на политичкиот маркетинг (Architecture as a Tool of Political Marketing)	доц.д-р Ненад Марковиќ	19-06-2015	02-706/79
Влатко Василев	The Effect of Voter Turnout on European Parliament's Legitimacy (Ефектот на изборната излезност врз легитимитетот на Европскиот парламент)	доц.д-р Владимир Божиновски	19-06-2015	02-706/80
Зоја Зердеска	Статус на дипломатска мисија (The Status of a Diplomatic Mission)	проф.д-р Тони Дескоски	19-06-2015	02-706/81
Тања Стојановска	Арапскиот национализам и процесите на Блискиот Исток во XX и на почетокот на XXI век (етнички, верски и политички аспекти) (The Arabic Nationalism and the Processes in the Near East in the XX and at the beginning of the XXI century (ethnic, religious and political aspects)	доц.д-р Иванка Додовска	19-06-2015	02-706/82

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан
Први,, во Скопје Н.Н.С од

19-06-2015

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука број
Петра Михајлоска	Одговорност за штета од опасна ствар во правото и во практиката на Република Македонија (Liability for Dangerous Object in the Legislation and the Practice of the Republic of Macedonia)	доц. д-р Неда Здравева	19.06.2015	02-706/37
Благородна Аранѓелова	Јавните расходи и јавниот долг во Република Македонија “ (Public Spendings and the Public Debt in the Republic of Macedonia	проф. д-р Александра Максимовска	19.06.2015	02-706/11
Роберт Ѓурчевски	Локални приходи во РМ и Југоисточна европа: трендови и преспективи“ (Local Taxes in the Republic of Macedonia and in the Southeas Europe : Trends and Perspectives)	проф. д-р Александра Максимовска	19.06.2015	02-706/10
Пепица Карадакова	Спојување и поделба на акционерските друштва“ (Mergers and divisions of public companies limited by shares)	проф. д-р Ванчо Узунов	19.06.2015	02-706/9
Маргарита Карова	Факторинг – продажба на побарувања“ (Factoring – sale of claims)	проф. д-р Ванчо Узунов	19.06.2015	02-706/7
Милена Тривковиќ	Македонско кредитно биро – за поголема финансиска дисциплина и трајна стабилност на финансискиот систем“ (Macedonian Credit Bureau – for a Better Financial Discipline and for Lasting Stability of the Financial System)	доц. д-р Јован Зафировски	19.06.2015	02-706/6
Ива Наумоска	Задолжницата како инструмент на обезбедување на плаќањата во Република Македонија“ (The Promissory Note as an Instrument for Late Payments Combat)	доц. д-р Јован Зафировски	19.06.2015	02-706/5

Воислав Величковски	Правна рамка за управувањето со јавниот долг во Република Македонија“ (Legal Framework Regulating the Public Debt Menagement in the Republic of Macedonia)	доц. д-р Јован Зафировски	19.06.2015	02-706/4
Маријана Иловска	Улогата и значењето на билатералните договори за избегнување на двојното оданочување во привлекувањето на странските директни инвестиции“ (The Role of the Bilateral Agreements for Avoidance of the Double Taxation in the Process of Attracting Foreign Direct Investments)	проф. д-р Весна Пендовска	19.06.2015	02-706/3
Александар Симјаноски	Management and Supervisory Corporate Organs' Members Liability - Comparative Legal Analyses	проф.д-р Горан Коевски	19.06.2015	02-706/43

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан
Први,, во Скопје Н.Н.С од

19-06-2015

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука број
Живко Георгиевски	Договор за градење (Construction contract)	доц.д-р Дарко Спасевски	19.06.2015	02-706/157
Дона Бумбова	Правно уредување на пензиските фондови (Legal regulation of Pension Funds)	доц.д-р Лазар Јовевски	19.06.2015	02-706/154
Катерина Пешиќ	Акционерското друштво и односите помеѓу акционерите (Public company limited by shares and shareholder's relations)	доц.д-р Дарко Спасевски	19.06.2015	02-706/156
Александар Марков	Либерализација на пазарот на електрична енергија (Energy market liberalization)	доц.д-р Дарко Спасевски	19.06.2015	02-706/155
Моника Лешниковска	Стратегии за подобрување на конкурентноста на претпријатието со посебен осврт на човечкиот капитал (Strategies for enhancement of competitiveness of enterprises, especially in respect of human capital)	доц.д-р Лазар Јовевски	19.06.2015	02-706/153
Андријана Трпчевска	Видови на спојувања и видови на поделби на акционерските друштва (Types of mergers and divisions of public companies limited by shares)	доц.д-р Лазар Јовевски	19.06.2015	02-706/152
Сања Премческа	Годишни сметки и финансиски извештаи (Annual accounts and	проф.д-р Ванчо Узунов	19.06.2015	02-706/148

	financial reports of companies)			
Уфук Клине	Тајно друштво (Dormant partnership)	доц.д-р Лазар Јовевски	19.06.2015	02-706/151
Ана Божарова	РЕПО договори – инструмент на монетарната политика, законска поставеност и практична примена (Repo contracts – instruments of monetary policy, legal regulation and practice)	проф.д-р Ванчо Узунов	19.06.2015	02-706/147
Јана Симјановска	Казниви дела поврзани со банкарството (Criminal delicts in banking industry)	проф.д-р Ванчо Узунов	19.06.2015	02-706/146
Елизабета Шишкоска	Електронското банкарство и неговото влијание врз ефикасноста на банките и однесувањето на потрошувачите (Electronic banking and its influence on bank's efficiency and consumer behavior)	проф.д-р Ванчо Узунов	19.06.2015	02-706/145
Бојан Петковски	Преносот на побарувањата (факторингот) како начин на финансирање на трговските друштва (Cession of claims – factoring – and financing of commercial companies)	доц.д-р Лазар Јовевски	19.06.2015	02-706/150
Неда Расолковска	Процедурите за преземање на АД и можностите за отежнување на преземањето (Procedures for taking joint stock companies and possibilities for hindering the taking)	проф.д-р Александар Климовски	19.06.2015	02-706/142
Столе Ристов	Поведување и правни последици од отварањето на стечајната постапка (Commencement and legal consequences from opening of insolvency proceedings)	доц.д-р Лазар Јовевски	19.06.2015	02-706/149
Владимир Миновски	Улогата и значењето на стечајната	проф.д-р Ванчо Узунов	19.06.2015	02-

	постапка во Република Македонија (The role and meaning of insolvency proceeding in the Republic of Macedonia)			706/144
Марија Величковска	Видови осигурување и основање на друштво за осигурување, со посебен осврт на животното осигурување (Types of insurance and formation of insurance company, especially in respect of life assurance)	проф.д-р Ванчо Узунов	19.06.2015	02-706/143
Мартин Наумовски	Кривичните дела против животот и телото во Република Македонија во периодот од 2009-2013 година (Crimes Against the Life and Bodz in Republic of Macedonia from 2009-2013)	проф.д-р Методија Каневчев	19.06.2015	02-706/141
Кристина Качела	Исказите на осомничените во претходната постапка и нивната употреба на главната расправа (Suspects' Testimonies During the Pretrial Procedure and their Use During the Main Hearing)	проф.д-р Гордан Калаџиџев	19.06.2015	02-706/140
Мите Атанасов	Криминолошки аспекти на кривичните дела на телесна повреда (Criminological Aspects of the Crimes Against the Body)	проф.д-р Александра Груевска Дракулевски	19.06.2015	02-706/139
Ангелина Секулоска	„(Де)криминализација на сурогат мајчинството – правни и етички дилеми ((De)Criminalization of the Surrogate Maternity – Legal and Ethical Aspects)	доц.д-р Александра Деаноска Трендафилова	19.06.2015	02-706/138
Исмаил Камбери	Систем на казни за малолетни сторители на кривични дела со посебен осврт на Македонија (Juvenile Sanctions System, with Specific Attention to the Republic of	доц.д-р Бобан Мисоски	19.06.2015	02-706/137

	Macedonia)			
Трајче Арсов	Превенција и сузбивање на современите форми на тероризам (Prevention and Fight Against the Modern Types of Terrorism)	доц.д-р Бобан Мисоски	19.06.2015	02-706/136
Андријана Поповска	Сексуална злоупотреба на деца со посебен осврт на детската порнографија (Sexual Abuse of Children, With Specific Aspects to Child Pornography)	доц.д-р Бобан Мисоски	19.06.2015	02-706/135
Верица Ризова	Конвенциско право и неговите импликации во КЗМ во сузбивањето на трговија со луѓе (Convention's Implications to the Macedonian Criminal Code in the Fight Against Human Trafficking)	доц.д-р Бобан Мисоски	19.06.2015	02-706/134
Душанка Петкова	Трговија со луѓе и криумчарење мигранти – поврзаност и разлики (Human Trafficking and Human Smuggling – Connections and Differences)	доц.д-р Бобан Мисоски	19.06.2015	02-706/133
Ана Стојменовска	Организацијата на Обединетите Нации и расната дискриминација (The United Nations and Racial Discrimination)	доц.д-р Елена Михајлова	19.06.2015	02-706/175
Елена Трајкова	Органи на стечајната постапка (Relevant bodies in Insolvency Proceedings)	проф.д-р Ванчо Узунов	19.06.2015	02-706/158

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје

Наставно-научен совет – 19.06.2015 година

Кандидат	Тема	Датум	Одлука број	Ментор
Љирим Кадриу	Криминолошки аспекти на криминалитетот на белите јаки (Criminological Aspects of White Collar Crime)	19-06-2015	02-706/54	Проф.д-р Александра Груевска- Дракулевски

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје

Наставно-научен совет – 01.06.2015 година

Кандидат	Тема	Ментор	Одлука број	Датум
Ана Слатинец - Несторска	Конфискација на имот и имотна корист во македонското законодавство и праксата на Европскиот суд за човекови права (Confiscation of property and financial gain in the Macedonian Legislation and the practice of the European Court of Human Rights)	Д-р Гордана Бужаровска	02-621/279	01-06-2015

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕВАЛУАЦИЈА НА ВРСКАТА ПОМЕЃУ ЦИРКОНИЈАТА И ПОРЦЕЛАНСКИТЕ МАСИ ЗА ФАСЕТИРАЊЕ“ ОД Д-Р АНЕТА МИЈОСКА, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ,

Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на 25 седница одржана на 17.6.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Анета Мијоска со наслов, ЕВАЛУАЦИЈА НА ВРСКАТА ПОМЕЃУ ЦИРКОНИЈАТА И ПОРЦЕЛАНСКИТЕ МАСИ ЗА ФАСЕТИРАЊЕ, во состав: проф. д-р Јагода Бајевска (претседател), проф. д-р Мирјана Поповска (ментор), проф. д-р Љубен Гугувчевски (член), проф. д-р Елена Думова-Јовановска (член) и проф. д-р Никола Гиговски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Анета Мијоска, со наслов, ЕВАЛУАЦИЈА НА ВРСКАТА ПОМЕЃУ ЦИРКОНИЈАТА И ПОРЦЕЛАНСКИТЕ МАСИ ЗА ФАСЕТИРАЊЕ, содржи 205 страници компјутерски обработен текст во фонт Georgia, со двоен проред и големина на букви 11, со 49 слики, 56 табели, 15 графикони и 139 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 8 глави, вовед, преглед на литературата, цели и работни хипотези на истражувањето, материјал и методи, резултати, дискусија, заклучоци и литература. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјалот која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката укажува дека со потребата за поголема биокомпатибилност и естетика целосно керамичките системи сè почесто се применуваат, иако нивниот клинички перформанс и успешност не се сè уште доволно испитани и проучени. Оштетувањата кои настануваат за време на експлоатација на целосно керамичките конструкции во текот на мастикаторните процеси се прилично почести од оштетувањата кај метал-керамичките конструкции. Тие најчесто се јавуваат како површински фрактури и откинување на мали фрагменти на порцеланската маса, сè до посериозни фрактури на самото циркониумско јадро особено во пределот на спојните места. Фрактурите на керамичките маси за фасетирање се најчести, но причините за нивна појава и денес не се сè уште разјаснети. Атхезивната врска помеѓу двете керамички маси ја претставува најслабата точка на овие реставрации и има улога во оштетување на фасетната керамика. Потребата за испитување на механичките карактеристики на различните видови керамички маси за фасетирање и различните видови на површински третмани на цирконија биле извршени со цел да се постигне што е можно повисока јакост на атхезија.

Целта на дисертацијата е со помош на постапката за лабораториско *in vitro*-испитување да се одреди јачината на врска помеѓу цирконијата и керамичките маси за фасетирање, односно да се одреди цврстината на фасетната керамика (влијанието на дебелината на материјалот и присуството на влага), како и влијанието на различните постапки за површинска алтерација на јачината на врска помеѓу цирконија/порцелан.

Во докторската дисертација се претставени експерименталниот дизајн, материјалите кои се користени во истражувањето и експерименталните методи и тестови. Во неа се анализира

постапките со кои се изведува експерименталниот дел кој е дизајниран со две различни групи на примероци кои во текот на истражувањето биле подложени на две различни методи за испитување на механичките карактеристики (метода за испитување на јакоста на свиткување и метода за испитување на јакоста на смолкнување). Во студијата се испитани примероци изработени од неколку различни дентални материјали како фасетна дентална керамика-порцелан и основа од челична легура и циркониум диоксидна керамика. Примероците биле поделени во две експериментални групи, од кои едната група се примероци кои се изработени од керамика за фасетирање на метална основа и тие ја претставуваат контролната група, а во другата група се примероци од керамика за фасетирање на безметална основа-циркониум керамика. Преставени се механичко-физичките особини, хемискиот состав и постапките и параметрите на печење на секоја испитувана керамичка маса за фасетирање (VMK Master, IPS e.max Ceram, Cercon Ceram Kiss и VM9) и на масите за основа (Ugirex III Ni-Cr челична легура и DeguDent Cercon Y-ZTP-циркониум оксидна керамика). Пред да се нанесе керамичката маса за фасетирање на површината на основата биле извршени три постапки за алтерација (стружење, песочење и трибохемиски површински третман) и биле аплицирани материјали за подобрување на поврзувањето (поврзувачки средства) подлоги-лајнери и прајмери.

Во **заклучните согледувања**, според добиените резултати од истражувањето кое беше спроведено врз керамичките маси за фасетирање на основа од циркониум диоксидна керамика, а земајќи ги предвид ограничувањата од оваа *in vitro*-студија, се добиле следниве заклучоци:

- не постојат значајни разлики помеѓу јакоста на свиткување на трите типа керамика за фасетирање на циркониумска основа;

- постои значајна разлика на јакоста помеѓу керамичките маси за фасетирање од двете различни групи (метал-керамика/целосна керамика);

- керамиката за фасетирање на метална основа покажала значително повисоки вредности на јакоста на свиткување за двете дебелини на масата;

- зголемувањето на дебелината на керамичките маси за фасетирање довело до соодветно зголемување на јакоста на свиткување, сепак и тука повисоките вредности незначајно се поголеми во однос на јакоста на свиткување во групата, што укажува на тоа дека дебелина и составот немаат примарно значење во зголемување на јакоста на керамичките материјали;

- јакоста на свиткување во групите на примероци со дебелина 1, 20 и 2, 0 mm без водена бања значајно е поголема од јакоста на свиткување во групата на примероци со водена бања;

- атхезивната врска помеѓу контактните површини на керамичките маси не го претставува најслабиот дел на конструкциите, туку најслабиот дел ја претставува самата керамичка маса за фасетирање;

- третманите за механичко зголемување на раповоста и ретенцијата како површински третмани (стружење и песочење) не покажале добри резултати во зголемување на јакоста на врската и како такви не би требало да се препорачуваат;

- третманот за комбинирано механичко и хемиско третирање на површината (Rocatec третман) не покажал добри резултати во зголемување на јакоста на врската кај овој тип на керамики и не би требало да се препорачува;

- апликација на соодветен лајнер на површината на циркониумската керамика може да се препорачува како постапка која има значајна улога во зголемување на јакоста на врската на фасетираните протетички реставрации;

- за остварување на користа од поголемата јакост на циркониумската основа потребно е да се работи на подобрување на механичките особини и параметрите на печење на масите за фасетирање;

- анализата на фрактурната површина со СЕМ покажа дека кај најголем дел од испитуваните примероци постои преостаната керамичка маса на површината, што укажува на кохезивна фрактура која е резултат на послабата јакост на керамиката наместо посилната врска на атхезија.

Предмет на истражување

Предмер на истражување во докторатот претставува циркониум диоксидната керамика која како материјал за изработка на основата на фиксните протетички конструкции е потребно покрај механички, да поседува и добри естетски особини кои се добиваат по постапката на фасетирање. Фасетирањето на циркониумската керамика може да се изведе на неколку начини со порцелански фелтспатски и флуорапатитни маси, а постапката со наслојување најчесто се применува. Спојувањето и атхезијата која се остварува помеѓу основата и керамичките маси за фасетирање кај целосно керамичките реставрации се базира на начинот на кој се остварува врската и кај метал-керамичките реставрации. Цирконијата е метал и кај неа има хемиско поврзување со порцеланот, а прекумерниот резидуален термички стрес кој се јавува за време на ладењето има големо влијание врз силата на врската. Појавата на оштетување на фасетниот порцелан обично се нарекува „chipping“ и означува кршење и откинување на мали парчиња од површината. Испитувањето на оштетувањата кои се јавуваат на површината на порцеланската маса е важно затоа што тие го скратуваат времето на користење на фиксните протетички изработки.

Испитувањето на начинот на кој се остварува врската помеѓу керамичката основа од циркониум и керамичките маси за фасетирање и нивната јакост, претставува значаен момент во одредување на перформансите и квалитетот на фиксните протетички реставрации.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Анализата на литературата и резултатите од истражувањата даваат податоци за тоа дека не постои единствен специфичен третман на површината на цирконијата кој ќе поседува оптимално дејство на врската помеѓу цирконијата и керамичките маси. Направени се обиди и за многу други различни третмани на површината на цирконијата, но ефектот на нивното дејствување е сè уште недоволно испитан и спротивставен. Вредностите за силата на атхезивната врска во разни студии покажуваат големи варијации 15-45 МПа, а во ова истражување се движат во просек 21 – 36 МПа, но разликата во вредностите произлегува од разликите во големината на спојните површини и методата на испитување која се применува. Порцеланските материјали за фасетирање на метал-керамика поседуваат иста цврстина како материјалите за фасетирање на цирконијата, но клиничката практика покажала дека протетичките конструкции изработени од фасетирана цирконија почесто се оштетуваат и фрактурираат во устата. Поради комплексната геометриска форма на реставрациите не постои единствена методологија за мерење. Постигнување на добра атхезивна врска помеѓу основата на фиксните протетички конструкции изработени од циркониум диоксид и масите за фасетирање претставува предизвик кој сеуште дава различни резултати и клинички перформанси. Различни студии даваат спротивставени резултати и заклучоци. Од сите досегашни резултати од спроведените студии се укажала потребата од дополнителни испитувања со цел да се добијат конструкции кои освен естетиката ќе поседуваат и подобрени механички карактеристики.

Краток опис на применетите методи

Методите на истражувањето се два типа на тестови: тест за испитување на јакоста на керамиката (тест клип-на-три-топки) или FST (Flexural Strenght Test) и методата за испитување на јакоста на смолкнување со закривен раб (макро-бонд тест) или SBST (Shear Bond Strenght Test-notched edge), а постапката се состои од подготовка на примероците за испитување, изведување на испитувањето и пресметка и статистичка анализа на добиените резултати. Со првата метода за испитување на јакоста на свиткување се испитани по 60 примероци од секоја група на испитувана фасетна керамика, вкупно 240 примероци. Примероците кои биле изработени во форма на кружни дискови се поделени според висината/дебелината (1,2 и 2 mm) и според третманот во водена бања 370C /24 часа (со и без водена бања). Со втората метода на испитување на јакоста на атхезијата се испитани по 60 примероци изработени од цирконија во четвртаста форма со димензии 10 x 6 x 6 mm, преку која после изведените третмани се пече керамиката во форма на цилиндар со атхезивна површина со дијаметар од околу 3 mm. Примероците се поделени во пет различни групи според типот на површинскиот третман кој е применет на површината на циркониумот (група А-без третман, група В-со стружење, група С-со песочење, група D-со лајнер или прајмер и група Е- со трибохемиски третман). По испитувањето, дел од примероците од вториот тест се подложени на

СЕМ (скенинг електронска микроскопија) со која се утврди образецот на атхезивното одвојување и типот на фрактура (атхезивна, кохезивна или комбинирана). Експерименталниот дизајн опфаќа формирање на повеќе групи на примероци кои во првиот тест се поделени според типот на керамиката од која се изработени, дебелината и третманот во водена бања, а примероците од вториот тест се поделени во 4 групи според типот на керамиката (A,B,C,D) односно 5 подгрупи според видот на третманот за алтерација.

Експериментот бил изведен на универзална машина Shimadzu Autograph AGS-X на Машинскиот факултет при УКИМ во Скопје во акредитираната Лабораторија за калибрација на сила и момент на сила. СЕМ–скенинг електронската микроскопска анализа е изведена во Лабораторијата за електронска микроскопија на СЕМ OXFORD X-ACT на Факултетот за природни и технички науки при УГД „Гоце Делчев“ во Штип.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Силните врски на фасетната керамика кон нетретираниот површина која ја претставува контролната група во експериментот укажува на тоа дека хемиско поврзување се воспоставува помеѓу двата материјала за време на самата постапка на печењето. Според добиените резултати, нарапаувањето на површината со постапките на стружење и песочење немаат влијание на јакоста на постигнатата врска и атхезијата. Песочењето како постапка покажа најниски вредности на врската кај групите B и C, додека постапката со Rocatec-трибохемискиот систем кај групата A. Стружењето и песочењето како механички површински третмани за нарапаување не покажале добри резултати во зголемување на јакоста на врската кај сите групи на испитаните примероци и не би требало да се користат како третмани за зголемување на силата на атхезивната врска. Апликација на средства за подобрување на врската-лајнери има позитивно влијание на силата на врската, спротивно на постапките за механичко нарапаување (стружење и песочење) и би требало да претставуваат постапки кои секојдневно би се применувале во клиничката пракса. По испитувањето, макроскопската анализа на примероците покажала кршење на фасетната керамика, најчесто локализирано на местото на спојната површина со мал дел на преостаната фасетна керамика на површината на цирконијата. Ова, всушност, означува дека врската помеѓу двата материјала е добра, хемиска и поседува доволна јакост повисока од кохезивната јакост на фасетната керамика. Главната хипотеза на истражувањето за влијанието на површинскиот третман на цирконијата врз јакоста на врската може да се потврди, со тоа што различните третмани имаат и различно влијание—позитивно или негативно. Најпосле, доколку проблематиката се разгледува од клинички аспект земајќи ги предвид јакоста на врската и начинот на раздвојување на целосно керамичките реставрации би можеле да дојдеме до констатација дека овие системи сепак не го достигнале нивото на метал-керамиката. При нивното користење потребно е внимателно да се земе предвид индикацијата и местото на апликација затоа што тие не претставуваат решение за случаите со поголемо мастикаторно оптоварување.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Анета Мијоска со наслов ЕВАЛУАЦИЈА НА ВРСКАТА ПОМЕЃУ ЦИРКОНИЈАТА И ПОРЦЕЛАНСКИТЕ МАСИ ЗА ФАСЕТИРАЊЕ, претставува истражување во областа на фиксната стоматолошка протетика. Изработката на темата на оваа докторска дисертација се наметна од потребата за испитување на механичките карактеристики на различните видови на керамички маси за фасетирање на цирконија и различните видови на површински третмани на цирконијата кои се извршуваат со цел да се постигне што е можно повисока јакост на атхезија.

Целите на истражување во дисертацијата се испитување, анализа и споредба на јакоста на керамичките маси за фасетирање во однос на метал-керамички материјал за фасетирање; да се испита, да се анализира и да се спореди јакоста на керамичките маси за фасетирање во однос на дебелината на материјалот и присуство на влага; да се одреди, да се анализира и да се спореди атхезивната врска на различни видови керамички маси за фасетирање на целосно керамички

реставрации од циркониум; да се одреди, да се анализира и да се спореди влијанието на различните типови завршен третман на површината на цирконумската основа врз атхезивната врска во однос на 3 различни керамички маси за фасетирање. Со СЕМ–скенинг електронски микроскоп да се одреди образецот на атхезивното одвојување на контактот керамика-порцелан.

Резултатите кои се добиени со експерименталното испитување и извршената статистичка анализа, како и докажувањето на поставените хипотези претставува информација за клиничкиот успех на безметалните системи и ќе даде значајни показатели во однос на најсоодветни постапки во процесот на фабрикација и предвидување на долготрајноста на изработките.

Докторската дисертација на кандидатката д-р Анета Мијоска, со наслов ЕВАЛУАЦИЈА НА ВРСКАТА ПОМЕЃУ ЦИРКОНИЈАТА И ПОРЦЕЛАНСКИТЕ МАСИ ЗА ФАСЕТИРАЊЕ, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за сериозно подготвен докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор), следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [3]. Автор-и: Aneta Mijoska, Mirjana Popovska
 „EVALUATION OF DIFFERENT IN VITRO TESTING METHODS FOR MECHANICAL PROPERTIES OF VENEER CERAMICS“,
 објавен: ПРИЛОЗИ, Одд. мед. науки, XXXVI 1, 2015 МАНУ (CONTRIBUTIONS) ISSN 1857-9345UDC: 616.314-77.
- [4]. Автор-и: Aneta Mijoska, Mirjana Popovska
 „EVALUATION OF ZIRCONIA BONDING TO VENEERING PORCELAIN“,
 објавен: Macedonian pharmaceutical bulletin, 60 (2) X - X (2014), ISSN 1409 – 8695, UDC: 616.314.17-084.

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатката се одредувањето на најсоодветниот третман и постапки за подобрување на атхезивната врска помеѓу керамичките материјали, како и соодветниот избор на материјали кои значително ќе партиципираат во создавањето бази податоци кои соодветно ќе бидат надградувани со нови идеи и можност за нови научни сознанија од областа на целосно керамичките системи. Испитувањето на начинот на кој се остварува врска помеѓу керамичката основа од циркониум и керамичките маси за фасетирање и нивната јакост претставува значаен момент во одредувањето на перформансите и квалитетот на фиксните протетички реставрации. Резултатите кои се добиени со експерименталното испитување и извршената статистичка анализа, како и докажувањето на поставените хипотези претставува информација и за клинички успех на безметалните системи, и ќе бидат значајни показатели во однос на најсоодветните постапки во процесот на фабрикација и предвидување на долготрајноста на изработките.

Подрачјето на примена и ограничувањата се однесуваат и на тоа дека дизајнот и начинот на изведување на in vitro-студиите и покрај целта да ги репродуцира комплексните биомеханички услови во устата, како што се процесот и условите на мастикацијата, сепак поседуваат одредени ограничувања во однос на силата која при овие испитувања може да ги надминува силите што се присутни во устата. Имено, и покрај повеќе тестови достапни за одредување на носивоста на врска, тие поседуваат одредени лимитирања во однос на начинот на изведување на постапките за испитување, начинот на подготовка и складирање на експерименталните примероци, како и начинот на апликација на фрактурната сила.

Можните понатамошни истражувања се однесуваат на заклучоците од самото истражување според кое атхезивната врска помеѓу спојните површини на керамичките маси не го претставува

најслабиот дел на конструкциите, туку најслабиот дел ја претставува самата керамичка маса за фасетирање. Така, испитувањето и одредувањето на постапките со кои ќе се доведе до зголемување на јакоста на свиткување на керамичките маси за фасетирање на циркониум без негативно дејство на нивните естетски особини се основа за понатамошни истражувања во областа. Најверојатно, главниот аспект би требало да биде базиран на постапките со кои ќе се модифицираат самите параметри на печење на керамичките маси за фасетирање и адаптирањето на коефициентите на термичка експанзија помеѓу керамичките маси за основа и фасетирање.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката д-р Анета Мијоска со наслов ЕВАЛУАЦИЈА НА ВРСКАТА ПОМЕЃУ ЦИРКОНИЈАТА И ПОРЦЕЛАНСКИТЕ МАСИ ЗА ФАСЕТИРАЊЕ, од областа на стоматолошката протетика.

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Јагода Бајевска, претседател с.р.**
- 2. Проф. д-р Мирјана Поповска, ментор с.р.**
- 3. Проф. д-р Љубен Гугувчевски, член с.р**
- 4. Проф. д-р Елена Думова-Јовановска, член с.р.**
- 5. Проф. д-р Никола Гиговски, член, с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ НЕОРГАНСКА ХЕМИСКА ТЕХНОЛОГИЈА - БАЗНА ИНДУСТРИЈА И ФЕРТИЛИЗАЦИЈА, НЕОРГАНСКА ХЕМИСКА ТЕХНОЛОГИЈА – ДРУГО И ВОЗДУХ, ВОДА И ПОЧВА НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје за Технолошко-металуршкиот факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Лајме“ од 9.6. 2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: неорганска хемиска технологија - базна индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија - друго, и воздух, вода и почва, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-1131/1, донесена на 49. редовна седница одржана на 22. 6. 2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Слободан Богоевски, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, д-р Благица Близнаковска, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, и д-р Гордана Русеска, вонреден професор на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области: неорганска хемиска технологија - базна индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија - друго, и воздух, вода и почва, во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Бошко Бошковски, асистент.

5. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Бошко Бошковски е роден на 14. 1. 1979, во Велес. Средно образование завршил во Гимназијата „Кочо Рацин“ во Велес во 1997 година. Со високо образование се стекнал на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, каде што дипломирал на 3. 3. 2004 година, со просечен успех 8,48.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2007/2008 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршил на 14. 9. 2010 година, со просечен успех 10,00, кога и го одбрал магистерскиот труд на тема: *Следење на релацијата ѝнеза-сѝрукѝтура-особини на белиот оѝализиран ѝѝуф од локалиѝеѝоѝ Сѝрмош*.

Докторска дисертација пријавил на 18. 4. 2011 година на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дисертацијата на тема: *Миѝрациѝа на арсен од аѝѝроѝоѝено ѝоѝекло во ѝочваѝа од микролокалиѝеѝоѝ И-СИ-ЈИ од фабрикаѝа ОХИС-Скоѝје* ја одбрал на 29. 4. 2015 година, пред Комисија во состав: д-р Слободан Богоевски,

редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ментор; д-р Гордана Русеска, вонреден професор на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, претседател; д-р Трајче Стафилов, редовен професор на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, член; д-р Благоица Близнаковска, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, член; и д-р Анита Грозданов, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, член. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област: вода, воздух и почва.

На 31. 3. 2008 година е избран во звањето помлад асистент на Технолошко-металуршки факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје по групата на предмети: технологија на киселини и бази, технологија на соли и ѓубрива, загадување на почви и заштита, полутанти, основни сировини и нивна технолошка подготовка, чисто производство и цврст отпад и рециклирање.

Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.1065 од 15. 11. 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтен бр. 938 од 14. 3. 2015, бр. 998 од 15. 12. 2010, и бр. 1065 од 15. 11. 2013 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

6. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Технолошко-металуршки факултет, д-р Бошко Бошковски изведува лабораториски и пресметковни вежби на прв циклус студии на студиската програма неорганско инженерство и заштита на животна средина. Кандидатот досега бил асистент на предмети за кои што е избран, но и на доделени предмети: основни сировини и нивна технолошка подготовка, технологија на киселини и бази, технологија на ѓубрива и соли, полутанти, загадување на почви и заштита, општа неорганска технологија, минералологија, теоретски основи на базна неорганска технологија, технологија на вода, општа и неорганска хемија 1 и општа и неорганска хемија 2.

Кандидатот учествувал во изработката на голем број дипломски работи и магистерски трудови.

Кандидатот се јавува како автор или коавтор на 1 интерна скрипта од предавања по предметот технологија на киселини и бази, како и на 3 интерни скрипти од вежби, односно 2 збирки задачи по предметите: технологија на киселини и бази и технологија на ѓубрива и соли, и 1 лабораториски практикум по предметот технологија на ѓубрива и соли.

Научноистражувачка дејност

Д-р Бошко Бошковски има објавено вкупно 6 научни трудови од областите: неорганска хемиска технологија и вода, воздух и почва. Од нив 1 научен труд е објавен во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание), 3 труда се објавени во меѓународни научни списанија, и 2 труда се објавени во зборници од научни собири.

Кандидатот има 9 учества на меѓународни конференции со постер, при што апстрактите се објавени во зборниците од конференциите.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Бошко Бошковски е дел од тимот кој ја изведува стручно апликативната дејност на Институтот за неорганско инженерство и заштита на животната средина при Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Учествува во сите сите фази од изработката на соодветните: студии, елаборати и извештаи, каде што се испитуваат сировини од различни лежишта, се изведуваат хемиски анализи, се формира мислење за нивниот квалитет, и се пишуваат завршни извештаи. Особено треба да се потенцира дека реализираните апликативни дејности се со широк опсег, а тие спаѓаат во соодветните области во кои се избира.

Кандидатот покажува активност и во дејностите од поширок интерес. Има учествувано во повеќе промотивни активности на Технолошко-металуршкиот факултет во средните училишта.

Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при Технолошко-металуршкиот факултет, како и при други државни орагани:

- Комисија за дисциплинска одговорност на студентите;
- Комисија за контрола на квалитет и посебни својства на производ за заштита на географски назив „Охридски бисер“.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Бошко Бошковски континуирано добива високи оценки од анонимно спроведената анкета на студентите на Технолошко-металуршкиот факултет. Во анкетата спроведена за минатиот зимски семестар, за наставата што ја реализира доби просечна оценка 9,71.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Бошко Бошковски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Бошко Бошковски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето доцент во научните области: неорганска хемиска технологија - базна индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија - друго, и воздух, вода и почва.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Бошко Бошковски да биде избран во звањето доцент во научните области: неорганска хемиска технологија - базна индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија - друго, и воздух, вода и почва.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Д-р Слободан Богоевски, редовен професор,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, с.р.**

**Д-р Благица Близнаковска, редовен професор,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, с.р.**

**Д-р Гордана Русеска, вонреден професор,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, с.р.**

ОБРАЗЕЦ
**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
 НАУЧНО,
 НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: *Бошко Димче Бошковски*

Институција: *Технолошко-металуршки факултет - Скопје*

Научна област: неорганска хемиска технологија - базна индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија - друго, и воздух, вода и почва

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на вежби - прв циклус на студии = ч.нед.·0,03·год.	
	Основни сировини и нивна технолошка подготовка, 4 семестар (3 + 3), 2008/2009 - 2014/2015	9,45
	Минералологија, 6 семестар (3 + 3), 2009/2010 - 2013/2014	6,75
	Технологија на киселини и бази, 7 семестар (3 + 3), 2009/2010 - 2014/2015	8,10
	Технологија на соли и ѓубрива, 7 семестар (3 + 3), 2009/2010 - 2014/2015	8,10
	Полутанти, 7 семестар (3 + 3), 2010/2011 - 2014/2015	5,40
	Загадување на почви и ревитализација, 8 семестар (3 + 3), 2010/2011 - 2014/2015	5,40
	Технологија на вода, 6 семестар (3 + 2), 2011/2012 - 2014/2015	3,60

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Општа неорганска технологија, 3 семестар (2 + 2), 2013/2014 - 2014/2015	1,80
	Теоретски основи на базна неорганска технологија, 5 семестар (3 + 3), 2014/2015	1,35
	Општа и неорганска хемија 1, 1 семестар (3 + 3), 2008/2009, 2013/2014 - 2014/2015	3,51
	Општа и неорганска хемија 2, 2 семестар (3 + 3), 2013/2014 - 2014/2015	2,16
2.	Консултации со студенти = број·0,002	
	Вкупно 225 студенти	0,45
3.	Интерна скрипта од предавања = 4	
	Технологија на киселини и бази, прифатена на 29. седница на ННС на ТМФ од 28.10.2009	4
4.	Интерна скрипта од вежби = 3	
	Технологија на киселини и бази - збирка задачи, прифатена на 29. седница на ННС на ТМФ од 28.10.2009	3
	Технологија на ѓубрива и соли - збирка задачи, прифатена на 29. седница на ННС на ТМФ од 28.10.2009	3
	Технологија на ѓубрива и соли - практикум за лабораториски вежби, прифатен на 52. седница на ННС на ТМФ од 28.10.2009	3
	Вкупно	69,07

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во	

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор = (6+и.ф.)•0,6	
	S. Jančev, S. Bogoevski, B. Boškovski , M. Kochubovski, N. Stolic, E. Petrusev, Distribution of As in the top soil samples around the D.Lisice, G.Lisice, Dracevo, Ognjanci villages from the Skopje field territory, <i>Journal of Environmental Protection and Ecology</i> , Vol. 15, No 44, (2014), 1902-1908.	3,80
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание = 4•0,6 или 4•0,8	
	B. Pavlovski, S. Jančev, Lj. Petreski, A. Reka, S. Bogoevski, B. Boškovski , “Trepel - a peculiar sedimentary rock of biogenetic origin from the Suvodol Village, Bitola, R. Macedonia”, <i>Geologica Macedonica</i> , Vol. 25, No.1, (2011), 67-72.	2,40
	S. Bogoevski, S. Jančev, B. Boškovski , Characterization of Diatomaceous Earth from Slavishko Pole locality in the Republic of Macedonia, <i>Geologica Macedonica</i> , Vol. 28, No.1, (2014), 39 - 43.	3,20
	A. Reka, T. Anovski, S. Bogoevski, B. Pavlovski, B. Boškovski , Physical-chemical and mineralogical-petrographic examinations of diatomite from deposit near village Rožden, R. Macedonia, <i>Geologica Macedonica</i> , Vol. 28, No.2, (2014), 121-126.	2,40
3.	Трудови со оригинални научно стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор = 3•0,6	
	S.Jančev, S.Bogoevski, B.Boskovski , B.Bliznakovska, “Statistical parameters on the content of arsenic of anthropogenic origin in the Skopje region soil”, Proceeding of the I International Conference “Ecology of urban areas 2011”, Zrenjanin, Srbija, September (2011), 484-492.	1,8
	B. Bliznakovska, K. Atkovska, G. Ruseska, S. Bogoevski, B. Boskovski , P. Makreski, A. Grozdanov, Adsorption of Fe ²⁺ and Zn ²⁺ ions from landfill leachate by natural bentonite from Kriva Palanka (B - KP), Republic of Macedonia, Proceeding of the IV International Conference “Ecology of urban areas 2011”, Zrenjanin, Srbija, October (2014), 149-156.	1,8
4.	Апстракт објавени во зборник од конференција, меѓународна = 1•0,9 или 1•0,6	

Ред. број	Назив на активнoста:	Поени
	S. Bogoevski, B. Boskovski , "Influence of structure genesis of white opalized tuff upon the characteristics of miling process", VIII th Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia (with international participation), Skopje, Macedonia, 8-10 October 2009.	0,9
	B. Boskovski , S. Bogoevski, "High temperature crystalization process into opalized silicate tuff", XXI th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 23-26 September 2010.	0,9
	S. Bogoevski, B. Boskovski , "Concentration of the carbonate admixture from raw opalized tuff into one separated fraction", XXI th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 23-26 September 2010.	0,9
	B. Boskovski , B. Bliznakovska, S. Bogoevski, K. Burevska, "Determination of heavy metals content in agricultural soils in urban area", XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 05-09 September 2012.	0,6
	S. Bogoevski, A. Reka, B. Pavlovski, B. Boskovski , B. Bliznakovska, "Characterization of natural amorphous SiO ₂ from a new deposits in the Republic of Macedonia", XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 05-09 September 2012.	0,6
	B. Bliznakovska, K. Burevska, S. Bogoevski, B. Boskovski , "Leachate oxygen parameters as key-factors in the MSWL maturing determination", XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 05-09 September 2012.	0,6
	K. Burevska, B. Bliznakovska, S. Bogoevski, B. Boskovski , "Adsorption characteristics of synthetic zeolites CaNaX and MgNaX determined from the water vapor", XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 05-09 September 2012.	0,6
	V. Jankulovska, B. Bliznakovska, S. Bogoevski, B. Boskovski , "Detection of some heavy metals in water present in the water supply system Studenchica in Kichevo on the basis of domestic	0,6

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	water heater scale”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 05-09 September 2012.	
	B. Bliznakovska, K. Atkovska, G. Ruseska, S. Bogoevski, B. Boskovski , Seasonal variation of heavy metals concentration in the underground waters on MSWL Drisla site, VI International Metallurgical Congress, Ohrid, Macedonia, 2014.	0,6
	Вкупно	21,70

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија = 1	
	С. Богоевски, Б.Бошковски , Извештај за извршени анализи на примероци од малтер од црквата Сите Свети, с. Лешани, ноември, НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј, Охрид, 2008.	1
	С. Богоевски, Б. Бошковски , Извештај за извршена идентификација и карактеризација на карбонатна минерална сировина, инвеститор: Добер-ДОО Валандово, ТМФ, ноември 2009.	1
	С.Богоевски, Б.Бошковски , Извештај за извршена хемиско-минералозна идентификација на доставен примерок, инвеститор: Хаби градба – ДООЕЛ Долнени, ТМФ-Скопје, октомври 2010.	1
	С.Богоевски, Б.Бошковски , Извештај за извршена хемиска и гранулометричка анализа на доставен примерок, инвеститор: Пеливар камен - ДООЕЛ Скопје, ТМФ-Скопје, октомври 2010.	1

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	С.Јанчев, С.Богоевски, Н.Столиќ, Е.Петрушев, Н.Димов, Б.Бошковски , Завршен извештај за спроведување на трета фаза на геохемиски мониторинг за тешки токсични метали во почвите на подрачјето на градот Скопје и неговата околина, Скопје, окомври 2010.	1
	С.Богоевски, Б.Бошковски , Извештај за извршена физичко-хемиска карактеризација на примероци од јагленова прашина, инвеститор: АД фабрика за шеќер 4 ^{ти} Ноември - Битола, ТМФ-Скопје 2011.	1
	С.Богоевски, Б.Бошковски , Извештај за извршена анализа на примероци од вештачко ѓубриво, инвеститор: Црвени Брегови, АД - Неготино, ТМФ-Скопје, февруари 2011.	1
	С.Богоевски, Б.Бошковски , Извештај за керамички испитувања на глина од наоѓалиште близу село Новаци, Битолско, ТМФ-Скопје, септември 2011.	1
	С.Богоевски, Б.Бошковски , Извештај за керамички испитувања на глина од наоѓалиштето Русино, Гостивар, ТМФ-Скопје, септември 2012.	1
	Протокол за научно-техничка соработка помеѓу ТМФ-Скопје и АД Зеолит - Пробиштип, задолжено лице	1
	Протокол за научно-техничка соработка помеѓу ТМФ-Скопје и АД Стрмош рудници за неметали-Пробиштип, задолжено лице	1
2.	Студија, физибилити студија, истражување на пазарот, учесник = 1	
	С. Богоевски, Е. Фиданчевска, С. Зафировски, Б.Бошковски , В.Јованов, Студија за технолошките испитувања на керамичка глина од АД ИГМ Еленица, Струмица; инвеститор: АД ИГМ Еленица - Струмица, ТМФ, мај 2008.	1

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Е.Фиданчевска, С.Богоевски, Р.Аџиски, Б.Бошковски , В.Јованов, Студија за технолошките испитувања на глини од локалитетот Ајватовци, Скопско; инвеститор: АРБ Комерц-Тетово, ТМФ, јуни 2008.	1
	Е.Фиданчевска, С.Богоевски, Р.Аџиски, Б.Бошковски , В.Јованов, Студија за технолошките испитувања на индустриска проба (1 и 2) од керамичка глина и од локалноста Ајватовци - Скопско и опоснител од локалноста Урошевац; инвеститор: АРБ Комерц-Тетово, ТМФ, октомври 2010.	1
3.	Учество во промотивни активности на факултетот = број·0,5	
	1. Презентација на студиските програми на ТМФ-Скопје, 2008 2. Презентација на студиските програми на ТМФ-Скопје, 2009 3. Презентација на студиските програми на ТМФ-Скопје, 2011 4. Презентација на студиските програми на ТМФ-Скопје, 2013	2
	Вкупно	16

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Член на факултетска комисија = 0,5	
	Комисија за дисциплинска одговорност на студентите	0,5
2.	Учество во комисии и тела на други државни органи = 1	
	Комисија за контрола на квалитет и посебни својства на производ за заштита на географски назив “Охридски бисер“	1
	Вкупно	1,5
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	69,07
	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	21,70
	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	16
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	1,5
	Вкупно	108,27

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Д-р Слободан Богоевски, редовен професор,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, с.р.**

**Д-р Благица Близнаковска, редовен професор,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, с.р.**

**Д-р Гордана Русеска, вонреден професор,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, с.р.**

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ**

МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Предраг Караманолевски	„Функционални хибридни епоксисиликонски смоли „	„ Functional hybrid epoxy-silicone resins,,	проф.д-р Александра Бужаровска	10.06.2015 02-1024/1
2.	Петре Танчев	„Индикатори за еколошка ефикасност во металуршки процеси,,	„ Environmental efficiency indicators in metallurgical processes,,	проф.д-р Горан Начевски	10.06.2015 02-1022/1
3.	Нешка Сараќинчева	„Примена на Six Sigma методологија за унапредување на работата на инспекциска куќа за контрола на квалитет и квантитет на нафта и нафтени деривати,,	„Application of Six Sigma methodology to improve work of inspection house for quality and quantity control of oil and oil derivatives,,	проф.д-р Соња Ќортошева	10.06.2015 02-1023/1

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ МАТЕМАТИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, објавен во весниците „Дневник“ и „Вечер“ од 30. IV 2015 година, за избор на насловен доцент во наставно-научната област математика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот, бр. 02-949/5, донесена на 20.V 2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав:

1. д-р Анета Бучковска, редовен професор на ФЕИТ во Скопје, претседател,
2. д-р Соња Геговска-Зајкова, редовен професор на ФЕИТ во Скопје, член,
3. д-р Катерина Хаџи-Велкова Санева, вонреден професор на ФЕИТ во Скопје, член.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на насловен доцент од областа математика, во предвидениот рок се пријави еден кандидат, д-р Сања Атанасова.

7. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Сања Атанасова е родена на 15. XI 1985 во Струмица. Средно образование завршила во родниот град во 2004 година. Со високо образование се стекнала на Природно-математичкиот факултет во Скопје, насока: наставна математика. Дипломирала на 10.10.2008 година, со просечен успех 9,87.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2008/2009 се запишала на втор циклус студии на насоката применета математика во областа на електротехниката и информациските технологии на Факултетот за електротехника и информациски технологии, Скопје. Предвидените испити на наставната програма ги положила со просечен успех 10. На 1. VII 2010 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Квалитативна анализа на динамичките системи и нивна примена“.

Во учебната 2011/2012 година се запишала на Докторската школа при Универзитетот во Нови Сад, Србија. Сите предвидени предмети ги завршила со просечен успех 10. Докторска дисертација пријавила на 26. IX 2013 година на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот во Нови Сад, Србија. Дисертацијата на тема: „Некои класи интегрални трансформации и обопштена асимптотика“, ја одбрала на 28. IX 2014 година, пред Комисија во состав: д-р Душанка Перишиќ, редовен професор на ПМФ во Нови Сад, претседател, д-р Марко Неделков, редовен професор на ПМФ во Нови Сад, член, д-р Катерина Хаџи-Велкова Санева, вонреден професор на ФЕИТ во Скопје, член, д-р Стеван Пилиповиќ, редовен професор на ПМФ во Нови Сад, ментор, д-р Џејсон Виндас, доцент на Универзитетот во Гент, Белгија, ментор. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област математика.

Во периодот 2007-2009 година била ангажирана како демонстратор на Институтот за математика на Природно-математичкиот факултет во Скопје, како и на Институтот за информатика на истиот Факултет.

Од 1. X 2009 работи како демонстратор во Институтот за математика и физика на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, за група предмети од наставно-научната област математика.

Од 15.IX 2012 е ангажирана како соработник вклучен во наставно-образовниот процес по предметите од наставно-научната област математика на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

Од 15.IX 2014 е ангажирана како соработник на проект вклучен во наставно-образовниот процес по предметите од наставно-научната област основи на математика на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

Има одлични познавања од MATLAB, Wolfram Mathematica, C\ C++, SPSS, R и LaTeX.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

8. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за електротехника и информациски технологии во Скопје, кандидатката д-р Сања Атанасова изведува аудиториски вежби по следниве предмети на додипломските студии: математика 1, математика 2, математика 3, веројатност и статистика, случајни процеси и системи, линеарни трансформации, дискретна математика, компјутерски поддржано геометриско моделирање. Учествовала и во подготвување и одржување на лабораториските вежби по предметите: веројатност и статистика, компјутерски поддржано геометриско моделирање, случајни процеси и системи и практикум по Matlab. Нагласуваме дека кандидатката беше ангажирана со голем број часови и со голем број студенти во секој од семестрите. Притоа, крајно коректно и совесно ги исполнуваше зададените наставни обврски.

Кандидатката учествувала како член во Комисија за одбрана на една дипломска работа.

Кандидатката е автор на рецензиран учебник под наслов: „Вовед во веројатност за инженери“, А. Бучковска, К. Хаџи-Велкова Санева, С. Атанасова, 2015.

Д-р Сања Атанасова подготвувала материјали за реализација на аудиториските вежби на 4 нови предмети од прв циклус на студии и е коавтор на пакет материјали за аудиториски вежби по 4 предмети.

Научноистражувачка дејност

Д-р Сања Атанасова има објавено вкупно 12 научни трудови од соодветната научна област, од кои 2 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 1 труд во меѓународно научно списание, 3 труда во меѓународни научни публикации и 6 труда во зборници од научни собири.

Коавтор е на поглавјето: The ridgelet transform and quasiasymptotic behavior of distributions во книгата Operator Theory: Advances and Applications.

Кон пријавата, кандидатката д-р Сања Атанасова приложила и список на 12 научни собири на кои учествувала со сопствен реферат, од кои 4 во земјата и 8 во странство.

Д-р Сања Атанасова учествувала во 3 национални, односно еден меѓународен научен проект: Asymptotics in coorbit spaces (2011-2014, билатерален проект Македонија-Австрија).

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатката д-р Сања Атанасова е член на две меѓународни организации European Women in Mathematics и International Association for Generalized Functions.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во Нови Сад, Србија.

Се јавува како коавтор на 4 книги од својата стручна област.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на Сојузот на математичари на Македонија, како член на следниве стручни комисии:

- Комисија за државни натпревари по математика за основно образование;
- Комисија за државни натпревари по математика за средно образование.

Кандидатката е член на Уредувачкиот одбор за издавање на популарното математичко списание за учениците од основното образование „Нумерус“ и математичкото списание за учениците од средно образование „Сигма“.

Била рецензент на два труда во списанија со фактор на влијание.

Досега била член во Организационен одбор на еден меѓународен конгрес и една меѓународна работилница.

Д-р Сања Атанасова учествувала во изготвување и пријавување на 2 научни проекта на МОН и еден билатерален проект со Австрија.

Оценка од самовалуација

Кандидатката Сања Атанасова, во учебната 2014/2015 (зимски семестар) и учебната 2013/2014 (зимски и летен семестар), доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Сања Атанасова.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека д-р Сања Атанасова поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето насловен доцент во научната област математика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, д-р Сања Атанасова да биде избрана во звањето насловен доцент во научната област математика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Анета Бучковска, с.р.

Проф. д-р Соња Геговска-Зајкова, с.р

**Проф. д-р Катерина Хаџи-Велкова Санева,
с.р.**

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Сања (Костадин) Атанасова**

Институција: **Факултет за електротехника и информациски технологии - Скопје**

Научна област: **математика**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Настава во школи и работилници	5
	Seminar in differential equations, 18 – 20, June, 2010, Струмица, Македонија, (орална презентација) -С. Костадинова, Политика на берба	1
	Подготвителна настава по математика (2010, 2011, 2013, 2014)	4
2	Одржување на вежби (лабораториски, аудиториски или изработка на семинарски труд)	60,3
	Математика (3 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2009	1,35
	Математика (5 часа, лаб. вежби), зимски семестар 2009	2,25
	Веројатност и статистика (5 часа, лаб. вежби), зимски семестар 2009	2,25
	Нумеричка математика (2 часа, лаб. вежби), летен семестар 2009	0,9

	Математика 2 (6 часа, ауд. вежби), летен семестар 2009	2,7
	Веројатност и статистика (4 часа, лаб. вежби), зимски семестар 2010	1,8
	Веројатност и статистика (2 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2010	0,9
	Математика 1 (6 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2010	2,7
	Математика 2 (6 часа, ауд. вежби), летен семестар 2011	2,7
	Дискретна математика ИНФО (3 часа, ауд. вежби), летен семестар 2011	1,35
	Дискретна математика ИКИ (3 часа, ауд. вежби), летен семестар 2011	1,35
	Математика 1 (6 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2011	2,7
	Математика 3 (3 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2011	1,35
	Линеарни трансформации (3 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2011	1,35
	Математички методи за инженери 1 (3 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2011	1,35
	Математика 2 (6 часа, ауд. вежби), летен семестар 2012	2,7
	Дискретна математика ИКИ (3 часа, ауд. вежби), летен семестар 2012	1,35
	Нумеричка математика (2 часа, лаб. вежби), летен семестар 2012	0,9
	Математика 1 (6 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2012	2,7
	Математика 3 (3 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2012	1,35
	Веројатност и статистика (4 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2012	1,8
	Математика 2 (6 часа, ауд. вежби), летен семестар 2013	2,7
	Дискретна математика ИКИ (3 часа, ауд. вежби), летен семестар 2013	1,35
	Практикум по Matlab (3 часа, лаб. вежби), летен семестар 2013	1,35

	Математика 1 (6 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2013	2,7
	Математика 3 (3 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2013	1,35
	Веројатност и статистика (2 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2013	0,9
	Математика 2 (6 часа, ауд. вежби), летен семестар 2014	2,7
	Веројатност и статистика (2 часа, ауд. вежби), летен семестар 2014	0,9
	Случајни процеси и системи (2 часа, ауд. вежби) летен семестар 2014	0,9
	Случајни процеси и системи (2 часа, лаб. вежби) летен семестар 2014	0,9
	Математика 1 (9 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2014	4,05
	Математика 3 (3 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2014	1,35
	Компјутерски поддржано геометриско моделирање (2 часа, ауд. вежби), зимски семестар 2014	0,9
	Компјутерски поддржано геометриско моделирање (1 час, лаб. вежби), зимски семестар 2014	0,45
3	Подготовка на нов предмет од прв циклус студии	3,0
	Компјутерски поддржано геометриско моделирање (аудиториски вежби)	0,5
	Компјутерски поддржано геометриско моделирање (лабораториски вежби)	0,5
	Случајни процеси и системи (лабораториски вежби)	0,5
	Случајни процеси и системи (аудиториски вежби)	0,5
	Практикум по Matlab (лабораториски вежби)	0,5
	Математика-ИНФО (лабораториски вежби)	0,5
4	Консултации со студенти	7.31
	зимски 2009 (200 студенти), летен 2010 (236 студенти), зимски 2010 (300 студенти), летен 2011 (350 студенти), зимски 2011 (486 студенти), летен 2012 (429 студенти), зимски 2012 (556	

	студенти), летен 2013 (206 студенти), зимски 2013 (321 студенти), летен 2014 (241 студенти), зимски 2014 (330 студенти)	
5	Член на комисија за оценка и одбрана на дипломска работа (1)	0,1
6	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	6
	„Вовед во веројатност за инженери“, А. Бучковска , К. Хади-Велкова Санева, С. Атанасова, 2015	6
7	Интерна скрипта од вежби од предметите	3
	Веројатност и статистика	3
8	Пакет материјали за предметите	5
	математика 1, математика 2, математика 3, веројатност и статистика, компјутерски поддржано геометриско моделирање	5
	Вкупно	89,71

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Учесник во национален научен проект	9
	“Некои интегрални трансформации и квазиасимптотика на дистрибуции”, 2014-2016, финансиран од ФЕИТ, раководен од проф. д-р Анета Бучковска.	3
	“Асимптотска вејвлет и Габор анализа и нивна примена”, 2011-2013, финансиран од ФЕИТ, раководен од проф. д-р Катерина Хади-Велкова Санева	3
	“Fractal and Functional Approximations and Applications”, 2011-2013, финансиран од ФЕИТ, раководен од проф. д-р Соња Геговска-Зајкова	3
2	Учесник во меѓународен научен проект	5

	“Asymptotics in coorbit spaces”, 2011-2014; билатерален проект Македонија-Австрија, раководен од проф. д-р Катерина Санева и prof. Dr. Hans Feichtinger.	5
3	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно списание	9,6
[1]	K. Saneva, R. Aceska, S. Kostadinova , Some Abelian and Tauberian Results for the Short-time Fourier Transform, <i>Novi Sad Journal of Mathematics</i> , 2013, Vol. 43, No. 2, 2013, 81-89	3,2
[2]	R. Aceska, S. Kostadinova , K. Saneva, Multy-Wilson systems, <i>Advances in Mathematics: Scientific Journal</i> 1, no. 2, 2012, 107-112	3,2
[3]	Lj. M. Kocic, S. Gegovska-Zajkova, S. Kostadinova , On a Chua Dynamical Systems, <i>Sci. Publ. State. Univ. Novi Pazar., A: App. Math. Inform. And Mech.</i> 2(1) 2010, 53-60.	3,2
4	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор	15,28
[4]	S. Kostadinova , S. Pilipovic, K. Saneva, J. Vindas, The Ridgelet Transform of Distributions, <i>Integral Transforms and Special Functions</i> , Vol. 25, No. 5, 2014, 344-358 (ИФ = 0,7814)	4,38
[5]	<i>K. Saneva, R. Aceska, S. Kostadinova, Asymptotic Behavior of Distributions and the Short-time Fourier Transform, Analele Universitatii “EFTIMIE MURGU” Resita, ANUL XVIII, Nr. 2, ISSN 1453 – 7397, 2011, 13-24</i>	4,8
[6]	S. Kostadinova, J. Vindas , Multiresolution expansions of distributions: Pointwise convergence and quasiasymptotic behavior, <i>Acta Appl. Math</i> DOI 10.1007/s10440-014-9959-z (ИФ=0.702).	6,102
5	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен собир	8,2
[7]	K. Hadzi-Velkova Saneva, S. Kostadinova , Some asymptotic results for the wavelet transform, <i>Proceedings of the XI International Conference ETAI 2013</i> , 26-28 September 2013, Ohrid, Macedonia	1,8
[8]	S. Kostadinova , J. Veta Buralieva, K. Hadzi-Velkova Saneva, Wavelet-Galerkin solution of some ordinary differential equations, <i>Proceedings of the XI International Conference ETAI 2013</i> , 26-28 September 2013, Ohrid, Macedonia	1,6
[9]	Lj. M. Kocic, S. Gegovska-Zajkova, S. Kostadinova , Numerical Analysis of hyperjurdynamical systems, <i>Зборник на трудови од X International conference ETAI 2011</i> , 16-20 IX 2011, Ohrid,	1,6

	Macedonia.	
[10]	Lj. M. Kocic, S. Gegovska-Zajkova, S. Kostadinova , Chua Dynamics with smoothing h-function, Зборник на трудови од X International conference ETAI 2011, 16-20, IX 2011, Ohrid, Macedonia.	1,6
[11]	С. Костадинова Атанасова , К. Хаџи-Велкова Санева, С. Геговска-Зајкова, Примена на пакетот Mathematica за испитување особини и скицирање график на реална функција од една реална променлива, Зборник на трудови од V Congress of Mathematicians of Macedonia, 24-27, IX 2014, Ohrid, Macedonia, 52-66.	1,6
6	Труд објавен во зборник на трудови на в.о. институција	1,6
[12]	J. Veta Buralieva, S. Kostadinova , K. Hadzi-Velkova Saneva, Wavelet application in solving ordinary differential equations using Galerkin method, Yearbook of the Faculty of Computer Science, Goce Delcev University, Vol. 2, No. 2, 2013, 17-26.	1,6
7	Учество на научен собир со реферат	14
	V Congress of the Mathematicians of Macedonia, 24-27, September, 2014 Охрид, Македонија (орална презентација) - С. Костадинова Атанасова , К. Хаџи-Велкова Санева, С. Геговска-Зајкова, Примена на пакетот Mathematica за испитување особини и скицирање график на реална функција од една реална променлива - S. Kostadinova , S. Pilipovic, K. Saneva, J. Vindas, Tauberian results for the short-time Fourier transform of exponential distributions	2
	International Conference on Generalized Functions, 08-12, September, 2014, Саутхемптон, Англија (орална презентација) - S. Atanasova , J. Vindas, Multiresolution expansions of distributions and quasiasymptotic behavior	1
	International Conference "Mathematics Days in Sofia", 07-10, July, 2014, Софија Бугарија (орална презентација) -Katerina Hadzi-Velkova Saneva, S. Kostadinova , Gabor frames and quasiasymptotics of distributions	1
	Days of Analysis in Novi Sad DANS, 03-07, July, 2014, Нови Сад,	0,5

	Србија (постер сесија) - S. Atanasova , K. Saneva, The Short-time Fourier transform of distributions of exponential type	
	9th International ISAAC Congress, 05-09, August, 2013, Краков, Полска (орална презентација) - S. Kostadinova , S. Pilipovic, K. Saneva, J. Vindas, Ridgelet transform and asymptotic behavior of distributions	1
	16'th General meeting of European Women in Mathematics, 02-06, September, 2013, Бон, Германија, (орална презентација) - S. Kostadinova , , K. Saneva, S-Asymptotic behaviour of distributions and the short-time Fourier transform	1
	XI International Conference ETAI 2013, 26-28 September 2013, Ohrid, Macedonia -K. Hadzi-Velkova Saneva, S. Kostadinova , Some asymptotic results for the wavelet transform - S. Kostadinova , J. Veta Buralieva, K. Hadzi-Velkova Saneva, Wavelet-Galerkin solution of some ordinary differential equations	2
	Topics in PDE, Microlocal and Time-frequency Analysis , (PDEMTA), 03-08, September, 2012, Нови Сад, Србија, (орална презентација) - S. Kostadinova , S. Pilipovic, K. Saneva, J. Vindas, The Ridgelet transform of distributions	1
	International Symposium on Geometric Function Theory and Applications, 27-31, August, 2012, Охрид, Македонија, (орална презентација) -R. Aceska, S. Kostadinova , K. Hadzi-Velkova Saneva, Multi-Wilson systems -K. Hadzi-Velkova Saneva, R. Aceska, S. Kostadinova , Quasiasymptotic analysis in modulation spaces	2
	International workshop Asymptotic and Time - Frequency Analysis with Symplectic Geometry, 19 – 21, April, 2012, Скопје, Факултет за електротехника и информациски технологии и Машински факултет, (орална презентација) - S. Kostadinova , Quasiasymptotic analysis in modulation spaces	1

	From Abstract to Computational Harmonic Analysis Strobl11, 13-19, June, 2011, Штробл, Австрија, (постер сесија) -R. Aceska, S. Kostadinova , K. Hadzi-Velkova Saneva, Asymptotics of the short-time Fourier transform	0,5
	Analysis, Topology and Application, 20-25, June, 2010, Врњачка Бања, Србија, (орална презентација) -S. Gegovska-Zajkova, L. M. Kocic, S. Kostadinova , CHUA DYNAMICS WITH SMOOTHING h-FUNCTION	1
8	Апстракти објавени во зборник на конференција	16
	- S. Kostadinova , S. Pilipovic, K. Saneva, J.Vindas, Some Tauberian results for the S-asymptotics of the STFT, -- С. Костадинова Атанасова , К. Хаџи-Велкова Санева, С. Геговска-Зајкова, Примена на пакетот Mathematica за испитување особини и скицирање график на реална функција од една реална променлива Congress of the Mathematicians of Macedonia, 24-27, September, 2014 Охрид, Македонија	2
	S. Kostadinova, J. Vindas , Multiresolution expansions of distributions and quasiasymptotic behavior, International Conference on Generalized Functions, 08-12, September, 2014, Саутхемптон, Англија	1
	K. Saneva, S. Kostadinova , Gabor frames and quasiasymptotics of distributions, International Conference "Mathematics Days in Sofia", 07-10, July, 2014, Софија Бугарија	1
	K. Saneva, S. Kostadinova , S. Pilipovic, J. Vindas, S-asymptotic Behaviour of Distributions and the Short-time Fourier Transform, 16'th General meeting of European Women in Mathematics, 2-6 September 2013, Bonn, Germany	1
	K. Hadzi-Velkova Saneva, S. Kostadinova , Some asymptotic results for the wavelet transform, S. Kostadinova , J. Veta Buralieva, K. Hadzi-Velkova Saneva, Wavelet-Galerkin solution of some ordinary differential equations XI International Conference ETAI 2013, 26-28 September 2013, Ohrid, Macedonia	2
	S. Kostadinova , S. Pilipovic, K. Saneva, J. Vindas, The Ridgelet Transform of Distributions, 9th International ISAAC Congress, 5-9 August 2013, Krakow, Poland	1
	S. Kostadinova , S. Pilipovic, K. Saneva, J. Vindas, The Ridgelet Transform of Distributions, Topics in PDE, Microlocal Analysis and	1

	Time-Frequency Analysis, 3-8 September 2012, Novi Sad, Serbia	
	K. Saneva, R. Aceska, S. Kostadinova , Quasiasymptotic Analysis in modulation spaces, R. Aceska, S. Kostadinova , K. Hadzi-Velkova Saneva, Multi-Wilson systems 8 th International symposium on Geometric Function Theory and Applications, 27-31 August 2012, Ohrid, Macedonia	2
	K. Saneva, R. Aceska, S. Kostadinova , Asymptotic Analysis in modulation spaces, workshop "Asymptotic and Time-Frequency Analysis with Symplectic Geometry", 19-21 April 2012, Skopje, Macedonia	1
	R. Aceska, K. Saneva, S. Kostadinova , Asymptotic and quasi-asymptotic distributional behavior via the short-time Fourier transform, 15 th general meeting of European Women in Mathematics, 5-9 September 2011, Barcelona, Spain	1
	R. Aceska, S. Kostadinova , K. Saneva, Asymptotics of the Short-time Fourier transform, From Abstract to Computational Harmonic Analysis, 13-19 June 2011, Strobl, Austria	1
	Lj. M. Kocic, S. Gegovska-Zajkova, S. Kostadinova , Numerical Analysis of hyperjurdynamical systems, Lj. M. Kocic, S. Gegovska-Zajkova, S. Kostadinova , Chua Dynamics with smoothing h-function, X International conference ETAI 2011, 16-20 IX 2011, Ohrid, Macedonia.	2
9	Дел од монографија објавен во странство	6
	S. Kostadinova , S. Pilipovic, K. Saneva, J. Vindas, The ridgelet transform and quasiasymptotic behavior of distributions, Operator Theory: Advances and Applications, Vol.245, 185-197	6
	Вкупно	84.68

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

ред. број	Назив на активнoста:	Поени
1	Книги од стручна област	28
	А. Малчески, В. Манова Ераковиќ, С. Костадинова и др., “Натпревари по математика во основно образование 2012”, Библиотека „Сигма”, СММ.	7
	А. Малчески, В. Манова Ераковиќ, С. Костадинова и др., “Натпревари по математика во средното образование 2012”, Библиотека „Сигма”, СММ.	7
	А. Малчески, В. Манова Ераковиќ, С. Костадинова и др., “Натпревари по математика во основно образование 2013”, Библиотека „Сигма”, СММ.	7
	А. Малчески, В. Манова Ераковиќ, С. Костадинова и др., “Натпревари по математика во средното образование 2013”, Библиотека „Сигма”, СММ.	7
2	Учество во работа на Комисии за државни натпревари	13
	Комисија за државни натпревари по математика за основно образование (2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014)	6
	Комисија за државни натпревари по математика за средно образование (2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015)	7
3	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија	2
	Рецензија за Mathematical Modelling and Analysis	1
	Рецензија за Filomat	1
Дејности од поширок интерес		
4	Член на организационен одбор на меѓународен научен собир	2
	MASSEE International Congress on Mathematics MICOM 2009, 16- 20 September 2009, Ohrid, Macedonia	1
	работилница „Asymptotic and time-frequency analysis with	1

	Simplectic Geometry”, 19-21 април 2012, Скопје	
5	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	1
	Отворен ден (2014, 2015)	1
6	Студиски престој во странство до 3 месеци	1
	Универзитет во Нови Сад, Србија (јули 2013)	0,5
	Универзитет во Нови Сад, Србија (август 2014)	0,5
7	Член на уредувачки одбор на стручно списание	1
	Популарно математичко списание за учениците од основното образование “НУМЕРУС”	0,5
	Математичко списание за учениците од средното образование “СИГМА”	0,5
8	Изготвување и пријавување на научен национален проект	1
	Декомпозиција на функции и дистрибуции, асимптотики и примена“, 2011, МОН на РМ (соработник)	0,5
	Асимптотска вејвлет и Габор анализа и нивна примена“, 2010, МОН на РМ (соработник)	0,5
9	Изготвување и пријавување на научен меѓународен проект	1
	„Асимптотики во коорбит простори“, билатерален проект со Австрија, 2011 (соработник)	1
	Вкупно	50

Професионални референци на кандидатот за избор во звање	Поени
--	--------------

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	89,71
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	84,68
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	50
ВКУПНО	224,39

Рецензентска комисија

Проф. д-р Анета Бучковска, претседател, с.р.

Проф. д-р Соња Геговска-Зајкова, член, с.р.

Вонр. проф. д-р Катерина Хади-Велкова Санева, член. с.р.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје
Факултетот за електротехника и информациски технологии

Преглед

на прифатени теми за изработка на магистерски труд од наставно -научниот совет
на Факултетот за електротехника и информациски технологии-Скопје

1. Електроенергетски системи

ред. бр.	студент	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор	одлука бр.
1	Никола Димитров	Аналитиски и стохастички методи за анализа на доверливоста на средно-напонските дистрибутивни мрежи	Analytical and stochastic methods for reliability analysis of medium voltage distribution networks	Проф. д-р Ристо Ачковски	02-1106/32 од 17.6.2015

2. Безжични и мобилни комуникации

ред. бр.	студент	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор	одлука бр.
1.	Димитар Бишкоски	Анализа и безбедносни решенија на системите за управување	Analysis and security solutions for control systems	Проф. д-р Александар Ристески	02-1106/33 од 17.6.2015

3. Проектен менаџмент

Ред. бр.	Студент	Тема на македонски јазик	Тема на англиски јазик	Предложен ментор	одлука бр.
1	Велимир Димов	Техничко решение за полесно реализирање на проекти	Technical solution for easier implementation	Проф.д-р Дејан Ѓорѓевиќ	02-1106/ 34 од 17.6.2015

		иницирани од граѓаните	of projects initiated by citizens		
2	Ѓурѓица Бошкоска	Менаџмент на ризик во човечките ресурси во приватнот бизнис сектор во Р.Македонија	Risk management in HR in the private business sector in Republic of Macedonia	Вангел Фуштиќ	02-1106/ 35 од 17.6.2015

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ БОТАНИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Дневник“ и „Коха“ од 8.6.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област ботаника, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. XXIV, донесена на 23.6.2015 год., формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Лефтерија Станковиќ, редовен професор во пензија на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Силвана Манасиевска - Симиќ, вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје и д-р Зоран Т. Поповски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област ботаника, во предвидениот рок се пријави еден кандидат, д-р Елизабета Мискоска – Милевска, доцент во научната област ботаника на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

9. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Елизабета Мискоска - Милевска е родена на 22.3.1975 година, во Велес. Средно образование завршила во УСО „Раде Јовчевски - Корчагин“ во Скопје. Со високо образование се стекнала на Природно-математичкиот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на групата биологија, биохемиско-физиолошка насока. Дипломирала на 11.6.1998 година, со просечен успех 8,42 и се здобила со звањето дипломиран инженер по биологија.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик и има солидни познавања од областа на информатиката и користењето на одредени компјутерски програми.

Во учебната 1998/99 година, кандидатката се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Природно-математичкиот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на групата биологија, биохемиско-физиолошка насока. Студиите ги завршила со просечен успех 9,44. На 12.2.2004 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Семенски протеински профил и некои морфолошки карактеристики кај доматот (*Lycopersicon esculentum* Mill.)“.

Докторската дисертација на тема: „Истражување на микросателитската ДНК кај различни вариетети на домат (*Lycopersicon esculentum* Mill.)“ ја одбрала на 8.7.2010 година на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и со тоа се стекнала со научен степен - доктор на земјоделски науки.

На 15.11.2001 година, кандидатката е ангажирана како стручен соработник по договор на предметот ботаника при Земјоделскиот факултет во Скопје и е вклучена во изведувањето на

практичната настава по предметот ботаника на сите насоки. На 26.2.2003 година е избрана за помлад асистент по истиот предмет. На 1.9.2003 година е вработена како помлад асистент-приправник на Земјоделскиот факултет во состав на УКИМ во Скопје, а на 8.7.2004 година е избрана во звањето асистент по предметот ботаника. На 31.3.2008 година е повторно избрана во звањето асистент по предметот ботаника. На 1.12.2010 година е избрана во звањето доцент на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во научната област ботаника. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.994, стр.175 од 15.10.2010 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр.852, стр.50 од 1.6.2004 година, бр.938, стр.99 од 14.3.2008 година и бр.994, стр.175 од 15.10.2010 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

10. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, кандидатката д-р Елизабета Мискоска - Милевска изведува теоретска настава, вежби, консултации, колоквиуми и испити на прв циклус студии по предметите: ботаника, самоникнати хранливи и отровни растенија, како и предметот природни ароматични и лековити сировини. Во учебната 2011/2012 година кандидатката била ангажирана во изведување настава по предметите биохемија и биохемија на анимални производи на прв циклус студии. Исто така, од 2010/2011 година е ангажирана во одржување настава по предметите: ботаника - одбрани поглавија, самоникнати хранливи растенија - одбрани поглавија, како и предметот природни ароматични и лековити сировини - одбрани поглавија на втор циклус студии.

Како предавач (едукатор), кандидатката учествувала на практичниот курс „Методи базирани на РСР“, одржан во Лабораторијата за биохемија и молекуларна биологија на ФЗНХ во состав на УКИМ во Скопје од 28 до 30 мај 2013 година. Исто така, учествувала и како предавач на конференцијата „Одржливо одгледување на диворастечки и лековити растенија во СВС регионот“, одржана во општина Ранковце на 13.12.2014 година.

Кандидатката била ментор на една и член во Комисија за оцена и одбрана на 6 дипломски работи.

Исто така, кандидатката учествувала како член во Комисија за оцена и одбрана на еден магистерски труд.

За поефикасно одвивање на наставата, кандидатката како автор има подготвено три интерни скрипти наменети за студентите од Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Исто така, кандидатката се јавува како коавтор на „Прирачник за одржливо органско производство“ за потребите на проектот „Патот на билките – одржлив модел на ефикасна употреба на постоечките природни ресурси во регионот (диворастечки растенија, диво овошје и печурки) и создавање на економски бенефит за населението“. Кандидатката е автор на 10 научно-популарни статии во стручното списание за земјоделство и рурален развој „Моја земја“.

Научноистражувачка дејност

По изборот во звањето доцент, д-р Елизабета Мискоска - Милевска има објавено вкупно 15 оригинални научни трудови, од кои 9 труда во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор, 1 труд во научно/стручно списание, 2 труда во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор и 3 труда во зборник на трудови од научен/стручен собир. Кандидатката има учествувано на повеќе научни/стручни собири со реферат, одржани во земјава и во странство.

Во изминатиов период, д-р Елизабета Мискоска - Милевска била раководител на еден национален научен проект и како учесник била дел од истражувачките тимови на два меѓународни, еден билатерален и еден национален научен проект.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Елизабета Мискоска - Милевска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, како и во дејности од поширок интерес. Кандидатката д-р Елизабета Мискоска – Милевска, стручно усовршување во странство остварила преку учество на повеќе професионални курсеви, работилници како и студиски престои, меѓу кои:

- Регионалниот курс за обука “Standardisation of Techniques for Quality Evaluation of Solanaceous Food Crops”, Будимпешта, Унгарија, 5-16.9.2011;
- 2nd International Course on Genbank Management and Biodiversity Conservation“, Измир, Турција, 19-23.8.2013;
- Работилницата „SureFood® real-time PCR Workshop“, Дармштад, Германија, 4-6.12.2013;
- Работилницата „Implementation of quality systems / ISO 17025 accreditation“, Испра, Италија, 20-22. 5. 2014;
- Работилницата „Practical aspects of regulatory GMO testing“, Испра, Италија, 24-26.9.2014.

Кандидатката беше дел од тимот кој работеше на преводот на книгата од англиски на македонски јазик: Buchanan B.B., Gruissem W., Jones R.L. (2000): Biochemistry and Molecular Biology of Plants. American Society of Plant Physiologists. Rockville, Maryland.

Д-р Елизабета Мискоска - Милевска редовно учествува во промотивните активности на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Воедно, кандидатката е член на Комисијата за настава на ФЗНХ во состав на УКИМ во Скопје, за мандатниот период 2014/2017 година, како и на Конкурсната комисија за реализирање на конкурсот за запишување на студенти на прв циклус студии во учебните 2012/2013, 2013/2014 и 2014/2015 година на ФЗНХ во состав на УКИМ во Скопје. Исто така, кандидатката е координатор на студиската програма квалитет и безбедност на храна за прв циклус студии на ФЗНХ во состав на УКИМ во Скопје, за мандатниот период 2014 - 2017 година.

Д-р Елизабета Мискоска - Милевска како соработник или носител учествувала во изготвување и пријавување на четири научни национални и еден меѓународен проект.

Оценка од самоевалуација

За професионалноста и посветеноста во работата со студентите, кандидатката д-р Елизабета Мискоска - Милевска добива позитивни оценки при спроведената самоевалуација, а на

последната студентска евалуација спроведена на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, во учебната 2014/2015 година, беше оценета со просечна оценка 9,58.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Елизабета Мискоска - Милевска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Елизабета Мискоска - Милевска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област ботаника.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Елизабета Мискоска - Милевска да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област ботаника.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Лефтерија Станковиќ, редовен професор во пензија на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.

Д-р Силвана Манасиевска - Симиќ, вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.

Д-р Зоран Т. Поповски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **ЕЛИЗАБЕТА ТОДОР МИСКОСКА – МИЛЕВСКА**

(име, татково име и презиме)

Институција: **ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА - СКОПЈЕ**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **БОТАНИКА**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Одржување на настава од прв циклус студии	
1.	Ботаника (3+2), летен семестар 2010/2011, 2011/2012, (3 x 15 x 0,04) x 2	3,6
2.	Ботаника (4+3), летен семестар 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, (4 x 15 x 0,04) x 3	7,2
3.	Ботаника, студиска програма за производство и преработка на тутун во Прилеп (4+4), летен семестар 2010/2011, (4 x 15 x 0,04)	2,4
4.	Биохемија (3+2) летен семестар 2011/2012, (3 x 15 x 0,04)	1,8
5.	Биохемија на анимални производи (2+1), зимски семестар 2011/2012, (2 x 15 x 0,04)	1,2
6.	Самоникнати хранливи и отровни растенија (3+2), летен семестар 2011/2012, 2012/2013, 2013/14, 2014/2015, (3 x 15 x 0,04) x 4	7,2
7.	Природни ароматични и лековити сировини (3+2), зимски	3,6

	семестар 2012/13, 2013/2014, (3 x 15 x 0,04) x 2	
	Одржување на настава од втор циклус студии	
8.	Ботаника-одбрани поглавија (75), KBX-двогодишни студии, 2010/2011, 2012/2013, 2013/2014, (5 x 15 x 0,05) x 3	11,25
9.	Самоникнати хранливи растенија-одбрани поглавија (60), KBX-едногодишни студии, 2012/2013, (4 x 15 x 0,05)	3
10.	Природни ароматични и лековити сировини-одбрани поглавија (60), KBX-едногодишни студии, 2012/2013, (4 x 15 x 0,05)	3
	Одржување на вежби од прв циклус студии	
11.	Ботаника (3+2), летен семестар 2010/2011, (2 x 15 x 0,03) x 2 групи	1,8
12.	Ботаника, студиска програма за производство и преработка на тутун во Прилеп (4+4), летен семестар 2010/2011, (4 часа x 15 x 0,03)	1,8
13.	Природни ароматични и лековити сировини (3+2) зимски семестар 2012/2013, 2013/2014, (2 x 15 x 0,03) x 2	1,8
14.	Самоникнати хранливи и отровни растенија (3+2) летен семестар 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, (2 x 15 x 0,03) x 4	3,6
	Настава во школи и работилници	
15.	Учество како предавач на практичниот курс „Методи базирани на PCR“ одржан во Лабораторијата за биохемија и молекуларна биологија на ФЗНХ при УКИМ во Скопје од 28 до 30 мај 2013 год.	1
16.	Учество како предавач на конференцијата “Одржливо одгледување на диворастечки и лековити растенија во СВС регионот”, одржана во општина Ранковце на 13.12.2014 год.	1
	Подготовка на нов предмет	
17.	Самоникнати хранливи и отровни растенија - предавања и вежби	1,5
18.	Природни ароматични и лековити сировини - предавања и вежби	1,5
19.	Консултации со студенти (150 x 0,002) x 5 студиски години	1,5
20.	Член на комисија за оцена и одбрана на 6 дипломски работи	0,6
21.	Ментор на една дипломска работа	0,2
22.	Член на комисија за оцена и одбрана на еден магистерски труд	0,3
	Интерна скрипта од предавања	

23.	Мискоска-Милевска Е. (2011): Ботаника, интерна скрипта за предавања наменета за студентите на ФЗНХ – Скопје.	4
24.	Мискоска-Милевска Е. (2012): Природни ароматични и лековити суровини, авторизирани предавања наменети за студентите од студиската програма квалитет и безбедност на храна на ФЗНХ – Скопје.	4
25.	Мискоска-Милевска Е. (2013): Самоникнати хранливи и отровни растенија, авторизирани предавања наменета за студентите од студиските програми: квалитет и безбедност на храна, еко-земјоделство, градинарство и цвеќарство и анимална биотехнологија на ФЗНХ – Скопје.	4
	Научно-популарна книга	
26.	„Прирачник за одржливо органско производство” за потребите на проектот „Патот на билките – одржлив модел на ефикасна употреба на постоечките природни ресурси во регионот (диворастечки растенија, диво овошје и печурки) и создавање на економски бенефит за населението” (коавтор)	4
	Научно-популарна статија во стручно-методско списание	
27.	Мискоска-Милевска Е., Станковиќ Л. (2010): Татулата – смртоносна за стоката. „Моја земја”, списание за земјоделство и рурален развој. Скопје. Бр.55. 22.	1
28.	Мискоска-Милевска Е., Станковиќ Л. (2010): Коњското опавче отров или лек. „Моја земја”, списание за земјоделство и рурален развој. Скопје. Бр.60. 22-23.	1
29.	Мискоска-Милевска Е. (2011): Тисата – смртоносна за коњот и говедото. „Моја земја”, списание за земјоделство и рурален развој. Скопје. Бр. 74/75. 30-31.	1
30.	Мискоска – Милевска Е. (2012): Клека и сомина опасни за добитокот. „Моја земја”, списание за земјоделство и рурален развој. Скопје. Бр.76, 24-25.	1
31.	Мискоска-Милевска Е. (2012): Лутичињата – најотровни за коњот и овците. „Моја земја”, списание за земјоделство и рурален развој. Скопје. Бр.77, 26-27.	1
32.	Мискоска-Милевска Е. (2012): Природна, здрава, незагадена и бесплатна храна. „Моја земја”, списание за земјоделство и рурален развој. Скопје. Бр.78, 24-25.	1
33.	Мискоска-Милевска Е. (2012): Зеленчук богат со витамини. „Моја земја”, списание за земјоделство и рурален развој. Скопје. Бр.79, 14.	1

34.	Мискоска-Милевска Е. (2013): Мечкиниот лук– одличен за сокови и салати. „Моја земја”, списание за земјоделство и рурален развој. Скопје. Бр.90, 11-12.	1
35.	Мискоска – Милевска Е. (2013): Шумско овошје – шипка, значаен поливитамински природен концентрат. „Моја земја”, списание за земјоделство и рурален развој. Скопје. Бр. 93, 16.	1
36.	Мискоска – Милевска Е. (2014): Копривите – стимулатори на растот и уништувачи на инсекти. „Моја земја”, списание за земјоделство и рурален развој. Скопје. Бр. 104, 10.	1
	Вкупно	86,85

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во меѓународен проект: Improvement and Establishment of Biotechnology in Higher Education – European Project No 145040 – Tempus IV, ETF-JP-00295-2008, 2009-2011	5
2.	Учесник во меѓународен проект: Evaluation of Natural and Mutant Genetic Diversity in Cereals Using Nuclear and Molecular Techniques, RER/5/013, 2007-2011, финансиран од Меѓународната агенција за атомска енергија (IAEA)	5
3.	Раководител на национален научен проект: Молекуларна карактеризација на генетската дистанца помеѓу различни систематски категории на домотот (<i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.), МЗШВ, 2012-2013, арх. Бр. 08-2592/1 (бр. на договор 02-13212/6)	6
4.	Учесник во национален научен проектот: Еколошко производство на јагоди преку примена на микробиолошко ѓубриво, МЗШВ, 2012-2013, арх. бр. 08-2593/1 (бр. на договор 02-13212/6)	3
5.	Учесник во билатерален проектот помеѓу Република Македонија и Република Бугарија: Road to Herbs – Sustainable model for the efficient use of existing natural resources in the region (herbs, wild berries plants and mushrooms) and creating economic benefits for the population, 2013-2015, финансиран од Европската унија (IPA CBC: 2007CB16IPO007-2012-3-040)	5
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание	
6.	Selamovska A. Miskoska-Milevska E. , Dimovska V. Najdenovska O. (2014): The variability of Fruit Characteristics of Traditional Pear 'Karamanka' in Different Ecological Conditions, Bulgarian Journal of	2,4

	Agricultural Science, 20 (No 4), pp.856-859	
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
7.	Miskoska-Milevska E. , Popovski Z., Dimitrievska B., Porcu K., Bandzo K. (2011): Determination of genetic diversity among different tomato varieties using SSR markers. Acta Agriculturae Serbica, Vol. XVI, 31. pp.9-17.	3,6
8.	Miskoska-Milevska E. , Najdenovska O., Selamovska A., Popovski Z., Đorđević S. (2012): The Effect of Microbiological Fertilizer – Slavol on Strawberry Leaf Area and Stomatal Number. Soil and Plant. Vol. 61, No. 3. pp.147-158.	3,6
9.	Najdenovska O., Selamovska A., Đorđević S. Miskoska E. , Stojanova M., Iljovski I., Arsov Z. (2012). The Influence of Microbiological Fertilizer on the Generative Potential and Yield of Strawberry. Soil and Plant. Vol. 61, No. 3. pp.138-145.	3,6
10.	Selamovska A. Miskoska-Milevska E. , Najdenovska O., (2013): Genetic Resource of Traditional Pear Varieties in the Region of Skopje. MASA, Contributions, Section of Natural, Mathematical and Biotechnical Sciences. Vol. 34, No. 1-2, pp.93-100.	4,8
11.	Najdenovska O., Djordjevic S., Miskoska-Milevska E. , Janevski A., Najdenovska J. (2013): Measuring of the quality of irrigation water from wells in the Skopje region. Soil and Plant, Vol. 62, No. 2, pp.69-77.	3,6
12.	Najdenovska O., Djordjevic S., Miskoska-Milevska E. , Dimovska D., Popovski Z. (2013). Determination of Broccoli Leaf area and Stomatal number using Different Application Methods of Microbiological Fertilizer-Slavol. Soil and Plant, Vol. 62, No. 1, pp.1-13.	3,6
13.	Selamovska A. Miskoska-Milevska E. , Najdenovska O. (2013): Variability of Fruit Characteristics of Traditional Cultivar 'Erebasma' Pear in Different Ecological Conditions in Macedonia. Soil and Plant, Vol. 62, No. 3, pp.147-155.	4,8
14.	Stojanova M., Najdenovska O., Ivanovski I., Miskoska-Milevska E. (2013): The Influence of Foliar Fertilization on the Chemical Content of Pepper Grown in Protected Spaces. Soil and Plant, Vol. 62, No. 3, pp.127-135.	2,4
15.	Selamovska A. Miskoska-Milevska E. , Najdenovska O., Dimovska D. (2014) Traditional Pear Varieties in the West Region of Republic of Macedonia. Acta Agriculturae Serbica. Vol. XIX, 37: pp.47-60.	2,4

	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	
16.	Miskoska-Milevska E. , Popovski Z., Dimitrievska D., Porcu K. (2011): Izolation of DNA for Fragment Analyses from Tomato Leaves and Seeds. XVI Conference of biotechnology with international participation, Faculty of Agronomy, Čačak Vol. 16 (18), 59-64.	1,2
17.	Popovski Z., Dimitrievska B., Andonov S., Vukovic V., Domazetovska S., Miskoska-Milevska E. , (2012): Corelation between certain biochemical parameters and different genotypes for malignant hyperthetmia in swine. Proceedings of the First International Symposium on Animal Science. University of Belgrade, 8-10 November 2012. 258-266.	1,2
18.	Najdenovska O., Stojanova M., Miskoska-Milevska E. , Dimovska D., Đurić S., Čolo J. (2012): Influence of Microbiological fertilizer in Lettuce and Swiss Chard production. 16 th International Eco-Conference. Ecological movement of Novi Sad. pp. 201-207.	1,2
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
19.	Miskoska-Milevska E. , Dimitrievska B., Popovski Z. (2012): Optimization of PCR conditions to amplify DNA microsatellites in tomato (<i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.). Proceedings - Intrnational Symposium of Agriculture and Food. Skopje. Vol. II. pp.626-634.	1,8
20.	Popovski Z., Dimitrievska B., Miskoska-Milevska E. , Porcu K., Bandzo K. (2012): Electrophoretic determination of female specific protein in koi carp as a tool for gender identification: technique comparison.). Proceedings - Intrnational Symposium of Agriculture and Food. Skopje. Vol. II. pp.691-695.	1,8
	Учество на научен/стручен собир со реферат	
21.	Димитриевска Б., Мискоска-Милевска Е. , Порчу К. и Поповски З.: (2010): Генетските модификации во функција на заштита на растенијата. XXXV традиционално советување за заштита на растенија на Р. Македонија со меѓународно учество – воведен реферат. Охрид, 23-26.11.2010, (усна презентација).	1
22.	Miskoska-Milevska E. , Popovski Z., Dimitrievska B, Porcu K. (2011): Izolation of DNA for Fragment Analyses from Tomato Leaves and Seeds. XVI Conference of biotechnology with international participation, Faculty of Agronomy, Čačak, 4-5.03.2011. (постер).	0,5
23.	Miskoska-Milevska E. , Dimitrievska B., Bandzo K., Porcu K., Popovski Z. (2011): Genetic Distance among Different Tomato Varieties by Using SSR Markers. Annual Meeting of Ohio Plant Biotechnology	0,5

	Consortium (OPBC), Columbus, Ohio, USA, October 8, 2011. (постер).	
24.	Miskoska-Milevska E. , Dimitrievska B., Popovski Z. (2012): Optimization of PCR conditions to amplify DNA microsatellites in tomato (<i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.). Intrnational Symposium of Agriculture and Food. Faculty of Agricultural Sciences and Food, Skopje. 13-14.12.2012. (постер).	0,5
25.	Najdenovska O., Stojanova M., Miskoska-Milevska E. , Dimovska D., Đurić S., Čolo J. (2012): Influence of Microbiological fertilizer in Lettuce and Swiss Chard production. 16 th International Eco-Conference on 7th Safe Food. Ecological movement of the city of Novi Sad. 26-29. September 2012. (постер).	0,5
	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција	
26.	Bandzo K., Rusevski R., Kuzmanovska B., Bandzo S., Miskoska-Milevska E. , Popovski Z. (2014): Serological Approach in the detection of viruses on pepper plants cultivated on open fields in the Republic of Macedonia. Scientific Conference “Challenges in modern agricultural production”, Institute of Agriculture, Skopje, 11.12.2014, Skopje, R. of Macedonia. Book of Abstract p.62.	1
	Вкупно	70

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Учество во промотивни активности на Факултетот/Институтот - 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015	2,5
2.	Превод на дел од книга од англиски на македонски јазик: Buchanan B.B., Gruissem W., Jones R.L. (2000): Biochemistry and Molecular Biology of Plants. American Society of Plant Physiologists. Rockville, Maryland	1
Дејности од поширок интерес		
3.	Регионален курс за обука “Standardisation of Techniques for Quality Evaluation of Solanaceous Food Crops”, Будимпешта, Унгарија, 5-16. 9. 2011	0,5

4.	2 nd International Course on Genbank Management and Biodiversity Conservation“, Измир, Турција, 19-23. 8. 2013	0,5
5.	Работилница „SureFood® real-time PCR Workshop“, Дармштад, Германија, 4-6. 12. 2013	0,5
6.	Работилница „Implementation of quality systems / ISO 17025 accreditation“, Испра, Италија, 20-22. 5. 2014	0,5
7.	Работилница „Practical aspects of regulatory GMO testing“, Испра, Италија, 24-26. 9. 2014	0,5
8.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект, 2009 (соработник) (RTD.B4.2009.D/586022 - Commission Decision on the REGPOT-2010-5 call - Proposal N° 256784 – INFOOD)	1
9.	Изготвување и пријавување на научен национален проект, МОН, 2010 (соработник), арх. бр. 08-261/1	0,5
10.	Изготвување и пријавување на научен национален проект, МЗШВ, 2010 (соработник), арх. бр. 08-1177/1	0,5
11.	Изготвување и пријавување на научен национален проект, МЗШВ, 2010 (соработник), бр. 08-262/1	0,5
12.	Изготвување и пријавување на научен национален проект, МОН, 2011 (носител), арх. бр. 08-739/1	1
13.	Член на Конкурската комисија за реализирање на конкурсот за запишување на студенти на прв циклус студии во 2012/2013, 2013/2014 и 2014/2015 на ФЗНХ во состав на УКИМ во Скопје	1,5
14.	Член на Комисијата за настава на ФЗНХ во состав на УКИМ во Скопје, за мандатниот период 2014 - 2017 година	0,5
15.	Координатор на студиска програма квалитет и безбедност на храна за прв циклус студии, за мандатниот период 2014 - 2017 година	1
	Вкупно	12,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ ЗА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поеми
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	86,85
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	70
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	12,5
Вкупно	169,35

Рецензентска комисија

Д-р Лефтерија Станковиќ,
редовен професор во пензија на
Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.

Д-р Силвана Манасиевска – Симиќ,
вонреден професор на
Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.

Д-р Зоран Т. Поповски,
редовен професор на
Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МОДЕЛИРАЊЕ НА ПРЕДВИДУВАЊЕТО НА ПОБАРУВАЧКАТА НА ПИВО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р СИМЕОН МИЛЕВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на Одлуката бр. 02-702/12 на Наставно – научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна, донесена на XXII седница одржана на 20. 4. 2015 год., формирана е Комисија за преглед и оцена на докторската дисертација под наслов: „Моделирање на предвидувањето на побарувачката на пиво во Република Македонија“, пријавена и изработена од м-р Симеон Милевски од Скопје.

Комисијата во состав: д-р Ненад Георгиев, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Драган Тевдовски, доцент на Економскиот факултет во Скопје, д-р Драган Ѓошевски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Драги Димитриевски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје и д-р Миле Пешевски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, ја прегледа докторската дисертација и го поднесува следниов

Извештај

Докторската дисертација со наслов: „Моделирање на предвидувањето на побарувачката на пиво во Република Македонија“, изработена од м-р Симеон Милевски, презентирана е на 99 страници текст со вообичаен проред во кој влегуваат 38 табели и 27 графикони.

Трудот опфаќа осум поглавја: 1. Вовед, 2. Цел на истражувањето, 3. Материјал и метод на работа 4. Преглед на литература, 5. Резултати и дискусија, 7. Заклучок и 8. Користена литература.

Во воведниот дел на докторската дисертација, кандидатот го истакнува значењето на производството на пијалоци во агрокомплексот на Република Македонија. Притоа, посебно го нагласува значењето на производството на пиво како индустриски производ кој се карактеризира со непостоење на сезоност на производството што е од суштинско значење при дефинирање на интеракцијата меѓу побарувачката и понудата. Со оглед на тоа што во последните години на пазарот на пиво сè повеќе се развива понудата на овој производ, кандидатот ја истакнува потребата за вршење на опсежни маркетинг-истражувања во однос на квантифицирање на односите помеѓу побарувачката и понудата, како и квантифицирање на надворешните влијанија кои можат значајно да влијаат врз побарувачката на пиво со што треба да се изгради соодветен модел на пазарните реакции. Врз основа на еден ваков модел со кој ќе бидат квантифицирани маркетинг-односите на пазарот на пиво во Република Македонија, треба да се овозможи и предвидување на идните состојби на пазарот на овој производ.

Цел на истражувањето. Целта на ова истражување е да се развие модел врз основа на кој би можело да се предвидува побарувачката на пиво. Важен аспект на истражувањето се добиените податоци кои пивопроизводителите би можеле да ги користат при деловното планирање. Дополнително, истражувањето придонесува и во делот на зголемувањето на нивото на научните сознанија во областа на маркетингот во агрокомплексот, а особено во делот на приспособување на математичките модели за предвидување на економските појави кои се однесуваат на пазарните движења, а во конкретниот случај на моделирањето на идната побарувачка на пазарот на пивото во Република Македонија.

Во поглавјето Материјал и метод на работа, кандидатот во првиот дел наведува дека истражувањето ќе се врши со методот наречен авторегресивен интегриран подвижен просек со егзогени варијабили (англиски: *Autoregressive Integrated Moving Average with exogenous variable - ARIMAX*), со кој всушност се врши анализа на временски серии и истовремено се креира модел на пазарните реакции кој може да се користи и за понатамошно предвидување на некоја од маркетинг компонентите. Во вториот дел дава соодветни дефиниции за временските серии кои со примена на соодветни математичко-статистички методи се користат за истражувања во разни области помеѓу кои и маркетингот. Притоа ги разработува временските серии поделувајќи ги во две основни групи: статични и нестатични, наведувајќи ги нивните компоненти како што се појавата на трендови, сезоност и цикличност. Во третиот дел го разработува основниот метод кој се користи за анализа на униваријабилни статични временски серии кој е развиен од страна на Box и Jenkins и е познат под името авторегресивен интегриран подвижен просек (англиски: *Autoregression Integrated Moving Average - ARIMA*), истакнувајќи притоа дека според овој метод временските серии се моделираат како функција на веројатност од минатите вредности и случајните шокови, односно промени во серијата. Во четвртиот дел е разработена конкретно применетата методологија која се однесува на анализа на мултиваријабилни серии. Кандидатот ја наоѓа предноста на мултиваријабилните временски серии во однос на уни - варијабилните во фактот што во процесот на анализа може да се вклучат и фактори кои се од надворешно влијание и претставуваат причини кои влијаат на квантитативните промени на анализираната појава во текот на времето. Притоа кандидатот истакнува дека надворешните фактори кои влијаат врз одредена појава а кои се анализираат преку временските серии со методите: анализа на интервенции и трансфер функции. Во петиот дел кандидатот го разработува методот на идентификување на соодветниот *ARIMAX* со примена на две статистички алатки, и тоа: автокорелација (*autocorrelation - ACF*) и парцијалната автокорелација (*partial autocorrelation - PACF*). Во шестиот дел ги наведува алатките за дијагностицирање на исправноста на избраниот модел: статичниот коефициент на детерминација - R^2 , статистичката значајност на избраните параметри со помош на t - односот, p - вредноста, истакнувајќи ги притоа: анализата на резидуалите која се врши со помош на *ACF* и *PACF* корелограмите и Љунг - Боксовиот статистички тест, како и методот на Панкратз. Статистичка обработка се изврши во програмот SPSS 21.

Во поглавјето „Преглед на литература“, кандидатот го истакнува значењето на маркетинг процесот во кој понудувачите настојуваат да ги задржат постојните купувачи и

воедно да придобијат нови, ставајќи потоа акцент на вршењето на опсежни анализи на пазарот кои резултираат со креирање на модели за реакциите на пазарот (market response models) кои ги дефинираат факторите кои влијаат на пазарните промени, особено во делот на движењето на побарувачката, а кои во најголем дел се базираат на економетриските и анализите на временските серии. Во вториот дел кандидатот ги наведува сознанијата од досегашните светски истражувања кои се однесуваат на пазарот на пиво, истакнувајќи ја притоа исклучителната затвореност на пиварската индустрија за соработка со науката.

Резултатите и дискусијата се претставени преку развојните фази на истражувањето. Резултатите од анализата на основната временска серија покажуваат дека таа е нестатична и дека содржи сезонска компонента на годишно ниво којашто е отстранета со сезонско диференцирање од 12-ти ред. Пред да се продолжи со поставувањето на основниот модел, а со цел да се оцени факторот на влијанието на средномесечните температури врз побарувачката на пиво, направена е анализа на меѓусебна корелација на временските серии за побарувачка на пиво и средномесечните температури, при што кандидатот констатира дека промените на средномесечните температури имаат значајно влијание врз промените на побарувачката на пиво. Потоа е пристапено кон креирање на основниот ARIMA-модел и надградба на ARIMAX. Во процесот на првично поставување на основниот модел користени се корелограмите на автокорелација и парцијална автокорелација кои укажуваат на повеќе варијанти кои би конкурирале како финален модел, а кои можат да бидат чисти авторегресивни - AR или процеси на подвижен просек - MA, или комбинација од нив, поради што морало да биде направено поекстезивно тестирање на повеќе варијанти на можен модел со цел да се дојде до наједноставната можна варијанта којашто во исто време би резултирала со креирање на соодветен филтер на таканаречена “бела бучава”. Прво е поставен и испитан наједноставниот облик на ARIMA-модел, кој што вклучува AR-компонента од прв ред на несезонски карактер и, секако, сезонско диференцирање на годишно ниво. Притоа, кандидатот истакнува дека и на двата корелограма се детектира присутност на сигнификантна корелација кај петтиот лаг од серијата што јасно укажува на потребата да се тестира модел кој во себе ќе вклучи AR или MA-процеси од пети ред или некоја комбинација од двата. Еден од анализираните модели вклучува AR-параметри од прв и петти ред со егзогени влијанија кои се однесуваат на влијанието на средномесечните температури и законската регулатива која се однесува на ограничувањето на временскиот период на продажба на алкохолни пијалаци во текот на денот. Притоа е констатирано дека двата AR-параметра вклучени во моделот се статистички значајни, но температурното влијание е надвор од границите на статистичката значајност што не кореспондира со претходното испитување на вкрстена корелација на двете серии. По тестирањето на модели со AR-параметри направено е тестирање на комбинирани модели со вклучени AR и MA во комбинација со егзогени фактори. Непостоењето на статистичко значење на температурните промени во моделот повторно укажало на предимензионираниот на моделот и негова несоодветност. Откако се испитани овие модели, кандидатот пристапил кон вклучување на MA-компонента од сезонски карактер, при што AR е поставена на прв ред, додека MA-компонентата на петтиот ред каде што претходно биле детектирани најсигнификантните автокорелации. Во поставениот модел AR-компонентата и егзогените варијабиле се манифестирани со јака статистичка значајност, додека MA-компонентата од

сезонски карактер не покажала никаква значајност. Со цел дополнително да го тестира влијанието на МА-компонентата, кандидатот поставува уште еден модел каде што AR е поставена на прв ред, додека МА-компонентата на петтиот ред, но не е со сезонски карактер. Вака поставениот модел резултира со сигнификантно значење на МА-компонентата од петти ред и на двете егзогени варијабили, додека AR-компонентата од прв ред не покажува никаква значајност. Двете егзогени варијабили покажуваат значајно статистичко влијание во наредниот модел, истражувачот ја исклучува AR-компонентата од прв ред што резултира со модел во кој МА-компонентата од петти ред и двете егзогени варијабили имаат значајно статистичко влијание како и стационарниот R^2 кој добива исклучително висока вредност од 0,6. Во насока дополнително да го дијагностицира моделот, кандидатот ги применува Љунг-Боксовиот тест и тестот предложен од Панкрантз кои дополнително потврдуваат дека е поставен соодветен модел за филтрирање на белата бучава. Врз основа на поставениот модел, кандидатот во рамките на веќе познатата временска серија изработува предвидување на побарувачката на пиво за последните шест месеци, при што добиените резултати укажуваат на мали резидуали помеѓу предвидените и фактичките вредности и, што е уште поважно, на непостоење никакви тенденции на зголемување или намалување на предвидените вредности.

Заклучокот како финален, шести дел опфаќа резимеа од истражувањата во кои кандидатот ги согледува резултатите од истражувањето во трудот. Пред се кандидатот наведува дека со истражувањето за првпат во Република Македонија е направен модел на пазарните реакции за побарувачката на пиво со анализа на временски серии и користење на *ARIMAX (Autoregressive Integrated Moving Average with eXogenous variable)* методологија. Кандидатот истакнува дека истражувањето покажало дека освен историските податоци, односно ендегената компонента на временската серија на побарувачката на пиво во Република Македонија, влијание имаат и егзогените фактори како што се средномесечни температури на воздухот и законските регулативи. Основна карактеристика која кандидатот ја утврдува во почетните ARIMA-анализи е сезоноста во побарувачката на пиво, која има шаблон на повторување на една календарска година. Понатамошните анализи на ендегената варијабила на временската серија укажале на постоење на МА-компонента од петти ред, при што кандидатот наведува дека побарувачката во даден момент е во зависност со вредност која што не била очекувана да се манифестира пет временски периоди претходно и укажува дека промените во побарувачката се должат на одредени шокови или непредвидени, непланирани, неочекувани историски промени во нивото на побарувачката на пиво во Република Македонија. Кандидатот, исто така, истакнува дека истражувањето потврди дека и одредени егзогени фактори имаат значајно влијание врз промените на побарувачката на пиво. Средномесечните температури и промените во законската регулатива во ограничувањето на временскиот период во текот на денот во кој е дозволена малопродажба на алкохолни пијалаци покажале неодложно значајно влијание врз промените на побарувачката на пиво во Република Македонија. Зголемувањето на малопродажната цена на пивото немало никакво влијание врз побарувачката на пиво. Кандидатот потенцира дека исклучително важно е да се истакне дека резултатите од моделот што биле добиени, а кои се однесуваа на квантифицирањето на влијанието на овие егзогени фактори се во согласност со сите направени мета анализи и стекнати „a priori“ знаења и заклучоци. Ова ја дава и неопходната логичка потврда на резултатите од

математичко-статистичките анализи направени со избраната методологија. Дополнително, кандидатот заклучува дека маркетинг-опкружувањето има динамичен карактер и истото се менува на пократок или подолг рок. Поради тоа и изградениот модел на пазарните реакции за побарувачката на пиво во Република Македонија не може да биде прифатен како точен кога е еднаш дефиниран. Моделот се однесува на одреден временски период и се што би следело дополнително би морало да се анализира во насока дали се појавиле некакви промени кај ендегената компонента или кај егзогените фактори кои би можеле да имаат влијание на побарувачката без разлика од каков карактер се тие. Сепак, кандидатот наведува дека поставениот модел може да биде корисен во насока на носење на заклучоци за влијанието на одредени фактори врз промените на нивото во побарувачката на пиво во Република Македонија.

Во поглавјето Користена литература се наведени 126 извори на користена литература, од домашни и странски автори.

Заклучок и оцена на Комисијата

Комисијата детално го разгледа поднесениот текст на докторската дисертација со наслов: „Моделирање на предвидувањето на побарувачката на пиво во Република Македонија“, изработена од м-р Симеон Милевски од Скопје, и констатира дека изработената докторска дисертација претставува оригинален самостоен научен труд. Кандидатот вложил соодветен труд за да ги постигне очекуваните резултати од предвидените цели во докторската дисертација, што успешно и ги остварил. Тој со изработената докторска дисертација покажа солидно познавање и владеење на материјата од областа на економијата на земјоделството и развојот.

Според сето наведено, се констатира дека изложената и проучената проблематика, со соодветната методологија и опфат на истражување, како и добиените резултати, овозможува да се оцени позитивниот придонес на докторската дисертација од аспект на науката, структурата и практиката. Комисијата позитивно го оценува трудот и има чест да предложи изработената дисертација да биде прифатена.

Членови на Комисијата

1. ПРОФ. Д-Р НЕНАД ГЕОРГИЕВ, ментор

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА – СКОПЈЕ, с.р.

2. ДОЦ. Д-Р ДРАГАН ТЕВДОВСКИ, член

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ – СКОПЈЕ, с.р.

3. ПРОФ. Д-Р ДРАГАН ЃОШЕВСКИ, член

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА – СКОПЈЕ, с.р.

4. ПРОФ. Д-Р ДРАГИ ДИМИТРИЕВСКИ, член

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА – СКОПЈЕ, с.р.

5. ПРОФ. Д-Р МИЛЕ ПЕШЕВСКИ, член

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА – СКОПЈЕ, с.р.

Преглед

на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ во Скопје од 23-та седница на Наставно-научниот совет одржана на 5.6.2015 година

Кандидат	Наслов на труд МК	Наслов на труд ENG	Ментор	Одлука на ННС на ФЗНХ
Марјанчо Црвенковски	Влијание на различни волумени контейнерски ќелии врз компонентите на приносот кај пролетната зелка (<i>brassica oleracea</i> l. var. <i>capitata</i>)	Influence of the different volume of the container cells on the yield components of spring cabbage (<i>Brassica oleracea</i> L. var. <i>Capitata</i>)	Проф. д-р Рукие Агич	Бр. 02-1011/15 од 5.6.2015 година
Славица Динушева	Влијанието на некои видови квасци и млечни бактерии врз квалитетот на виното од сортата вранец	The influence of some yeast species and lactic bacteria of the quality of the wine from vranec variety	Проф. д-р Михаил Петков	Бр. 02-1011/16 од 5.6.2015 година
Мартин Николоски	Компаративна анализа на линеарните мерки со поважните производни и репродуктивни особини кај црно-бели говеда	Comparative analysis of linear measures with major production and reproductive traits in black and white cattle	Проф. д-р Ѓоко Буневски	Бр. 02-1011/17 од 5.6.2015 година
Кристина Поцкова	Компаративна енергетско-економска анализа на производството на домати во пластеници и на отворено во струмичко	Comparative energy – economic analysis of tomato production in greenhouses and outdoor in Strumica region	Проф. д-р Миле Пешевски	Бр. 02-1011/18 од 5.6.2015 година

ИЗВЕШТАЈ

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „Е-МЕДИЦИНСКИ СЕРВИСИ БАЗИРАНИ НА СЕМАНТИЧКИ ВЕБ“ ОД М-Р МАРИКА АПОСТОЛОВА ТРПКОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, на седницата одржана на 21.05.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Марика Апостолова Трпковска со наслов „Е-медицински сервис базирани на семантички веб“, во состав: проф. д-р Сузана Лошковска (претседател), доц. д-р Иван Чорбев (ментор), проф. д-р Владимир Трајковиќ (член), проф. д-р Бетим Чичо (член) и доц. д-р Сашко Ристов (член).

Комисијата во наведениот состав со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Марика Апостолова Трпковска со наслов „Е-медицински сервис базирани на семантички веб“ содржи 161 страница компјутерски обработен текст во фонт “Times New Roman”, со големина на проред 10 и големина на букви 12, со 1 фуснота, 128 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 6 глави, вклучувајќи вовед и заклучни согледувања. На крајот дополнително има и библиографија и додатоци. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Текстот на трудот доби позитивен извештај од системот за проверка на плагијати.

Во **воведот** на трудот, првата глава, изложени се предметот и целите на истражувањето, придонесот, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката укажува дека актуелноста на е-медицинските сервис преку употреба на социјалните медиуми и можностите што семантичкиот веб ги нуди, во годините што следуваат ќе донесат сè поголема застапеност на овие сервис во секој сегмент од човековиот живот. Можноста за моделирање на здравството со цел за подобрување на квалитетот на искуство кај пациентите при процесот на здравствената поддршка е значајна придобивка од која можат да имаат корист јавните/приватните здравствени институции кои ја разгледуваат опцијата за примена на е-медицинските сервис во своите работни програми, јавните/приватните здравствените институции кои веќе имаат примена на овие сервис при подобрување на комуникацијата и практиката, како и самите пациенти вклучени во здравствениот процес.

Втората глава од докторската дисертација е насловена „Современи интернет-технологии и социјални медиуми во е-здравствената парадигма“. Во неа се анализирани компонентите на модерните интернет-технологии кои се дел од оваа дисертација и е опишан нивниот историски

развој согласно нивната доминантна застапеност во одредени временски периоди. Поточно, разгледана е работата на социјалните мрежи, семантичкиот веб и останати современи интернет-технологии, фокусирајќи се на неговата примена и влијание врз здравствената индустрија. Истотака, анализиран е концептот на е-здравството и даден е преглед на различните здравствени ИКТ-решенија кои се достапни за користење од страна на луѓето. Претставена е и заднината на онлајн социјалните мрежи, вклучувајќи дефиниции, историја, развој, видови, како и користењето на социјалните мрежи во поглед на јавното здравство.

Третата глава ги опфаќа дизајнирањето, архитектурата и имплементацијата на социјалната мрежа www.eMama.mk, како и сите функционалности кои ги нуди. Дефинирани и анализирани се аспектите и напредните функционалности на социјалната мрежа (потсетникот за вакцинација и алатката за предвидување на детски болести) врз кои се извршени тестирања за утврдување на нивната валидност.

Четвртата глава подетално ја анализира CGDO-онтологијата и нејзината примена во предложената социјална мрежа www.emama.mk. Претставен е целосно нејзиниот процес на креирање и употреба во прототип-системот за предикција на болести. Поточно, дефинирани се и анализирани компонентите, концептите, индивидуите, релациите и аксиомите на CGDO-онтологијата и нивната улога во процесот на нејзиното креирање со помош на алатката PROTÉGÉ, која е користена како уредувач на онтологии со отворен код и систем за стекнување на знаење. Истотака се објаснети и неколку практични примери за SWRL кои се развиени во предлог CGDO-онтологијата. Оваа глава го образложува моделот за семантичка интеграција на податоците преку процес на мапирање на онтологија и база на податоци за потребите на предложениот систем за предикција на болести. Објаснети се методологијата за развој на моделот, архитектурата како и прибирањето, мапирањето и вметнувањето на податоците од базата на податоци во CGDO-онтологијата. Врз основа на предложениот модел практично е опишан процесот на податоците меѓу базата на податоци и CGDO-онтологијата, за што е применет D2RQ јазикот за мапирање. Објаснето е како генерираниот код во D2RQ е зачуван во датотека со цел да биде извршен од страна на D2R серверот. Ова е направено со цел податоците кои се наоѓаат во табелите на релациската база, соодветно да се мапираат во CGDO-онтологијата.

Петтата глава презентира неколку симулационо-експериментални сценарија со цел да се изврши оценка на ефективноста на предложениот модел. Направена е евристичка евалуација на социјалната мрежа за утврдување на ефикасноста на корисничкиот интерфејс. Реализирана е квантитативна евалуација во која крајните корисници самоволно пополнија електронски прашалник во врска со искуството кое го имаат со употребата на www.emama.mk. Од добиените резултати преку регресивна анализа е извршено поставувањето на математичкиот модел на линеарна регресија. Моделот го истражи влијанието на различните фактори во користењето на предлог социјалната мрежа www.eMama.mk. За моделот претставено е физичкото значење врз проблематиката, а потоа презентирани и пресметана е неговата математичката изградба. Исто така се анализирани и резултатите од теоретското и експерименталното истражување. Имено, опишани се фазите на секој експеримент, конкретната употребата на предложениот модел и извршена е анализа на добиените вредности за мерните променливи и врските на комплексните конструкции. Врз основа на резултатите добиени од експериментите, демонстрирани се начини за подобрување и ревидирање на предложениот модел согласно со конкретната примена. На крај е направена синтеза на добиените резултати од спроведените експерименти, и потврдена е ефективноста на предложениот модел.

Во **заклучните согледувања**, шестата глава, презентирани се заклучоците кои произлегоа од поставените цели на истражувањето, поточно се сумирани резултатите и се

обединети заклучоците за обработените проблеми за кои се посочени можните насоки за понатамошно истражување. Наведени се и насоки за подобрување и продолжување на работа од овој научен труд кон постигнување квалитетен здравствени услуги кај пациентите.

Предмет на истражување

Е-здравството е научно-истражувачка и апликациска област која се наоѓа на спојот на здравството, информатиката и телекомуникациите. Во поширока смисла, терминот е-здравство карактеризира примена на информатички, мултимедиски методи во здравството, но и глобално мрежно поврзување на ентитетите вклучени во здравствените услуги. Според наједноставната дефиниција, е-здравството се опишува како примена на мултимедиски технологии (текст, слика, говор и видео) за реализација на здравствени дејности. Таа опфаќа и искористување на Интернетот и сите сервиси кои доаѓаат со него за унапредување на здравството. На тој начин се подобрува квалитетот на здравствените услуги на локално, регионално и глобално ниво. Предмет на истражувањето во рамките на оваа дисертација е дизајн и имплементација на социјална здравствена мрежа www.emama.mk каде се опфатени сите учесници во здравствениот сектор, како медицинскиот персонал, менаџерите и секако пациентите. Клучна алка во функционирањето на социјалната здравствената мрежа е примената на делови од современите и перспективни веб и мобилни технологии. Истражувањето опфаќа развој на концепт и конкретна реализација на рамка за е-Медицински сервиси базирани на семантичката Веб 2.0 технологија. Предложен е прототип на систем кој употребува семантика во предикцијата на болести. Спроведено е мапирање на база на медицински податоци со онтологија специјално дизајнирана за оваа истражувачка работа.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Здравствената заштита продолжува да се развива со технолошкиот напредок интегрирајќи ги компјутерските апликации и управувањето со информациите во своите системи и протоколи. Болестите и здравствената заштита имаат социјална димензија која ги обликува повеќето погледи на клучните здравствени актери. Феноменот на луѓе (пациенти или здравствени работници) кои донесуваат одлуки во врска со "здравствените активности" во зависност од слични искуства на другите луѓе во минатото или одредени препораки, формираат дел од нашата секојдневна "социјална навигација". Низ вековите, здравствената заштита и третманот на болеста секогаш се сметале како проблем кој ги засега и двете страни, пациентот поединец и здравствениот работник. Последните технолошки достигнувањани носат трансфер кон поинаков концепт и парадигма преминувајќи од "локализиран експерт" кон "глобален експерт" преку идејата за пристап базиран на колаборативни докази, кој користи агрегати на информации како основа на индивидуалната грижа за пациентот. Се повеќе влијанието на оваа способност за размена на информации насочува кон кориснички водено лекување или еволуција наречена "Health 2.0", каде што пациентите ја имаат информацијата која им е потребна да можат да донесат рационални одлуки за здравствената заштита. Имајќи ја предвид значајната врска со технологијата, анализите во практиката и научните истражувања што следат најчесто се фокусираат на можностите и употребата на различните технолошки решенија кон подобрување на здравствените услуги и комуникација.

Краток опис на применетите методи

Искуствата од досегашните истражувања кои се однесуваат на подобрување на здравствените услуги кај пациентите се развиваат во повеќе насоки. Во докторската дисертација е спроведено истражување преку комплексен и повеќеслоен пристап фокусиран кон пациентите, низ кој се разгледани повеќе аспекти и е опфатена целосна анализа на квалитетот на искуството кај пациентите, за конечно поквалитетни здравствени услуги. Според својот карактер, ова истражување е апликативно и развојно, бидејќи има за цел да ги открие различните фактори кои влијаат на

субјективното чувство на пациентите за понудените здравствени услуги и да го подобри нивниот квалитет преку апликација на е-медицински сервиси кои се базирани на модерните интернет-технологии. Според содржината, односно аспект на гледање на предметот, ова истражување е технолошко и социјално, бидејќи ги интегрира компјутерските апликации и управувањето со информациите во здравствените системи и протоколи и обезбедува социјална димензија која ги обликува повеќето погледи на клучните здравствени актери. Во истражувањата се користени методологии базирани врз развој на софтверски апликации и нивна имплементација, компјутерска симулација и експериментални испитувања, и тоа: метод на структурно моделирање на равенки, метод на дедукција, метод на компаративна анализа, метод на квалитативна анализа, метод на анкетирање, метод на експеримент, метод на регресија, метод на евристичка анализа, метод на практична примена, метод на синтеза и методи за пребарување, индексирање, градење и преработка на онтологиите.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Во докторската дисертација е опфатен проблемот на примената на ИКТ, онлајн-социјалните мрежи, семантичките веб-услуги и модерните Интернет технологии во рамките на подобрување на здравствената заштита кај пациентите. Последиците од оваа дисертација се поврзани со подобрувањето на услугите и употребливоста на алатките за социјално поврзување на младите мајки во нашата земја, како и на создавање и подобрување на социо-техничките системи поврзани со здравјето на децата. Како резултат од извршените истражувања и разработената тематика, најзначајни придонеси на докторската дисертација се следните:

- реализиран детален преглед на моменталните е-здравствени трендови и потреби; анализирани најновите истражувања од областа на електронското здравство и социјалните медиуми од различни гледни точки; анализиран концептот на е-здравството и даден е преглед на различните здравствени ИКТ-решенија кои се достапни за користење од страна на луѓето;
- истражувана и претставена е работата на социјалните мрежи, семантичкиот веб и неговите основни технологии, фокусирајќи се на неговата примена и влијание врз здравствената индустрија; претставена заднината на онлајн-сајтовите за социјални мрежи, вклучувајќи дефиниции, историја, развој, видови, а воедно е прикажано и користењето на социјалните мрежи во поглед на јавното здравство;
- детално е претставен концептуалниот дизајн за новиот прототип на социјална мрежа www.eMama.mk и нагласени се важните аспекти од развојот и имплементацијата. Во целост се прикажани сите функционалности кои им се достапни на корисниците преку прототипот на социјална мрежа како потсетникот за вакцини и апликацијата за предикција на болести;
- детално е опишан процесот на мапирање и вметнување на податоците од базата на податоци во специјално дизајнираната онтологија за потребите на предикцијата на болести. Притоа детално разработена е архитектурата и процесот на предикција;
- разработена е парцијална медицинска онтологија и дискутирана е нејзината примена во предложената социјална мрежа. Целосно е претставен нејзиниот процес на креирање и употреба. Таа е анализирана за постигнување на семантичка интеграција на податоците;
- спроведено е квантитативно истражување на едногодишното искуство во употребата на социјалната мрежа. Направена е евристичка анализа на прототип социјалната мрежа

www.emama.mk. Извршени се анализи на линеарна регресија за утврдување на факторите кои влијаат на користењето на социјалната мрежа www.emama.mk;

- предложен е нов математички модел кој се базира на резултатите добиени од анализата спроведена со линеарната регресија. Поставувањето на овој модел го истражи влијанието на различните фактори во користењето на предлог-социјалната мрежа www.eMama.mk.

Резултатите од истражувањето се практично применливи и се значајни сознанија наменети за релевантните тела кај здравствените институции кои се обидуваат да ги вклучат или унапредат здравствените активности и сервиси, тежнеејќи да изградат ефективна околина фокусирана кон пациентите која генерира позитивно искуство и пријатна социјална средина.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Марика Апостолова Трпковска со наслов „Е-медицински сервиси базирани на семантички веб“ е истражување во областа на е-медицинските сервиси базирани на семантички веб. Изработката на темата на оваа докторска дисертација ги идентифицира значајните фактори кои влијаат на очекувањата за квалитет на комуникација и понудата на е-медицински сервиси кај сите засегнати страни во здравството и нивното искуство.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Марика Апостолова Трпковска со наслов „Е-медицински сервиси базирани на семантички веб“, по мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија, конференции или пленарни презентации) следниве рецензирани истражувачки трудови:

Статии во списание

- [1]. Marika Apostolova Trpkovska, Lejla Abazi-Bexheti. An Overview of Health 2.0 and Semantic Web. In the International Journal of Chemical, Environmental & Biological Sciences (IJCEBS), pp. 242-245. ISAET, Dubai, 3 / 2013. ISBN 2320-4087.
- [2]. Marika Apostolova Trpkovska, Use of Social Media through Sharing Knowledge. SEEU Review, Volume 9, Issue 2 (Dec 2013), pp. 61-94, ISSN (Online) 1409-7001.

Објави на научни конференции

- [1]. Marika Apostolova Trpkovska, Ivan Chorbev, Bogoljub Jakovceski, Lejla Abazi. Design and Implementation of Vaccination Reminder System - Solution for Young Mothers. 13th International Conference on e-Society (ES 2015) Madeira Portugal, 14-16 March 2015, pp.260-264, ISBN: 978-989-8533-32-6.
- [2]. Marika Apostolova Trpkovska, Lejla Abazi-Bexheti, Ivan Chorbev, Betim Cico. Quantitative Research on Using Social Networking Site www.emama.mk as Online Community for Health Purposes. MECO'2015. June 14-18 2015, to be published.

- [3]. Marika Apostolova Trpkovska, Betim Cico, Ivan Chorbev. Social Network Application for Health Care Delivery and Communication. 9th South East European Doctoral Student Conference (DSC 2014) Thessaloniki Greece, 25-26 September 2014, paper number: 59.
- [4]. Marika Apostolova Trpkovska, Betim Cico, Ivan Chorbev. Social Media Application for Health Purposes. Doctoral Conference on Computer Science and Information Technologies, 25-27 June, 2014, South East European University, Tetovo, Republic of Macedonia.
- [5]. Marika Apostolova Trpkovska, Betim Cico, Ivan Chorbev. Application of Social media in eHealth. MECO'2014. ISBN 978-1-4799-4826-0. June 15-18 2014, pp: 314-317.
- [6]. Marika Apostolova Trpkovska, Betim Cico and Ivan Chorbev. Using Social Media to Predict Children Disease Occurrence. In Proceedings of 7th IADIS International Conference Information Systems 2014, pp: 209 - 216. Copyright 2014 IADIS Press, Madrid, Spain, 3 / 2014. ISBN 978-989-8704-0.
- [7]. Marika Apostolova Trpkovska, Betim Çiço. Prototype System for Multiple Sources Multiple Search Techniques Prediction (Algorithm and architecture. In Proceedings of 2nd International Symposium on Computing In Informatics And Mathematics (ISCIM 13), pp: 84--89. Epoka University, Tirana, 9 / 2013. ISBN 978 - 9928-135-10-0.
- [8]. Marika Apostolova Trpkovska, Lejla Abazi Bexheti. Concerns and Strategies of Housing the Implementation of E-Medical Services in Macedonia. In Proceedings of the 35th International Information Technology Interfaces conference (ITI), pp: 37 - 42. Information Technology Interfaces (ITI), Cavtat, 6 / 2013. ISBN 978-953-7138-30-1.
- [9]. Marika Apostolova Trpkovska. Study of Social Networks and Its Impact on Patients and Health Care. In Proceedings of the International Conference "Information Systems and Technology Innovation". IJSINT is a publication of ASET, Tirana, Albania, 6 / 2012. ISBN 2223-2257.
- [10]. Marika Apostolova Trpkovska, Ivan Chorbev. Study of Social Networks and Their Impact on Patients and Health Care. International Conference "Information Systems and Technology Innovations: their application in Economy" Tirana, June 7-8, 2012.

Поканети презентации

- [1]. Пленарна презентација во Универзитетскиот колеџ „Høgskolen i Gjøvik“ во Ѓјовик-Норвешка под покровителство на проф. Шуле Јајилган, [Sule Yayilgan <sule.yayilgan@hig.no>], 8 - 15 јуни 2014.
- [2]. Учество и презентација на работилница „Software Engineering Education and Reverse Engineering“ во Романија под покровителство на проф. Клаус Боте од Универзитетот „Humboldt-Universität“ во Берлин, [Klaus Bothe <bothe@informatik.hu-berlin.de>], 24 - 30 август 2014.
- [3]. Учество и презентација на летната докторска школа организирана од Универзитетот во Киел и Националната библиотека за економија од Германија, под покровителство на проф. Клаус Тохтерман, [Klaus Tochtermann <director@zbw.eu>], 28 -31 мај 2013.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: дефинирани и реализирани е-медицински сервиси базирани на семантичката Веб 2.0 технологија; развиени интернет-базирани и мобилни медицински услуги кои ги интегрираат можностите и придобивките од социјалниот семантички веб

(систем за менаџирање детска имунизација и општа педијатрија, социјализација на трудници и мајки); развиени алгоритми за екстракција на релевантни концепти и нивните релации од медицинското податочно множество (онтологија); анализирана употребата на семантика во пребарување медицински податоци; развиен предлог математички модел на регресија кој е спроведен за истражување на клучните фактори кои влијаат на ефективната употреба на предложената социјална мрежа www.emama.mk; извршени експериментални истражувања на прототип системот преку евристичка евалуација, квантитативно истражување и регресивна анализа на добиените резултати.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: комуникација и сервиси помеѓу сите засегнати страни во здравствениот сектор, пациенти и родители, здравствени работници, јавни и приватни болници, друштва за справување со детски болести, истражувачки организации како и други сродни организации, без посериозни ограничувања кои можат да влијаат на обезбедување на информациите во презентираниот модел и нивна обработка.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Марика Апостолова Трпковска** со наслов „**Е-медицински сервиси базирани на семантички веб**“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Сузана Лошковска, претседател, с.р.

**Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство,
УКИМ, Скопје, Р. Македонија**

Вонр. проф. д-р Иван Чорбев, ментор, с.р.

**Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство,
УКИМ, Скопје, Р. Македонија**

Проф. д-р Владимир Трајковиќ, член, с.р.

**Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство,
УКИМ, Скопје, Р. Македонија**

Проф. д-р Бетим Чичо, член, с.р.

Универзитет на Југоисточна Европа, Тетово, Р. Македонија

Доц. д-р Сашко Ристов, член, с.р.

**Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство,
УКИМ, Скопје, Р. Македонија**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ - ДОЦЕНТ НА КАТЕДРАТА ЗА ВАЈАРСТВО НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Факултет за ликовни уметности во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Лајм“ од 2.4.2015 год. за избор на наставник во насловно звање во наставно-научната и уметничка област вајарство и врз основа на Одлуката на

Наставно-научниот и уметнички совет, бр.02-96/3-2 од 7.5.2015 год. формирана е Рецензентска комисија во состав: ред. проф. м-р Жарко Башески, претседател, ред. проф. м-р Беди Ибрахим, член и вонр. проф. м-р Исмет Рамиќевиќ, член.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во насловно звање во научната област вајарство, во предвидениот рок се пријави кандидатката ас. м-р Валентина Стевановска.

1. Биографски податоци и образование

Кандидатката м-р Валентина Стевановска е родена на 30. 4. 1969 година во Скопје.

Средно образование завршила во Скопје во 1988 год.

Во **2004 година** дипломирала на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, на Катедрата за вајарство во класата на ред. проф. Васил Василев со просечен успех **8,88**. Во 2008 година завршила постдипломски студии на истиот Факултет, во класата на ред. проф.

Жарко Башески, со просечен успех **10,00** и го одбрала магистерскиот труд на тема **ПРЕКИНАТ КОНТИНУИТЕТ, ИЗБРИШАНО МИНАТО**. По завршувањето на Факултетот, интензивно работела и како моден креатор и дизајнер, така што во 2008 година била избрана за најдобра жена-менаџер на Република Македонија. Освен како слободен

уметник, учествувала на повеќе модни ревији организирани од страна на МОДЕСТ, каде што се стекнала со повеќе награди, меѓу кои четири златни статуетки „Билјана“ и истоимената златна плакета „Билјана“. Во периодот на нејзиниот статус како слободен уметник, од 2004 до 2009 година ги организирала следниве самостојни изложби: Изложба на дела во дрво и памук, презентирани во локалот „288“ во ГТЦ во Скопје во 2006 година; Изложба под наслов „Прекинат континуитет - избришано минато“ во Културно-информативниот центар во Скопје, во 2008 година, и изложбата „60 години од прогонот на децата бегалци од егејскиот дел на Македонија“, која била отворена во спортската сала „Борис Трајковски“ во Скопје, во истата година. Освен што организирала самостојни изложби, од 2006 година до денес се занимава со монументална јавна скулптура. Во 2006 година ја изработува бистата на академик Љубен Лапе која е поставена во ОУ „Љубен Лапе“ во општина Аеродром. Во 2007 година, за општина Центар ја изработила монументалната комплексна фонтана со коњаничка скулптура проследена со фигуративна содржина. Во 2008 година, на конкурсот распишан од Министерство за култура на Р. М., го добива идејното решение за реализација на Порта Македонија. Во истата година, на конкурсот распишан од општина Гази Баба, го добила идејното решение за реализација на спомен - обележјето „Коњаник“, потоа реализација на Фонтана со придружни фигуративни елементи, како и изведба на идејното решение „Фонтана со Воин“ со придружни фигури. За сите овие проекти, добитник е на 5 први награди и една втора награда. Исто така, Стевановска учествувала и на повеќе групни изложби организирани од Музејот на град Скопје и од Културно-информативниот центар во Скопје. Од 2004 година е член на ДЛУМ.

Од 2010 година е вработена на Факултетот за ликовни уметности како стручен соработник, помлад асистент - Билтен бр. 983 од 1. 4. 2010 год, на Катедрата за вајарство, каде што се стекнала и со педагошко искуство, секогаш подготвена нејзините знаења да им ги пренесе на студентите и да им асистира на професорите. Во моментот е асистент на ФЛУ а последниот реферат за нејзиниот избор е објавен во Билтен бр. 1051 од 1. 4. 2013 год. Нејзиниот сериозен и совесен пристап кон зададените задачи, не само во сферата на техничко –технолошкиот дел, туку и во креативниот дел од предметните програми, со кои ја задолжуваат некои од професорите од Катедрата за вајарство, Стевановска индивидуално, со особен ангажман и внимание успешно ги извршува зададените задачи, не само на задоволство на студентите, туку и на задоволство на професорите. Како дополнителна, воннаставна програма која се одвива на Катедрата, Стевановска исто така учествувала на четири проекти, од кои на два проекта работела заедно со ред. проф. Ибрахим Беди, а на два проекта индивидуално ги водела креативните работилници со децата со посебни потреби од здружението „Порака“.

Самостојна изведба на монументални споменици

2010 – Скопје, скулптура „Коњаник“, посветена на Филип II; релјефи за постамент и фонтана со четири седечки фигури од три метри и четири стоечки фигури од три метри поставени во населбата Автокоманда.

2011- Скопје, Монументална фонтана со коњаничка скулптура на Александар Македонски во висина од 14,5 метри, со придружни фигури од осум војници со висина од три метри; два лава од 2,5 метри висина; бронзен релјеф со флорална декорација од 7 метри во дијаметар; три релјефи изработени во мермер со висина од 2,10 м, во кружна форма со длабочина од 20 см, каде што се претставени битките на Александар Македонски; три бронзени релјефи со флорална декорација од 4 метри во дијаметар и мозаик со флорална декорација.

2011- изведба на Порта „Македонија“.

2011 - Скопје, релјеф изведен за тимпанонот на новиот Археолошки музеј.

2011- Скопје, скулптура „Возљубени“ за летниковецот на плоштадот „Македонија“.

2012 - Скопје, релјефи за Порта „Македонија“ со повеќе содржини од богатата историја и култура на Македонија.

2012 - Скопје, четири скулптури од три метри за зградата на МНР.

2012/13- Скопје, Комплексен споменик на Воин од 13 метри, во чиј состав влегуваат три војници од пет метри, два лава од 3.5 метри, три седечки фигури од пет метри и релјефи сите составен дел од фонтаната.

2012/13- Скопје, „Четири мајки со деца“, седечки фигури од пет метри, сите составен дел од фонтаната.

2013 – Скопје, во текот на годината ќе бидат поставени седум човечки фигури за мостот „Око“.

2013 – Скопје, споменик на Христо Татарчев во седечка положба во висина од пет метри и релјефи за постамент.

2013-Скопје, Комплексен споменик на Воин, во чиј состав се претставени 3 војници,

два лава, три седечки фигури и релјефи, сите составен дел од фонтаната.

- Скопје, „Четири мајки со деца“, седечки фигури, сите составен дел
фонтаната

- Скопје, седум човечки фигури за мостот „Око“

- Скопје, 4 скулптури, за зградата на АЕК

- Скопје, споменик на Христо Татарчев, висина од 5 м и релјефи на постамент

2014-Скопје, споменик на Александар Македонски, 3 м, бронза, училиште
„Александар Македонски“

-Скопје, споменик од 5 м, бронза, коњаничка скулптура на Борис Сарафов

2015- Скопје, споменик „Света Лидија“, 4 м, бронза

- Скопје, споменик, коњаничка скулптура на Никола Петров Русински, 5 м
бронза

-Скопје, изведба на 10 скулптури од 3 м, за зградата на Министерство за
транспорт и врски

-Скопје, спомен - обележје за Музејот на холокаустот

-Скопје, релјеф на тимпанонот на фасадата на Македонската радиодифузија

Бисти

2014- Пустец, биста на Стерио Спасе, општина Пустец, Р. Албанија

Самостојни изложби

- 2006 година Скопје во ГТЦ .. дрво – памук
- 2008 година Скопје изложба во салата Борис Трајковски по повод 60 години од прогонот на децата бегалци од Егејскиот дел на Македонија.
- 2008 година Скопје .. Прекинат континуитет избришано минато .. во Културен информативен центар
- 2015, Мост - Скопје, КИЦ
- 2015, Мост - Штип, Дом на културата
- 2015, Мост – Кавадарци, Дом на култура
- 2015, Бихаќ, Р. Босна и Херцеговина, изложба во Градска галерија

Самостојни изложби во 2015 год. кои се во тек:

1. Сараево - БИХ, Колегиум Артистичум
2. Нови Пазар – Р. Србија, градска Галерија
3. Ниш – Р.Србија, галерија АРТ 55

Групни изложби

4. 2004, Музеј на Град Скопје - ..Моја порака..
5. 2004, ДЛУМ - ..Портрет..
6. 2005, Музеј на Град Скопје - годишна изложба - ..Строго забрането..
7. 2006, Музеј на Град Скопје- годишна изложба
8. 2009, Културен информативен центар - ситна пластика
9. 2010, изложба по повод Загоричанска средба
10. 2012, изложба во Порта Македонија по повод отворање на внатрешниот дел на портата
11. 2012, изложба како дел од проектот Бела ноќ – 90- ти: Македонска ликовна уметност 1990-2000: Еуфорија
12. 2012, Самит во Охрид : Македонија 2025
13. 2013, Експериментален цртеж - ДЛУМ
14. 2013, Минијатура ДЛУМ
15. 2014, Мегународна изложба Турција - Македонија - Мост Скопје КИЦ
16. 2014, Велес - Галерија на градот
17. 2014, Кавадарци - Градска галерија
18. 2014, Неготино - Дом на културата
19. 2015, Скопје, изложба на ДЛУМ - 61 година

Награди

1. 1998 - избрана за жена- менаџер од Република Македонија
2. 2007- втора награда (изведбена) на конкурс за идејно решение за монументална фонтана со коњаничка скулптура со придружна фигуративна содржина - општина Центар
3. 2008 - награда (изведбена) за идејно решение ..Порта.. - Министерство за култура на РМ
4. 2008 - прва награда (изведбена) на конкурс од општина Гази Баба за идејно решение спомен обележје - Скулптура на коњаник
5. 2008 - прва награда (изведбена) на конкурс општина Гази Баба за идејно решение фонтана со придружни фигури
6. 2008 - прва награда (изведбена) идејно решение за Фонтана со Воин и придружни фигури
7. 2009 - Награда за идејно решение на седум човечки фигури - општина Центар

8. 2011 - Годишна награда на општина Ѓорче Петров за особени постигнувања во областа на уметноста, културата и високото образование

Бисти

- 2006 година, Скопје - биста на академик Љубен Лапе поставена во ОУ „Љубен Лапе“ во општина Аеродром
- 2014, биста на Стерио Спасе, општина Пустец, Република Албанија

Споменици

1. 2011 година - Коњаник на Александар Македонски - 14.5 метри висина и Фонтана со придружни фигури
2. осум војници од три метри висина
3. два лава од 2,5 метри висина
4. бронзен релјеф со флорална декорација од 7 метри дијаметар
5. три релјефи изработени во мермер со висина од 2.10 во кружна форма со дијаметар 4 метри, длабочина од 20 см, каде што се претставени битките на Александар Македонски
6. три бронзени релјефи со флорална декорација од 4 метри дијаметар
7. мозаик со флорална декорација
8. 2011 - споменик- коњаник на Филип Втори и релјефи за постамент
9. 2011 - фонтана во општина Гази Баба, четири седечки фигури од три метри и четири стоечки фигури од три метри
10. 2012 - релјефи за порта со повеќе содржини од богатата историја и култура на Македонија
11. 2012 - релјеф за тимпанон на Археолошкиот музеј
12. 2012 година, скулптура од 1.20 м („Возљубени“) за летниковец на плоштад
13. 2012 година, четири скулптури од три метри за зградата на МНР
14. 2013 година, споменик на воин од 13 метри, три војници од пет метри, два лава од 3.5 метри, три седечки фигури од пет метри и релјефи, сите составен дел од фонтана
15. 2013 година, четири мајки со деца седечки фигури од пет метри составен дел од фонтана
16. 2013 година, седум човечки фигури за мостот „Око“
17. 2013 година, споменик на Христо Татарчев во седечка положба висина од пет метри и релјефи за постамент
18. 2014 година, изведба на споменик 3 метри во бронза за училиштето „Александар Македонски“ - скулптура на Александар Македонски
19. 2014 година, изведба на споменик од 5 метри во бронза - коњаничка скулптура на Борис Сарафов
20. 2015 година, изведба на споменик 4 метри во бронза - Света Лидија
21. 2015 година, изведба на споменик 5 метри во бронза - коњаничка скулптура на Никола Петров Русински

22. 2015 година, изведба на 10 скулптури од 3 метри - зграда на Министерство за транспорт и врски
23. 2015 – Спомен- обележје за холокаустот на Евреите, Скопје

2. Стручно –уметнички, педагошки и други остварувања

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на ФЛУ, ас. м-р В.Стевановска од нејзиното вработување во 2010 год. до денес, активно ги изведува вежбите со студентите од првиот циклус студии на студиската програма вајање и цртање во рамките на Катедрата за вајарство. Нејзиниот сериозен индивидуален ангажман кон зададените задачи, секогаш навремено и успешно ги извршува, постојано подготвена своите знаења да им ги пренесе на студентите и да им асистира на професорите. Освен редовната образовна активност која континуирано се одвива на Катедрата, Стевановска исто така учествувала и на повеќе проекти и креативни работилници, кои се изваедувале на Катедрата работејќи како тимски, така и индивидуално.

Стручно-уметничка дејност

Авторката м-р Валентина Стевановска своето ликовно творештво го започнува, т.е скулптурата ја реализира во нејзиниот својствен скулпторски, стилски јазик, кој кореспондира помеѓу органската и асоцијативната пластика со примеси од африканската црнечка примитивна ликовна обоеност и тоа како појава која се проткајува преку стилизацијата на портретната пластичност. Со динамичните сегменти од разиграните ритмизирани потези визуелно ја разбива и ја олеснува компактната тешка скулптурска маса реализирана во благородниот материјал дрво. Во последните години од нејзиното творештво таа изведе повеќе апстрактни галериски скулптури изведени во метал кои што се минималистички третирали. Нејзиниот творечки опус продолжува да се реализира во монументалната скулптура која е пообемна и многу потешка како творечки процес од идеја до финално скулптурско остварување - дело. Стевановска се прифаќа да реализира монументални дела кои и се предизвик и иако се покомплексни и покомплицирани, тоа се всушност историски споменици со исполнети содржини од архитектонски решенија, како и останатите вајарски креативни решенија со различна терминологија именувани. Сето ова се споменува бидејќи се работи за жена- творец каде што во горенаведеното се бара доста голем ангажман како креативен, така и физички. Како потребно е да се споменат нејзините учества на неколку групни изложби во кои се проткајува еден поинаков скулптурски естетски дух. Актуелниот период на Стевановска е обележан со монументалната скулптура каде што преовладува стилската реалистичка потреба и изведба со теми и мотиви кои го бара споменатиот стилски израз. Нејзината монументална уметност - творештво се базира на една целина како и продолжение кое доаѓа како синцир на претходниот монументален вајарски опус кој сукцесивно се надоградува. Тоа се мотиви, теми и сцени од историскиот период на македонскиот народ како од подалечното, така и поблиското минато. Периодот од пред 2009 год. се базира

повеќе на тешкиот скулптурски медиум именуван како монументална јавна скулптура. Оттаму и во подоцнежниот нејзин творечки опус преовладува комплексниот проблем на монументалноста, што го заслужува и епитетот скулптор-монументалист. Досега во Македонија никој од фелата на вајарскиот еснаф нема реализирано вакви фонтани, т.е монументални вајарски дела. Делото „Воин на коњ“ е фонтана со посвета на најголемиот војсководител во светската историја- Александар Македонски. Ова дело е комплексно естетско решение - споменик кој е еден сублимат, т.е ги синтетизира во една целина, скулптурата, релјефот, мозаикот, звукот и бојата. Оваа фонтана е хомогена композициска структура како од концепциски аспект, стилски, технички, а исто така е и ритмичко - сценско визуелен чин - синхронизирање на водата, музиката и светлоста, боите, изградувајќи кај публиката посебно естетско доживување на возвишеното и ја исполнува основната наменска функција на јавната уметност.

Изведбата на „Воин на коњ“ е тежок и сложен процес како од технички така и стилски аспект, додека контравезните размислувања и изјави се од различни побуди.

Во античко историски контекст, исто така е изработено и делото „Споменикот на Воин“ кој е посветен на Филип Втори. Тој е реалистички третиран и комплексно конципиран, меѓутоа со помал обем од претходно наведениот. Во рамките на целоста на проектот, станува збор за композиција во различни динамични позиции на три војници, два лава, три седечки фигури и релјефи кои се составен дел на целината.

Стевановска и во двете дела успеа и створи една кохерентна целина која ќе остане во македонската уметност и историја. Освен овие историски монументални споменици – фонтани, Стевановска ќе изработи и една подруга монументална комплексна фонтана посветена на мајчинството и љубовта кон едноставно кажано породот именувана „Четири мајки со деца“. Во овој стилски мотив со антички белег и мештровичеви здрави и женствени фигури авторката со елегантни и суптилни покрети ја применува и ја доловува естетската категорија убаво – убавина.

Стевановска во гореспоменатото ја возвишува и ја втемелува преку љубовта мајка-дете, потомството и одата на радоста на човековото цивилизациско постоење.

Фонтаната е изведена - реализирана преку четири млади женски фигури со деца динамични пози- движења, играта и радоста на животот.

Творечката енергија на Стевановска, низ еден реалистички концепт во речиси сите нејзини реализирани проекти, ни ги презентира различните сегменти од напластената, македонска културна меморија, манифестирајќи ги елементите како од античката костимографска традиција, така и од другите културни слоеви.

Покрај наведените нејзини дела продолжува нејзиното ангажирање во реализирање на седумте човечки фигури за мостот „ОКО“. Во 2013 година изведен е и споменикот на Христо Татарчев, кој е во седечка положба и релјефи за

постаментот. Наредната година за училиштето „Александар Македонски“ изведена е триметарската скулптура на споменатиот војсководец.

Коњаничката скулптура на Борис Сарафов исто така е реализирана во 2014 година, во бронза, со висина од 5 метри.

Богатата творечка активност на Стевановска продолжува и во 2015 година со споменикот- Света Лидија, првата претставена христијанка од Македонија изведен во бронза, која во десната рака држи крст а левата рака испружена кон Бог - небото. Следува скулптурата на Никола Петров Русински петметарска изведба во бронза. За Министерството за транспорт и врски изработени се 10 (десет) триметарски скулптури, како и спомен-обележјето за холокаустот на Евреите во Скопје. Тоа е композиција која е комплексна и наративно решена, поставена на низок постамент, изработена во бронза. Претставени се неколку елементи со мало зголемување од природното: чевли, куфери, столица кои симболично го претставуваат ентериерниот простор и трагедијата на погубените родители во логорот Треблинка и девојчето кое симболично ја претставува трагичната вистина за жртвите на македонските Евреи.

За фасадата на Македонската радиодифузија, суптилно ќе изработи уште еден импозантен полукружен релјеф, на кој се претставени во полупрофил, во полулежечка положба, две музи на музиката, со различни инструменти во рацете. Во централниот дел, меѓу нив, е поставен познатиот, но стилизиран антички требенишки кратер. Како и во претходните релјефи со амските, така и во овој релјеф Стевановска ги аплицира/промовира артефактите од културното наследство на Македонија.

Потребно е да се спомене и спомен- обележјето на мајка Тереза.

Стевановска е активна и во излагачката дејност со самостојни изложби:

2015 год- КИЦ со изложба „Мост“ која се дислоцира и во Штип, Кавадарци во домовите на културата. Оваа година се изложбите во Босна и Херцеговина - Бихаќ, Градска галерија, Сараево - Колегиум Артистикум, Србија, Ниш - Арт 55 галерија, и Нови Пазар - Градска галерија.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката м-р Валентина Стевановска, во учебната 2013/14 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Катедрата за вајарство при Факултетот за ликовни уметности.

Од сето погоре наведено, Стевановска се легитимира како еден од најактивните и најдобри монументалисти на македонската скулпторска уметност.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Земајќи ги предвид континуираните достигнувања на ас. м-р Валентина Стевановска во педагошката активност, како и ликовното творештво на меѓународната и домашната ликовна сцена, и резултатите во нејзиното севкупно ангажирање во педагошко-образовниот процес и коректниот однос кон колективот на ФЛУ, придонесе Рецензентската комисија да донесе заклучок дека пријавената кандидатка ги исполнува сите услови за избор во повисоко насловно звање - доцент на Катедрата за Вајарство. Комисијата има чест и задоволство на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за ликовни уметности при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје да му предложи, м-р Валентина Стевановска да биде избрана во насловното звање доцент на гореспоменатата Катедра.

Рецензентска комисија

Ред. проф. Жарко Башески, претседател с.р.

Ред. проф. Беди Ибрахим, член с.р.

Вонр. проф. Исмет Рамиевиќ, член с.р.

ОБРАЗЕЦ
**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
 НАУЧНО,
 НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: *Валентиџина Фојше Сџевановска*

(име, татково име и презиме)

Институција:

(Факултет за ликовни уметности во Скопје)

Научна област: *ВАЈАРСТВО*

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поеени
3	Одржување на вежби	
	Цртање 1 и 2 учебна 2013 , 2014 летен/зимски 4 x15x0.04	2,4
	Цртање 3 и 4 учебна 2014, 2015 летен/зимски 4x15x0.04	2,4
	Цртање 1 и 2 учебна 2014, 2015 летен/зимски 4x15x1,04	2,4
	Вајарски техники 1 и 2 учебна 2013, 2014 летен/зимски 6x15x0,04	3,6
	Вајарски техники 5 и 6 учебна 2013, 2014 летен/зимски 8x15x0,04	4,8
	Вајарски техники 7 учебна 2013, 2014 зимски 4x15x0,04	2,4
	Вајарски техники 1 и 2 учебна 2014, 2015летен/ зимски 6x15x0,04	3,6
	Вајарски техники 3 и 4 учебна 2014, 2015летен/ зимски 6x15x0,04	3,6
	Вајарски техники 1 и 2 учебна 2014, 2015 зимски 4x15x0,04	2,4
	Вкупно	27,6

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
9	Самостојно јавно представување со ликовни дела (во странство по повик)	
	-2014, општина Пустец, Р.Албанија биста на Стерио Спасе	7
	-2015, Сараево, БиХ, изложба на мала пластика галерија „Колегиум артистикум“	7
	Вкупно	14
	Самостојни изложби во странство	
	-2015, Бихаќ, БиХ, изложба на скици и мала пластика „Градска галерија“	4
	Вкупно	4
	Самостојни изложби во земјата	
	-2015, Скопје меѓународна изложба „Мост“ Киц	3
	-2015, Штип „ Мост“ Дом на културата	3
	-2015, Кавадарци „Мост“ Дом на културата	3
	Вкупно	9
	Групни изложби во земјата	
	20. 2014, Скопје, Меѓународна изложба, Турција - Македонија - Мост КИЦ	3
	21. 2014, Велес - Галерија на градот	3
	22. 2014, Кавадарци - Градска галерија	3
	23. 2014, Неготино - Дом на културата	3

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
	Вкупно	12
	Самостојно јавно изведено и претставено уметничко дело во облик признат од струката	
	24. 2013, Скопје „Споменик на Воин“	8
	25. 2013, Скопје „Четири мајки со деца“	8
	26. 2013, Скопје „Седум човечки фигури за мостот Око“	8
	27. 2013, Скопје, споменик на „Христо Татарчев“	8
	28. 2014, Скопје, скулптура „А.Македонски“ - училиште	8
	29. 2014, Скопје, Коњаничка скулптура „Борис Сарафов“	8
	30. 2015, Скопје, споменик „Св.Лидија“	8
	31. 2015, Скопје, Коњаничка скулптура	8
	32. „Никола Петров Русински“	8
	33. 2015, Скопје, 10 скулптури –Министерство за транспорт и врски	8
	34. 2015, Скопје, Тимпанон релјеф – фасада радио дифузија	8
	35. 2015, Скопје, спомен-обележје за холокаустот на Евреите	8
	36. 2015, Скопје, споменик „Мајка Тереза“	8
	Вкупно	96
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		27,6
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ		135
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		
Вкупно		162,6

Рецензентска комисија

Ред. проф. Жарко Башески, претседател с.р.

Ред. проф. Беди Ибрахим, член с.р.

Вонр. проф. Исмет Рамиковиќ, член с.р.

ПРЕГЛЕД

На прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за ликовни уметности во
Скопје

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Велимир Жерновски	„Одасловено“ Споменик	„Distilled“ Monument	Проф. м-р Јован Шумковски	02-107/3-4 од 8. 6. 2015 год
2	Тони Остојиќ	Скршени сништа	Broken dreams	Проф. м-р Мирко Вујисиќ	02-107/3-5 од 8. 6. 2015 г.
3	Дејан Спасовиќ	Демоните на бабати	Your grandmother' s demons	Проф. м-р Жарко Башески	02-107/3-6 од 8. 6. 2015 г.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ АНАЛИТИКА НА ЛЕКОВИ И ПРИМЕНЕТА ХЕМИЈА И ФАРМАЦЕВТСКИ АНАЛИЗИ НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Фармацевтски факултет во Скопје, објавен во весниците „Утрински весник“ и „Коха“ од 13. 6. 2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области аналитика на лекови и применета хемија и фармацевтски анализи, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-356/4, донесена на 22. 6. 2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Анета Димитровска, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје, д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје и д-р Руменка Петковска, вонреден професор на Фармацевтскиот Факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области аналитика на лекови и применета хемија и фармацевтски анализи, во предвидениот рок се пријави д-р Јелена Ацевска.

Биографски податоци за д-р Јелена Ацевска

Јелена Ацевска е родена на 15. VI 1980 година во Куманово. Основното и средното образование ги завршила во Куманово, со континуиран одличен успех. Во учебната 1999/2000 се запишала на студии на Фармацевтскиот факултет во Скопје, кои ги завршила во јуни 2004 година со просечен успех 8,17. Во декември 2004 година го положила стручниот испит за дипломирани фармацевти.

Во октомври 2005 год., кандидатката се запишала на постдипломски студии по аналитика на лекови на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Предвидените испити ги положила со просечен успех 9,89, а во јули 2011 година успешно ја одбрала магистерската работа на тема: „Развој и проценка на различни хроматографски постапки за определување на алкалоиди од афион“ и се стекнала со научното звање магистер на фармацевтски науки.

Во октомври 2007 год., кандидатката се запишала на специјализација од областа на испитување и контрола на лекови на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Во јануари 2011 година успешно го одбрала специјалистичкиот труд со наслов: „Развој и валидација на RP-HPLC метод за определување на алкалоиди од афион“ и се стекнала со стручното звање специјалист по испитување и контрола на лекови.

Во декември 2011 година поднела пријава за докторска дисертација под наслов: „Аналитички и статистички методи за специфично маркирање на фармацевтски супстанции: предизвици и примена при проценка на квалитет на аналитички резултат“, која ја одбрала на 3.4.2015 година со што се стекнала со звањето доктор на фармацевтски науки.

Наставно-научна дејност

Од 2006 година, кандидатката д-р Јелена Ацевска била ангажирана од страна на Фармацевтскиот факултет во Скопје за изведување на практичната настава по предметите аналитика на лекови и инструментални фармацевтски анализи. Во април 2007 год., избрана е за помлад асистент на Институтот за применета хемија и фармацевтски анализи на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Од октомври 2011 година е избрана за асистент на Институтот за применета хемија и фармацевтски анализи, при Фармацевтскиот факултет во Скопје, на кое работно место се наоѓа и денес.

Ас. Јелена Ацевска од 2009 година учествува и во изведувањето на практичната настава по предметот евалуација на фармакопејски супстанции, како и предметите: лабораториски техники и инструментални методи 1 и лабораториски техники и инструментални методи 2 за студиската програма - дипломиран лабораториски биоинженер. Ас. д-р Јелена Ацевска е коавтор на учебните помагала „Практикум за вежби по аналитика на лекови“ и „Практикум за вежби по инструментални фармацевтски анализи“, наменето за студентите на студиската програма по фармација и лабораториски биоинженери, како и на учебникот „Евалуација на хемиски супстанции за фармацевтска употреба според Европска фармакопеја“. Ангажирана е во сите активности кои водат кон осовременување и унапредување на практичната настава.

Со цел постојано усовршување и имплементирање на современите аналитички техники, редовно учествува на научни конгреси, конференции и работилници. Активно учествувала во реализацијата на повеќе национални и меѓународни проекти.

Автор и коавтор е на голем број оригинални научни и стручни трудови, а со усни и постерски презентации учествувала на бројни домашни и меѓународни научни собири. Рецензент е во повеќе научни/стручни меѓународни списанија како што се: Journal of Chromatography A, Journal of Separation Science, Journal of

Medicinal Plant Research, Medicinal Chemistry, Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering, International Journal of Analytical Chemistry.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Од октомври 2004 год. активно учествува во работата и активностите на Центарот за испитување и контрола на лекови при Фармацевтскиот факултет како самостоен аналитичар. Член е на тимот за имплементирање на стандардот за општите барања за лаборатории за тестирање и лаборатории за калибрација ISO/IEC 17025, по кој е извршена акредитација на Центарот за испитување и контрола на лекови, од Институтот за акредитација на Република Македонија. Јелена Ацевска активно учествува во Работната група за испитување на активни супстанции за фармацевтска употреба, како и во работните групи за подготовка на водичите за управување со квалитет организирани од страна на Европската мрежа на официјални лаборатории за контрола на лекови (OMCL).

Д-р Јелена Ацевска е член на: Фармацевската комора на Македонија, Здружението на фармацевти на Р. Македонија, Работната група за испитување на активни супстанции во рамки на мрежата на овластени лаборатории за контрола на лекови (OMCL Working Group for API testing) при Европскиот директорат за квалитет на лекови (European Directorate for Quality of Medicines, EDQM), Работната група за воспоставување на пристап базиран на проценка на ризик при избор на лекови и активни супстанции што ќе бидат предмет на редовна контрола (Drafting Group for Risk-based Approach to product testing), воспоставена од мрежата на националните агенции за лекови (Head of the Medicine Agencies, HMA), како и на Работна група за хеометрија во рамки на Дивизијата на аналитичка хемија на Европската асоцијација на хемиските друштва (Chemometrics working group within the Division of Analytical Chemistry (DAC) of the EuCheMS (European Association of Chemical Societies)).

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Јелена Ацевска, во учебните 2010/11, 2011/12, 2012/13 и 2013/14, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Фармацевтскиот факултет при УКИМ во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци за наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката Јелена Ацевска е современ универзитетски наставник и научен работник, кој покажува континуиран научен и

стручен напредок во областа на фармацевтските науки и со успех ги извршува своите наставни, научни и стручни должности.

Земајќи го предвид изнесеното, како и освоените поени на кандидатката Јелена Ацевска (наставно-образовна дејност – 135,9, научноистражувачка дејност – 154,5 и стручно-апликативна дејност – 211, т.е. вкупно 501,8), според Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје да донесе одлука за избор на д-р Јелена Ацевска во наставно-научното звање доцент по група предмети од областа аналитика на лекови и областа применета хемија и фармацевтски анализи.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Анета Димитровска с.р.

Проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска с.р.

Проф. д-р Руменка Петковска с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Јелена Благој Ацевска
 (име, татково име и презиме)

Институција: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“
Фармацевтски факултет, Скопје
 (назив на факултетот/институтот)

Научнаобласт: фармација, медицински науки и здравство

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на вежби (лабораториски)	108,9
	- студиска програма - магистер по фармација 2002/2003	46,5
	1. Аналитика на лекови (ЕКТС 8,5) 170 часа годишно*0,03 (2006-2012)	35,7
	2. Инструментални фармацевтски анализи (ЕКТС 6) 120 часа годишно*0,03 (2009-2011)	10,8
	- студиска програма - магистер по фармација 2009/2010	36
	1. Легислатива и аналитика на лекови (ЕКТС 7) 140 часа годишно*0,03 (2013-2014)	8,4
	2. Инструментални фармацевтски анализи (ЕКТС 7) 120 часа годишно*0,03 (2011-2014)	14,4
	3. Евалуација на фармакопејски супстанции (ЕКТС 2) 40 часа годишно*0,03 (2010-2014)	6
	4. Основи на органска хемија (ЕКТС 7) 120 часа годишно*0,03 (2013-2014)	7,2
	- студиска програма - дипломиран лабораториски биоинженер	10,2
	1. Лабораториски техники и инструментални методи 1 (ЕКТС 7) 30 часа годишно*0,03 (2011-2012) 55 часа годишно*0,03 (2013-2014)	1,8 3,3
	2. Лабораториски техники и инструментални методи 2 (ЕКТС 7) 30 часа годишно*0,03 (2011-2012)	1,8

	55 часа годишно*0,03 (2013-2014)	3,3
	- Студиска програма втор циклус за магистерски студии по лабораториска анализа и инженерство во фармација	1,2
	1. Управување со квалитет на испитувањето во аналитичка лабораторија (ЕКТС 8) 40 часа годишно*0,03 (2014)	1,2
	Специјалистички студии по фармацевтска регулатива	15
	1. Фармацевтска легислатива (ЕКТС 10) 50 часа годишно*0,05 (2011-2014)	10
	2. Генерички и иноваторни лекови (ЕКТС 5) 25 часа годишно*0,05 (2011-2014)	5
2.	Подготовка на нов предмет - вежби	2,0
	1. Аналитика на лекови	0,5
	2. Инструментални фармацевтски анализи	0,5
	3. Евалуација на фармакопејски супстанции	0,5
	2. Управување со квалитет на испитувањето во аналитичка лабораторија	0,5
3.	Консултации со студенти	4,0
	1. Генерација 2013/2014 (студиска програма - магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (400 студенти *0,002)	0,8
	2. Генерација 2012/2013 (студиска програма магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинжињер (400 студенти *0,002)	0,8
	3. Генерација 2011/2012 (студиска програма - магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (400 студенти *0,002)	0,8
	4. Генерација 2010/2011 (студиска програма - магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (200 студенти *0,002)	0,4
	5. Генерација 2009/2010 (студиска програма - магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (200 студенти *0,002)	0,4
	6. Генерација 2008/2019 (студиска програма - магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (200 студенти *0,002)	0,4
	7. Генерација 2007/2008 (студиска програма - магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (100 студенти *0,002)	0,2
	8. Генерација 2006/2007 (студиска програма - магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (100 студенти *0,002)	0,2

4.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	6
	Коавтор 1. Евалуација на хемиски супстанции за фармацевтска употреба според европската фармакопеја, Богданци: Софија, 2010.	6
5.	Изменето и дополнето издание на учебник	3
	Коавтор 1. Евалуација на хемиски супстанции за фармацевтска употреба според европската фармакопеја, Богданци: Софија, 2012.	3
6.	Изменето и дополнето издание на учебник	3
	Коавтор 2. Евалуација на хемиски супстанции за фармацевтска употреба според европската фармакопеја, Богданци: Софија, 2014.	3
7.	Позитивно рецензирана збирка задачи или практикум	6
	Коавтор 1. Практикум по аналитика на лекови, за студентите на студиска програма магистер по фармација, Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје, 2010	3
	2. Практикум по инструментални фармацевтски анализи, за студентите на студиска програма магистер по фармација Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје, 2010	3
8.	Пакет материјали за одреден предмет	3
	1. Аналитика на лекови	1
	2. Инструментални фармацевтски анализи	1
	3. Евалуација на фармакопејски супстанции	1
	Вкупно	135,9

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Учесник во национални научени проекти	9
	„Развој и оптимизација на HPLC-MS/MS методи за определување на концентрација на лекови во биолошки материјал“ (2012-2014), финансиран од УКИМ, Скопје.	3
	„Современи перспективи на одгледување и искористување на македонскиот афион“ (2010-2019), финансиран од АЛКАЛОИД АД, Скопје, Р.Македонија.	3

	„Карактеризација на хемискиот состав и биолошката активност на видовите <i>Pinus</i> spp., <i>Pinaceae</i> и <i>Juniperus</i> spp., <i>Cupressaceae</i> од македонската флора и проценка на можностите за нивна употреба во медицински и во други комерцијални цели“(2011-2013), финансиран од Министерството за образование и наука, Р.Македонија.	3
2.	Учесник во меѓународен научен проект	5
	„Conservation and Characterization of Oregano (<i>Origanum vulgare</i> L.) wild population in Europe“ (2010-2011), financed by ECPGR (biodiversity), Medicinal and Aromatic Plants working group.	5
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание	2,4
	1. M.Jankulovska, S.Ivanovska, G.Stefkov, J.Acevska, D.Boshev, L.Jankulovski, Morphological diversity of some opium poppy genotypes (<i>Papaver somniferum</i> L.), IV International Symposium „Agrosym 2013“ (2013): 136-140	2,4
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	72,3
	1. J. Acevska, G. Stefkov, N.Nakov, R. Petkovska, L.Ugrinova, S. Kulevanova, A. Dimitrovska. <i>Chemometric approach for the development, optimization and validation of HILIC methods used for the determination of alkaloids from poppy straw. Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> , Vol. 33, No. 1, pp. 73–83 (2014) IF 0,459 (60 %)	3,9
	2. N.Nakov, R.Petkovska, J.Acevska, A.Dimitrovska. <i>Chemometric approach for optimization of HILIC method for simultaneous determination of imipenem and cilastatin sodium in powder for injection. Journal of Liquid Chromatography & Related Technologies</i> (2014) 37 (4): 447-460 IF 0,638 (60%)	4,0
	3. I. Cvetkovikj, G. Stefkov, J. Acevska, J. Petreska Stanoeva, M. Karapandzova, M. Stefova, A.Dimitrovska, S.Kulevanova. <i>Polyphenolic characterization and chromatographic methods for fast assessment of culinary Salvia species from South East Europe. Journal of Chromatography A</i> , 1282 (2013) 38–45 IF 4,258 (60%)	6,2
	4. J. Acevska, G. Stefkov, R. Petkovska, S. Kulevanova, A. Dimitrovska. <i>Chemometric approach for development, optimization and validation of different chromatographic methods for separation of opium alkaloids. Analytical and Bioanalytical Chemistry</i> (2012) 403: 1117-1129 IF 3.814 (60%)	5,9
	5. J.Acevska, A.Dimitrovska, G.Stefkov, K.Brezovska,	4,3

	M.Karapandzova, S.Kulevanova. <i>Development and validation of RP-HPLC method for determination of alkaloids from Papaver somniferum L., Papaveraceae</i> , Development and validation of RP-HPLC method for determination of alkaloids from Papaver somniferum L., Papaveraceae. Journal of AOAC International (2012) 95 (2): 399-405; IF 1,22, (60%)	
6.	N.Nakov, J.Acevska, K.Brezovska, R.Petkovska, A.Dimitrovska. <i>Optimization of HILIC method for simultaneous determination of cetylpyridinium chloride and benzocaine in lozenges</i> . Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering (2012), Vol. 31 No.1 pp.47-54; IF 0,821 (60 %)	4,1
7.	J.Acevska, G.Stefkov, N.Nakov, M.Karapandzova, S.Kulevanova, A.Dimitrovska. <i>Determination of relative response factors of the opium alkaloids with HPLC-DAD</i> . Macedonian pharmaceutical bulletin 57 (1, 2) 37 - 41 (2011) (60%)	3,6
8.	L. Ugrinova, K. Brezovska, J. Acevska, A. Poceva Panovska, J. Tonic Ribarska, S. Trajkovic Jolevska, A. Dimitrovska. <i>Challenges in quality management in analytical laboratories</i> , Macedonian Pharmaceutical Bulletin 57 (suppl) 7-8 (2011), (60%)	3,6
9.	K. Brezovska, J. Acevska, A. Poceva Panovska, J. Tonic-Ribarska, L. Ugrinova, S. Trajkovic Jolevska, A. Dimitrovska. <i>Review, evaluation and reporting of analytical results</i> , Macedonian Pharmaceutical Bulletin 57 (suppl) 9-11 (2011), (60%)	3,6
10.	A.Poceva Panovska, K.Brezovska, J.Tonic Ribarska, J.Acevska, L.Ugrinova, S.Trajkovic Jolevska, A.Dimitrovska. <i>Assurance in analytical laboratory</i> , Macedonian Pharmaceutical Bulletin 57 (suppl) 11-12 (2011), (60%)	3,6
11.	J.Tonic Ribarska, L.Ugrinova, K.Brezovska, J.Acevska, A.Poceva Panovska, S.Trajkovic Jolevska, A.Dimitrovska. <i>Qualification and re-qualification of analysts</i> , Macedonian Pharmaceutical Bulletin 57 (suppl) 13-14 (2011), (60%)	3,6
12.	J.Acevska, L.Ugrinova, K.Brezovska, A.Poceva Panovska, J.Tonic Ribarska, S.Trajkovic Jolevska, A.Dimitrovska. <i>Management of proficiency testing scheme (PTS)</i> , Macedonian Pharmaceutical Bulletin 57 (suppl) 15-17 (2011), (60%)	3,6
13.	L.Bogdanovska, N.Nakov, J.Acevska, S.Trajkovic-Jolevska, A.Dimitrovska, R.Petkovska, <i>Development and optimization of a HPLC method for determination of clopidogrel-carboxylic acid, inactive metabolite of clopidogrel, in human plasma</i> , Macedonian Pharmaceutical Bulletin 57 (suppl) 68-70 (2011), (60%)	3,6

	14. K.Brezovska, A.Dimitrovska, Z.Kitanovski, J.Petrusevska, J.Tonic Ribarska, S.Trajkovic Jolevska. <i>Development of an Ion-Pair Reversed-Phase HPLC Method with Indirect UV Detection for Determination of Phosphates and Phosphites as Impurities in Sodium Risedronate</i> , Journal of AOAC International (2010) Vol. 93 (4) 1113-1120; IF 1,216, (60%)	4,3
	15. L.Ugrinova, J.Petrusevska, Z.Kitanovski, K.Brezovska, A.Dimitrovska. <i>Control of separation in Ion-Pair Chromatography</i> . Macedonian Pharmaceutical Bulletin 53 (1,2) 207-208 (2007), (60%)	3,6
	16. Z.Kitanovski, J.Petrusevska, S.Gjoseva, L.Ugrinova, A.Dimitrovska. <i>Optimizing gradient elution by controlling the dwell volume</i> . Macedonian Pharmaceutical Bulletin (1,2) 203-204 (2007), (60%)	3,6
	17. J.Petrusevska, Z.Kitanovski, R.Petkovska, L.Ugrinova, A.Dimitrovska. <i>Influence of dwell volume of HPLC on determination of tegaserod and its impurities</i> . Macedonian Pharmaceutical Bulletin 53 (1,2) 201-202 (2007), (60%)	3,6
	18. R.Petkovska, J.Petrusevska, A.Dimitrovska. <i>Development and optimization of RR-HPLC method for determination of haloperidol and related compounds using Chemometric approach</i> . Macedonian Pharmaceutical Bulletin 53 (1,2) 197-198 (2007), (60%)	3,6
5.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	7,2
	1. M.Hadzieva, L.Ugrinova, N.Nakov, K.Brezovska, J.Acevska, A.Dimitrovska, <i>Advantages of core-shell technology compared with traditional fully porous column</i> , Proceedings from 2 nd Congress of pharmacists of Bosnia and Herzegovina with International Participation 132-133 (2011)	1,8
	2. J. Petrusevska, Z. Kitanovski, K. Brezovska, R. Petkovska, A. Dimitrovska <i>Method transfer problems with HPLC method on determination of tegaserod and its impurities</i> , Proceed. 6 th World meeting on pharmaceuticals, biopharmaceuticals and pharmaceutical technology, 1 -2 (2008), Barcelona, Spain. (60%)	1,8
	3. K. Brezovska, Z. Kitanovski, J. Petrusevska, J. Tonic Ribarska, S. Trajkovic Jolevska, A. Dimitrovska, <i>Reverse phase HPLC method for Determination of phosphates and phosphites</i> , Proceed. 6 th World meeting on pharmaceuticals, biopharmaceuticals and pharmaceutical technology, 1-2 (2008), Barcelona, Spain. (60%)	1,8

	4. Z.Kitanovski, J.Petrusevska, A.Dimitrovska, S.Trajkovic Jolevska. <i>Influence of dwell volume on gradient elution</i> , Proceedings from the 6 th World meeting on pharmaceuticals, biopharmaceutics and pharmaceutical technology, Barcelona, Spain, 1 -2 (2008).	1,8
6.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	28
	1. Собир на работната група за имплементација на пристап базиран на ризик во рамки на OMCL мрежата при Европскиот Директорат за квалитет на лекови (European Directorate for Quality of Medicines, EDQM) (2014)	2
	2. Собир на работната група за испитување на активни супстанции (OMCL Working Group for API testing) при Европскиот Директорат за квалитет на лекови (European Directorate for Quality of Medicines, EDQM) (2011-2014, седум собири)	14
	3. Телеконференции на работната група за воспоставување на пристап базиран на проценка на ризик при избор на лекови и активни супстанции што ќе бидат предмет на редовна контрола (Drafting Group for Risk-based Approach to product testing), воспоставена од мрежата на националните агенции за лекови (Head of the Medicine Agencies, HMA) (2014-2015, шест телеконференции)	12
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат	9,5
	-усна презентација	1
	1. J. Acevska (2014) „Фалсификување на активни супстанции за фармацевтска употреба“, Семинар на тема: Фалсификувани лекови – глобална закана за јавното здравје, организиран од Центар за континуирана едукација, Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје	1
	-постер-презентација	8,5
	1. J.Acevska, G.Stefkov, I.Cvetkovikj, R.Petkovska, S.Kulevanova, JH Cho, A.Dimitrovska. <i>Fingerprinting of morphine using chromatographic purity profiling and multivariate data analysis</i> . 30 th International Symposium on Chromatography (ISC 2014, Salzburg, Austria 14-18.9.2014)	0,5
	2. I.Cvetkovikj, G.Stefkov, J.Acevska, JH Cho, M.Karapandzova, A.Dimitrovska, S.Kulevanova. <i>Quality assessment of Salvia officinalis L. by head-space GC/FID/MS and multivariate analyses</i> . 30 th International Symposium on Chromatography (ISC 2014, Salzburg, Austria 14-18.9.2014)	0,5
	3. J.Acevska, G.Stefkov, N.Nakov, R.Petkovska, L.Ugrinova,	0,5

	S.Kulevanova, A.Dimitrovska, <i>Chemometric approach for development, optimization and validation of a HILIC method for determination of morphine alkaloids from poppy straw</i> . 29 th International Symposium on Chromatography (ISC 2012, Torun, Poland 9-13.9.2012)	
4.	I.Cvetkovikj, G.Stefkov, J.Acevska, J.Petreska Stanoeva, M.Karapandzova, M.Stefova, A.Dimitrovska, S.Kulevanova. <i>Polyphenolic characterization and chromatographic methods for fast assessment of culinary Salvia species from South East Europe</i> . 29 th International Symposium on Chromatography (ISC 2012, Torun, Poland 9-13.9.2012)	0,5
5.	J.Acevska, A.Dimitrovska, G.Stefkov, N.Nakov, K.Brezovska, L.Ugrinova <i>Determination of relative response factors of the opium alkaloids with HPLC-DAD</i> Poster presentation to the Annual Meeting 2011 of the GEON, Dusseldorf, Germany, 23-27 May 2011	0,5
6.	J. Acevska, G. Stefkov, R. Petkovska, S. Kulevanova, A. Dimitrovska <i>Chemometric approach for development, optimization and validation of different chromatographic methods for separation of opium alkaloids</i> , 16 nd European Conference on Analytical Chemistry, Belgrade, 11-15 Sep. 2011	0,5
7.	L. Ugrinova, K. Brezovska, J. Acevska, A. Poceva Panovska, J. Tonic Ribarska, S. Trajkovic Jolevska, A. Dimitrovska. <i>Challenges in quality management in analytical laboratories</i> , 5 th Congress on Pharmacy of Macedonia with International Participation, Ohrid, 21-25 Sept. 2011.	0,5
8.	A.Poceva Panovska, K.Brezovska, J.Tonic Ribarska, J.Acevska, L.Ugrinova, S.Trajkovic Jolevska, A.Dimitrovska. <i>Assurance in analytical laboratory</i> , 5 th Congress on Pharmacy of Macedonia with International Participation, Ohrid, 21-25 Sept. 2011.	0,5
9.	K. Brezovska, J. Acevska, A. Poceva Panovska, J. Tonic-Ribarska, L. Ugrinova, S. Trajkovic Jolevska, A. Dimitrovska. <i>Review, evaluation and reporting of analytical results</i> , 5 th Congress on Pharmacy of Macedonia with International Participation, Ohrid, 21-25 Sept. 2011.	0,5
10.	J.Tonic Ribarska, L.Ugrinova, K.Brezovska, J.Acevska, A.Poceva Panovska, S.Trajkovic Jolevska, A.Dimitrovska. <i>Qualification and re-qualification of analysts</i> , 5 th Congress on Pharmacy of Macedonia with International Participation, Ohrid, 21-25 Sept. 2011.	0,5
11.	J.Acevska, L.Ugrinova, K.Brezovska, A.Poceva Panovska, J.Tonic Ribarska, S.Trajkovic Jolevska, A.Dimitrovska. <i>Management of proficiency testing scheme (PTS)</i> , 5 th Congress on Pharmacy of Macedonia with International	0,5

	Participation, Ohrid, 21-25 Sept. 2011.	
	12. L.Bogdanovska, N.Nakov, <u>J.Acevska</u> , S.Trajkovic-Jolevska, A.Dimitrovska, R.Petkovska, <i>Development and optimization of a HPLC method for determination of clopidogrel-carboxylic acid, inactive metabolite of clopidogrel, in human plasma</i> , 5 th Congress on Pharmacy of Macedonia with International Participation, Ohrid, 21-25 Sept. 2011.	0,5
	13. M.Hadzieva, L.Ugrinova, N.Nakov, K.Brezovska, <u>J.Acevska</u> , A.Dimitrovska, <i>Advantages of core-shell technology compared with traditional fully porous column</i> , 2 nd Congress of pharmacists of Bosnia and Herzegovina with International Participation, Banja Luka, 17-20 Nov. 2011	0,5
	14. R.Petkovska, <u>J.Petrusevska</u> , A.Dimitrovska. <i>Development and optimization of RR-HPLC method for determination of haloperidol and related compounds using Chemometric approach</i> . 4 th Congress on Pharmacy of Macedonia with International Participation, Ohrid, 26-30 Sept. 2007.	0,5
	15. <u>J.Petrusevska</u> , Z.Kitanovski, R.Petkovska, L.Ugrinova, A.Dimitrovska. <i>Influence of dwell volume of HPLC on determination of tegaserod and its impurities</i> . 4 th Congress on Pharmacy of Macedonia with International Participation, Ohrid, 26-30 Sept. 2007.	0,5
	16. L.Ugrinova, <u>J.Petrusevska</u> , Z.Kitanovski, K.Brezovska, A.Dimitrovska. <i>Control of separation in Ion-Pair Chromatography</i> . 4 th Congress on Pharmacy of Macedonia with International Participation, Ohrid, 26-30 Sept. 2007.	0,5
	17. Z.Kitanovski, <u>J.Petrusevska</u> , S.Gjoseva, L.Ugrinova, A.Dimitrovska. <i>Optimizing gradient elution by controlling the dwell volume</i> . 4 th Congress on Pharmacy of Macedonia with International Participation, Ohrid, 26-30 Sept. 2007.	0,5
8.	Апстракти објавени во зборник на конференција – меѓународна	6
	1. J.Acevska, G.Stefkov, I.Cvetkovikj, R.Petkovska, S.Kulevanova, JH Cho, A.Dimitrovska. <i>Fingerprinting of morphine using chromatographic purity profiling and multivariate data analysis</i> . 30 th International Symposium on Chromatography (Abstract book of ISC 2014)	1
	2. I.Cvetkovikj, G.Stefkov, J.Acevska, JH Cho, M.Karapandzova, A.Dimitrovska, S.Kulevanova. <i>Quality assessment of Salvia officinalis L. by head-space GC/FID/MS and multivariate analyses</i> . 30 th International Symposium on Chromatography (Abstract book of ISC 2014)	1
	3. <u>J.Acevska</u> , G.Stefkov, N.Nakov, R.Petkovska, L.Ugrinova, S.Kulevanova, A.Dimitrovska, <i>Chemometric approach for development, optimization and validation of a HILIC method for determination of morphinane alkaloids from</i>	1

	<i>poppy straw. 29th International Symposium on Chromatography (Abstract book of ISC 2012)</i>	
	4. I.Cvetkovikj, G.Stefkov, J.Acevska, J.Petreska Stanoeva, M.Karapandzova, M.Stefova, A.Dimitrovska, S.Kulevanova. <i>Polyphenolic characterization and chromatographic methods for fast assessment of culinary Salvia species from South East Europe. 29th International Symposium on Chromatography (Abstract book of ISC 2012)</i>	1
	5. J. Acevska, G. Stefkov, R. Petkovska, S. Kulevanova, A. Dimitrovska <i>Chemometric approach for development, optimization and validation of different chromatographic methods for separation of opium alkaloids (Abstract book of 16nd European Conference on Analytical Chemistry)</i>	1
	6. M.Hadziewa, L.Ugrinova, N.Nakov, K.Brezovska, J.Acevska, A.Dimitrovska, <i>Advantages of core-shell technology compared with traditional fully porous column (Abstract book of 2nd Congress of pharmacists of Bosnia and Herzegovina with International Participation)</i>	1
9.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија	7
	1. Рецензија на труд во научни/стручно меѓународно списание - Journal of Chromatography A (JCA-12-2365)	1
	2. Рецензија на труд во научни/стручно меѓународно списание - Journal of Separation Science (jssc.201300177)	1
	3. Рецензија на труд во научни/стручно меѓународно списание - Journal of Medicinal Plant Research (JMPR-15.03.14-5421)	1
	4. Рецензија на труд во научни/стручно меѓународно списание - Medicinal Chemistry (12423-42920-1-SM-MC, 32331-117666-1-SM-MC)	2
	5. Рецензија на труд во научни/стручно меѓународно списание - Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering (508-1586-1-RV)	1
	6. Рецензија на труд во научни/стручно меѓународно списание - International Journal of Analytical Chemistry (359542.v1)	1
	Вкупно	154,9

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Експертски активности	182
	Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек со цел добивање на одобрение за пуштање на лекот во промет, прва серија по регистрација или редовна контрола 50 препарати, 2006 60 препарати, 2007 9 препарати, 2008 18 препарати, 2009 20 препарати, 2010 8 препарати, 2011 5 препарати, 2012 2 препарати, 2013 2 препарати, 2013 (Вкупно 174 препарати, 2006-2013)	50 60 9 18 20 8 5 2 2
	Учество во 8 студии за меѓулабораториски споредби организирани од страна на мрежата на овластени лаборатории за контрола на квалитет на лековите при Европскиот директорат за квалитет на лекови (2006-2014): PTS084, PTS086, PTS089, PTS099, PTS102, PTS114, PTS142 и PTS150	8
2.	Учество во промотивни активности на Факултетот	2,5
	1. Саем на образование, Скопје, 2014	0,5
	2. Саем на образование, Скопје, 2012	0,5
	3. Саем на образование, Скопје, 2011	0,5
	4. Промоција на Фармацевтскиот факултет во средните училишта од Р. Македонија, 2010	0,5
	5. Активности во рамки на акциски план за поголема промоција и маркетинг на Центарот за испитување на лекови, Фармацевтски факултет, Скопје (2013-2014)	0,5
3.	Воведување на нова лабораториска метода во државата	4
	1. Определување на содржина на тиамин во раствор за инјектирање (2012)	4
4.	Научно апликативна студија	3
	Определување на есенцијална сличност (2005): 1. Lamal таблети 100 mg/Lamictal таблети 100mg 2. Amlodipin таблети 5 mg/Norvasc таблети 5 mg 3. OMEZOL kapsuli 20 mg /LOSEC® kapsuli 20 mg	1 1 1
5.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	2
	Испитување и контрола на лекови, 2011 година	2

Дејности од поширок интерес		
1.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект	2
	1. FP-7 REG POT 2008 Reinforcement of research potential for monitoring of environmental distribution and fate of chemical and biological contaminants for human health risk assessment.	1
	2. FP7-REGPOT-2011-1 Reinforcement of S&T potential of the Center for Natural Products Research (NaturProCentrum)	1
2.	Член на факултетска комисија	15,5
	Член на комисија за попис	1,5
	- ситен инвентар (2007)	0,5
	- ситен инвентар (2008)	0,5
	- основни средства (2013)	0,5
	Член на комисија за јавна набавка	14
	- Јонски омекнувач (2010)	0,5
	- Цврсти супстанции - Киселини, бази и индикатори (бр. 09/2011)	0,5
	- Цврсти супстанции - соли (бр. 10/2011)	0,5
	- Органски супстанции и полимери (бр. 11/2011)	0,5
	- Течни супстанции (бр. 12/2011)	0,5
	- Пуфери, специфични раствори и фармацевтски препарати (бр. 13/2011)	0,5
	- Китови ензими олигонуклетоди (бр. 14/2011)	0,5
	- Сертифицирани цврсти супстанции (бр. 15/2011)	0,5
	- Сертифицирани течни хемикалии (бр. 16/2011)	0,5
	- Потрошен лабораториски материјал: Стакларија (бр. 17/2011)	0,5
	- Потрошен лабораториски материјал: Пластика (бр. 18/2011)	0,5
	- Потрошен лабораториски материјал: Помошни алатки (бр. 19/2011)	0,5
	- Потрошен лабораториски материјал поврзан со соодветна апаратура (бр. 20/2011)	0,5
	- Потрошен лабораториски материјал: хроматографски колони (бр. 21/2011)	0,5
	- Ситна лабораториска опрема (бр. 22/2011)	0,5
	- Избор на агенција за авиобилети (бр. 23/2011)	0,5
	- Специфични реагенси за ABI Prism 310 и ABI 3500 генетски анализатори (бр. 02/2012)	0,5
	- Специфични реагенси за Ion torrent PGM и генотипизација (бр. 03/2012)	0,5
	- Ензими и реагенси за полимераза верижна реакција (бр. 04/2012)	0,5
	- Китови и специфични реагенси за молекуларна биологија и биохемија (бр. 05/2012)	0,5

- Цврсти супстанции (бр. 06/2012)	0,5
- Течни супстанции (бр. 07/2012)	0,5
- Органски супстанции и фармацевтски препарати (бр. 08/2012)	0,5
- Сертифицирани супстанции (бр. 09/2012)	0,5
- Сертифицирани супстанции поврзани со соодветна опрема (бр. 10/2012)	0,5
- Сертифицирани стандарди (бр. 11/2012)	0,5
- Сертифицирани супстанции 2 (бр. 13/2012)	0,5
- Сертифицирани супстанции поврзани со соодветна опрема 2 (бр. 14/2012)	0,5
Вкупно	211

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	135,9
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	154,9
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	211
Вкупно	501,8

Членови на Комисијата

1 Проф. д-р Анета Димитровска с.р.

2 Проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска с.р.

3 Проф. д-р Руменка Петковска с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ДВА НАСТАВНИКА ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ПРИМЕНЕТА ХЕМИЈА И ФАРМАЦЕВТСКИ АНАЛИЗИ НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Фармацевтски факултет во Скопје, објавен во весниците „Утрински весник“ и „Коха“ од 13. 6. 2015 година, за избор на два наставника во сите наставно-научни звања во наставно-научната област применета хемија и фармацевтски анализи, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-356/3, донесена на 22. 6. 2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Руменка Петковска, вонреден професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје, д-р Зоран Кавраковски, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје и д-р Анета Димитровска, редовен професор на Фармацевтскиот Факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на два наставника во сите наставно-научни звања во научната област применета хемија и фармацевтски анализи, во предвидениот рок се пријавија д-р Наталија Наков и д-р Лилјана Богдановска.

1. Биографски податоци за д-р Наталија Наков

Наталија Наков е родена на 7.XII 1982 година во Скопје. Основното и средното образование ги завршила во Скопје со континуиран одличен успех. Во учебната 2001/02 се запишала на студии на Фармацевтскиот факултет во Скопје, а ги завршила во јули 2006 год. со просечен успех 9,32. Во рамките на своите студии активно учествувала во научноистражувачките проекти на Факултетот. На 10. VII 2006 год., со одбрана на дипломската работа под наслов „Храната и гените“, се стекнала со звањето дипломиран фармацевт. Од страна на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, кандидатката во март 2007 е прогласена за најдобар студент на Фармацевтскиот факултет во Скопје за академската 2005/2006 година. Истиот месец добила и пофалница за постигнат најдобар успех на Фармацевтскиот факултет на ниво на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, доделена од страна на претседателот на Владата на Р.Македонија. Во декември 2006 година го положила стручниот испит за дипломирани фармацевти. Од јули 2011 година е вработена на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Во октомври 2007 год., кандидатката се запишала на постдипломски студии по аналитика на лекови на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Предвидените испити ги положила со просечен успех 10,0. На 20.X 2011 година, со одбрана на магистерскиот труд под наслов „Определување на поларни компоненти во фармацевтски дозирани форми со примена на HPLC хроматографија“, се стекнала со звањето магистер на фармацевтски науки.

Докторскиот труд под наслов: „Рационален пристап на проценка на критични аспекти во развој и оптимизација на HPLC-MS/MS биоаналитички методи“, го одбранила на 17.4.2015 година, со што се стекнала со звањето доктор на фармацевтски науки.

Наставно-научна дејност

Кандидатката д-р Наталија Наков од учебната 2009/2010 година активно е вклучена во изведувањето на практичната настава за студентите по фармација, а во јули 2011 год., избрана е за помлад асистент на Институтот за применета хемија и фармацевтски анализи. Во 2012 година е избрана за асистент по група предмети: физичка хемија и инструментални фармацевтски анализи. Д-р Наталија Наков од 2012 година учествува и во изведувањето на практичната наставата по предметите: основи на физичка хемија и лабораториски техники и инструментални методи на додипломските студии од прв циклус за дипломирани лабораториски биоинженери на Фармацевтскиот факултет. Од 2014 год. е вклучена во изведувањето на наставата од втор циклус студии по лабораториска анализа и инженерство во фармацијата.

Со цел постојано усовршување и имплементирање на современи аналитички техники, кандидатката редовно учествува на разни работилници, семинари и симпозиуми од таа област. Како позначајни за нејзиниот научен развој се издвојуваат: работилницата „How to clean-up biofluids for LC-MS/MS analysis of small molecules“, одржана во рамките на 29. Интернационален симпозиум на хроматографија, Торун, Полска (2012), како и работилницата во рамките на 39. Интернационален симпозиум за High-Performance Liquid-Phase Separations and Related Techniques одржана во Амстердам, Холандија, 2013 год., под наслов „LC-MS/(MS)“.

Ас. д-р Наталија Наков е автор на монографијата под наслов „Study of retention mechanism and development of HILIC methods“, публикувана од страна на германската издавачка куќа Lambert Academic Publishing во 2013 година.

Автор и коавтор е на голем број оригинални научни и стручни трудови, а со постер-презентации учествувала на бројни домашни и меѓународни научни собири.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Наталија Наков, од март 2007 год., активно учествува во работата и активностите на Центарот за испитување и контрола на лекови при Фармацевтскиот факултет како самостоен аналитичар. Кандидатката е одговорно лице за голем број активности поврзани со имплементација на стандардот за општите барања за лаборатории за тестирање и калибрација ISO/IEC 17025 и подобрувањата на системот за квалитет во Центарот, акредитиран од Институтот за акредитација на Република Македонија.

Д-р Наталија Наков активно учествувала во реализацијата на проектот: „Развој и оптимизација на HPLC-MS/MS методи за определување на концентрација на лекови во биолошки материјал“ (2012-2014), финансиран од УКИМ, Скопје.

Д-р Наталија Наков е член на Македонското фармацевтско друштво и на Македонската фармацевтска комора.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Наталија Наков, во учебните 2011/12, 2012/13 и 2013/14, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Фармацевтскиот факултет, УКИМ, Скопје.

2. Биографски податоци за д-р Лилјана Богдановска

Лилјана Богдановска е родена на 20. XII 1983 година во Скопје. Основното и средното образование ги завршила во Скопје, со континуиран одличен успех. Во учебната 2002/03 се запишала на студии на Фармацевтскиот факултет во Скопје, кои ги завршила во јуни 2007 година, со просечен успех 9,12. Со одбрана на дипломската работа под наслов „Определување на растворливост на венлафаксин од дозиран фармацевтски облик-капсула со модифицирано ослободување“ се стекнала со звањето магистер по фармација. Стручниот испит го положила во март 2008 година.

Во октомври 2007 год., кандидатката се запишала на постдипломски студии по аналитика на лекови на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Предвидените испити ги положила со просечен успех 10,00, а во ноември 2011 година успешно го одбрала магистерскиот труд под наслов „Развој на биоаналитички HPLC - метод за определување на концентрација и терапевтска евалуација на бетаметазон дипропионат во субгингингивална течност“ и се стекнала со научно звање - магистер на фармацевтски науки. Во декември 2011 година поднела пријава за докторска дисертација под наслов: „Евалуација на биефикасноста на современи терапевтски системи за третман на орални заболувања“, која ја одбрала на 20.5.2015 година со што се стекнала со звањето доктор на фармацевтски науки.

Наставно-научна дејност

Кандидатката д-р Лилјана Богдановска од 2007 год. била ангажирана од страна на Фармацевтскиот факултет во Скопје за изведување на практична настава за студентите по фармација. Во 2011 год., избрана е за помлад асистент на Институтот за применета хемија и фармацевтски анализи, а во 2012 година избрана е за асистент по предметот општа и неорганска хемија.

Д-р Лилјана Богдановска од 2011 год. учествува и во изведувањето на наставата по предметот општа и неорганска хемија и предметот математика со лабораториски пресметки за студиската програма - дипломиран лабораториски биоинженер. Коавтор е на учебното помагало „Водич за изведување на практичната настава по предметот Општа и неорганска хемија“, наменето за студентите од студиската програма магистер по фармација. Ангажирана е во сите активности што водат кон осовременување и унапредување на практичната настава.

Со цел постојано усовршување, кандидатката учествувала на повеќе работилници и семинари, од кои како позначајни за нејзиниот научен развој се издвојуваат: „Tips and Tricks of fast GC and troubleshooting the GC system“ и „Tips and Tricks for UHPLC analysis in optimization and the new ISET from Agilent“, одржани во рамките на V конгрес на фармацијата на Република Македонија со интернационално учество во Охрид, 2011 год. како и „Sample preparation in HPLC“, одржана во рамките на 39 Симпозиум за High Performance Liquid Phase Separations and Related Techniques во Амстердам, Холандија, 2013 год.

Д-р Лилјана Богдановска е автор на монографијата под наслов „Evaluation of betamethasone dipropionate therapeutic level in GCF“, публикувана од страна на германската издавачка куќа LAMBERT Academic Publishing во 2014 год.

Автор и коавтор е на голем број оригинални научни и стручни трудови, а со усни и постер-презентации учествувала на бројни домашни и меѓународни научни собири.

Стручно- апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Од 2009 година, како самостоен аналитичар, д-р Лилјана Богдановска активно учествува во работата и активностите на Центарот за испитување и контрола на лекови при Фармацевтскиот факултет. Дел е од тимот одговорен за имплементирање на стандардот за општите барања за лаборатории за тестирање и лаборатории за калибрација ISO/IEC 17025, по кој е извршена акредитација на Центарот за испитување и контрола на лекови од Институтот за акредитација на Република Македонија.

Д-р Лилјана Богдановска активно учествувала во реализацијата на следниов научноистражувачки проект: „Развој и оптимизација на HPLC-MS/MS методи за определување на концентрација на лекови во биолошки материјал“ (2012-2014), финансиран од УКИМ, Скопје.

Д-р Лилјана Богдановска е член на Македонското фармацевтско друштво и на Македонската фармацевтска комора.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Лилјана Богдановска, во учебните 2010/2011, 2011/12, 2012/13, 2013/2014 и 2014/2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите од Фармацевтскиот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци за наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, Рецензентската комисија констатира дека кандидатите Наталија Наков и Лилјана Богдановска се современи универзитетски наставници и научни работници, кои покажуваат континуиран научен и стручен напредок во областа на фармацевтските науки и со успех ги извршуваат своите наставни, научни и стручни должности.

Земајќи го предвид изнесеното, како и освоените поени на кандидатите, Наталија Наков (наставно-образовна дејност – 81,2, научноистражувачка дејност – 84,1 и стручно-апликативна дејност – 235,5, т.е. вкупно 400,8) и Лилјана Богдановска (наставно-образовна дејност – 100,1, научноистражувачка дејност – 76,5 и стручно-апликативна дејност – 33,5, т.е. вкупно 210,1), според Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје да донесе одлука за избор на д-р Наталија Наков и д-р Лилјана Богдановска во наставно-научното звање доцент по група предмети од областа применета хемија и фармацевтски анализи.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Руменка Петковска с.р.

Проф. д-р Зоран Кавраковски с.р.

Проф. д-р Анета Димитровска с.р.

АНЕКС 2
ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Наталија Мило Наков

(име, татково име и презиме)

Институција: Фармацевтски факултет, Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: фармација, медицински науки и здравство

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби (лабораториски)	68,7
	- студиска програма-магистер по фармација 2009/2010	49,5
	1. Легислатива и аналитика на лекови (ЕКТС 7) 150 часа годишно*0,03 (2009)	4,5
	2. Инструментални фармацевтски анализи (ЕКТС 7) 40 часа годишно*0,03 (2010-2014)	6
	3. Физичка хемија за фармацевти (ЕКТС 6,5) 260 часа годишно*0,03 (2011,2012) 390 часа годишно*0,03 (2013, 2014)	39
	- студиска програма-дипломиран лабораториски биоинженер	18
	4. Основи на физичка хемија (ЕКТС 5) 100 часа годишно*0,03 (2011-2014)	12
	5. Лабораториски техники и инструментални фармацевтски анализи 1 (ЕКТС 7) 10 часа годишно*0,03 (2011, 2012)	0,6
	6. Лабораториски техники и инструментални фармацевтски анализи 2 (ЕКТС 7) 10 часа годишно*0,03 (2011, 2012)	0,6
	7. Лабораториски курс по органска хемија (ЕКТС 5) 80 часа годишно*0,03 (2013, 2014)	4,8
	- студиска програма-втор циклус за магистерски студии по лабораториска анализа и инженерство во фармација	1,2
	8. Управување со квалитет на испитувањето во аналитичка лабораторија (ЕКТС 8) 40 часа годишно*0,03 (2014)	1,2
2.	Настава во работилници	5

	- учесник	
	1. Tips and Tricks of fast GC and troubleshooting the GC system; во рамките на V Конгрес на фармацијата на Македонија со интернационално учество (2011)	1
	2. Tips and Tricks for UHPLC analysis in optimisation and the new ISET; во рамките на V Конгрес на фармацијата на Македонија со интернационално учество (2011)	1
	3. Using automated SPE and sample evaporation system to routine preparation of samples with Solid Phase Extraxtion method; во рамките на 29. Интернационален симпозиум на хроматографија, Торун, Полска (2012)	1
	4. How to clean-up biofluids for LC-MS/MS analysis of small molecules; во рамките на 29. Интернационален симпозиум на хроматографија, Торун, Полска (2012)	1
	5. LC-MS/(MS); во рамките на 39. Интернационален симпозиум за High-Performance Liqiud-Phase Separations and Related Techniques, Амстердам, Холандија (2013)	1
3.	Подготовка на нов предмет - вежби	2
	1. Основи на физичка хемија	0,5
	2. Лабораториски техники и инструментални фармацевтски анализи 1	0,5
	3. Лабораториски техники и инструментални фармацевтски анализи 2	0,5
	4. Управување со квалитет на испитувањето во аналитичка лабораторија	0,5
4.	Консултации со студенти	2,5
	Генерација 2011/12 студиска програма-магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (276 студенти)	0,6
	Генерација 2012/13 студиска програма-магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (347 студенти)	0,7
	Генерација 2013/14 студиска програма-магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (318 студенти)	0,6
	Генерација 2014/15 студиска програма-магистер по фармација и студиска програма лабораториски биоинженер (319 студенти)	0,6
5.	Пакет материјали за одреден предмет	3
	1. Физичка хемија за фармацевти	1
	2. Основи на физичка хемија	1
	3. Лабораториски техники и инструментални фармацевтски анализи	1
	Вкупно	81,2

НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во национален научен проект	3
	"Развој и оптимизација на HPLC-MS/MS методи за определување на концентрација на лекови во биолошки материјал" (2012-2014), финансиран од УКИМ, Скопје	3
2.	Монографија објавена во странство	10,8
	Natalija Nakov and Aneta Dimitrovska, (2013) Study of retention mechanism and development of HILIC: Development of HILIC methods for determination of polar compounds in drug products using design of experiments approach LAP LAMBERT Academic Publishing, Saarbrücken, Germany, ISBN: 978-3-659-49530-4 (90%)	10,8
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	54,6
	1. Z.Kitanovski, J.Petrusevska, N.Cukic, S.Gjoseva, L.Ugrinova, A.Dimitrovska, Optimizing gradient elution by controlling dwell volume. Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 53, (1,2) (2007) (60%)	3,6
	2. N.Nakov, L.Bogdanovska, L.Ugrinova, M.Hadzieva, R.Petkovska, A.Dimitrovska, Comparison of ion-pair HPLC and HILIC method for determination of cetylpyridinium chloride in pharmaceutical preparation, Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 57 (Suppl), 77-79 (2011) (60%)	3,6
	3. L.Bogdanovska, N.Nakov, J.Acevska, S.Trajkovic-Jolevska, A.Dimitrovska, R. Petkovska, Development and optimization of a HPLC method for determination of clopidogrel-carboxylic acid, inactive metabolite of clopidogrel, in human plasma, Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 57 (Suppl), 68-70 (2011) (60%)	3,6
	4. L.Bogdanovska, N.Nakov, V.Karcev, A.Dimitrovska, R.Petkovska, Optimization of method for determination of ACE inhibitors in human plasma based on enzyme-inhibitor binding assay followed by RP-HPLC, Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 57 (Suppl), 71-73 (2011) (60%)	3,6
	5. M.Hadzieva, L.Ugrinova, N.Nakov, K.Brezovska, A. Poceva Panovska, S. Trajkovic-Jolevska, A.Dimitrovska, HPLC method for determination of Diclofenac sodium and its impurities using "core-shell" technology, Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 57 (Suppl), 57-58 (2011) (60%)	3,6
	6. N.Nakov, R.Petkovska, L.Ugrinova, S.Trajkovic-Jolevska, A.Dimitrovska, Optimization of HILIC method for	5,7

	simultaneous determination of rocuronium and 17-desacetylrocuronium in injection using multivariate experimental design approach European Journal of Pharmaceutical sciences, 44(1): 71-72, IF 3.493 (2011) (60%)	
	7. <u>N.Nakov</u> , Rumenka Petkovska, Liljana Ugrinova, Suzana Trajkovic-Jolevska, determination of Rocuronium bromide by hydrophilic interaction liquid chromatography (HILIC) Macedonian Pharmaceutical Bulletin Vol. 57 (1,2):17-24 (2011) (60%)	3,6
	8. J.Acevska, G.Stefkov, <u>N.Nakov</u> , M.Karapandzova, S.Kulevanova, A.Dimitrovska, Determination of relative response factor of the opium alkaloids with HPLC-DAD Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 57:37-41 (2011) (60%)	3,6
	9. <u>N.Nakov</u> , J.Acevska, K.Brezovska, R.Petkovska, A.Dimitrovska, Optimization of HILIC method for simultaneous determination of cetylpyridinium chloride and benzocaine in lozenges, <i>Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> Vol.31(1):47-54, (2012) IF 0,821 (60%)	4,1
	10. <u>N.Nakov</u> , K.Mladenovska, D.Zafirov, A.Dimovski, R.Petkovska, A.Dimitrovska, Z.Kavrakovski, High-throughput SPE-LC-MS/MS method for determination of indapamide in serum. Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 59 (1,2) 15-22 (2013) (60%)	3,6
	11. <u>N.Nakov</u> , K.Mladenovska, N.Labacevski, A.Dimovski, R.Petkovska, A.Dimitrovska, Z.Kavrakovski, Development and validation of automated SPE-LC-MS/MS method for determination of indapamide in human whole blood and its application on real study samples, <i>Journal of Biomedical Chromatography</i> , 27:1540-1546, (2013) IF 1,662 (60 %)	4,6
	12. <u>N.Nakov</u> , R.Petkovska, J.Acevska, A.Dimitrovska, Chemometric approach for optimization of hilic method for simultaneous determination of imipenem and cilastatin sodium in powder for injection, <i>Journal of Liquid Chromatography & Related Technologies</i> , 37:447-460, (2014) IF 0,638 (60%)	4
	13. J.Acevska, Gj.Stefkov, <u>N.Nakov</u> , R.Petkovska, L.Ugrinova, S.Kulevanova, A.Dimitrovska, Chemometric approach for the development and validation of HILIC methods used for the determination of alkaloids from poppy straw, <i>Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> , 33(1):73-83 (2014) IF 0,31 (60%)	3,8
	14. <u>N.Nakov</u> , J.Tonic-Ribarska, A.Dimitrovska, R.Petkovska, Statistical approach for selection of regression model during validation of bioanalytical method. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 60(1): 19-25 (2014) (60%)	3,6

6.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	7,2
	1. <u>N.Nakov</u> , L.Ugrinova, M.Hadzieva, L.Bogdanovska, R.Petkovska, A.Dimitrovska, Determination of perindopril erbumine in tablets using Hydrophilic interaction Liquid Chromatography Proceedings of the 2th Congress of Pharmaceutics of Bosnia and Hercegovina with international participation, Banja Luka, B&H, 117-119 (2011) (60%)	1,8
	2. M.Hadzieva, L.Ugrinova, <u>N.Nakov</u> , K.Brezovska, J.Petrovska, A.Dimitrovska, Advantages of core-shell technology compared with tradicional fully porous column. Proceedings of the 2th Congress of Pharmaceutics of Bosnia and Hercegovina with international participation, Banja Luka, B&H, 131-133 (2011) (60%)	1,8
	3. <u>N.Nakov</u> , M.Hadzieva, L.Ugrinova, L.Bogdanovska, R.Petkovska, A.Dimitrovska, Comparision of HILIC and ion-pair RPLC method for simultaneous determination of imipenem and cilastatin sodium in injection Proceedings of the 8 th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical technology, Istambul, Turkey (2012) (60%)	1,8
	4. <u>N.Nakov</u> , L.Bogdanovska, L.Ugrinova, Z.Kavrovski, A.Dimitrovska and R.Petkovska, LC-MS/MS determination of ibuprofen enantiomers in human serum using automated SPE extraction, Abstracts of the 39 th International Symposium on High Performance Liquid Separation (HPLC 2013) Amsterdam, Netherlands (2013) (60%)	1,8
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат	4,5
	-постер-презентација	4,5
	1. <u>N.Nakov</u> , R.Petkovksa, L.Ugrinova, S.Trajkovic-Jolevska, A.Dimitrovska, Optimization of HILIC method for simultaneous determination of rocuronium and 17—desacetylrocuronium in injection using multivariate experimental design approach. 4 th BBBB - International Conference on Pharmaceutical Science, Bled, Slovenia (2011)	0,5
	2. <u>N.Nakov</u> , L.Bogdanovska, L.Ugrinova, M.Hadzieva, R.Petkovska, A.Dimitrovska, Comparison of ion-pair HPLC and HILIC method for determination of cetylpyridinium chloride in pharmaceutical preparation. 5. Конгрес на фармацијата на Македонија со меѓународно учество (2011)	0,5
	3. L.Bogdanovska, <u>N.Nakov</u> , J.Acevska, S.Trajkovic-Jolevska, A.Dimitrovska, R. Petkovska Development and optimization of a HPLC method for determination of clopidogrel-	0,5

	carboxylic acid, inactive metabolite of clopidogrel, in human plasma. 5. Конгрес на фармацијата на Македонија со меѓународно учество (2011)	
	4. M. Hadzieva, L.Ugrinova, <u>N.Nakov</u> , K. Brezovska, A. Poceva-Panovska, S. T. Jolevska, A. Dimitrovska, HPLC method for determination of Diclofenac sodium and its impurities using “core-shell” technology. 5. Конгрес на фармацијата на Македонија со меѓународно учество (2011)	0,5
	5. J.Acevska, G. Stefkov, <u>N.Nakov</u> , R. Petkovska, L. Ugrinova, S.Kulevanova, A. Dimitrovska, Chemometric approach for development, optimization and validation of a HILIC method for determination of morphine alkaloids from poppy straw. 29 th International Symposium on Chromatography, Torun, Poland (2012)	0,5
	6. <u>N.Nakov</u> , L.Bogdanovska, L.Ugrinova, Z.Kavrovski, A.Dimitrovska, R.Petkovska LC-MS/MS determination of ibuprofen enantiomers in human serum using automated SPE extraction. 39 th International Symposium on High-Performance Liquid-Phase Separations and Related Techniques Amsterdam, Netherlands (2013)	0,5
	7. L.Bogdanovska, <u>N.Nakov</u> , L.Ugrinova, A.Poceva Panovska, K. Brezovska, A.Dimitrovska, R.Petkovska, Experimental design approach for investigation of the influence of mobile phase composition on HPLC-FLD determination of doxycycline in gingival crevicular fluid. 30 th International Symposium on Chromatography, Salzburg, Austria (2014)	0,5
	8. <u>N.Nakov</u> , L.Bogdanovska, J.Tonic-Ribarska, S.Trajkovic-Jolevska, R.Petkovska, A.Dimitrovska, D.Svinarov Investigation of matrix effect and in vitro chiral interconversion of R- and S-ibuprofen enantiomers in human plasma by HPLC-MS/MS. 30 th International Symposium on Chromatography Salzburg, Austria (2014)	0,5
	9. A.Haxhiu Zajmi, J. Tonic Ribarska, <u>N.Nakov</u> , S. Ugarkovic, N. Anevska Stojanovska, L. Ugrinova, S. Trajkovic Jolevska, Optimization of bioanalytical SPE HPLC method for determination of Lamotrigine in plasma of epileptic patients. 7 th European Bioanalytical Forum, Barcelona, Spain (EBF 7 th Open Symposium (2014)	0,5
8.	Апстракти објавени во зборник на конференција - меѓународна	4
	1. J.Acevska, G.Stefkov, <u>N.Nakov</u> , R.Petkovska, L.Ugrinova, S.Kulevanova, A. Dimitrovska, Chemometric approach for development, optimization and validation of a HILIC method for determination of morphine alkaloids from poppy straw. 29 th International Symposium on Chromatography, Torun, Poland (Abstract book ISC 2012)	1

	2. <u>N.Nakov</u> , L.Bogdanovska, J.Tonic-Ribarska, S.Trajkovic Jolevska, R.Petkovska, A.Dimitrovska, D.Svinarov, Investigation of matrix effect and in vitro chiral interconversion of R- and S-ibuprofen enantiomers in human plasma by HPLC-MS/MS. 30 th International Symposium on Chromatography Salzburg, Austria (Abstract book ISC 2014)	1
	3. L.Bogdanovska, <u>N.Nakov</u> , L.Ugrinova, A.Poceva Panovska, K. Brezovska, A.Dimitrovska, R.Petkovska, Experimental design approach for investigation of the influence of mobile phase composition on HPLC-FLD determination of doxycycline in gingival crevicular fluid. 30 th International Symposium on Chromatography, Salzburg, Austria (Abstract book ISC 2014)	1
	4. A.Haxhiu Zajmi, J.Tonic Ribarska, <u>N.Nakov</u> , S.Ugarkovic, N.Anevska Stojanovska, L.Ugrinova, S.Trajkovic Jolevska Optimization of bioanalytical SPE HPLC method for determination of Lamotrigine in plasma of epileptic patients. 7 th European Bioanalytical Forum, Barcelona, Spain (Abstract book EBF 2014)	1
	Вкупно	84,1

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Експертски активности	226
	Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек со цел добивање на одобрение за пуштање на лекот во промет, прва серија по регистрација или редовна контрола 13 препарати, 2007 38 препарати, 2008 73 препарати, 2009 13 препарати, 2010 34 препарати, 2011 9 препарати, 2012 21 препарати, 2013 17 препарати, 2014 (Вкупно 218 препарати, 2007-2014)	13 38 73 13 34 9 21 17
	Учество во 8 студии за меѓулабораториски споредби организирани од страна на мрежата на овластени лаборатории за контрола на квалитет на лековите при Европскиот директорат за квалитет на лекови (2007-2014): PTS082, PTS090, PTS105, PTS107, PTS108, PTS131, PTS133 и PTS141	8
2.	Учество во промотивни активности на факултетот	0,5
	Промоција на Фармацевтскиот факултет во средните	0,5

	училишта од Р. Македонија 2011	
Дејности од поширок интерес		
3.	Член на факултетска комисија	9
	Член на комисија за јавна набавка	9
	- Специфични реагенси за ABI Prism 310 и ABI 3500 генетски анализатори (бр. 17/2013) 0,5 - Специфични реагенси за генотипизација (бр. 18/2013) 0,5 - Специфични реагенси за Ion torrent PGM (бр. 19/2013) 0,5 - Ензими и реагенси за полимераза верижна реакција (бр. 20/2013) 0,5 - Китови и специфични реагенси за Молекуларна биологија и Биохемија (бр. 21/2013) 0,5 - Цврсти супстанции (бр. 22/2013) 0,5 - Течни супстанции (бр. 23/2013) 0,5 - Органски супстанции и фармацевтски препарати (бр. 24/2013) 0,5 - Сертифицирани стандарди (бр. 25/2013) 0,5 - Сертифицирани супстанции (бр. 26/2013) 0,5 - Сертифицирани супстанции поврзани со соодветна опрема (бр. 27/2013) 0,5 - Потрошен лабораториски материјал: Стакларија (бр. 30/2013) 0,5 - Потрошен лабораториски материјал: Пластика (бр. 31/2013) 0,5 - Потрошен лабораториски материјал: Помошни алатки и заштитна опрема (бр. 32/2013) 0,5 - Потрошен лабораториски материјал поврзан со соодветна апаратура 1 (бр. 33/2013) 0,5 - Потрошен лабораториски материјал поврзан со соодветна апаратура 2 (бр. 34/2013) 0,5 - Потрошен лабораториски материјал: хроматографски колони (бр. 35/2013) 0,5 - Потрошен лабораториски материјал: Ситна лабораториска опрема (бр. 36/2013) 0,5	
	Вкупно	235,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	81,2
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	84,1
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	235,5
Вкупно	400,8

Членови на Комисијата

- 1 Проф. д-р Руменка Петковска с.р.
- 2 Проф. д-р Зоран Кавраковски с.р.
- 3 Проф. д-р Анета Димитровска с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Лилјана Киро Богдановска

(име, татково име и презиме)

Институција: Фармацевтски факултет, Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: фармација, медицински науки и здравство

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби (лабораториски)	63
	Магистер по фармација – прв и втор интегриран циклус на студии	
	1. Општа и неорганска хемија (8 ЕКТС) 320 часа годишно*0,03 (2011-2013)	19,2
	2. Општа и неорганска хемија (8 ЕКТС) 480 часа годишно*0,03 (2013-2015)	28,8
	3. Биоорганска хемија (8 ЕКТС) 100 часа годишно*0,03 (2011-2013)	6
	4. Биоорганска хемија (8 ЕКТС) 150 часа годишно*0,03 (2013-2015)	9
	- студиска програма-дипломиран лабораториски биоинженер	18,6
	5. Општа и неорганска хемија (7 ЕКТС) 140 часа годишно*0,03 (2011-2015)	16,8
	6. Математика со лабораториски пресметки (4ЕКТС) 20 часа годишно*0,03 (2011-2013)	1,2
	7. Математика со лабораториски пресметки (4ЕКТС) 10 часа годишно*0,03 (2013-2015)	0,6
2.	Настава во школи и работилници-учесник	3
	1. „Tips and Tricks of fast GC and troubleshooting the GC system“ – 5-ти Конгрес на фармацијата со меѓународно учество, 2011, Охрид, Р. Македонија	1
	2. „Tips and Tricks for UHPLC analysis in optimization and the new ISET from Agilent“ – 5-ти Конгрес на фармацијата со меѓународно учество, 2011, Охрид, Р. Македонија	1

	3. „Sample preparation in HPLC“ - 39-ти Симпозиум за High Performance Liquid Phase Separations and Related Techniques, 2013, Амстердам, Холандија.	1
3.	Подготовка на нов предмет - вежби	1
	1. Општа и неорганска хемија	0,5
	2. Математика со лабораториски пресметки	0,5
4.	Консултации со студенти	1,46
	Генерација 2011/12 студиска програма магистер по фармација и лабораториски биоинженер (154 студенти)	0,308
	Генерација 2012/13 студиска програма магистер по фармација и лабораториски биоинженер (160 студенти)	0,32
	Генерација 2013/14 студиска програма магистер по фармација и лабораториски биоинженер (198 студенти)	0,398
	Генерација 2014/15 студиска програма магистер по фармација и лабораториски биоинженер (215 студенти)	0,43
5.	Позитивно рецензирана збирка задачи или практикум	3
	- коавтор „ Водич за изведување на практичната настава по предметот Општа и неорганска хемија“ за студентите на студиската програма магистер по фармација, Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје, 2010	3
6.	Интерна скрипта од вежби	6
	1. Општа и неорганска хемија, студиска програма-магистер по фармација	3
	2. Општа и неорганска хемија, студиска програма-лабораториски биоинженер	3
7.	Пакет материјали за одреден предмет	2
	1. Општа и неорганска хемија	1
	2. Математика со лабораториски пресметки	1
8.	Научно-популарна статија во стручно списание	2
	1. Функционални пробиотици производи, Тања Петреска, Лилјана Богдановска , Фармацевтски информатор бр. 23, 50-52, 2010.	1
	2. Примена на пробиотици во бременоста – придобивка или ризик? Тања Петреска, Лилјана Богдановска , Фармацевтски информатор бр. 24, 56-57, 2010.	1
	Вкупно	100,1

НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во национален научен проект	3
	"Развој и оптимизација на HPLC-MS/MS методи за определување на концентрација на лекови во биолошки материјал" (2012-2014), финансиран од УКИМ, Скопје	3
2.	Монографија објавена во странство	10,8
	<i>Liljana Bogdanovska, Rumenka Petkovska, „Evaluation of betamethasone dipropionate therapeutic level in GCF“: Development of RP-HPLC method for determination of betamethasone dipropionate in gingival crevicular fluid, LAP LAMBERT Academic Publishing, Saarbrücken, Germany, 2014, ISBN: 978-3-659-20397-8 (90%)</i>	10,8
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	43,12
	1. R. Petkovska, A.Dimitrovska, <u>Lj.Bogdanovska</u> , (2009). Chemometrical approach in Claritromycin and its related compounds analysis by Rapid Resolution RP-HPLC method, European Journal of Pharmaceutical Sciences, 38(1): 176-177 (80%)	7,732
	2. <u>L.Bogdanovska</u> , N.Nakov, J.Acevska, S.Trajkovic Jolevska, A.Dimitrovska, R. Petkovska, (2011). Development and optimization of a HPLC method for determination of clopidogrel-carboxylic acid, inactive metabolite of clopidogrel, in human plasma, Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 57 (Suppl), 68-70 (60%)	3,6
	3. <u>L. Bogdanovska</u> , N.Nakov, V. Karcev, A. Dimitrovska, R. Petkovska, (2011). Optimization of method for determination of ACE inhibitors in human plasma based on enzyme-inhibitor binding assay followed by RP-HPLC, Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 57 (Suppl), 71-73 (60%)	3,6
	4. N.Nakov, <u>L.Bogdanovska</u> , L.Ugrinova, M.Hadzieva, R.Petkovska, A.Dimitrovska, (2011). Comparison of ion-pair HPLC and HILIC method for determination of cetylpyridinium chloride in pharmaceutical preparation, Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 57 (Suppl), 77-79 (60%)	3,6
	5. <u>L. Bogdanovska</u> , R. Petkovska, M. Popovska, A. Dimitrovska, Optimisation of a HPLC method for determination of betamethasone dipropionate in gingival crevicular fluid (2011). European Journal of Pharmaceutical sciences, 44(1): 164-165,	5,799

	IF 3.665 (60%)	
	6. <u>Liljana Bogdanovska</u> , Silvana Kukeska, Mirjana Popovska, Rumenka Petkovska, Katerina Goracinova (2012). Therapeutic strategies in the treatment of periodontitis, Macedonian Pharmaceutical Bulletin Vol. 58 (1,2):3-14 (60%)	3,6
	7. <u>Ljiljana Bogdanovska</u> , Mirjana Popovska, Aneta Dimitrovska, Rumenka Petkovska (2013) Development and validation of RPHPLC method for determination of betamethasone dipropionate in gingival crevicular fluid, Acta Pharmaceutica 63:419-426, IF 1,312 (60%)	4,387
	8. Tanja Petreska Ivanovska, Kristina Mladenovska, Zoran Kavrovski, <u>Liljana Bogdanovska</u> , Anita Grozdanov, Emil Popovski, Lidija Petrusevska-Toz (2012)i, Effect of prebiotic content on functional and physicochemical properties of <i>Lactobacillus casei</i> loaded chitosan-Ca-alginate microparticles, Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 58 (,2):45-52 (60%)	3,6
	9. <u>Liljana Bogdanovska</u> , Sahmedin Saliu, Mirjana Popovska, Aneta Dimitrovska, Liljana Ugrinova, Rumenka Petkovska (2014). Development and validation of RP HPLC assay of chlorhexidine in gingival crevicular fluid, Arhiv za farmaciju, 64: 69-82 (60%)	3,6
	10. <u>Liljana Bogdanovska</u> , Sahmedin Sali, Mirjana Popovska, Ilijana Muratovska, Aneta Dimitrovska, Rumenka Petkovska, (2014). Therapeutic effects of local drug delivery systems PerioChip® in the treatment of periodontal disease, Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 60 (1): 3-8 (60%)	3,6
4.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	9
	1. N.Nakov, L.Ugrinova, M.Hadzieva, <u>L.Bogdanovska</u> , R.Petkovska, A.Dimitrovska, Determination of perindopril erbumine in tablets using Hydrophilic interaction Liquid Chromatography (2011) Proceedings of the 2th Congress of Pharmaceutics of Bosnia and Hercegovina with international participation, Banja Luka, B&H, 117-119	1,8
	2. <u>L. Bogdanovska</u> , M. Popovska, A. Dimitrovska, R.Petkovska, Applacation of buoanalytical HPLC method for determination of betamethasone dipropionate in human crevicular fluid for evaluation of local periodontal treatment (2012) Proceedings of the 8 th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical technology, Istambul, Turkey	1,8
	3. N.Nakov, M.Hadzieva, L.Ugrinova, <u>L.Bogdanovska</u> , R.Petkovska, A.Dimitrovska, Comparision of HILIC and ion pair RPLC method for simultaneous determination of imipenem and cilastatin sodium in injection (2012) Proceedings of the 8 th	1,8

	World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical technology, Istambul, Turkey	
	4. <u>L. Bogdanovska</u> , M. Popovska, A. Dimitrovska, R Petkovska (2012) Comparative evaluation of the local periodontal treatment with betamethasone dipropionate using enzymatic and bioanalytical HPLC method, Book of Abstracts of FIP Centennial Congres of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences, Amsterdam, The Netherlands	1,8
	5. N..Nakov, <u>L.Bogdanovska</u> , L.Ugrinova, Z.Kavrovski, A.Dimitrovska and R.Petkovska, (2013) LC-MS/MS determination of ibuprofen enantiomers in human serum using automated SPE extraction, Abstracts of the 39 th International Symposium on High Performance Liquid Separation (HPLC 2013) Amsterdam , The Netherlands	1,8
5.	Учество на научен/стручен собир со реферат	
	-постер-презентација	6
	1. R. Petkovska, A.Dimitrovska, <u>Lj.Bogdanovska</u> (2009) Chemometrical approach in Claritromycin and its related compounds analysis by Rapid Resolution RP-HPLC method, 3 rd BBBB-Bosphorus International Conference on Pharmaceutical Science, Antalya, Turkey	0,5
	2. <u>L.Bogdanovska</u> , N.Nakov, J.Acevska, S.Trajkovic-Jolevska, A.Dimitrovsk, R. Petkovska (2011) Development and optimization of a HPLC method for determination of clopidogrel-carboxylic acid, inactive metabolite of clopidogrel, in human plasma, 5 th Congress of Pharmacy of Macedonia with international participation, Ohrid, R.Macedonia	0,5
	3. <u>L.Bogdanovska</u> , N.Nakov, V. Karcev, A. Dimitrovska, R. Petkovska (2011) Optimization of method for determination of ACE inhibitors in human plasma based on enzyme-inhibitor binding assay followed by RP-HPLC, 5 th Congress of Pharmacy of Macedonia with international participation, Ohrid, R.Macedonia	0,5
	4. N.Nakov, <u>L.Bogdanovska</u> , L.Ugrinova, M.Hadzieva, R.Petkovska, A.Dimitrovska, (2011) Comparison of ion-pair HPLC and HILIC method for determination of cetylpyridinium chloride in pharmaceutical preparation, 5 th Congress of Pharmacy of Macedonia with international participation, Ohrid, R.Macedonia	0,5
	5. <u>L. Bogdanovska</u> , M. Popovska, A. Dimitrovska, R. Petkovska, Application of buoanalytical HPLC method for determination of betamethasone dipropionate in human crevicular fluid for evaluation of local periodontal treatment (2012) Proceidings of the 8 th World Meeting on Pharmaceutics,	0,5

	Biopharmaceutics and Pharmaceutical technology, Istambul, Turkey	
	6. N.Nakov, M.Hadzieva, L.Ugrinova, <u>L.Bogdanovska</u> , R.Petkovska, A.Dimitrovska, Comparision of HILIC and ion pair RPLC method for simultaneous determination of imipenem and cilastatin sodium in injection (2012) Proceedings of the 8 th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical technology, Istambul, Turkey	0,5
	7. <u>L. Bogdanovska</u> , M. Popovska, A. Dimitrovska, R Petkovska (2012) Comparative evaluation of the local periodontal treatment with betamethasone dipropionate using enzymatic and bioanalytical HPLC method, Book of Abstracts of FIP Centennial Congres of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences, Amsterdam, The Netherlands	0,5
	8. N. Nakov, <u>L.Bogdanovska</u> , L.Ugrinova, Z.Kavrovski, A.Dimitrovska and R.Petkovska, (2013) LC-MS/MS determination of ibuprofen enantiomers in human serum using automated SPE extraction, Abstracts of the 39 th International Symposium on High Performance Liquid Separation (HPLC 2013) Amsterdam , The Netherlands	0,5
	9. <u>Liljana Bogdanovska</u> , Natalija Nakov, Liljana Ugrinova, Ana Poceva-Panovska, Katerina Brezovska, Aneta Dimitrovska, Rumenka Petkovska (2014). Experimental design approach for investigation of the influence of mobile phase composition on HPLC-FLD determination of doxycycline in gingival crevicular fluid. 30 th International Symposium of Chromatography, Salzburg, Austria	0,5
	10. Natalija Nakov, <u>Liljana Bogdanovska</u> , Jasmina Tonk Ribarska, Suzana Trajkovic-Jolevska Rumenka Petkovska, Aneta Dimitrovska, Dobrin Svinarov (2014). Investigation of matrix effect and in vitro chiral interconversion of R- and S ibuprofen enantiomers in human plasma by HPLC MS/MS. 30 th International Symposium of Chromatography, Salzburg, Austria	0,5
	11. Jasmina Hadzieva, Ana Stefanovska, Vesna Rafajlovska, <u>Liljana Bogdanovska</u> , Tanja Petreska Ivanovska, Lidija Petrusevska-Tozi, Zoran Kavrovski, Dejan Dimitrovski, Ana Poceva Panovska, Kristina Mladenovska (2014). Physico-chemical characterisation of Lactobacillus casei loaded alginate-soy protein microparticles. XXIII Congres of Chemists and Technologists, Ohrid, Macedonia	0,5
	12. Tanja Petreska Ivanovska, Zoran Zhivikj, <u>Liljana Bogdanovska</u> , Zoran Kavrovski, Lidija Petrusevska-Tozi, Kristina Mladenovska (2014). Evaluation of chemical quality of probiotic/symbiotic enriched ayran, XXIII Congres of Chemists and Technologists, Ohrid, Macedonia	0,5
8.	Апстрактни објавени во зборник на конференција –	4

	меѓународна	
	1. <u>Liljana Bogdanovska</u> , Natalija Nakov, Liljana Ugrinova, Ana Poceva-Panovska, Katerina Brezovska, Aneta Dimitrovska, Rumenka Petkovska (2014). Experimental design approach for investigation of the influence of mobile phase composition on HPLC-FLD determination of doxycycline in gingival crevicular fluid. 30 th International Symposium of Chromatography, Salzburg, Austria	1
	2. Natalija Nakov, <u>Liljana Bogdanovska</u> , Jasmina Tonik Ribarska, Suzana Trajkovic-Jolevska Rumenka Petkovska, Aneta Dimitrovska, Dobrin Svinarov (2014). Investigation of matrix effect and in vitro chiral interconversion of R- and S ibuprofen enantiomers in human plasma by HPLC MS/MS. 30 th International Symposium of Chromatography, Salzburg, Austria	1
	3. Jasmina Hadzieva, Ana Stefanovska, Vesna Rafajlovska, <u>Liljana Bogdanovska</u> , Tanja Petreska Ivanovska, Lidija Petrusevska-Tozi, Zoran Kavrakovski, Dejan Dimitrovski, Ana Poceva Panovska, Kristina Mladenovska (2014). Physico chemical characterisation of Lactobacillus casei loaded alginate soy protein microparticles. XXIII Congres of Chemists and Technologists, Ohrid, Macedonia	1
	4. Tanja Petreska Ivanovska, Zoran Zhivikj, <u>Liljana Bogdanovska</u> , Zoran Kavrakovski, Lidija Petrusevska-Tozi, Kristina Mladenovska (2014). Evaluation of chemical quality of probiotic/symbiotic enriched ayran, XXIII Congres of Chemists and Technologists, Ohrid, Macedonia	1
	Вкупно	76,5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Експертски активности	
	1. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Alventa тврди капсули со модифицирано ослободување) 2009	1
	2. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Cefaz прашок за p-p за im/iv инјекција) 2009	1
	3. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Larona капсули) 2009	1
	4. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Amiokordin p-p за инјектирање) 2009	1
	5. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на	1

	лек (Сулфасалазин ЕН гастрорезистентни таблети) 2010	
	6. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Nevakson прашок за раствор за инјектирање) 2010	1
	7. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Sandostatin® раствор за инјектирање) 2010	1
	8. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Chloramphenicol KRKA, маст за очи) 2010	1
	9. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Cordipin® таблети со продолжено ослободување) 2010	1
	10. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Zanfexa XR капсули со продолжено ослободување) 2010	1
	11. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Zanfexa® таблета) 2010	1
	12. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Lescol® таблети) 2010	1
	13. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Cefpodoxime Alkaloid филм обложени таблети) 2010	1
	14. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Zepira филм обложени таблети) 2010	1
	15. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Naprosyn® филм обложени таблети) 2010	1
	16. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Tifol® филм-обложени таблети) 2010	1
	17. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (pms-Pantoprazol прашок за раствор за инјектирање) 2010	1
	18. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Monkasta таблета за цваќање) 2010	1
	19. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Evitol обложени таблети) 2011	1
	21. Лабораториско испитување за определување на содржина на цинк во инсулин-суспензија за инјектирање	1
	22. Лабораториско испитување за определување на содржина на цинк во инсулин-раствор за инјектирање	1
	20. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Derakine® сируп) 2013	1
	21. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Lidocain спреј) 2013	1
	22. Лабораториско испитување за определување на содржина на калиум и калиум хлорид (Kalium hlorid Belupo, таблети за перорален раствор) 2013	1
	23. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Калиум хлорид Јадран, растворливи таблети) 2013	1
	24. Лабораториско испитување за определување на	1

	содржина на цинк и алуминиум (Lidoproct Bosnalijek®, ректална маст) 2013	
	25. Лабораториско испитување за определување на содржина на калиум, цинк и натриум (ORS Normia електролити LGG® BB-12) 2013	1
	26. Лабораториско испитување за определување на содржина на калиум, калциум и натриум во раствори за инфузија 2013	1
	27. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Alvofer® концентрат за раствор за инфузија) 2014	1
	28. Лабораториско испитување и контрола на квалитет на лек (Ca C 1000 Calvive®, шумливи таблети) 2014	1
	29. Учество во студија за меѓулабораториски споредби организирани од страна на мрежата на овластени лаборатории за контрола на квалитет на лекови при Европскиот директорат за квалитет на лекови (PTS151)	1
2.	Учество во промотивни активности на факултетот	2
	Промоција на Фармацевтскиот факултет во средните училишта од Р. Македонија, 2009	0,5
	Промоција на Фармацевтскиот факултет во средните училишта од Р. Македонија, 2010	0,5
	Саем на образование, 2011	0,5
	Саем на образование, 2012	0,5
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
3.	Член на факултетска комисија	0,5
	Член на Комисија за попис на основни средства (2014)	0,5
	Вкупно	33,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	100,1
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	76,5
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	33,5
Вкупно	210,1

Членови на Комисијата

- 1 Проф. д-р Руменка Петковска с.р.
- 2 Проф. д-р Зоран Кавраковски с.р.
- 3 Проф. д-р Анета Димитровска с.р.

ПРЕГЛЕД НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАРМАЦЕВТСКИ ФАКУЛТЕТ

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Катерина Кубелка Сабит	Алгоритам за проценка на хромозомски абнормалноста на плодот кај рани спонтани абортуси	Algorithm for evaluation of chromosomal abnormalities in early spontaneous abortions	Проф. д-р Дијана Плашеска Каранфилска	02-86/23 06.02.2015
2.	Ментор Хамиди	Токсиколошка евалуација на хербални производи од флората на Република Македонија	Toxicological evaluation of herbal products from the flora of Republic of Macedonia	Проф. д-р Татјана Кадифкова Пановска	02-347/8 11.06.2015

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАРМАЦЕТСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУД ПО ЗДРАВСТВЕН МЕНАЏМЕНТ И ФАРМАКОЕКОНОМИЈА

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Марија Капетановска	Управување со човечките ресурси во болничка установа	Human resource Management in a hospital facility	Проф. д-р Љубомир Дракулевски	02-264/5 05.05.2015

ПРЕГЛЕД НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАРМАЦЕТСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

1. СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУДОВИ ПО ФАРМАЦЕВТСКА РЕГУЛАТИВА

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Биљана Груевска	Правна положба на водичите и сродните документи во фармацевтската регулатива	Legal status of guidance and related documents within the pharmaceutical regulative	Проф. д-р Кристина Младеновска	02-347/10 11.06.2015
2.	Марина Стојанов	Предклинички и клинички испитувања на медицински производи за напредна терапија	Preclinical and clinical studies of advanced therapy medicinal products	Проф. д-р Кристина Младеновска	02-347/11 11.06.2015

ПРЕГЛЕД НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАРМАЦЕТСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

2. СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУД ПО ИНДУСТРИСКА ФАРМАЦИЈА

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Роза Марковска Дамеска	Дизајн и оптимизација на формулацијата на Кетопрофен таблети со модифицирано ослободување	Design and optimization of the formulation of Ketaprofen modified release tablets	Проф. д-р Катерина Горачинова	02-264/6 05.05.2015
3.	Наташа Вељановска	Присуство на фармацетици во животната средина	Pharmaceuticals in the environment	Проф. д-р Катерина Горачинова	02-347/12 11.06.2015

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „РЕЦЕПЦИЈАТА НА МУЗИЧКОТО ДЕЛО ВО ЕСТЕТИЧКИТЕ ТЕОРИИ НА ДВАЕСЕТТИОТ ВЕК“ ОД М-Р ДУЊА ИВАНОВА, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА ФИЛОЗОФИЈА ПРИ ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XVI седница одржана на 27. IV 2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Дуња Иванова со наслов „Рецепцијата на музичкото дело во естетичките теории на дваесеттиот век“, во состав: проф. д-р Ана Димишкова (претседател), проф. д-р Иван Џепароски (ментор), проф. д-р Денко Скаловски (член), доц. д-р Ристо Солунчев (член) и доц. д-р Вангел Ноневски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Дуња Иванова, со наслов „Рецепцијата на музичкото дело во естетичките теории на дваесеттиот век“, содржи 159 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 230 фусноти, 72 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси од светски афирмирани автори од понов датум (главно по 2000 година), кои се од примарно значење за изработката на докторскиот труд.

Трудот е структуриран во пет глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето, теориските претпоставки на трудот, интересот за обработка на темата, како и нејзиното пошироко теориско и општествено значење. Кандидатката укажува дека клучните поими кои се тематизираат во дисертацијата се: *музичкото дело* – разбрано како оригинална музичка композиција; *доживувањето* – претставено како форма на восприемање на делото, но и како можност за формирање на музичката слика; *концепцијата* – како структуриран модел на шаблони кои помагаат да се олесни разбирањето; *теоријата на рецепцијата* – или склопот на идеи според кои рецепцијата претставува конкретизација на авторското дело од страна на публиката итн. Сите тие се, пред сè, согледани во опсегот на 20 век како период во кој се формираат и развиваат бројни естетички идеи за музиката како уметност.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „На патот до музичкото дело“. Во неа се анализира, на самиот почеток, патот што се минува низ процесот на создавање на музичкото

дело преку куса анализа на најзначајните сегменти доаѓајќи и до современиот начин на компонирање со неопходната алатка на денешницата – компјутерот. Во продолжение е опсервирана идејата за промените на парадигмата на Томас Кун, која, иако е претставена од филозофски и од научен ракурс, сосема соодветно се пресликува и врз музичките идеи и концепти.

Втората глава од докторската дисертација е насловена „Уметничката рецепција и естетичката комуникација“. Во неа низ призмата на прочуениот германски филозоф и теоретичар на рецепцијата Ханс Роберт Јаус, како и врз основа на неколку современи критички толкувања, се дефинираат основите на теоријата на рецепцијата како можност за естетичка комуникација.

Третата глава од докторската дисертација е насловена „Музичкото доживување во естетичките теории на 20 век“. Оваа глава е најобемната и најтемелната глава на докторскиот труд и содржи пет потпоглавја во кои се претставуваат формалистичките теории, експресивистичко-емоционалистичките теории за музиката, феноменолошко-онтолошките и гносеолошките пристапи кон музиката, како и носечкиот за овој труд – рецептивниот пристап кон музиката. Во фокусот на ова централно поглавје на трудот се наоѓа „доживувањето“ како основен поим во теориите на мислителите кои со своите дела го одбележаа 20-от век.

Четвртата глава од докторската дисертација е насловена „Критика на естетичките теории за музиката од 20 век во Македонија“ и во неа се претставува состојбата на планот на естетиката на музиката на нашите простори, врз основа на толкувањата и придонесите кон естетиката на музиката на академик Георги Старделов и на професорите Димитрие Бужаровски, Денко Скаловски и Иван Цепароски и тоа во контекст на рецепционата теорија на музиката.

Петтата глава од докторската дисертација е насловена „Современата мисла за естетската вредност на музиката“ и во неа се анализира мерката за естетското и можноста за проценка на вредноста на музиката минувајќи низ содржајните размисли на современите автори Питер Реилтон, Бенет Рајмер, Рафаел Деклерк, Алан Голдмен и Ралф фон Апен.

Во **заклучните согледувања** се резимираат остварените резултати и се укажува дека согледбите што се однесуваат на авторите анализирани низ овој труд водат кон заклучокот дека овие автори застапуваат различни, па и спротивставени музичко-теориски позиции. Затоа и потрагата по единствената есенција на музиката не е можна ако не се поврзе со естетското искуство, што во основа се докажуваше и низ целината на оваа докторска дисертација.

Предмет на истражување

Предметот на истражување на оваа докторска дисертација, што се гледа и од самиот нејзин наслов, е проследувањето на актуелните состојби кои се однесуваат на категориите „музичко дело“, „рецепција“ и современи „естетички теории“. Ставот што кандидатката во овој контекст теориски го објаснува и го брани е дека „музичкото дело претставува неисцрпен концепт кој се формира во доживувањето на примателот“ и дека чинот на рецепција одново го создава музичкото дело, за на тој начин музичкото дело да ја добие својата вистинска функција на безвременски и безпросторен ентитет. Како потврда на овие ставови, истражувањето ги расветлува клучните идеи во однос на музичкото дело овоплотени во теоријата на рецепцијата и теоријата на комуникацијата во естетиката од 20 век. Со оваа анализа се потенцира темелното значење што го носи естетското доживување во однос на публиката, која, од своја страна, претставува клучен сегмент во процесот на „пресоздавањето“ на музичкото дело.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Докторската дисертација на кандидатката м-р Дуња Иванова под наслов „Рецепцијата на музичкото дело во естетичките теории на дваесеттиот век“ претставува своевидно продолжување и продлабочување на нејзините интереси зацртани во магистерскиот труд од доменот на естетиката на музиката. Бидејќи трудовите од оваа област кај нас се крајно дефицитарни, зашто во рамките на македонската естетика постојат досега одбранети како докторски дисертации и потем публикувани како книги само два вакви труда, оние на професорите д-р Димитрие Бужаровски и д-р Денко Скаловски, и со оглед на фактот дека за рецепционата естетичка теорија кај нас единствено пишувале академик Георги Старделов и проф. д-р Иван Цепароски, оттаму зафаќањето со проблематиката на естетиката на музиката на кандидатката м-р Дуња Иванова е за поздравување. Исто така, во светски рамки, истражувањата во доменот на естетиката на музика се малубројни, а ова особено се однесува на истражувањата кои се однесуваат на рецептивната функција на музиката и оттаму изведената естетика на музичката рецепција.

Краток опис на применетите методи

При истражувањето кандидатката користи дел од општите научни методи: анализа, синтеза, компарација, херменевтички метод и класификација. Кон трудот приложената библиографија е, главно, на англиски јазик, а содржи оригинални дела, како и преводи на значајни естетички и музиколошки дела на некои од блиските словенски јазици. Поодделните поглавја од трудот градат кохерентна целина што претставува една од клучните доблести на оваа докторска дисертација.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од спроведената анализа на состојбите во рамките на рецепцијата на музичкото дело во естетичките теории на дваесеттиот век покажуваат дека сите презентирани теории во овој труд, зад кои се потпишуваат истакнати филозофи претставници на естетиката и на музичката естетика на 20 век, водат кон укажувањето за неопходноста од конекцијата помеѓу делото и публиката, додека естетското доживување е оној елемент кој го претставува клучниот сегмент во процесот на „ресоздавањето“ на музичкото дело. Впрочем, комплексноста на самото музичко дело налага тоа да се восприма надвор од секакви парадигматски сфаќања. Ова, особено поради тоа што ниту една добро срочена дефиниција за музиката и за рецепцијата на музиката не може да биде сеопфатна и до крај прецизна. Слушателот е оној на кому му припаѓа музичкото дело, а на музиката не ѝ се потребни рамки за таа да ја покаже и докаже естетската вредност и моќта која ја носи со себе. Естетското доживување или естетското искуство е идеалното време и место за формирањето на единствениот вистинит музички концепт.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Дуња Иванова, со наслов „Рецепцијата на музичкото дело во естетичките теории на дваесеттиот век“, претставува значајно истражување во областа на естетиката, односно естетиката на музиката. Ова истражување ги расветлува клучните идеи во однос на музичкото дело овозможени во теоријата на рецепцијата и теоријата на комуникацијата во естетиката од 20 век. Преку овие анализи се потенцира темелното значење што го носи естетското доживување во однос на публиката, која, од своја страна, претставува клучен сегмент во процесот на „пресоздавањето“ на музичкото дело. Токму низ призмата на овие

сеопфатни анализи на кандидатката, кои се однесуваат на темелните придонеси на најзначајните естетичари на музиката од 20 век, се состои и клучниот научен придонес на овој труд. Згора на тоа, фактот дека во него се земаат предвид и теориските сознанија оформени во рамките на македонската естетиката и македонската естетика на музиката, прави овој труд да има и еден национално конкретизиран научен придонес.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Дуња Иванова, со наслов „Рецепцијата на музичкото дело во естетичките теории на дваесеттиот век“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува потребните услови и стандарди за подготовка на докторски труд. Главните научни придонеси на кандидатката во нејзиниот докторски труд се состојат во сеопфатниот аналитичко-критички пристап кон темелните идеи во рамките на современата естетика на музиката, при што посебно внимание се посветува на значењето на музичката рецепција при градењето на вредносните чинители на самото музичко уметничко дело. Клучниот заклучок на овој труд гласи: музичкото дело претставува неисцрпен концепт кој се формира во доживувањето на примателот. Со потврдувањето на овој заклучок, односно на појдовната хипотеза на трудот, всушност, се покажа дека музичкото дело се создава токму во моментот на чинот наречен рецепција, односно дека е уникатен производ на доживувањето на слушателот.

Подрачјето на примена и можните ограничувањата на овој труд се состојат во следново: докторската дисертација на кандидатката м-р Дуња Иванова, со наслов „Рецепцијата на музичкото дело во естетичките теории на дваесеттиот век“ ќе биде од особена важност за иследувањето на естетиката на музиката, музичката теорија и музикологијата, и, веруваме, оттаму ќе најде примена и во рамките на општата естетика и естетиката на музиката, но и во рамките на музичката теорија и музикологијата.

Можните понатамошни истражувања, веројатно, би се движеле во правец на континуирано следење на најновите достигнувања на авторите што создаваат во доменот на естетиката на музиката, но и во рамките на постојаното менување на начините на рецепција на музичкото дело, особено на планот на синестезијата и поврзувањето со другите уметности.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Дуња Иванова** со наслов **Рецепцијата на музичкото дело во естетичките теории на дваесеттиот век**.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Ана Димишковска,
претседател, с.р.

Проф. д-р Иван Џепароски, ментор, с.р.

Проф. д-р Денко Скаловски, член, с.р.

Доц. д-р Ристо Солунчев, член, с.р.

Доц. д-р Вангел Ноневски, член, с.р.

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Дрита Џемаили	„Лексички и морфосинтаксички аспект при изучувањето на германскиот јазик од страна на учениците со албански мајчин јазик во основното образование во Македонија“	„Lexsical and Morphosyntactic Aspect in German Language Learning by Children with Albanian as a Mother Tongue in the Primary Education of Republic of Macedonia“	Проф. д-р Емилија Бојковска	11.06.2015 10-284/7

ПРЕГЛЕД НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

2. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Лиридона Јашари	„Пословиците за семејство во албанскиот и во англискиот јазик“	“Proverbs About Family in Albanian and in English”	Проф. д-р Ваљбона Тоска	10-838/3 11.06.2015
2.	Зекирја Цури	„Македонизмите во разговорниот стил кај Албанците во Скопје“	“Macedonisms in the common spoken style of albanians in Skopje”	Проф. д-р Аслан Хамити	10-796/3 11.06.2015
3.	Дарко Николовски	„Старозаветниот циклус за Сара и Аврам во македонската писмена традиција“	“Abraham and Sarah’s Old Testament Cycle in Macedonian written tradition”	Проф. д-р Добрила Миловска	10-608/3 11.06.2015

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
КЛАСТЕРИТЕ КАКО ИНСТРУМЕНТ ЗА РАЗВОЈ НА СЕМЕЈНИТЕ БИЗНИСИ
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА,
ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ГОЦЕ МАРКОСКИ
ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од м-р Гоце Маркоски со наслов **Кластерите како инструмент за развој на семејните бизниси во Република Македонија**, Советот на Економскиот институт во Скопје, на својата 117-та седница одржана на 15.5.2015, донесе одлука бр. 02-806/2 од 19.5.2015 за формирање на Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација, во состав:

1. д-р Силвана Мојсовска, редовен професор
2. д-р Дејан Пендев, научен советник
3. д-р Татјана Петковска, редовен професор
4. д-р Биљана Ангелова, редовен професор
5. д-р Искра Станчева Гигов, доцент.

По проучувањето на поднесената докторска дисертација и по усогласувањето на мислењата на членовите, Комисијата до Советот на Економскиот институт во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Општи согледувања

Докторската дисертација **Кластерите како инструмент за развој на семејните бизниси во Република Македонија** од м-р Гоце Маркоски обработува значајна проблематика од областа на економскиот развој. Прашањето околу улогата на кластерите за националните економии е многу актуелно, посебно во контекст на потребата во услови на криза да се пронајдат ефикасни инструменти за поттикнување на индивидуалниот раст на фирмите и воопшто, растот на земјите. Предмет на истражување во овој труд се кластерите и семејните бизниси, при што е направена врска помеѓу

споменатите категории во функција на утврдување на можноста кластерите да се применат како инструмент за подинамичен развој на семејните бизниси во Република Македонија. Основната работна хипотеза околу која е сконцентрирано истражувањето гласи: ***Здружувањето на семејните бизниси во класџери ќе придонесе за повисок степен на конкурентност на македонското стопанство, ќе овозможи стабилен развој на пазарот и соодветно на тоа, подобро искористување на производните капацитети на компаниите, придонесување на квалитетот на производството и вмрежување на претприемачите во функција на создавање на нови производи.*** Во трудот е поместена соодветна анализа која нуди докази за поставената хипотеза, а при изработката на трудот е користен соодветен методолошки инструментариум кој вклучува и емпириско истражување на македонски компании. Главните резултати од истражувањето потврдуваат дека кластерите можат да го поттикнат развојот на семејните бизниси, меѓутоа кластерското здружување во Република Македонија е поврзано со доста ограничувања. Во таа смисла, трудот е заокружен со дискусија за структурирање на политика за кластери во Република Македонија насочена кон развој на семејните бизниси и забрзување на економскиот раст на земјата, што му дава академска и практична применливост.

II. Содржина на дисертацијата

Докторската дисертација **Кластерите како инструмент за развој на семејните бизниси во Република Македонија**, поднесена од м-р Гоце Маркоски се состои од вовед, четири дела, заклучок, прилози и користена литература. Во списокот на користената литература се наведени голем број на релевантни библиографски единици од домашни и странски автори, како и извештаи од соодветни институции.

Во **воведот**, кандидатот го образложува значењето и актуелноста на третираната проблематика, ги наведува целта и предметот на истражувањето, главната хипотеза на трудот и користената методологија врз која се темелат сознанијата од трудот.

Првиот дел, **Теоретски консиџерации за класџериите - современ начин на размислување во економијата**, посветен е на поимното дефинирање на кластерот, при што е направен осврт кон улогата и значењето на кластерите за развојот на

националните економии, како и синергетскиот ефект што ќе го добијат деловните субјекти од едно вакво здружување. При изработката на овој дел е консултирана современа и релевантна литература од оваа област во функција на систематизирање на теоретските сознанија за целите, предусловите и актерите за формирање на кластерот. Посебно внимание е посветено на карактеристиките на кластерите и детерминантите за нивен развој кои се потесно поврзани со факторите на конкурентноста идентификувани од страна на Мајкл Портер и детално обработени во трудот. Исто така, кандидатот м-р Маркоски во првиот дел прави осврт на животниот циклус на кластерите и претпоставките за нивна одржливост, што ги поврзува со стратегиите за развој на кластерите што се суштински определени од динамичната природа на факторите кои влијаат на кластерите. Во тој контекст, посебно внимание се посветува на улогата на техничко-технолошките достигнувања кои се важни за подигнување на конкурентноста, како еден од основните постулати врз кои се базира воспоставувањето на кластерите.

Вториот дел, ***Влијанието на кластерите врз развојот на националните економии***, содржи анализа за причинско-последичната врска на кластерите со конкуренцијата на домашните пазари и конкурентноста на националните економии. Најпрвин е дадена општа слика за позитивните и негативните страни од воспоставувањето на кластерите во националната економија, преку нивното влијание врз БДП, пазарот на труд и техничко-технолошкиот развој, која потоа е надоградена со практична илустрација на ефектите од воспоставувањето кластери во Европската унија. Ефектите се прикажани преку анализа на влијанието на кластерите врз развојот на избрани земји од ЕУ според податоците од Европската опсерваторија на кластери. Посебно внимание е посветено на влијанието на кластерите врз поттикнувањето/ограничувањето на конкуренцијата на домашните пазари, како и на улогата на кластерите во подигнувањето на конкурентноста, анализирано од макро-микро аспект, односно преку ефектите врз националната економија и значењето на кластерите за индивидуалниот развој на фирмите. Кандидатот м-р Маркоски нагласува дека сознанијата упатуваат дека кластерите се повеќе се сметаат како важен инструмент за поттикнување на иновациите, конкуренцијата и економскиот раст, што е битен елемент за развој на националната економија на една земја, како и на фирмите. Во функција на ова тврдење, претставени се конкретни податоци за кластерите по дејности во Шведска, Австрија, Германија и Финска и нивното влијание (позитивно и негативно) врз соодветниот сектор, со што се обезбедува добра основа за анализа на кластерите во македонски контекст, поместена во последното поглавје.

Во третиот дел, ***Класџерииџе и семејниџе бизниси***, обработена е можноста за поврзување на овие две економски категории. Направен е теоретски осврт на семејните бизниси и нивните карактеристики, при што е нагласено дека семејните бизниси се најстара и најприсутна форма на деловно организирање во светот која во многу земји опфаќа повеќе од 70 проценти од вкупните активни бизниси. Оттаму, семејните бизниси играат значајна улога во развојот на економијата и вработувањето на работната сила. Во Република Македонија учеството на семејните бизниси во вкупниот број на бизниси, изнесува повеќе од 85 проценти, со што кандидатот го објаснува интересот за истражување на семејните бизниси и кластерите. Во трудот се идентификувани општите фактори кои се значајни за семејните бизниси и детерминантите за нивен (не)успех, а одделно се разгледуваат факторите и детерминантите во услови на функционирање на семејните бизниси во кластери. Покрај тоа, обработени се предностите и слабостите на кластерите формирани од семејни бизниси, како и предизвиците со кои се соочуваат семејните бизниси при организирање во кластери. Во таа смисла, издвоено е значењето на способноста на семејните бизниси да ја следат динамиката на промени кои ги наметнува работењето во кластер и способноста да се справуваат со внатрешните конфликти во фирмата карактеристични за семејните бизниси, како и конфликтите во рамките на кластерот. Посебно внимание се обрнува на конфликтите во врска со наследството на бизнисот, нееднаквиот интерес помеѓу актерите во семејната фирма за проширување на бизнисот и вообичаено, ниската флексибилност за определување на интересите на семејната фирма со согласно заедничките интереси на повеќе фирми (здружување во кластер). Оттаму, во трудот се нагласува дека управувањето со промените и конфликтите во семејните бизниси е основна претпоставка за успех на кластерите.

Во четвртиот дел, ***Можносии за развој на семејниџе бизниси преку класџери во Република Македонија***, се разгледуваат и се анализираат актуелните состојби во земјата за развој на семејните бизниси како значајна категорија во економијата, како и состојбите во однос на кластерите во Република Македонија и нивниот придонес за развојот на семејните бизниси. Во овој дел се согледани повеќе позитивни примери за развој на семејните бизниси во Република Македонија и поместени се резултатите од емпириското истражување спроведено за потребите на докторската дисертација. Истражувањето е реализирано на примерок од над 100 компании од различни дејности, од кои поголем дел се семејни бизниси кои се дел од кластер или имаат интерес во иднина да пристапат кон кластер, со што нивните ставови се релевантни за докторскиот труд. Резултатите од истражувањето покажуваат висок

степен на запознаеност на македонските компании со концептот на кластерот, при што преовладуваат ставовите за позитивните ефекти од здружувањето во кластери во поглед на намалување на трошоците на фирмите, подигнување на нивната конкурентност, унапредување на технолошката основа на фирмите, пристапот до нови пазари и креирањето на нови работни места. Меѓутоа, карактеристично за Република Македонија е што кластерското здружување главно се случува по иницијатива на надворешни фактори (најчесто во рамките на програми од странски донатори), додека иницијативи водени од „внатре“, односно од самите фирми во рамките на една индустрија скоро и да нема што наметнува лимитирано учество на компаниите во кластери во постојната ситуација. Оттука, кандидатот м-р Маркоски посочува дека се неопходни промени во политиката за кластери на Република Македонија и инструментите што се користат за поттикнување на кластерското здружување и одржување на кластерите, поаѓајќи од претставените сознанија во трудот дека е можно надминување на ограничувањата на семејните фирми за проширување на бизнисот и подигнување на квалитетот на производството со нова технологија преку здружување во кластери.

Во **заклучоци** се сублимирани согледувањата кои произлегуваат од истражувањето во докторската дисертација и претставуваат корисна рамка за структурирање на мерки на политиката за кластери на Република Македонија.

III. Оцена и предлог

Докторската дисертација под наслов: **КЛАСТЕРИТЕ КАКО ИНСТРУМЕНТ ЗА РАЗВОЈ НА СЕМЕЈНИТЕ БИЗНИСИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА** поднесена од кандидатот м-р Гоце Маркоски, се одликува со сериозен пристап кон третирираниот проблем, солидна теориска основа и соодветна методолошка рамка. Трудот нуди аргументација за поставените тези и илустрација со релевантни податоци, а воедно е понудена соодветна дискусија за актуелни прашања поврзани со можноста за подинамичен развој на семејните бизниси преку кластери. Значајна димензија на трудот му дава емпириското истражување на релевантен примерок на семејни фирми во Република Македонија, преку кое е направена оцена на нивната перцепција за кластерите, позитивните и негативните ефекти од вакво здружување, а воедно се претставени искуствата на фирмите кои се дел од кластер, како и подготвеноста на останатите фирми да пристапат кон ваков тип на соработка со други компании од соодветниот сектор. Сознанијата од емпириското истражување кореспондираат на

теоретската основа претставена во трудот, а обработуваната тема е заокружена со препораки за подобрување на политиката за кластери и унапредување на инструментите за поттикнување на кластерското здружување во Република Македонија, што му дава практична применливост на трудот.

Согласно со горенаведеното, Комисијата констатира дека м-р Гоце Маркоски изработил докторски труд кој одговара на академските стандарди. Општа е оценката дека кандидатот успешно се справил со поставениот предизвик и успеал да понуди соодветни аргументи, мислења и заклучоци во однос на поставената хипотеза на истражувањето. Имајќи го предвид претходно изнесеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати овој извештај со позитивна оценка за докторската дисертација под наслов **Кластерите како инструмент за развој на семејните бизниси во Република Македонија;**
2. да формира Комисија за одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Гоце Маркоски;
3. да утврди термин за јавна одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА И ОДБРАНА

/Д-р Силвана Мојсовска/с.р.

/Д-р Дејан Пендев/с.р.

/Д-р Татјана Петковска /с.р.

/Д-р Биљана Ангелова /с.р.

/ Д-р Искра Станчева Гигов /с.р.

ПРЕГЛЕД**НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ ВО
ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ**

Ред. бр.	Име на кандидатот	Наслов на темата	Ментор	Одлука од Научен совет
1.	Бјанка Капушевска	„Примена на проектен менаџмент во реализација на проекти од јавно приватно партнерство“ “Application of project management in the realization of projects of public-private partnership“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 874/2 од 19.6.2015 година
2.	Дарко Спасовски	„Кредитирање на населението во банкарството во Република Македонија- состојби и идни насоки“ “Retail Crediting in Banking in the Republic of Macedonia-Stance and Further Directions“	Д-р Климентина Попоска	Бр. 02-899/2 од 19.6.2015 година
3.	Кирил Црвенкоски	„Контејнерски транспорт во Македонија и околните држави“ “Container transport in Macedonia and nearby countries“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-924/2 од 19.6.2015 година
4.	Наташа Николовска Станковиќ	„Улогата и значењето на развојните проекти за поддршка на децентрализацијата во општините на Република Македонија“ “The role and significance of development projects supporting the decentralization in	Д-р Васил Поповски	Бр. 02-922/2 од 19.6.2015 година

		Republic of Macedonia“		
5.	Горан Стојчевски	„Економските и организациските аспекти на транспортот“ “Economic and organizational considerations of transport“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-946/2 од 19.6.2015 година
6.	Наташа Ристовска	„Примена на финансиските извештаи и аналитички показатели при оценка на работењето на компаниите“ “Application of financial statements and analytical ratios in estimation of company activities“	Д-р Климентина Попоска	Бр. 02-931/2 од 19.6.2015 година
7.	Тодор Велјанов	„Влијание на странските директни инвестиции за раст на економијата со осврт на Република Македонија, Србија и Црна Гора“ “Impact of foreign direct investment for economic growth in keys of the Republic of Macedonia, Serbia and Montenegro”	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-921/2 од 19.6.2015 година
8.	Бранко Спасовски	„Финансиска анализа при кредитирање на компаниите“ “Financial Analysis in Company Crediting“	Д-р Климентина Попоска	Бр. 02-900/2 од 19.6.2015 година
9.	Андријана Касапоски Смилева	„Донесување и извршување на буџетот кај единиците на локалната самоуправа“ “Adoption and Budget	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-908/2 од 19.6.2015 година

		execution of Local self-government units“		
10.	Снежана Стојаноска	„Влијанието на мотивацијата врз деловната етика и перформансите на организацијата“ “The impact of motivation on business ethics and performance of the organization“	Д-р Наташа Данилоска	Бр. 02-949/2 од 19.6.2015 година
11.	Ивана Стојкова	„Можности и проекција за проширување на бизнисот на меѓународниот пазар“ “Possibilities and projection for Business expansion on International Market”	Д-р Климентина Попоска	Бр. 02-926/2 од 19.6.2015 година
12.	Фидарија Муминивиќ	„Компаративна анализа на заедничката земјоделска политика на ЕУ и финансиска поддршка на земјоделството во Република Македонија“ “Comparative analysis of common agricultural policy of EU and financial support of agriculture in Republic of Macedonia“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-898/2 од 19.6.2015 година
13.	Марина Чадиноска	„Нефункционалните кредити во банкарството – пред и по финансиската криза“ “Non-performing loans in banking - prior and after the financial crisis”	Д-р Климентина Попоска	Бр. 02-923/2 од 19.6.2015 година

14.	Коста Цветковски	„Бихевиористичките модели за утврдување на ефикасноста на финансиските пазари детерминирано од одлучувањето на инвеститорите“ „Behavioral models for financial markets efficiency determinate by investors' decisions”	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-930/2 од 19.6.2015 година
15.	Сањица Србиновска	„Семејните бизниси во Република Македонија и можности за нивно унапредување“ “Family businesses in the Republic of Macedonia and improvement opportunities“	Д-р Климентина Попоска	Бр. 02-927/2 од 19.6.2015 година
16.	Никола Николовски	„Мерки и политики за поддршка на МСП и развој на претприемништвото на локално ниво во Република Македонија“ “Measures and policies to support SMEs and entrepreneurship development at the local level in the Republic of Macedonia“	Д-р Неда Петроска-Ангеловска	Бр. 02-935/2 од 15.6.2015 година

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО НАУЧЕН СОРАБОТНИК НА ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА ДУХОВНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА АЛБАНЦИТЕ - СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Институтот за духовно културно наследство на Албанците во Скопје, објавен во весниците „Лајм“ и „Утрински весник“ од 6.6.2015 година, за избор на научен соработник во одделот за меѓусебните културни, историски и јазични врски меѓу Албанците и Македонците со другите народи во регионот, и врз основа на Одлуката на Научниот совет, бр. 0201-230/2, донесена на 23.6.2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Далибор Јовановски, претседател, д-р Скендер Асани, член и д-р Исамедин Азизи, член.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на научен советник во Одделот за меѓусебните културни, историски и јазични врски меѓу Албанците и Македонците со другите народи во регионот, во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Бесник Емини.

11. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Бесник Емини е роден на 30.10.1977 година, во с. Челопек, Тетово. Средно образование завршил во Тетово во 1996 година. Со високо образование се стекнал на Филозофскиот факултет во Скопје, на Катедрата за историја. Дипломирал на 31.10.2002 година.

Кандидатот активно се служи со албанскиот, македонскиот и англискиот јазик.

Во 2003 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Филозофскиот факултет во Скопје, Катедра за историја. Во 2009 година го одбрал магистерскиот труд на тема: „Албанците во годините на источната криза и Македонија (1875-1881 година)“.

Докторска дисертација пријавил во 2009 година на Филозофскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Албанското движење 1878-1900 година“ ја одбрал на 12.5.2015 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев, проф. д-р Далибор Јовановски, проф. д-р Виолета Ачкоска, проф. д-р Катерина Тодороска и проф. д-р Мемли Красниќи. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област историја.

По дипломирањето до крајот на 2007 година работел како наставник по историја во родното место и во Скопје. Од 2008 година е ангажиран како помлад асистент – истражувач при Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје.

Во мај 2011 година е избран во звањето асистент - истражувач на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Одделот за меѓусебните културни, историски и јазични врски меѓу Албанците и Македонците со другите народи во регионот.

Во моментот е асистент - истражувач. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1006 од 2011 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтен бр. 1006, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

12. ОЦЕНА НА НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКАТА ДЕЛНОСТ НА КАНДИДАТОТ ОД ВАЖНОСТ ЗА ИЗБОРОТ ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидатот д-р Бесник Емини, покрај своето научно и стручно усовршување, својата преокупација во областа на историјата ја насочува кон проучување на историјата на Албанците и на другите народи на Балканот, особено во периодот на XIX век, како и односите на Османлиската Империја. Тоа е период кога се одвива процесот на националното будење кај балканските народи и процесот на осамостојување и создавање на национални држави. Покрај изработката на магистерскиот и докторскиот труд, своите согледувања и ставови ги има презентирano во неколку објавени материјали. Има учествувало во повеќе проекти на здруженија, организации и институции кои организирале научни сесии, конференции, семинари кои се организирале во земјата и надвор од неа, на кои ги презентирал своите ставови и сознанија, давајќи свој придонес во современите текови на историската наука. Во практикувањето на својата работа, покрај албанскиот јазик, кој му е мајчин јазик, има солидни познавања на македонскиот јазик, англискиот јазик, а се служи и со другите словенски јазици и со францускиот јазик.

Во 2009 година го одбрал магистерскиот труд на тема: „Албанците во годините на источната криза и Македонија (1875-1881 година)“.

Докторската дисертација на д-р Бесник Емини со наслов „Албанското движење 1878-1900 година“ е напишана на 224 страници, при што за изработка на истата кандидатот користел научни трудови, статии, книги, извори и микрофилмови со необјавен архивски материјал. Таа е поделена на предговор, вовед и пет глави во кои кандидатот ја обработува темата, потоа заклучок, извори и литература. Во предговорот д-р Емини објаснува зошто наведената тема ја одбрал за своја докторска дисертација. Според него, периодот кој е опфатен во докторската дисертација претставува еден од клучните периоди за развој на албанското движење. Според него, во 1900 година згаснала активноста на Пеќската лига, а со тоа и нејзините обиди за издејствува автономија или независност. Тој ја објаснува неопходноста од користење на разни извори и литература на повеќе јазици за да може да се истражува наведената тема. Според него, историјата е потрага по вистината, а секоја генерација создава свои погледи на историските збиднувања, свое раскажување на минатото, а со тоа дава и нови погледи на настаните во однос на претходните.

Во воведот кој носи интересен наслов „Поставувањето на работната маса“, д-р Емини забележува дека и покрај својата посветеност на одредени теми за време на своето студирање на првиот и вториот циклус чувствувал дека постоела одредена празнина која морал да ја надопolni. Така, според неговите размислувања, за подобро да се разбере албанското движење во периодот 1878 - 1900 година, потребно е да се направи осврт на состојбите кои преовладувале во Османлиската Империја во 19 век. Оваа потреба се јавува за заради севкупните состојби во османлиската држава, појавата на ослободителните движења на балканските народи, востанијата кои довеле до создавање на нови држави во регионот. Тој забележува дека различното време во кое биле создадени балканските држави создало јазови на разлики и во историската наука и мисла. Д-р Емини нагласува дека во својот труд се обидел да направи паралела помеѓу сите фактори кои

одиграле улога во процесот на националното будење кај Албанците, бидејќи ниту еден елемент не може да се занемари.

Во првата глава со наслов „Османлиската Империја и обидите за опстанок преку реформи“, кандидатот забележал дека кога се говори за реформите во султановата држава не може да се запостави странското влијание врз нив. Реформите кои се проведувале во Османлиската Империја не можеле да ја заобиколат администрацијата. Тие се одвивале со одредено темпо. Од друга страна се појавиле и ослободителните движења на балканските народи кои довеле до востанија, интервенции на големите европски сили и до создавање на автономни и независни христијански држави во регионот.

Втората глава на овој труд со наслов „Балканот во ерата на себепознавањето“ се надоврзува со претходната глава. Тука на јасен начин се обидува и успева во откривањето на причините за почетокот на недоразбирањата во регионот, односно помеѓу османлиската држава и нејзините христијански поданици.

Третата глава на дисертацијата е со наслов „Расплетот на источната криза“. Во оваа глава кандидатот ни дава еден преглед на настаните поврзани со големата источна криза која започнала со востанието во Босна и Херцеговина во 1875 година, а завршува со згаснувањето на Призренската лига во 1881 година.

Четвртата глава е со наслов „Прашањето на автономијата меѓу Албанците (1896-1900)“. Во оваа глава се опишуваат напорите на Албанците за издејствување на автономија од Османлиската Империја, како и другите настани кои се случувале во споменатиот период.

Петтата глава на дисертацијата носи наслов „Развојот на политичката мисла, издаваштвото и на образованието на албански јазик“. Во оваа последна глава, се објаснува влијанието на развојот на образованието и печатењето на албански јазик како дел од ослободителното движење. Според кандидатот, прашањето за отворање на училишта на албански јазик било од најважните за интелектуалците, бидејќи истото било поврзано со јазикот кој бил обединувачка точка околу која требале да се обединат Албанците кои практикувале различни вероисповеди. Последниот дел на оваа глава е посветен на развојот на издавачката дејност и на печатот на албански јазик, тема која кандидатот детално ја обработува, поставувајќи одредени прашања и дилеми.

Кандидатот ја користи методата на компаративна анализа, која е мошне важна во истражувањата кои се поврзани со историската наука. Докторската дисертација на кандидатот д-р Бесник Емини, со наслов „Албанското движење 1878-1900 година“, претставува истражување од областа на историјата на новиот век – историја на Балканот.

Кандидатот е коавтор во еден учебник, неколку статии и има објавено неколку статии во стручни списанија.

Научноистражувачка дејност

Д-р Бесник Емини има објавено вкупно 16 научни трудови од историската област, од кои 3 труда во меѓународни научни публикации и 5 труда во зборници од научни собири.

Д-р Бесник Емини Бил национален координатор на 2 меѓународни стручни проекти, а учествувал во 2 научни проекти.

Опис на објавени трудови:

Прераскажување на историјата, Прирачник за наставата по историја, Скопје, 2007 година (коавтор)

Oral History teachers guide, Sofija, 2006 (коавтор)

Историја за прва година на стручните училишта, (коавтор), Скопје, 2006 година

Наративите во нашите истории (коавтор), Скопје, 2006 година

Balkan Stories – Good Practices of History Teaching in South Eastern Europe, History Project 2008 (коавтор), Sarajevo, 2008

“Bibliografi e punimeve historike të botuara në revistën “Jehona” Shkup 1965-2000”, с.279-285, “*Studime albanologjike*” 3- 2011

“Maqedonia në shkrimet e gazetës “Shkupi” с. 69-75, “*Studime albanologjike*” 5- 2012

“Trashëgimia kulturore shqiptare e botuar në Republikën e Maqedonisë mes ligjit nismës private”, с. 163-166, “*Scupi*” 1- 2012

“Pasqyrimi i Kongresit të drejtshkrimit të gjuhës shqipe të vitin 1971 në shtypin e kohës në Maqedoni”, с. 153-162, “*Scupi*” 2- 2012

“Gazeta “Politika” mbi vrasjen e Hasan Prishtinës”, c. 485-498, “*Scupi*” 4- 2012

“Disa aspekte të mikrotoponimeve në hapësirën e fshatit Çellopek të Tetovës”, c. 185-190, “*Scupi*” 5- 2014

“Pasqyrimi i Luftës së Parë Botërore në historinë e popullit shqiptar dhe historinë e popullit maqedonas (vlerësim krahasues)” c. 207-209, “*Scupi*” 7- 2014

“Tetova dhe tetovarët në Lidhjen e Prizrenit”, c.30-39, “*Kërkime historike*” 3-2011

“Recension “100 vjetori i gazetës “Shkupi” dokumente, Shoqata e Historianëve Shqiptarë në Maqedoni, Shkup”, 2011, c.131, c.349-352, “*Kërkime historike*” 4-2011

“Gazeta “Politika” mbi vrasjen e Hasan Prishtinës”, c. 259-272, “*Kërkime historike*” 5-6-2012

“Rënia dhe ngritja e Shkupit”, c. 61-67, *Kërkime historike*” 7-2013

“Dervish Cara, një figur e heshtur”, c.15-23, “*Kërkime historike*” 3-2011

“Pavarësia e Shqipërisë në disa burime dhe kujtime të botuara nga disa bashkëkohës maqedonas”, f. 479-488, коавтор со Dalibor Jovanovski, “*Albanologji*” 4-2014

Член на редакција на зборници на трудови од научни конференции:

“*Scupi*” бр. 1-2012

“*Scupi*” бр. 2-2012

“*Scupi*” бр. 3-2012

“Scupi” бр. 4-2014

Член на редакција на списанија:

“Kërkime Historike”, бр. 3-2011

“Kërkime Historike”, бр. 4-2011

“Kërkime Historike”, бр. 5-6 -2012

“Kërkime Historike”, бр. 7-2013

“Kërkime Historike”, бр. 8-2014

Уредник на научно списание:

“Kërkime Historike”, бр. 7-2013

Секретар на редакција на научно списание:

“Studime Albanologjike”, бр. 3-2011

“Studime Albanologjike”, бр. 4-2011

“Studime Albanologjike”, бр. 5-2012

“Studime Albanologjike”, бр. 6-2012

“Studime Albanologjike”, бр. 7-2013

“Studime Albanologjike”, бр. 8-2013

“Studime Albanologjike”, бр. 9-2014

“Studime Albanologjike”, бр. 10-2014

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците, кандидатот д-р Бесник Емини изведува настава и вежби на втор циклус студии на студиската програма историја со меѓународни односи, предмет: политичка историја на Балканот (XIX – XX век.).

Други активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Бесник Емини активно е вклучен во стручно-апликативната работа.

Стручно усовршување во странство остварил со студиски престој во George Eckert Institute во Брауншвајг, Германија.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при град Скопје и Министерство за култура:

- Комисија за разгледување и давање предлози за доделување на наградата „13 Ноември“ на град Скопје, од областа на хуманитарната активност за 2013 година;
- Комисија за увид и давање на предлози за доделување на државната награда „23 Октомври“ во 2014 година во областа на културата и уметноста.

Д-р Бесник Емини активно е вклучен во работата на бројни комисии на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците, и тоа: Комисија за издавачка дејност на Институтот, Комисија за организирање на научни собири итн.

3. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Бесник Емини.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Бесник Емини поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за начинот и постапката за избор во научни звања ги исполнува сите услови да биде избран во звањето НАУЧЕН СОРАБОТНИК во научната област ИСТОРИЈА.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Научниот совет на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје, д-р Бесник Емини да биде избран во звањето НАУЧЕН СОРАБОТНИК во научната област ИСТОРИЈА.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Далибор Јовановски, претседател с.р.**
- 2. Д-р Скендер Асани, член с.р.**
- 3. Д-р Исамедин Азизи, член с.р.**

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Бесник Емини

Институција: Институт за духовно културно наследство на Албанците, Скопје

Научна област: хуманистички науки, историја

Реден број	Назив на активноста	Поени
1	Одбранета магистерска работа: „Албанците во годините на источната криза и Македонија (1875-1881 година)“, 2009 година	4
2	Одбранета докторска теза „Албанското движење 1878-1900 година“, 2015 година	8
3	Трудови објавен во зборник на трудови на стручен собир во странство: 1. Oral History teachers guide, Sofija, 2006 (Koavtor) 2. Balcan Stories – Good Practices of History Teaching in South Eastern Europe, History Project 2008, (Коавтор), Sarajevo, 2008	2 x 3 = 6
4	Основач на научна библиотека при Институтот	7
5	Одржано предавање по покана на научна Институција: “Disa aspekte të së drejtës në Kanunin e Lekë Dukagjinit”, Универзитет на Југоисточна Европа, Скопје, 6.5.2014	2
6	Дел од книга: Историја за прва година на стручните училишта, (Коавтор), Скопје, 2006 година Наративите во нашите истории, (Коавтор), Скопје, 2006 година	2 x 4 = 8
7	Прегледен напис во научно списание:	

	1. “Bibliografi e punimeve historike të botuara në revistën “Jehona” Shkup 1965-2000”, c.279-285, “<i>Studime albanologjike</i>” 3- 2011 2. “Maqedonia në shkrimet e gazetës “Shkupi” c. 69-75, “<i>Studime albanologjike</i>” 5- 2012 3. “Tetova dhe tetovarët në Lidhjen e Prizrenit”, c.30-39, “<i>Kërkime historike</i>” 3- 2011 4. “Recension “100 vjetori i gazetës “Shkupi” dokumente, Shoqata e Historianëve Shqiptarë në Maqedoni, Shkup”, 2011, c.131, c.349-352, “<i>Kërkime historike</i>” 4-2011 5. “Gazeta “Politika” mbi vrasjen e Hasan Prishtinës”, c. 259-272, “<i>Kërkime historike</i>” 5- 6-2012 6. “Rënia dhe ngritja e Shkupit”, c. 61-67, “<i>Kërkime historike</i>” 7-2013 7. “Dervish Cara, një figur e heshtur”, c.15-23, “<i>Kërkime historike</i>” 3-2011	7 x 2 = 14
8	Труд објавен во зборник на трудови од стручен собир во странство: “Pavarësia e Shqipërisë në disa burime dhe kujtime të botuara nga disa bashkëkohës maqedonas”, f. 479-488, коавтор со Dalibor Jovanovski, “<i>Albanologji</i>” 4-2014, Prishtinë, 2014	3
9	Член на уредувачки одбор на научно списание: 1. “<i>Kërkime Historike</i>”, бр. 3-2011 2. “<i>Kërkime Historike</i>”, бр. 4-2011 3. “<i>Kërkime Historike</i>”, бр. 5-6 -2012 4. “<i>Kërkime Historike</i>”, бр. 7-2013 5. “<i>Kërkime Historike</i>”, бр. 8-2014 6. “Scupi” бр. 1-2012 7. “Scupi” бр. 2-2012 8. “Scupi” бр. 3-2012 9. “Scupi” бр. 4-2014 10. “<i>Studime Albanologjike</i>”, бр. 3-2011 11. “<i>Studime Albanologjike</i>”, бр. 4-2011 12. “<i>Studime Albanologjike</i>”, бр. 5-2012 13. “<i>Studime Albanologjike</i>”, бр. 6-2012 14. “<i>Studime Albanologjike</i>”, бр. 7-2013	17 x 0,5 = 8,5

	15. "Studime Albanologjike", бр. 8-2013 16. "Studime Albanologjike", бр. 9-2014 17. "Studime Albanologjike", бр. 10-2014	
10	Уредник на научно списание: "Kërkime Historike", бр. 7-2013	3
11	Учество во научен собир со реферат: „Македонија низ вековите“, Скопје 11-12 Ноември, 2011 година	1,5
12	Учество во научен проект: Македонците и Албанците во Македонија, во периодот на Кралството на СХС, ондонсно Југославија, 2009 година	2
13	Излагања и предавања во собири, тркалезни маси и стручно мислење во проекти: 1. „Визуелизација на исламските културни споменици – еден од значајните методи за развој на верскиот туризам во Република Македонија, со посебен осврт на град Тетово, 16.8.2012 год. 2. Излагање на тркалезна маса по повод одбележување на 50 годишнината од земјотресот, а во рамките на програмата Скопје се секава, 19. 7.2013 год. 3. „Визуелизација на исламските културни споменици – еден од значајните методи за развој на верскиот туризам во Република Македонија, со посебен осврт на град Гостивар, 12.6.2013 год. 4. Одржување на предавање во рамките на проектот „Урбани средини – простор за заеднички живот“, 8. 5.2013 год. 5. Предавање за проектот „Старите занаети во старата чаршија во Скопје“, 25.7.2014 год. 6. „Визуелизација на исламските културни споменици – еден од значајните методи за развој на верскиот туризам во Република Македонија, со посебен осврт на град Дебар“, 27.10.2014 год.	12 x 1 = 12

	7. Предавање во рамки на проектот „Запознавање на младите со работата на установите од областа на културата во Скопје“, 7.5.2015 год. 8. Предавање на тема „Вовед во Граѓанска едукација“ во рамки на проектот „Граѓаните на Македонија“ декември 2009, Скопје. 9. Предавање на тема „Активно граѓанство“ во рамки на проектот „Граѓаните на Македонија“ февруари 2009, Тетово. Предавање на тема „Интеркултура“ во рамки на проектот „Граѓаните на Македонија“, март 2010, Струга. 10. Предавање на тема „Валоризација на културното наследство“, во рамки на проектот „Граѓаните на Македонија“, април 2010, Неготино. 11. Предавање во рамки на проектот „Да го обновиме нашето минато за да ја градиме иднината“, Битола – Тетово, 2014 година.	
14	Учество во работата на стручни комисии и работни групи: 1. Комисија за разгледување и давање предлози за доделување на наградата „13 Ноември“ на Град Скопје, од областа на хуманитарната активност за 2013 година; 2. Комисија за увид и давање на предлози за доделување на државната награда „23 Октомври“ во 2014 година во областа на културата и уметноста.	$2 \times 1 = 2$
15	Истражување: School history textbooks in the Republic of Macedonia, George Eckert Institute, Braunschweig, 2014	2
16	Рецензент на 25 историски карти во издание на „Тримакс“, Скопје, 2012 година.	$20 \times 0,5 = 10$
17	Кординатор на регионални проекти:	$2 \times 2 = 4$

	1. History that connects – Macedonia 2. How to teach sensitive and controversial history in the countries of Former Yugoslavia (Slovenia, Croatia, Bosnia and Herzegovina, Montenegro, Serbia, Kosovo, Macedonia)	
18	Теренско истражување во Дебар, 13.12.2011	1
19	Учество во семинари и конференции во земјата и во странство: 1. Regional Seminar “Reform of History Teaching Methods and Pedagogy in History Teaching in South Eastern Europe” Ljubljana, 16-17 December 2010 2. European Association of History Educators History that connects. Stock-taking, Selecting and Initiating for the Production of Teaching Material Sarajevo, Bosnia and Herzegovina 23-28 February 2011 3. European Association of History Educators History that connects. How to teach sensitive topics in the countries of Former Yugoslavia, from sensitive to sensible teaching Veles, Macedonia 23-26 June 2011 4. European Association of History Educators History that connects. Capacity Building and Curriculum Training Ohrid, Macedonia 15-18 January 2012 5. European Association of History Educators History that connects. How to teach sensitive topics in the countries of Former Yugoslavia, Pula, Croatia 1-4 March 2012 6. European Association of History Educators 19th EUROCLIO Annual Conference “Looking at History Through a Viariety of Lenses” Antalya, Turkey 1-7 April 2012 7. European Association of History Educators History that connects. Capacity Building and Curriculum Training Stip, Macedonia 20-22 April 2012	20 x 0.5 =10

	8. European Association of History Educators History that connects. Project Managment Istanbul, Turkey 27-29 April 2012 9. European Association of History Educators History that connects. Third curriculum Development and Capacity Building Workshop Veles, Macedonia 27-29 June 2012 10. European Association of History Educators History that connects. How to teach sensitive topics in the countries of Former Yugoslavia, Veles 29-1 July 2012 11. European Association of History Educators History that connects. First Annual Conference of ANIM Mavrovo, Macedonia 30/31 August, 1 September 2012 12. European Association of History Educators History that connects. Sixth Regional Authors and Experts Work Session Ljubljana, Slovenia 18-21 October 2012 13. European Association of History Educators Coordination meeting held within the project “History that connects – How to teach Sensitive and Controversal History?” The Hague, 8-16 january, 2013 14. Асоцијација на наставници по историја на Македонија. Пилотирање на материјали во рамките на проектот „Историја која поврзува“, Битола, 9-10.3.2013 15. European Association of History Educators 20th EUROCLIO Annual Conference “Reflecting Remembrance Teaching History for a Common Culture of Remembrance?” Ergurt, Germany 7-13 April 2013 16. Center for Interrelations and Intercultural Dialogue Interrelations and Intercultural Education –	
--	--	--

	Best Practices in the Europe Vienna, Austria 21-24 May 2013 17. International conference of the Georg Eckert Institute, Albanian-language history textbooks and teaching in south-eastern Europe, Prishtina, Kosovo 6-9 November 2013 18. European Association of History Educators Association of History Educators in Macedonia 21th EUROCLIO Annual Conference “History beyond Borders: How can we Share our Cultural Heritage?” Ohrid, Makecedonia 31-6 April 2014 19. Regional trainer in the training seminar “History that connects – How to teach Sensitive and Controversal History?” Prizren, Kosovo, 12-14 September 2014 20. Workshop of the Georg Eckert Institute Workshop on joint history textbooks and multidisciplinary sources, Gracanica, Kosovo, 21-23 November 2014	
	Вкупно	108

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Далибор Јовановски, претседател с.р.
2. Д-р Скендер Асани, член с.р.
3. Д-р Исамедин Азизи, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО НАУЧЕН СОРАБОТНИК ВО ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА ДУХОВНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА АЛБАНЦИТЕ - СКОПЈЕ

Во врска со конкурсот за избор во звањето **научен соработник** во Одделот за етнологија, историја на уметност и народна архитектура во Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје, објавен на 6.6.2015 во весниците „Љајм“ и „Утрински весник“, со предлог на Научниот совет на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје, со бр. 0201-230/3 од 23.6.2015 год., се формира Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Јане Коџабашија
- доц. д-р Миџаит Положани
- доц. д-р Севдаил Демири.

Рецензентската комисија, по разгледувањето на документацијата во врска со горенаведениот конкурс и во согласност со Законот за научноистражувачка дејност и со Статутот на Институтот за духовно културно наследство на Албанците во Скопје, му го доставува на Советот на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот од 6.6.2015, објавен во дневните весници „Љајм“ и „Утрински весник“, за звањето **научен соработник** во Одделот за етнологија, историја на уметност и народна архитектура, во Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје, се пријави кандидатот д-р Ермаљ Мехмети.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Ермаљ Мехмети е роден на 16 мај 1978 во Скопје.

Основно и средно образование има завршено во ДМБУЦ "Илија Николовски Луј" во Скопје. Со музичка наобразба продолжува во Тирана, Албанија, каде што студира и

дипломира во Академијата за уметности. За време на студискиот претстој во Тирана формира повеќе џез-ансамбли со кои настапува низ Албанија. Тогаш започнува неговиот интерес за преработка на старата албанска музика. Со стипендија на француската влада, специјализира на Националниот музички конзерваториум "Alfred Korto" во Париз.

Добитник е на наградата за најдобра композиција во Италија во 1995 година. Делото е емитовано на RAI UNO. Добитник е на награди на фестивалите "Teens Fest" и "Nota Fest". Во 1993 година, со својата група „Лунатик“ од Приштина се стекнал со прва награда за најдобра песна во Меѓународниот рок-фестивал во градот Пеќ, Косово, тогашна СР Јгославија.

Магистрирал при Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, каде што бил вработен повеќе години како помлад асистент и асистент - истражувач во одделот за етнологија. Моментално е вработен во Институтот за духовно и културно наследство на Албанците како асистент - истражувач во одделот за етнологија, историја на уметност и народна архитектура.

На 2.6.2015, Ермаљ Мехмети ја одбрани својата докторска дисертација со наслов: *Теорија на виолинските перформанси на Ан-Софи Мушер, Ванеса Меј, Мигори Гошо и Хилари Хан.*

Од 2006 година, па се до ден денес, тој е основач на познатиот дует „ДУО СКУПИ“, кој постои од 2006 година, оттогаш со голем успех настапува на значајни фестивали, манифестации и рецитали во Македонија (на пр. Охридско лето, Есенски музички свечености, Топол културен бран, Скопско лето, Битолско лето, Салон 19/19 итн.), во (Франција, Италија, Албанија, Црна Гора, Косово, Република Србија, Бугарија, Австрија, Германија, Чешка итн.) и САД. Дуетот ДУО СКУПИ е добитник на признанието „DISTINGUISHED MUSICIANS“ (истакнати музичари) на меѓународниот натпревар во Рагуса Италија, добитник е на статуетка за хумани и музички активности „Мајка Тереза“ во Скопје и на признанието „Certificate of Appreciation“ од страна на Македонско-бугарската стопанска комора.

2. ОЦЕНА НА НАУЧНИТЕ И СТРУЧНИТЕ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ

Во текот на целото свое образование и кариера, кандидатот паралелно со своите успеси во доменот на музиката и сценските настапи, отсекогаш давал голем придонес и во сферата на албанската етнологија и етномузикологија.

Од 1999 година сè до 2010 година, Ермаљ Мехмети, освен како член, е и еден од основачите на познатата музичка група „Бла,Бла,Бла...“ (составена од вокал, виолина, бас гитара и ударни инструменти), успешно ја преработува албанската народна музика настапувајќи насекаде низ Балканот и пошироко, и секогаш наидувајќи на позитивни критики на совршен спој на народната и модерната музика.

Во 2008 година е објавуван неговиот труд *За некои заеднички одлики на албанскиите и македонскиите печалбарски песни* во списанието „Македонски фолклор“, 2008, еден од ретките трудови од областа на албанската етномузикологија во Македонија. Овој труд е еден одличен и сликовит опис на некои заеднички одлики помеѓу Албанците и Македонците кои се отсликани во народните печалбарски песни на двата народа.

Во 2011 година, кандидатот се стекнал со академски степен – магистер по фолклористика, потесна област: етномузикологија, со наслов „Полифоното пеење на Албанците во Република Македонија, со посебен осврт на преспанскиот регион“, во Институт за фолклор „Марко Цепенков“ Скопје. Во текот на последниве години објавени се позначајни монографски трудови кои ја третираат фолклорната полифонија, потоа тематски списанија, одржани симпозиуми итн. Одделни сегменти на албанската вокална полифонија кои се создавале и се создаваат во Република Македонија, кои и досега биле предмет на делумно собирање и обработка кај нас, посебно го заслужува вниманието на овој труд. Ова е прв поопсежен труд во кој за прв пат се третираат различните аспекти на албанското полифоно пеење во Македонија и тоа посебно во преспанскиот регион.

На 2.6.2015 година, во Универзитетот Евро-Балкан во Скопје, Ермаљ Мехмети успешно ја одбрани својата докторска дисертација со наслов: *Теорија на виолинскиите перформанси на Ан-Софи Мушџер, Ванеса Меј, Мигори Гошо и Хилари Хан*. Во овој труд се истакнува дека со понудениот избор на четири врвни виолинистки на нашето време, со нивната потрага по кодот на вечната класична музика, потоа со потрагата по континуитетот на класичната музика од старите во новите времиња, по следењето на вистинската творечка линија во тој процес, со нивните врвни виолински перформанси, со освојувањето на врвните позиции во светските концертни подиуми и музички

конзерваториуми, тие ќе дадат драгоцен придонес во раскинувањето на традиционалниот култ за виолината како „машки инструмент“. Овој емпириско-теоретски разглед на четирите доминантни виолинистки во современиот свет, со нивни различни поетики на свирењето, со нивната енормна интерпретативна класична музичка култура, со речиси целосен репертоар на најдобрите виолински дела во светот, со оглед на реткоста на ваков вид дела во Република Македонија, сигурно ќе претставува вид литература за виолинистките и виолинистите и за наше натамошно организирање во овој домен. Кандидатот се стекна со звањето доктор по студии на културата.

Во 2012 година, кандидатот го објавил неговото ЦД насловено ДУО СКУПИ, составено од пререботки на албански народни песни и теми. Станува збор за објава не само за потенцијалот на врвни инструменталисти, туку и за претставување на едно светско звуковно наследство во ново светло.

Во 2013 година, кандидатот го објавува своето следно ЦД насловено МАК САУНДС. Овој албум е посветен на македонските народни песни и ора, извонредно дело и претставување во ново светло на најпознатите и највпечатливите стари македонски песни и ора.

Кандидатот со својата богата биографија со сценски настапи посветени на балканската, посебно на албанската народна музика насекаде кај нас, во регионот и низ светот, мошне го збогатува доменот на етномузикологијата и етнологијата на Албанците во Република Македонија.

Д-р Ермаљ Мехмети, освен албанскиот како мајчин јазик, го владее совршено македонскиот јазик, и добро ги владее англискиот, францускиот и српскиот јазик.

Кандидатот ги достави следниве документи: кратка биографија; уверение за завршен степен на образование - доктор на науки (копија заверена на нотар); библиографија и список на објавени трудови.

3. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Членовите на Комисијата се согласни дека кандидатот е оформен истражувач со способност за самостојно или тимско реализирање на научноистражувачките и апликативните проекти, а врз основа на досега изнесеното, како и врз основа на потребата за унапредување на научните истражувања во Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје, и во согласност со одредбите од Законот за научноистражувачка дејност и условите, критериумите, постапката и начинот за избор во научни и соработнички звања, имаат чест да му предложат на Советот на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје да го избере д-р Ермаљ Мехмети во звањето **научен соработник**, во Одделот за етнологија, историја на уметност и народна архитектура.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Јане Коцабашија с.р.

Доц. д-р Мицаит Положани с.р.

Доц. д-р Севдаил Демири с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН СОВЕТНИК/РЕДОВЕН ПРОФЕСОР
ВО ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ МИСИРКОВ“ ВО СКОПЈЕ

Советот на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје, на својата 68. седница одржана на 11.VI 2015 год., во врска со конкурсот за избор на еден соработник во сите звања донесе одлука за формирање Рецензентска комисија во состав: д-р Људмил Спасов, редовен професор, д-р Снежана Велковска, научен советник и д-р Снежана Веновска-Антевска, научен советник.

По пријавата на д-р Елена Јованова-Грујовска, виш научен соработник/вонреден професор, за избор во звањето научен советник/редовен професор, изразувајќи благодарност до Советот на Институтот за македонски јазик за довербата, го доставуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Елена Јованова-Грујовска, виш научен соработник/вонреден професор и раководител на проектот „Семантичко-деривациски речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи во македонскиот јазик“ при Одделението за лексикологија и лексикографија во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје, е родена на 2.VI 1966 година во Скопје. Основно и средно училиште завршила во Велес. Во 1989 год. дипломирала на групата Македонски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет во Скопје. Во 1998 год. ја одбрала магистерската теза „Валоризација на колоквијализмите во македонската јазична средина“. Во 2009 година ја одбрала докторската дисертација „Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик (деминутиви, хипокористици, пејоративи, аугментативи)“.

Во текот на учебните 1988/1989 и 1989/1990 година работела како професорка по македонски јазик во неколку училишта во Велес. Од учебната 2006/2007 до 2010/2011 година била ангажирана како гостин-предавач по предметите: македонски јазик I, македонски јазик II и македонски (немајчин) јазик на Универзитетот ФОН во Скопје, Струга и Гостивар. Во учебната 2014/2015 година повторно е гостин-професор по предметот македонски (немајчин) јазик на Универзитетот ФОН. Во рамките на постдипломските студии по македонистика со комуникологија ги предава предметите: методологија на лингвистичките и антрополошките истражувања, зборообразување, споредбено зборообразување на словенските јазици, терминологија.

Во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ работи во Одделението за македонска лексикологија и лексикографија од 1.IX 1990 година, прво како помлад асистент (1990-1998), потоа како асистент-истражувач (1999-2009), подоцна како научен соработник (2010-2012), а од 2012 како виш научен соработник.

Во септември 1991 година престојуваше на Катедрата за словенечки јазик во Љубљана. Во 2004 и 2005 година учествуваше на курсот по општа лингвистика во Велико Трново, Бугарија. Во 2013 (заедно со доц. д-р Елизабета Ралповска) и во 2014 (заедно со проф. д-р Снежана Веновска-Антевска) оствари гостување и

размена на искуства со професори од Филолошкиот факултет во Белград и Институтот за српски јазик во Белград.

Во периодот 1995-1998 година спровела истражување во врска со колоквијалноста на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Со помош на четири техники (анкета, интервју, прашалник и слободен разговор) опфатила околу 700 студенти.

Научна дејност

Научноистражувачката работа во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, во периодот од 1990 година до денес ја остварува преку следниве проекти: Речник на македонската народна поезија, Речник на македонската народна проза, Толковен речник на македонскиот јазик, Дигитализација на Картотеката на народната поезија (изработка на индекс на зборови, П-Р), Семантичко-деривациски речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи во македонскиот јазик. Како член на овие проекти, вклучена е во повеќе фази: ексцерпција, составување на индексот, обука и обработка. Таа постапно навлегуваше во методологијата на научната работа, насочувајќи го својот интерес во истражувањата од областа на лексикологијата и лексикографијата. На тој начин се запозна со сите фази од изработката на еден речник и се обучи за лексикографска обработка.

Од ангажманот на проектите во Одделението за лексикологија и лексикографија произлезе и докторската дисертација „Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик (деминутиви, хипокористици, пејоративи, аугментативи)“.

Во 2011 година раководи со проектот „Дигитализација на Картотеката на народната поезија (изработка на индекс на зборови, П-Р)“, што е финансиран од Министерството за култура на Република Македонија.

Научноистражувачкиот опус на Е. Јованова-Грујовска е изразен во поголем број библиографски позиции, објавени во научни списанија и други публикации. Има учествувало со реферати на повеќе собири и конференции. Нејзините последни преокупации се од областа на семантиката, зборообразувањето и фразеологијата. Автор е и на книгата „Валоризација на колоквијализмите во македонската јазична средина“. Книгата е наведена и цитирана во реномираните меѓународни списанија *Sociolinguistics* и *Slavia*.

Усвојувајќи ги современите теории во лексикологијата, д-р Елена Јованова-Грујовска го пријави проектот „Семантичко-деривациски речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи во македонскиот јазик“. Министерството за образование и наука во октомври 2010 година го прифати овој проект со д-р Елена Јованова-Грујовска како главен истражувач. Во изминатите години Јованова-Грујовска ја организира работата врз проучувањето на лексиката со субјективна оцена од повеќе аспекти. Резултат на тоа се објавените специјализирани трудови, одржаните предавања од еминентните странски лингвисти Даринка Гортан-Премк и Емил Хорак и успешната реализација на јазичните работилници: „Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик“ (одржана на 3.IV 2012 во просториите на ИМЈ); „Разгледување на зборообразувачките форманти во семантичко-деривациски речник“ (20.XII 2013

во Велес); „Галовните и погрдните именувања кај Македонците во Р Србија“ (9.XII 2014 во Белград).

Материјалот од докторската дисертација и сознанијата од реализацијата на проектот се добра основа за монографијата на Елена Јованова-Грујовска „Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик“ (330 стр.). Во неа, авторката ги прифаќа современите теории на зборообразувањето, според кои именките со субјективна оценка претставуваат модификациски деривати, т.е. називи на веќе именуваните десигнати со основите и остануваат во истата зборовна група. Таа прифаќа дека развојот на дериватот може да оди во неколку правци: семантичката содржина само се модифицира со детерминативните значења на зборообразувачкиот формант, т.е. суфикс; со зборообразувачкиот формант развива нови семантички реализации; губи дел од семантичката вредност и добива термилошка вредност.

Најновата книга на Елена Јованова-Грујовска што излезе во 2013 година е под наслов „Капка по капка – вирче (македонско-албански пословични паралели)“ и содржи двапати по 95 стр. Преку споредбено разгледување на народното творештво на Македонците и Албанците, како два соседни балкански народа, авторката овозможува двојазично пребарување што е добра основа за идни компаративни проучувања на македонскиот и албанскиот паремиски фонд. Јованова-Грујовска се фокусира на претставување на македонски и албански народни поговорки, пословици и делумно фразеолошки изрази. Пословиците ги дефинира како куси заокружени мисли во кои на сликовит начин се изразува суд, оценка, заклучок или порака. По правило, тие се во форма на заокружени независни реченици, иако во практиката може да стане збор за нецелосни или елиптични реченици, што, обично преку метафора, сликовито влијаат врз соговорникот. Поговорките претставуваат синтаксички недовршени изјави или пораки изразени на сликовит и алегоричен начин. Фразеологизмите ги прифаќа како неслободни изрази во реченицата што функционираат како реченични членови, односно зборови.

Двојазичното подредување на поговорките и пословиците во книгата е направено по азбучен и абецеден ред според првиот збор. Во книгата се вклучени двапати по 870 пословици и поговорки. Пред секоја од нив стои нумерација.

Јазикот во избраните пословици и поговорки е осовремен, близок до разговорниот, но и до стандардниот јазик со извесни задржани лексички и морфосинтаксички својства на народниот македонски, т.е. албански јазик. Секој нумериран дел содржи: а) македонска пословица (или поговорка) во нејзината најчесто среќавана форма, б) албанска семантички еквивалентна пословица (или поговорка). При изборот на материјалот, и во двата јазика, од повеќе варијанти авторката прави подбор на најчесто среќавани паремии.

Книгата во својата финална реализација се појавува со две почетни страници, со соодветна предност на двата соседни балкански јазика и без последни страници, т.е. без завршеток. Книгата е наменета за широката читателска публика, но пред сè за студентите, учениците, писателите и преведувачите.

Од работата на проектот „Семантичко-деривациски речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи“ посебно се издвојуваат трудовите во последните 3 години, како што се: *Експресивната лексика во ирелативите на*

српската поезија на македонски јазик (на примерој на поезијата на Радомир Андриќ), Анализа на деминутивността во македонските поговорски и пословици, За семантиката и стилистиката на деминутивните и аументативните деривати, За деминутивите во македонскиот и во полскиот јазик.

Нејзината научна преокупација ја среќаваме и во трудовите што се објавени или се во печат, а што ни беа приложени во соодветна форма, како што се: *Стандардниот, разговорниот и џајниот јазик во образованието на студентите по безбедност, Придонесот на применетата лингвистика за развојот на криминалистиката* (во коавторство со Методија Ангелески и Дафина Лозановска), *Слово за Св. Климент Охридски, Современи состојби и исцрпувања на македонскиот јазик.*

Се пројавува и во активности за популаризирање на науката во Република Македонија. Од овие активности произлегуваат интервјуата и јавните настапи на телевизиите, радиото и периодичниот печат. Од 2011 до 2015 година учествува на трибини и држи предавања за улогата и значењето на мајчиниот јазик. Во 2013 и 2014 гостува со предавања пред иселениците во Качарево, Јабука и Белград (Р. Србија).

Од јануари 2015 година Елена Јованова-Грујовска е в.д. директорка на ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“. Во овој период организира промоција на Толковниот речник на македонскиот јазик (том VI), го поддржа одржувањето на Научната конференција во рамките на XIX денови на Благоја Корубин, организира Студиски ден по повод деведесеттиот роденден на д-р Трајко Стаматоски. Ја организира првата промоција на магистри од постдипломските студии македонистика со комуникологија, на којашто ректорот проф. д-р Велимир Стојковски ја додели дипломата на првиот магистер. Во името на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, заедно со МАНУ и со Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, организира свечена академија по повод 70 години од усвојувањето на македонскиот правопис. Во овој период, Толковниот речник на македонскиот јазик (проект и издание на ИМЈ) ја доби државната награда за наука „Гоце Делчев“ за 2015 година, а и таа како дел од тимот што работеше на Речникот. Во овој период, таа ја покажа својата умешност во соодветно организирање на врвни настани и истенчено чувство за насоките по кои треба да се движи научната дејност во македонистиката. Соработката со вработените, трпението при решавањето клучни прашања во развитокот на Институтот и богатството од идеи и форми за организирање на научноистражувачката дејност дојде до израз токму преку нејзините активности како в.д. директор.

Нејзината научноистражувачка дејност е насочена кон лексичко-семантичките, зборообразувачките и социолингвистичките аспекти на современиот македонски јазик, а тоа може да се забележи од обработуваните теми.

Заклучок

Со целокупното свое досегашно работење може да се забележи дека д-р Елена Јованова-Грујовска е вреден и дисциплиниран научен работник и професор кој може да работи самостојно, аналитички да ги проследува научните истражувања на едно високо професионално ниво и да ги вградува најновите научни достигнувања во подготовката на своите трудови. Врз основа на научноистражувачките, наставните и сите други покажани активности може да се

заклучи дека таа ги поседува квалитетите за избор во звањето научен советник/редовен професор. Комисијата со задоволство му предлага на Советот на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ да ја избере д-р Елена Јованова-Грујовска во звањето научен советник/редовен професор.

Рецензенти

Проф. д-р Људмил Спасов с.р.

Н. сов. д-р Снежана Велковска с.р.

Н. сов. д-р Снежана Веновска-Антевска с.р.

		Според интерниот образец на ИМЈ	
		Посни	
		во земјата	меѓународни
I. Објавени трудови			
Монографии:			
	<i>Валоризација на колоквијализмиите во македонскиот јазична средина</i> , Скопје 2002;	8	
	<i>Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик</i> , Скопје 2012;	8	
	<i>Кајка ѝо кајка - вирче (македонско-албански пословични паралели)</i> , Скопје 2013.	8	
Лексикографски трудови од научноистражувачките проекти во ИМЈ:			
	<i>Толковен речник на македонскиот јазик, том I</i> , Скопје 2003 (група автори);	6	
	<i>Толковен речник на македонскиот јазик, том II</i> , Скопје 2005 (група автори);	6	
	<i>Толковен речник на македонскиот јазик, том IV</i> , Скопје 2009 (група автори).	6	
Статии во списанија и зборници:			
-	<i>За именките со субјективна оценка во македонскиот јазик</i> , Јубилеен зборник (по повод 50-годишнината од основањето на Институтот) „Македонскиот јазик - минато, сегашност, иднина“, Скопје 2008, стр.125-129;	2	
-	<i>Местото на украинскиот јазик во животоот на Украинците во Дојран</i> , Украинско-македонски научен зборник бр.3, Киев 2008, стр.122-126;		3
	<i>За именките со субјективна оценка од зборообразувачки и лексичко-семантички аспекти</i> , Македонски јазик 60, Скопје 2009, стр.227-230;	6	
	<i>Синтаксичка и семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик</i> , Македонски јазик 61, Скопје 2010, стр.188-195;	6	
	<i>Изразување субјективност при именкувањето на храната</i> , Македонски јазик 63, Скопје 2012;	6	
	<i>Лексиката со субјективна оценка од областа на живоинскиот свет</i> , Зборник во чест на проф. Кирил Конески на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Скопје 2009, стр.91-97;	2	
	<i>Од семантиката на филономската лексика врз моделот на деминутивите и ауменитивите</i> , Зборник во чест на проф. Лилјана Минова-Ѓуркова на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Скопје 2009, стр.291-295;	2	
	<i>Лексиката со субјективна оценка во поезијата на Љубомир Груевски</i> , Зборник на трудови од македонско-српска научна конференција, Битола 2012;		3
	<i>За деминутивите и хипокористичките во расказите на А. П. Чехов</i> , Зборник на трудови од V македонско-руска научна конференција (во печат);		3

<i>Експресивната лексика во превеѓањето на српската поезија на македонски јазик (на примерот на поезијата на Радомир Андриќ), Зборник на трудови од македонско-српска научна конференција, Битола 2014, стр.453-456;</i>		3
<i>Стандардниот, разговорниот и шалниот јазик во образованието на студентите по безбедност, Зборник на трудови од меѓународната научна конференција „Образованието по безбедност, состојба и перспективи - дваесет години по Водинелиќ“, Скопје 2014 (во печат);</i>		3
<i>Приднесот на применетата лингвистика за развојот на криминалистиката (во коавторство со Методија Ангелески и Дафина Лозановска), Меѓународната конференција за применета лингвистика „Практиката во јазикот, јазикот во практиката“, Скопје 2014;</i>		3
<i>Анализа на деминутивността во македонските појворски и појловици, Зборник на трудови од Меѓународната научна конференција „Македонистиката меѓу традицијата и современите предизвици, 60 години ИМЈ“, Скопје (во печат);</i>		3
<i>За семантиката и структурата на деминутивните и ајменитивните деривати, Зборник на трудови од Меѓународниот научен собир „Лексикологијата и лексикографијата - мостови меѓу јазиците, Денови на Благоја Корибин“, Скопје (во печат);</i>		3
<i>За деминутивите во македонскиот и во полскиот јазик, Македонско-полска научна конференција „Македонија и Полска во модернизационите процеси во XIX-XXI век: историја - политика - јазик - култура - литература“, Скопје 2015 (во печат).</i>		3
<u>Труд во зборник на трудови од стручен собир:</u>		
<i>Хипокористичноста и појоративноста во драмите на Јордан Плевнеш, Зборник на трудови од јазичната работилница „Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик“ (во печат).</i>	1	
<u>Труд во други списанија или зборници:</u>		
<i>Поетите што ги обединуваат световите, Поезија - ревија за уметност, број 3, Битола 2012, стр.15.</i>	2	
<u>II. Учество на проекти</u>		
<i>Семантичко-дериватски речник на деминутиви, хипокористични, ајменитиви и појоративи во македонскиот јазик;</i>	6	
<i>Дијалогизација на Карпошеката на народна поезија (изработка на индекс на зборови, П-Р);</i>	6	
<i>Толковен речник на македонскиот јазик (до 2010 година).</i>	6	
<u>III. Дисертации</u>		
<i>Валоризација на колоквијализмите во македонскиот јазична средина, Магистерски труд одбранет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 1998;</i>	5	

Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка (деминувиви, хипокористички, ауменшавиви, ѓејоравиви), Докторска дисертација одбранета на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 2009.	8	
IV. Раководител на проекти		
Семантичко-дериwациски речник на деминуwиви, хипокористички, ауменшавиви и ѓејоравиви во македонскиот јазик;	4	
Диwитализација на Карпошеката на народна поезија (изработка на индекс на зборови, П-Р).	4	
V. Учество на научни собири и научни конференции		
Колоквијалната лексика во македонскиот јазик врз примерот на едно социолингвистичко истражување, Предавање на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид 2010;		3
Развојот на современата македонска лексикографија, Предавање на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид 2010;		3
Деминуwивната лексика образувана со формантите -це и -енце во Речникот на македонската народна поезија, Студиски ден по повод 10-годишнината од смртта на Тодор Димитровски, Скопје 2010;	2	
Блаже Конески како редактор на Речникот на македонскиот јазик, Меѓународен научен симпозиум „Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура“, Скопје 2011;		3
Именките со субјективна оценка во Речникот на македонскиот јазик, Научен собир по повод 90 години од раѓањето на Благоја Корубин „Современите лингвистички истражувања во македонистиката“, Скопје 2011;	2	
Хипокористичноста и ѓејоравноста во драмите на Јордан Плевнеш, Јазична работилница „Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик“, Скопје 2012;	2	
Лексиката со субјективна оценка во поезијата на Љубомир Груевски, Македонско-српска научна конференција, Битола 2012;		3
Стилистичките аспекти на современата романска поезија, Реферат на меѓународната манифестација Хераклејски поетски свечености, Битола 2012;		3
За деминуwивите и хипокористичките во расказите на А. П. Чехов, V македонско-руска научна конференција, Охрид 2012;		3
Експресивната лексика во поезиите на српската поезија на македонски јазик (на примерот на поезијата на Радомир Андриќ), Македонско-српска научна конференција, Битола 2013;		3
Анализа на деминуwивноста во македонските поговорски и пословици, Меѓународна научна конференција „Македонистиката меѓу традицијата и современите предизвици, 60 години ИМЈ“, Скопје 2013;		3
За семантиката и стилизацијата на деминуwивните и ауменшавивните деривати, Денови на Благоја Корубин, Битола 2014;		3

<i>Стандардниот, разговорниот и шќајниот јазик во образованието на студентите по безбедност, Меѓународна научна конференција „Образованието по безбедност, состојна и перспективи - 20 години по Водинелиќ“, Скопје 2014;</i>		3
<i>Придonesот на применетиот лингвистика за развојот на криминалистиката (во коавторство со Методија Ангелески и Дафина Лозановска), Меѓународната конференција за применета лингвистика „Практиката во јазикот, јазикот во практиката“, Скопје 2014;</i>		3
<i>За деминутивите во македонскиот и во полскиот јазик, Македонско-полска научна конференција „Македонија и Полска во модернизационите процеси во XIX-XXI век: историја - политика - јазик - култура - литература“, Скопје 2015.</i>		3
<u>VI. Учество во редакциски одбори и рецензентски комисии</u>		
Списание за наука и уметност „Велес“, редакциски одбор: Васил Тоциновски, Људмил Спасов, Елена Јованова-Грујовска;	2	
Николина Василевска, <i>Илјада солзи за едно љубовно писмо</i> , ПНВ публикации, Скопје 2012, рецензенти: Елена Јованова-Грујовска, Сена Ариф;	2	
Зборник на трудови од јазичната работилница Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик, Скопје 2012, редакциски одбор: Елена Јованова-Грујовска, Снежана Веновска-Антевска, Билјана Маленко;	2	
Зборник на трудови од меѓународниот научен симпозиум „Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура“ (во печат), редакциски одбор: Димитар Пандев, Максим Каранфиловски, Људмил Спасов, Веселинка Лаброска, Елена Јованова-Грујовска и др.;		3
Зборник на трудови од Меѓународната научна конференција „Македонистиката меѓу традицијата и современите предизвици, 60 години ИМЈ“, Скопје (во печат), редакциски одбор: Гоце Цветановски, Александра Ѓуркова, Лидија Тантуровска, Елена Јованова-Грујовска и др.		3
<u>VII. Воведни излагања, претседавања и сл.</u>		
<i>Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик, Воведно излагање на јазичната работилница, Скопје 2012;</i>	2	
<i>Разледување на зборообразувачките форманти во семантичко-дериџацискиот речник, Воведно излагање на јазичната работилница, Велес 2013;</i>	2	
<i>Галовните и појрдните именувања кај Македонците во Р Србија, Јазична работилница, Белград 2014, Форум на млади и Друштво на македонските граѓани во Србија - Македониум;</i>	2	
<i>Живот и дејност на Трајко Стаматоски, првиот избран директор на ИМЈ, Воведно излагање на Студискиот ден по повод деведесетниот роденден на Трако Стаматоски, Скопје 2015;</i>	2	
Воведно излагање по повод седумдесетгодишнината од издавањето на македонскиот правопис, МАНУ, Скопје 2015.	2	
<u>VIII. Одржани предавања по покана од образовно-научна институција</u>		

	<i>Развојот на македонската лексикологија и лексикографија</i> , Универзитет ФОН, Факултет за применети јазици, Струга 2009;	2	
	<i>Местото на колоквијалната лексика во современој македонски јазик</i> , Универзитет ФОН, Факултет за применети јазици, Скопје 2011;	2	
	<i>Местото на мајчиниот јазик во образовниот процес</i> , Универзитет ФОН, Факултет за применети јазици - реализирана клиничка настава, Скопје 2012;	2	
	<i>Деминутивността во македонските и албанските поговорки и пословици</i> , Универзитет ФОН, Факултет за применети јазици - реализирана клиничка настава, Скопје 2015.	2	
<u>IX. Организациони одбори</u>			
	Меѓународен научен симпозиум „Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура“, организациони одбор: Димитар Пандев, Максим Каранфиловски, Људмил Спасов, Веселинка Лаброска, Елена Јованова-Грујовска и др.;		3
	<i>Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик</i> , Јазична работилница одржана на 3.4.2012, организациони одбор: Елена Јованова-Грујовска, Снежана Веновска-Антевска, Билјана Маленко;	2	
	<i>Разилудување на зборообразувачките форманти во семантичко-дериџацискиот речник</i> , Јазична работилница одржана на 20.12.2013 во Велес, организациони одбор: Елена Јованова-Грујовска, Снежана Веновска-Антевска, Билјана Маленко;	2	
	<i>Галовните и појрдните именувача кај Македонците во Р Србија</i> , Јазична работилница одржана на 10.12.2014 во Белград, организациони одбор: Елена Јованова-Грујовска, Снежана Веновска-Антевска;	2	
	Студискиот ден по повод деведесетниот роденден на Трако Стаматоски, Скопје 2015, организациони одбор: Елена Јованова-Грујовска, Снежана Веновска-Антевска, Мери Момировска;	2	
	Свечен собир по повод 70-годишнината од објавувањето на македонскиот правопис, организациони одбор: акад. Владо Камбовски, проф. д-р Славица Велева, проф. д-р Елена Јованова-Грујовска.	2	
<u>X. Јавни настапи, радио-телевизиски емисии и периодичен печат</u>			
	<i>Толковниот речник на македонскиот јазик</i> , пет емисии во научната програма на МТВ подготвени по повод излегувањето на томовите од Толковниот речник на македонскиот јазик, 2009, 2010; (2 x 0,5)	1	
	<i>Мајчиниот јазик - културен белег на оштешеството</i> , предавање по повод Меѓународниот ден на мајчиниот јазик, Кинотека на Македонија, 2010;	0,5	
	<i>За разговорниот македонскиот јазик и нормата</i> , Утринска програма на МТВ, 2010, 2011, 2012; (3 x 0,5)	1,5	
	<i>Беседа за сликарот и кариќуристот Тодор Блажевски</i> , Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје 15.12.2011;	0,5	

Неѓувањењето на мајчиниот јазик и неговата улога во унапредувањењето на меѓуетничките односи, предавање пред членството на СОЖМ - Тафталиџе, 2012;	0,5	
Мајчиниот јазик - мост меѓу народите, учество на трибина за меѓуетничка толеранција, Општина Чаир, 2012;	0,5	
Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик, Утринска програма на МТВ, 2012;	0,5	
Искуства од јазичната работилница „Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик“ во чест на Тодор Димитровски, Контактна емисија „Само за вас“ на МТВ, 2012;	0,5	
Изјава по повод Меѓународниот ден на мајчиниот јазик - 2010 за МИА, МТВ, А1, ТЕЛМА, 24 Вести, Канал 5; (6 x 0,5)	3	
За јаловноста и појрдноста во јазикот, Македонско радио, 2013;	0,5	
Упојребата на разговорната лексика меѓу младите во Република Македонија, предавање за иселениците и членовите на Националниот совет на македонската национална заедница во Р Србија, Белград 2013;	0,5	
Слово за Св. Климент Охридски, Друштво на македонските граѓани во Србија - Македониум и Национален совет на македонската национална заедница во Р Србија, Белград 2014;	0,5	
Современи состојби и испражувањата на македонскиот јазик, Друштво на македонските граѓани во Србија - Македониум, Белград 2014;	0,5	
Убавината на народното творештво, Предавање пред членството на СОЖМ Тафталиџе, 2014;	0,5	
Гостување во ноќна програма на Македонско радио, септември 2014;	0,5	
Разговори со Свето Стаменов за мајчиниот јазик, колоквијалноста, значењето на Толковниот речник, Македонско радио, јануари, март, април 2015; (3 x 0,5)	1,5	
Гостување во емисијата за иселениците во странство, Македонско радио, март 2015;	0,5	
Изјави по повод промоцијата на Толковниот речник на македонскиот јазик (том VI) - март 2015 за МТВ, ТЕЛМА, АЛФА, МТМ, 24 Вести, Канал 5, радио Дојче Веле, радио Слободна Европа. (8 x 0,5)	4	
<u>XI. Членство во организации и комисии</u>		
Член на Советот на ИМЈ „Крсте Мисирков“ од 2009 до 2012 година;	0,5	
Претседател на Комисијата за јавни набавки на канцелариски материјал во ИМЈ „Крсте Мисирков“ во 2010 година;	0,5	
Член на Комисијата за изработка на Предлог-правилникот за начинот и постапката за избор во повисоко научно звање во 2010 година;	0,5	
Член на Комисијата за јавни набавки во ИМЈ „Крсте Мисирков“ во 2011 година;	0,5	

Член на претседателство на Градската организација на Сојузот на борците од НОБ и продолжувачите;	0,5	
Член на пописна комисија во ИМЈ „Крсте Мисирков“ во 2012 година;	0,5	
в.д. Директор на ИМЈ „Крсте Мисирков“ - Скопје од јануари 2015.	0,5	
<u>XII. Учество во настава на I циклус студии</u>		
Македонски јазик I, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011; (3 x 1)	3	
Македонски јазик II, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011; (3 x 1)	3	
Македонски (немајчин) јазик, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011, 2014/2015. (4 x 1)	4	
<u>XIII. Учество во настава на II циклус студии</u>		
Методологија на лингвистичките и антрополошките истражувања, 2011/2012 - 2014/2015; (4x3)	12	
Зборообразување, 2011/2012 - 2014/2015; (4x3)	12	
Споредбено зборообразување на словенските јазици, 2011/2012 - 2014/2015; (4x3)	12	
Терминологија, 2011/2012 - 2014/2015; (4x3)	12	
Ментор на одбранета магистерска работа 2014/2015.	1	
ВКУПНО:	300	

Рецензенти

Проф. д-р Људмил Спасов с.р.

Н. сов. д-р Снежана Велковска с.р.

Н. сов. д-р Снежана Веновска-Антевска с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК НА ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА
НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА – СКОПЈЕ

Со Одлука бр. 02-74/4 на Советот на ЈНУ Институт за национална историја бевме избрани за членови во Комисија за предвремен избор во научното звање виш научен соработник на доц. д-р Мирјана Нинчовска, во состав: проф. д-р Наташа Котлар-Трајкова, проф. д-р проф. д-р Вера Гошева и проф. д-р Силвана Сидоровска-Чуповска. По прегледувањето на сите доставени материјали, кон пријавата на конкурсот објавен во дневните весници „Утрински весник“ и „Коха“ (Коха) на 17.4.2015 година за избор во звањето виш научен соработник/вонреден професор, до Советот на ИНИ го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

Д-р Мирјана Нинчовска е родена на 15.7.1965 година во Берово, каде што го завршила основното и средното образование. Во 1993 година дипломирала на Институтот за историја при Филозофскиот факултет во Скопје – Универзитет „Св.Кирил и Методиј“. Магистрирала во 2003 година на Институтот за историја при Филозофскиот факултет во Скопје, на темата *Серскиите револуционери-Серчани меѓу двеите светски војни*, со што се стекнала со академската титула магистер на историски науки. Во 2010 година ја одбрала докторската дисертација на тема *Македонската емигрантска федеративна организација меѓу двеите светски војни* и се здобила со титулата доктор на историски науки.

Мирјана Нинчовска се вработила на 4.5.1995 година во НУ Музеј на Македонија – Скопје, како кустос во Одделот за националноослободителното движење. Во 2004 година се стекнала со стручното звање виш кустос, а во 2010 година напредувала во стручното звање кустос советник.

Имајќи го како научна преокупација македонско револуционерно движење и културно-историските аспекти на ова движење, д-р Нинчовска е координатор на повеќе национални, билатерални и меѓународни проекти. Таа извесно време била програмски директор на Историскиот музеј во НУ Музеј на Македонија, а во моментот е вршител на должноста директор на НУ Музеј на Македонија – Скопје.

Д-р Мирјана Нинчовска членува во повеќе редакциски и организациски одбори, како и во други научни и професионални тела.

2. Научноистражувачка дејност

Научноистражувачкиот интерес на д-р Мирјана Нинчовска е насочен кон проучување на македонското револуционерно движење во периодот меѓу двете светски

војни. Така, во периодот од последниот избор, таа ги објавила монографиите: *Георѓи Кулишев, Сјомени, дневник, документи*, избор, превод, предговор, редакција и коментар (со Н. Жежов), МОН и УКИМ – Филозофски факултет, Скопје, 2013 и *Христо Чернопеев, Дневници, сјомени и документи од Балаканските војни 1912/13 година* (со Н. Жежов), МОН и УКИМ – Филозофски факултет, Скопје, 2013. Таа е автор и на трудовите: *Павел Шатев (1882-1951), живој ѝосветен на Македонија*, Кратово, 2011 (како коавтор); „Активноста на Павел Шатев во Македонската емигрантска федеративна организација“, *Музејски гласник*, г.8, бр. 6, Кратово 2012, 23-37. Со трудот *Сосјојбиите во македонските ослободително движење ѝо Првата светска војна видени преку односите на МЕФО кон групите македонски организации и асоцијации – ВМРО, Илинденската организација и др.*, д-р Нинчовска учествувала на меѓународната конференција *Македонија и соседите*, одржана од 11 до 12 ноември 2011 година на Филозофскиот факултет, а во организација на Институтот за историја во Скопје.

Д-р Мирјана Нинчовска е автор со автентичен стил на пишување, проследен со писмена и јасна мисла и конкретизиран со научни сознанија и констатации. Овој нејзин специфичен пристап во третирањето на историската проблематика ѝ овозможил да биде дел од стручната редакција за 80 наслови на едицијата *Pro Macedonia*, проект на Министерството за култура на Република Македонија и НУБ „Св. Климент Охридски“ – Скопје, а во издание на Ад Вербум, Скопје, 2014. Исто така, во споменатиот проект, таа е редактор и автор на предговорите на 17 наслови. Во периодот од последниот избор, д-р М. Нинчовска активно учествува како раководител или соработник во повеќе домашни научни проекти: *Симболиката на македонските емигрантски организации и асоцијации во Бујарија од крајот на 19 век до почетокот на Втората светска војна* (научноистражувачки проект на НУ Музеј на Македонија во рамките на националната програма за култура на Република Македонија за 2011-2012 г., како раководител); *Павел Шатев, живој ѝосветен на Македонија (1882-1951)*, научноистражувачки и изложбен проект во рамките на редовната програма за работа на музеј на град Кратово; *Превод на дела со историска содржина*, Едиција *Pro Macedonia*, Министерство за култура на Република Македонија и НУБ „Св. Климент Охридски“ – Скопје, Ад Вербум, Скопје, 2014; *Документарни филмови со историско-образовна содржина*, Министерство за култура на Република Македонија и МРТ, Скопје, 2012/14, *Монографии за дејци во македонското револуционерно движење* (Георѓи Кулишев, Христо Чернопеев и Лазар По Трајков), Министерство за образование и наука на РМ, УКИМ и Филозофски факултет – Скопје; *Реконструирање на ѝосјојаната историска ѝоставка во Музеј на Македонија*, носител НУ Музеј на Македонија, проект од национален интерес за културата во Р Македонија (сè уште во тек). Д-р Нинчовска е координатор и на еден билатерален проект: *Сјомен-куќа на Мустафа Кемал Ататурк (Али Риза ефенди) и роднинска куќа во с. Коцаџик*, Национален конзерваторски центар – Скопје и Турска агенција за соработка и координација – Скопје (завршен, 2012/13).

Во разгледуваниов период, д-р Нинчовска е член на неколку рецензентски комисии, а била и член на комисија за одбрана на докторат. Исто така, таа има реализирано повеќе промоции и јавни настапи, особено во електронските и печатените медиуми како стручен соговорник и автор на текстови за документарни епизоди.

3. Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Составен дел од ангажманите на д-р Мирјана Нинчовска претставува и учеството во подготвување и реализирање на повеќе изложби: *Споменкуќа на Али Риза*, постојана поставка (координатор на македонската стручно научна група, научен соработник, музејски консултант), 2014; *Млада Босна и Сараевскиот аџениџиџи*, гостувачка изложба на Државниот архив од Бања Лука, коорганизирана од НУ Музеј на Македонија и ДАРМ, 2014; *Македонските војводи и револуционери видени преку окојото на карикатурискиот Никола Анѓелковски*“, мај 2015 г.

Во периодот од последниот избор, динамичните и впечатливи организациски способности на д-р Мирјана Нинчовска се препознаени и почитувани во македонската општествена средина, најпрвин во извршувањето на функцијата програмски директор на Историскиот музеј во НУ Музеј на Македонија-Скопје (2010-2014), а потоа и како вршител на должност директор на НУ Музеј на Македонија-Скопје (2014)

ЗАКЛУЧОК: Членовите на Рецензентската комисија, по разгледувањето на пристигнатите материјали од конкурсот, констатираа дека кандидатката д-р Мирјана Нинчовска ги исполнува општите и посебните услови од конкурсот. Врз основа на целосно презентираниот нејзин научен и стручен ангажман може да се констатира дека станува збор за компетентен истражувач од областа на поновата македонска историја. Таа е оспособен научен работник кој умее да работи самостојно, аналитички да ги проследува аргументите и на високо професионално ниво да донесува соодветни заклучоци. Оценувајќи ги позитивно досегашните активности на кандидатката и ценејќи дека целосно ги исполнува условите, му предлагаме на Советот на Институтот за национална историја во Скопје да ја избере д-р Мирјана Нинчовска во звањето виш научен соработник.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Наташа Котлар-Трајкова, с.р.

Проф. д-р Вера Гошева, с.р.

Проф. д-р Силвана Сидоровска-Чуповска, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР

Кандидат: Мирјана Нинчовска

Институција: НУ Музеј на Македонија – Скопје

Научноистражувачка и наставно-научна дејност	Поени
Монографија	14,4
Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник од трудови на научен собир	4
Учество на меѓународен научен собир со реферат	2
Раководител во научен проект	12
Учесник во научен проект	6
Член на стручна редакција	40
Предговор на монографија (од друг автор)	17
Избор, подготовка, коментари/ редакција на историски извори или архивска граѓа	68
Член на уредувачк и одбор на научно/стручно списание	0,5
Член на комисија за оцена или одбрана на докторска работа	0,5
Рецензент на научен труд/статија	2
Промација на научен труд/зборник	1
Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес	
Учество во радио, ТВ-емисии и др. јавни настапи	14,2
Учество во подготовка на музејска поставка/изложба	4
Раководител на внатрешна организациска единица	3
Директор	6
Член во комисии и тела на државни и други органи/ здруженија	2
Вкупно:	196,6

Рецензентска комисија

Проф. д-р Наташа Котлар-Трајкова, с.р.

Проф. д-р Вера Гошева, с.р.

Проф. д-р Силвана Сидоровска-Чуповска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН СОРАБОТНИК/ДОЦЕНТ ВО ОДДЕЛЕНИЕТО ЗА АНТИЧКА И СРЕДНОВЕКОВНА ИСТОРИЈА НА МАКЕДОНИЈА (ДО 1371 ГОДИНА) ВО ЈБУ ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА - СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Институтот за национална историја при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Утрински весник“ и „Коха“ на 17 април 2015 година (петок), за избор на научен соработник/доцент во Одделението за античка и средновековна историја на Македонија (до 1371 година), и врз основа на Одлуката на Научниот совет бр. 02-71/4, донесена на 2 јуни 2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Војислав Саракински, вонреден професор на Филозофскиот факултет, д-р Катерина Младеновска-Ристовска, вонреден професор на Институтот за национална историја и д-р Јасминка Кузмановска, доцент на Институтот за национална историја.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на научен соработник/доцент во Одделението за античка и средновековна историја на Македонија (до 1371 година), во предвидениот рок се пријави д-р Стефан Пановски.

13. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Стефан Пановски е роден на 17.8.1983 во Скопје. Средно образование завршил во ДСУ „Раде Јовчевски-Корчагин“ на 10 јуни 2002 година. Со високо образование се стекнал на Филозофскиот факултет во Скопје, на 6.6.2007 година. Дипломирал на 27.9.2007 година, со просечен успех 9,64.

Во учебната 2007/2008 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Институтот за Историја. Студиите ги завршил на 20.10.2010 година, со просечен успех 9,83. На 7.11.2011 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Поморската политика на Анџионидите (277-221 г. сл.е.)* пред Комисија во состав: проф. д-р Наде Проева (ментор), проф. д-р Петар Делев и проф. д-р Витомир Митевски.

Докторска дисертација пријавил во декември 2011 година на Институтот за историја. Дисертацијата на тема: *Филип V и македонскиот експанзионизам* ја одбрал на 29.12.2014 година, пред Комисија во состав: доц. д-р Војислав Саракински (ментор), проф. д-р Александар Атанасовски, доц. д-р Ратко Дуев, доц. д-р Катерина Младеновска и доц. д-р Јасминка Кузмановска. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област историја.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

14. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Филозофски факултет, кандидатот д-р Стефан Пановски почнувајќи од учебната 2005/6 година, ги држел семинарските вежби по предметите *историја на Стариот Рим* за групата по Историја, а во учебната 2008/9 и по предметот *историја на античкиот Македонци 323 сн.е – 313 н.е.*

По реформата на Наставните програми според ЕКТС на Филозофскиот факултет во 2009, ги држел семинарските вежби по предметите *религија и култура на античкиот Македонци (2009/10)*, *историја на хеленистичките монархии (2009/10)* и *историја на Римската Империја (2009/10-2010/11)*.

Во летниот семестар од учебната 2014/15 г., на покана на предметниот професор д-р Војислав Саракински, одржал три предавања за студентите на Институтот на историја на тема: Историја на Македонија во времето на Антигонидите.

Научноистражувачка дејност

Кандидатот д-р Стефан Пановски има објавено 2 стручни труда во научни списанија со меѓународен уредувачки одбор и 9 стручни труда во домашни научни списанија и 1 труд во зборник од научна конференција. Автор е и на три опсежни критички прикази на стручна литература, од кои два се објавени во списание со меѓународен уредувачки одбор.

Учествувал на една меѓународна научна конференција.

Д-р Стефан Пановски учествувал како член во еден меѓународен научен проект.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатот д-р Стефан Пановски бил основач и член на рецензентскиот одбор на едно домашно стручно списание од областа на историјата.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Стефан Пановски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот до денес, Комисијата заклучи дека д-р Стефан Пановски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето научен соработник/доцент во Одделението за античка и средновековна историја на Македонија (до 1371 година).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, д-р Стефан Пановски да биде избран во звањето научен соработник/доцент во Одделението за античка и средновековна историја на Македонија (до 1371 година).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Војислав Саракински
2. Проф. д-р Катерина Младеновска-Ристовска
3. Доц. д-р Јасминка Кузмановска

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-
СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Стефан Пановски

Институција: Институт за национална историја - Скопје

Научни области: *античка историја и класична филологија*

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активноста:	Поени
1.	„Бесмртноста на душата кај Платон (i-ii)“, <i>Systasis</i> 6-7 (2005).	6
2.	„Кикерон, Помпеј и Македонија“, <i>Гласник на ИНИ</i> 49.1-2 (2005), 113-139 (со В. Саракинески).	5,4
3.	„Бесмртноста на душата кај Платон (iii)“, <i>Systasis</i> 8-9 (2006).	6
4.	М. Мирковић, <i>Римска држава у доба ѓринцијата и домината (27. ѓре Хр. – 337. н.е.) – од Авјусја до Константина, Историја</i> 42.1-2 (2006), 209-213.	2
5.	„Res gestae Divi Augusti“, <i>Историја</i> 43.1-2 (2007), 87-115.	6

6.	„Римските народни собранија“, <i>Историја</i> 44.1-2 (2008), 5-22.	6
7.	„По трагите на една „епифанија“; Мотивот на Пан и политичката пропаганда на Антигон Гоната“, <i>Папиримониум.мк</i> 7-8 (2010), 43-55 (со В. Саракински).	5,4
8.	F. Papazoglu, <i>Iz istorije antičkog Balkana, Živa Antika</i> 60.1-2 (2010), 164-171.	2
9.	„Memnon, the strategist“, <i>MHR</i> 2 (2011), 7-27 (со В. Саракински).	5,4
10.	„Смртта на Деметриј и римската пропаганда“, <i>Гласник на ИНИ</i> 55.1-2 (2011), 39-51.	6
11.	<i>Мајисџерски шпруг: Поморската политика на Антигонидите 277-221 п. н. е., 2011.</i>	5
12.	С. Лома, <i>Клаудије Гал и Северови нови сенатори. Истражувања из епиграфике, просопографије и римске политичке историје деведесетих година II века, Živa Antika</i> 61.1-2 (2011), 160-163.	2
13.	„The Invisible Fleet: Antigonid naval operations in the Khremonidean war“, <i>Haemus</i> 1 (2012), 71-99.	6
14.	„Whither the winds blow: Philip's persian policies, or the lack thereof“, <i>ŽA</i> 62 (2012), 49-87 (со В. Саракински).	5,4
15.	„Филарх, Полибиј и развојот на хеленистичката историографија во III век пр. н. е.“, <i>Филолошки студии</i> 11 (2013), 122-145.	6
16.	Учество на Меѓународен научен собир Македонско-хрватски книжевни, културни и јазични врски одржан во	2

	Охрид од 27 до 29 септември 2013.	
17.	<i>Докторски труд: Филип V и македонскиот експанзионизам, 2014.</i>	8
18.	<i>„Македонско-илирските односи кон крајот на III век ст.е.“, Македонско-хрватски книжевни, културни и јазични врски (2014), 237-259.</i>	3
19.	Учество во научниот проект <i>Repräsentationen des sozialistischen Jugoslawien im Umbruch: Entwicklungen seit den 1970er Jahren,</i> Humboldt University in Berlin, (2014).	2
	Вкупно	89,6

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

	Демонстратор на Институтот за историја на Филозофскиот факултет во Скопје, по предметите	
1.	Историја на стариот Рим, зимски семестар 2005/6 г.	1,2
2.	Историја на стариот Рим, зимски семестар 2006/7 г.	1,2
3.	Историја на стариот Рим, зимски семестар 2007/8 г.	1,2
4.	Историја на стариот Рим, зимски семестар 2008/9 г.	1,2
5.	Историја на античките Македонци 323 ст.е – 313 н.е, летен семестар 2008/9 г.	1,2
6.	Религија и култура на античките Македонци, зимски семестар 2010/11	1,2

	Г.	
7.	Историја на хеленистичките монархии, летен семестар 2010/11 г.	1,2
8.	Историја на Римската Империја, летен семестар 2010/11	1,2
9.	Историја на Римската Империја, летен семестар 2011/12	1,2
	Вкупно	10,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	89,6
СТРУЧНО - АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	10,8
Вкупно	100,4

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Војислав Саракинки
2. Проф. д-р Катерина Младеновска-Ристовска
3. Доц. д-р Јасминка Кузмановска

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МАКЕДОНСКИТЕ ПОКЛОНИЦИ ОД XIX ВЕК И ПАЛЕСТИНСКИТЕ ЕВЛОГИИ ОД ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА XVIII И XIX ВЕК“ ОД М-Р СНЕШКА ЛАКАЛИСКА, ПРИЈАВЕНА ВО ИНСТИТУТОТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на Одлуката број 10-154/5 од 28. 05. 2015 година, донесена од страна на Научниот совет на Институтот за национална историја во Скопје, со која сме избрани за членови на Комисијата за оцена и одбрана на темата за докторска дисертација *Македонските поклоници од XIX век и палестинските евлогии од втората половина на XVIII и XIX век*, предложена од кандидатката м-р Снешка Лакалиска, чест ни е да го доставиме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Централната тема на обработка во докторската дисертација се македонските поклоници од XIX век и палестинските евлогии донесени од светата земја во втората половина на XVIII и XIX век. Во контекст на актуелните општествено-политички, економски и црковно-просветни прилики главно во Македонија, во трудот се елаборирани сите значајни настани и појави кои се поврзани со историјата и традицијата на поклониците патувања преку еден сублимиран приказ за периодот од X до XIX век, задржувајќи се подетално на периодот од втората половина на XVIII и XIX век. Задржувајќи се на идентитетот/професијата и економската состојба на поклониците, кандидатката ги предава сите расположливи релевантни податоци од биографски карактер поврзани со активностите пред и по поклониците патувања, карактерот на титулата **ација** или хација и нејзиното место во општеството. Особено внимание обрнува на богатиот фонд на евлогии кои кандидатката ги сепарира и обработува во две групи – примарни и секундарни.

Обработката на т.н. примарни евлогии ја прави документарно во контекст на евангелските настани и сочуваните сведоштва за случувањата на конкретни места во Светата земја, а поврзани со животот на Богочовекот Исус Христос од моментот на неговото овоплотување/раѓање, преку чудата и страдањата до вознесението на Небо

(мошти од светители, земја, камен, ерихонска роза, света вода, честички од животворното дрво на светиот крст) и друго.

Секундарните евлогии исто така ги групира во неколку подгрупи во зависност од карактерот, техниката на обработка и нивната намена (крстови, реликвијари, кандила, ампули за вода и масло, икони, ерусалими на платно). Исклучително обемен материјал кој е разновиден не само по материјал, вид и намена туку и по начинот на ликовна обработка ја формира главната оска на трудот околу која се фокусирани различните видови научен пристап во обработката. Долгогодишното искуство на кандидатката како музејски работник претставува предност во применетата методологија на идентификација и обработка на секој поединечен предмет, класификација и научна обработка. Резултатите од еден ваков вид на компаративен пристап во истражувањата се од огромно значење особено ако се има предвид фактот дека најголемиот број од предметите за прв пат се обработуваат токму во дисертацијата.

Обемниот материјал кој е предмет на обработка во дисертацијата е селектиран во три поглавја и повеќе поднаслови, придружени со богата библиографија од домашна и од странска продукција и список на илустрации. На почетокот на трудот е поместен Предговор и Вовед, а на крајот Заклучок.

Во предговорот кој претставува вовед во докторската дисертација во смисла на предметот и на целите на истражувањата, кандидатката м-р Снешка Лакалиска се осврнува на постојната научна литература како во македонската наука, така и пошироко во регионот, укажувајќи на фактот за минорниот степен на истраженост на оваа проблематика споредено со соседните балкански земји кои цел еден век ја обработуваат традицијата на поклоничките патувања. Токму ваквата состојба во науката во која поклонците и поклоничките евлогии се предмет на третман главно во поединечни прилози ја наметнало потребата од интегрално проследување на проблематиката.

Пред да започне со обработката на проблематиката во првата глава, кандидатката, во воведот сосема разбирливо и целисходно на темата, накратко се задржува на *Ерусалим, христјанскиот универзален земски центар на Божја*.

Во првата глава која е поделена на единаесет поглавја предадени се податоците од истражувањата на историјата на поклоничките патувања од X до XVIII, како и општествено-економските и црковно-просветните прилики во Македонија во втората половина на XVIII и во XIX век. Од третото до деветтото поглавје се обработени сите

расположливи податоци поврзани со поклоницката традиција во Македонија во XIX со посебен акцент на подготовките за поклоницките патувања, поклоницките ритуали во Светата земја, враќање од поклонение и др. Во поглавјето седум и осум кандидатката подетално се осврнува на идентитетот и општествениот статус на поклониците, како и на карактеристиките на надворешниот изглед на поклониците по враќањето од светата земја. Обработените податоци во ова поглавје ја формираат сликата за историјата на поклоницките патувања која особено е интензивна и се манифестира во три бранови, односно 1827-1850; 1856-1870 и 1870-1906, но истовремено и ни го откриваат нивниот идентитет како жители на територијата на Македонија во нејзините географско-етнички граници. Во оваа смисла се забележуваат имињата на значајни личности кои подоцна ќе одиграат историска улога во периодот на т.н. преродба и национално будење на македонскиот народ. Почнувајќи од 70-тите години на XVIII век македонското граѓанство и малобројната буржоазија е присутна на поклоницките патувања во Светата земја стекнувајќи се со титулата аџија. Сочуваните записи на бројните поклоницки евлогии ја потврдуваат поклоницката традиција на овие простори веќе од последната деценија на XVIII и низ целиот XIX век. Во овој период се појавува плејада на поклоници со титулата аџија кои истовремено биле и почитувани личности во својата средина. Во овој контекст посебно се истакнуваат имињата на хаџи Пецо од Штип, хаџи Стано од Кратово, градителот хаџи Никола Живковиќ од Воден, значајната трговска фигура на хаџи Коста хаџи Стевчевиќ, зографот и фотограф хаџи Косте од Велес и други.

Низ XIX век, поклоништвото во Македонија бележи нагорна линија. Голем е бројот на поклониците кои одат на поклонение во големите манастирски/духовни светилишта во Македонија како што е манастирот Св. Наум, Бигорскиот, Осоговскиот како и Лесновскиот манастир. Поклоницки патувања се реализираат и во манастирите на Света Гора и Светата земја. Од поклониците кои патувале во Светата земја кандидатката ги обработува сите расположливи податоци кои ни ги откриваат имињата, меѓу другото на Хаџи Попо Константин Дингов од Прилеп, Хаџи Ристо од Тетово, Константин и Милица Џинови од Велес, архимандритот ракотински Јоаникиј Хаџи Чешмеџиев и др. Во ова поглавје, кандидатката детално се осврнува на изворите во кои се содржани податоци за подготовките за поклоницките патувања кои завршуваат со литургија во црква од каде што сите присутни го испраќаат поклоникот/поклониците на пат. Исто така се задржува и на ритуалите кои се случуваат при посетата на Светата земја, а се поврзани со задолжително крштевање во р. Јордан, присуство на Божиќната или Велигденската литургија во црквата на гробот на Исус Христос, како и посетата на сите свети места

забележани во светата топографија на Ерусалим (Елеонската гора, Голгота) и др. Од податоците поврзани со поклониците значајни се податоците поврзани со толкувањето на муслиманското значење на префиксот **ација/хација** како статусен и општествен симбол кој им обезбедува углед и респект кај муслиманското и христијанското население. Трансформацијата која ја доживуваат поклониците не се манифестира само во духовно прочистување туку има влијание и на промената на нивниот надворешен изглед – мажите носат бради и скиптари/бастуни, а жените во јавност се појавуваат со покривала за глава. Во последните поглавја, кандидатката ги анализира сочуваните записи и натписи од 1635 до 1781. Во единаесеттото поглавје предмет на обработка се податоците и изворите за македонските поклоници од 1794 до 1906 година. Поради недостиг од поопстојна граѓа за историјата на поколоничките патувања, првиот налет на поклоници по укинувањето на Охридската архиепископија може да се следи непосредно по спроведувањето на одредбите од Кучук-кајнарџискиот договор во 1774, односно Јашкиот договор во 1792 година. Тоа е потврдено и во натписите на големите икони на платно Ерусалими (1794-1818). Новиот бран е посведочен во 1830 година со натписот на една евлогија Ерусалим. Натписот на една колективна донација - луксузен престолен крст во црквата св. Богородица во Скопје од 1837 година се смета за последна граница на поклоничките патувања во првата половина на XIX век. Во време на донесувањето на големите реформи во Османската Империја се забележува извесна стагнација (поврзани со Ѓулхански хатишериф на султанот Абдул Меџид од 13 ноември 1839, танзиматските реформи од 1845 и Хатихумајунот од 1856 година). Следните евлогии датираат од средината на педесеттите години на XIX век, односно непосредно после завршувањето на Кримската војна во 1856 година. Последниот силен налет на поклонички патувања во втората половина на XIX век и континуирано се следи од 1856 до 1896 завршно со 1906 година.

Втората глава е насловена на *Македонските поклоници - активни учесници во националната преродба*. Во оваа глава кандидатката ги обработува нашите познати преродбеници по претходно направена селекција во три групи поврзани со нивните потесни професии: поклоници градски првенци, поклоници свештеници и поклоници таксидиоти. Македонските поклоници/ации, кои се појавуваат како лидери на историската сцена околу триесттите години на XIX век, користејќи го својот авторитет и довербата кај турската власт и патријаршиското духовенство застануваат на чело на народните маси. Тие активно се вклучуваат и водат борба на повеќе фронтови, односно на пазарот со трговците, во изградбата на цркви и црковно-училишни општини, во наставата и богослужбата, главно изведувани на народен говорен јазик, печатење на учебници, исто

така на народен јазик и одделните обиди за возобновување на Охридската архиепископија. Под влијание на европскиот рационализам и либерализам, како и ослободителните движења, кои во овој период се случувале во соседните земји, вклучително и реформите во Османската Империја, нашите преродбеници се определиле за еманципација од туѓото црковно влијание (особено грчкото). За остварување на оваа цел од клучно значење е создавањето на црковно-училишните општини, кои постепено прераснуваат во институции со претставнички карактер со оформен општински апарат, во кој учествуваат еснафите и трговците. Црковните општини располагаат со свои средства стекнати главно преку донации на еснафите и завештанијата на движен и недвижен имот, а нивните ингеренции се протегаат на црковната, просветната, социјалната, судската и други сфери. Првите поклоници кои се вклучиле во процесот на национална преродба биле познатите градски првенци како што се: хаџи Трајко хаџи Дојчинович од Скопје и хаџи Христо Дамјанович, црковен епитроп од Прилеп. Хаџи Трајко хаџи Дојчинович бил хазнадар и доверливо лице на господарот на скопскиот пашалак, Хавзи-паша. Тој зазема значајно место во црковната историја во градот и е познат по ктиторството на црквата *Св. Богородица* (осветена на 1 мај 1835 година), а го помагал и основањето на народноопштинското училиште *Св. Кирил и Методиј*. Хаџи Христо Дамјанович –логотет, пак, на историската сцена во градот Прилеп е присутен од 1826 година, кога бил назначен за еден од првите и, секако, најзначајните претседатели на Прилепската црковно-училишна општина.

Голем број од свештенството од македонските и светогорските манастири со својата просветна дејност претставувале чувари на народниот јазик и писмо. Тие се најзаслужни за воведувањето на народниот говорен јазик во просветата и богослужбата, но и за печатењето на книги. Бројни се имињата на преродбениците – свештеници кои претставуваат основоположници на македонската литература и се вбројуваат во првата генерација македонски писатели од XIX век. Во овој контекст се споменуваат имињата на хаџи Јоаким Крчовски, хаџи Константин Дингов, хаџи Теодосиј Синаитски (прва половина на векот), како и на хаџи Партениј Зографски и хаџи Павел Граматиков-Божигропски (втора половина на XIX век).

Главата завршува со обработката на преродбенската дејност на третата група поклоници-таксидиоти. Таксидиотите и таксидиотството се појавуваат на Балканот во текот на XVIII-XIX век. Називот таксидиот означува патник, но и духовник/исповедник. Во периодот на преродбата, тие претставуваат и апостоли на идејата за народната свест и

граѓанска активност. За исполнување на оваа цел тие започнале со отворање на манастирски училишта во просториите на манастирските метоси познати како ќелијни училишта. На почетокот на векот, во ранопреродбенскиот период таксиодотите активно се присутни во просветната дејност преку печатење на книги и нивно распространување. Во македонската преродбена историја во таксиодотската дејност најголем придонес дале хаџи папа Теодосиј архимандрит Синаитски и хаџи Павел Граматиков протосингел Божигропски (собирачи на средства за Синајскиот манастир и црквата на Светиот гроб во Ерусалим). Од групата на собирачи на финансиски средства за македонските манастири значајна е активноста на иеромонахот хаџи Даниил зограф од Бигорскиот манастир.

Во последната трета глава на докторската дисертација, на преку стотина страници, кандидатката Снешка Лакалиска ги обработува палестинските евлогии од втората половина на XVIII и XIX век. Сосема природно и очекувано кандидатката посветува најголемо и детално внимание пред сè на секундарните евлогии изработени од маслиново дрво, седеф како и на типографските и везени евлогии. Во посебно потпоглавје, научен третман добива Ерусалимската сликарска школа, како и иконите кои се донесени во Македонија, а претставуваат авторски дела на *мелкииџе* и руски иконописци од втората половина на XIX век. Во следното поглавје, на педесетина страници кандидатката го обработува познатиот Ерусалим од 1870 година, дело на зографот Димитриј (денес во црквата *Св.Благовештение* во Прилеп). Во ова поглавје се третираат палестинските евлогии-поклонички сувенири кои се сретнуваат на просторот на Македонија, составен дел на музејските збирки, галерии на икони, приватни домови, манастири и цркви. Кандидатката истакнува дека заради запоставеноста на оваа материја не е во можност да го утврди нивниот точен број и обем.

Со векови локалното население на Палестина и бројните монаси изработувале евлогии (благослови) наменети за поклониците на Светиот гроб и ходочасниците на светите места. Од крајот на XVII, XVIII и XIX век се развива иконописот, а особено омилени биле сликаните икони на платно со топографски елементи на Ерусалим. Следбениците на Фрањо Асишки сконцентрирани во Витлеем изработувале предмети од маслиново дрво и бисерна школка кои претставуваат вистински ремек-дела во мал формат. Поклониците во Светата земја во своите родни места се враќале со бројни евлогии: крстови, кандила, прстени, керамични и метални ампули за масло и вода, сликани икони на платно „ерусалими икони“ на дрво, икони на череп од риба, икони од седеф, восок, печатени индулгенции, печатени антимиџиски, везени

плаштаници...Вистинско изобилство на предмети за сеќавање „*memoirae*“ кои со печатот од Светата земја го потврдувале патувањето на поклоникот. Од иконографски аспект, претставите на сочуваните предмети се поврзани со одреден библиски настан кој се случил на светото место: *Кршћевање Христово*, икона на череп од риба се поврзува со реката Јордан (Музеј на Македонија), иконата *Вознесение Христово* сликана на восочно стопало (Музеј на град Скопје) со Елеонската/Масчлиновата гора, иконата *Рождество Христово* (Галерија на икони Охрид) со истоимената црква и градот Витлеем. Во групата на евлогиите посебно место заземаат илустрираните грамоти за простување на гревовите-индулгенции, со потпис на актуелниот ерусалимски патријарх и типична божигробска иконографија. Освен во Ерусалим, индулгенции можеле да се купат и од ерусалимските мисионери познати како „таксидиоти“. Најпознат таксидиот во македонската црковна историја е хаџи Павел Граматиков-Божигропски, кој продавал индулгенции со потпис на ерусалимскиот патријарх Кирил II. Македонската граѓанска класа и свештенството најчесто купувале икони на платно „ерусалими“ кои ги сретнуваме во цркви, манастири и домови, а датираат од деведесеттите години на XVIII век, па сè до првата деценија на XX век. Кандидатката м-р Снешка Лакалска истакнува дека нејзините истражувања бележат бројка од четириесетина ерусалими со сигурни датирања од 1794 до 1904 година. Нивната тематска содржина и иконографија е поврзана со е(и)кономијата на спасението.

Во втората половина на XVIII и во XIX век во фрескоживописот и иконописот во Македонија се забележуваат одредени ерусалимски влијанија. Најексплицитни се влијанијата во изборот на тематската програма во црквата *Св.Наум* во Охрид, дело на зографот Трпо. Се смета дека изборот на насликаната претстава на св. Јаков Ерусалимски и други монаси од манастирот *Св.Сава* е директно поврзан со ктиторот Јаков. Влијанието од тематиката на „ерусалимите“ го забележуваме во програмите на црквите во кои зографите ги сликале карактеристичните сцени од типот на *Сонош на Варух*, која станува омилена тема на зографите Радеви Мажовски од Лазарополе; *Каменувањето на архиѓаконош Сшефан*, омилена композиција на крушевските зографи браќата Вангел, Никола и Коста Атанасович. Постојат и примери на обратно влијание кога одредени иконографски претстави карактеристични за Балканот преку светогорските манастири продираат во Светата земја. Особено карактеристична сцена е св. *Богородица, живоносен источник* и претставата на св. *Ѓорѓи Јанински*. Интересно е да се одбележи дека претставата на св. Ѓорѓи Јанински во интерпретацијата на локалните сликари од Ерусалимската школа да ги прима арапски физиономски карактеристики.

Значајно место во ова поглавје зазема обработката на топографијата на Светата земја на иконата на платно „Ерусалим“ (1870) дело на зографот Димитриј од црквата „Св.Благовештение“ во Прилеп (дим. 2,96 x1, 83 см). Врз основа на опсежната и детална иконографска анализа и споредбените истражувања на останатите сочувани примероци на Ерусалими, кандидатката со право истакнува дека предметниот Ерусалим претставува ремек-дело на поклоничката уметност како од аспект на богатството на мотиви, сцени и поединечни претстави така и од аспект на познавањето на ерусалимската топографија и мајсторската изведба. Само за илустрација ќе наведеме дека на прилепскиот Ерусалим се претставени ведутите на градовите Јафа, Рамла, Лида, Назарет, Ерусалим, Витлеем и други блиски места со нивната препознатлива архитектура и куполни цркви, патишта со попатни станици, кочија, кули, манастири, кафетерии, санаториум, палестинската пустина, Тивериополското Море, реката Јордан и др. Сите топоними се дообјаснети со словенски сигнатури во руска редакција. Во однос на аналогите со други сочувани примероци кандидатката го посочува полукружниот проскинитрон со мапата на Светата земја во манастирската црква *Св. Крсѝ* во Ерусалим, проскинитронот на дрво во црквата *Св. Ѓорѝи* во Стар Ерусалим и дрвениот проскинитрон во црквата *Св. Каѝерина* на островот Закинтос во Јонското Море, како и единствената фреска со ваква тематика во црквата на Пивскиот манастир, Црна Гора.

Последното поглавје во третата глава (3.5) е посветено на ликовно-стилските карактеристики на палестинските евлогии, осврнувајќи се подетално на секоја поединечна група на предмети. Така во однос на дрвената резба, кандидатката забележува дека композициите се смирен и избалансирани, фигурите се симетрично распоредени, а ефектот на драматичност е постигнат со разлината поставеност на фигурите. Искажаните ставови ги илустрира со поединечни примери како што се претставите на св. Богородица и св.Јован од сцената *Расѝеѝие*, *Усѝение на Боѝородица* на реверсот на дрвената иконка/приврзок (втора половина на XIX век, аѝи Исаја/Исо Ажиевски од с. Галичник) со витки фигури кои доминираат и голема умешност во прикажувањето на физиономиите. Византиското влијание во изведбата на малата иконка приврзок упатува на резбар кој припаѓал на една од православните деноминации во Светата земја.

Зрелост во изведбата и правилна моделација со познавање на анатомијата на фигурите, портретите и формата се главните карактеристики на мајсторите *седефкари*. Тие се карактеризираат со бес прекорна моделација и сигурен цртеж кој е дефиниран со

црно мастило – пример: *Св. Ѓорѓи ја убива ламјата* од внатрешна страна на школка (крај на XVIII век, Музеј на Македонија). Од седефкарските предмети кандидатката ја анализира и иконата *Раѓање Христово*, која поседува беспрекорна моделаџија и сигурен цртеж.

Под влијание на западната иконографија се формираат композиции во мал формат на *иконографски еволуции*, карактеристични по мноштво насликани фигури, елементи на мачење и нагласена употреба на декоративни елементи (гирланди). Најзначајни репрезенти на овој начин на работа е сочуваниот антиминос во Преспанско-пелагониската митрополија, како и една индулгенција со потпис на ерусалимскиот патријарх Кирил II.

Кога станува збор за иконите, од посебно значење се делата изработени од *мелкиите* зографи кои се препознатливи по своите ликовно-стилски карактеристики со доминантна византиска матрица и западни влијанија, успешно реинтерпретирани со сопствен препознатлив ликовен јазик. Од стилски аспект, тие се вклопуваат во генералните карактеристики на т.н. ерусалимска школа/стил во која доминира натурализација на ликовите со заоблени лица и физиономски црти кои упатуваат на претставите на арапските народни херои од минијатурното сликарство-тенки заоблени веѓи, бадемаст облик на очите, коса разделена на патец, убаво залижана зад ушите. Во однос на типологијата се појавуваат два модела на третман на ликовите –младешки тркалезни лица без брада или ликови со ретки бради, тркалезни очи и тенок нос. Инкарнатот на лицата е нагласено темен, ликовите се црномурести со ориентален предзнак. Овие мајстори користат и карактеристична палета на бои во кои доминира црвена, златна, сина и зелена боја. Со златна боја е изработуван фонот на иконите, со присутна дополнета касетирана декорација од флорални и геометриски мотиви. Длабочина во просторот постигнуваат со поделба на фонот на две бои син и зелен (три икони Голгота од црквата *Св. Кирил и Методиј* во Тетово). Западните елементи се забележуваат во бројни иконографски детаљи како што е сферата во рацете на Исус Христос, синото небо со расфрлени облаци и крилати ангелски глави.

Во групата на сигнирани авторски дела се препознаваат имињата на сликари од ерусалимската сликарска школа меѓу кои е името Никола Теодорос, Никола Јосиф, бројни сликари од руско потекло (Никола Апостолович и Георги Аврамович), живописецот Димитар, автор на големиот Ерусалим од црквата *Св. Благовештение* во Прилеп.

Последното поглавје насловено како „Заклучок“, претставува сублимирана верзија на сознанијата поврзани со македонските поклоници XIX век и палестинските евогии од втората половина на XVIII и XIX век. Уште еднаш е направен краток, сублимиран пресек на сите податоци поврзани со титулата аџија и статусот на носителите на истата, нивните активности и улога во преродбенското движење. Во однос на евогиите донесени од Светата земја со акцент на секундарните кои независно од материјалот, иконографската претстава и начинот на изработка секогаш претставуваат предмет на сеќавање/*memoriae* и доказ дека поклониот ја посетил Светата земја. Она што е посебно значајно во ова потпоглавје се податоците, видот на предметите и локацијата во која денес се наоѓаат (Галерија на икони Охрид, Музеј на Македонија, Галерија на икони во соборниот Храм Св. Кирил и Методиј во Тетово). Зголеменото движење на палестински евогии на просторот на Македонија и бројните поклоници идни ктители зографи, создава погодна клима за заемно влијание и појава на нови сцени во програмите на црквите кои се градат до крајот на XIX век. На тој начин во програмите на црквите сретнуваме сцени со иконографски елементи кои во претходниот период не се појавуваат. Имено, станува збор за појавата на некои нови сцени поврзани со првородниот грев (директно западно влијание во црковната уметноста на преродбата) вклопени во програмите во црквите, дела на крушевските зографи браќата Вангел, Никола и Коста Атанасович, зографите Радеви Мажовски од Лазарополе. Темата за првородниот грев е омилена и на копаничарите Петре Филиповски-Гарката, Димитриј Станишев автори на големите иконостаси во црквите во Лесновскиот манастир, Св. Сѣс во Скопје и Св. Јован Бигорски. На крајот кандидатката заклучува дека светогорските влијанија во иконографијата во живописот и иконописот во втората половина на XIX век, посредно преку монаси, зографи, сликарски прирачници/ерминии се движела повеќенасочно и со повеќеслојни влијанија создавајќи нови препознатливи облици во културната историја на Македонија.

ЗАКЛУЧОК

Со оглед на горенаведеното Комисијата, избрана за оцена и одбрана на предложената тема за докторска дисертација под наслов *Македонските поклоници од XIX век и палестинските евогии од втората половина на XVIII и XIX век*, смета дека се работи за автентичен научен труд, во кој успешно се реконструирани бројни прашања поврзани со македонските поклоници во XIX век, нивното потекло, општествен статус и

улога во културната историја, преку нивната црковно-просветна и културна дејност (изградба на манастири и донации со палестински евлогии).

Со обработката на палестинските евлогии, нивната идентификација, класификација, топологија, иконографска и стилско-ликовна анализа направен е значан пробив во афирмацијата на овој специфичен вид предмети, во еден респектабилен корпус поместен во дисертацијата. Во оваа смисла, докторската дисертација на кандидатската м-р Снешка Лакалиска претставува своевиден пионерски подвиг, кој го започна и успешно го заврши отворајќи простор за идни супспецијалистички истражувања. Истовремено би сакале да истакнеме дека за успешната реализација на поставената цел во дисертацијата клучно место зазема музејскиот метод на идентификација и класификација (најголемиот дел од материјалот има карактер на музејски предмети), со кој кандидатката вешто се служи овозможувајќи прегледност и лесно следење на бројните предмети, различни по техника, материјал и намена (резбани, седефкарски предмети, икони на дрво, икони на платно, антимики, индулгенции итн.). Притоа, треба да се истакне и крајно професионалниот пристап на кандидатката која промовира еден нов мултидисциплинарен начин во проучувањето на сочуваните палестински евлогии и утврдување на нивното место во црковната уметност од XIX во Македонија. Според тоа, Комисијата има чест да му предложи на Научниот совет на Институтот за национална историја во Скопје **да го прифати позитивниот извештај** за докторската дисертација под наслов *Македонските ѓоклоници од XIX век и ѓалестинските евлогии од втората половина на XVIII и XIX век* и на кандидатката м-р Снешка Лакалиска да , дозволи јавна одбрана.

КОМИСИЈА :

Проф. д-р Донка Барциева-Трајковска,

Проф. д-р Драги Ѓоргиев

Проф. д-р Милан Бошкоски

Проф. д-р Татјана Филипова

Проф. д-р Александар Трајановски

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

„ПЕТАР ЧАУЛЕВ ВО МАКЕДОНСКОТО РЕВОЛУЦИОНЕРНО ДВИЖЕЊЕ ”

ОД М-Р НИКОЛА МИТРОВИЌ, ПРИЈАВЕНА ВО ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА
НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА–СКОПЈЕ

Со Одлука бр. 10-133/3 од 28.5.2015 година, на Научниот совет на ЈНУ Институт за национална историја, именувани сме за членови на Комисијата за оценка и одбрана на докторската дисертација под наслов: „Петар Чаулев во македонското револуционерно движење” од м-р Никола Митровиќ. По увидот во доставениот материјал, Комисијата во состав: проф. д-р Катерина Тодороска, проф. д-р Наташа Котлар - Трајкова, проф. д-р Ленина Жила, проф. д-р Никола Жежов и доц. д-р Мирјана Нинчовска, има чест на Советот на ЈНУ Институт за национална историја да му го достави следниов

ИЗВЕШТАЈ

Разгледуваниот докторски труд содржи вкупно 207 страници, во кои кандидатот, покрај предговорот и воведот, го обработил и зададениот проблем низ три глави и повеќе поглавја.

Така, во првата глава со наслов „Општествено-политичката положба на Македонија кон крајот на 19 и почетокот на 20 век“, кандидатот ретроспективно ги обработува почетоците на македонското револуционерно движење, а потоа се осврнува и на организирањето во Охрид и Охридско. Во продолжение, задржувајќи го хронолошкиот пристап, најпрво го разработува формирањето на првата револуционерна чета во Охрид, а потоа и револуционерните почетоци и активности на Петар Чаулев.

Кандидатот, исто така, должно внимание посветил и на улогата на Петар Чаулев во Илинденското востание и во поилинденскиот период, при што констатирал дека Чаулев бил исклучително строг во извршувањето на поставените задачи и бескомпромисен кон нивното неизвршување. Таквиот негов бескомпромисен пристап кон револуционерното дело бил препознатлив во неговата улога како војвода и судија. Имено, познавајќи го Охридско и неговите

жители, како и постојаната комуникација со народот му овозможиле да биде еден од најпочитуваните војводи во Охридско. Неговата активност била исклучително ценета и поддржувана, поради што Петар Чаулев учествувал во работата на револуционерниот конгрес во Охрид, 1907 година. Покрај тоа, Чаулев бил активен учесник и во работата на Кустендилскиот конгрес.

Втората глава од својот докторски труд м-р Митровиќ ја посветил на работата на Петар Чаулев за време на Младотурскиот преврат и балканските војни. При тоа, кандидатот експлицира дека местото на Чаулев во македонското револуционерно движење во исклучително значајните настани за Балканот било многу забележливо и полезно. Петар Чаулев бил вистински борец во свое време, застапувајќи ги само интересите на македонската кауза. Токму поради тоа тој ќе ги предводи и Албанците и Србите и Бугарите во различни временски периоди само со една цел, ослободување на неговиот роден град Охрид и ослободување на неговата татковина Македонија.

Во текот на летото 1913 година, Петар Чаулев бил учесник во Тиквешкото востание, за кое докторандот смета дека е исклучителен настан со оглед на фактот што населението на Тиквешката јасно покажало дека нема да дозволи дотогашниот отомански потиснувач да се замени со нов, српски. Така, сред востанатиот народ, како војвода се појавил и Чаулев кој бескомпромисно застанал зад идејата за слободна и самостојна македонска држава. После неуспехот на Тиквешкото востание, кое било сурово задушено, по кусо време било кренато ново востание, овој пат во охридско-дебарскиот крај. Ова т.н. Охридско востание од 1913 година било заедничка акција на македонскиот со албанскиот народ во Дебарско, Струшко и Охридско. Особено важно за ова востание бил фактот што Чаулев се појавувал како војвода на албанска револуционерна чета. До таквата задача Чаулев дошол по спогодбата постигната меѓу Сефадин Пустина и Чаулев за заедничка борба против секаква доминација над македонскиот и албанскиот народ.

„Ангажираноста на Петар Чаулев пред и за време на Првата светска војна“ е насловот на третата глава од докторскиот труд на м-р Никола Митровиќ. Во неа, низ повеќе потточки се разгледува улогата на Петар Чаулев во македонското национално-ослободително движење кон крајот на Првата светска војна. Според кандидатот, тоа е период во кој македонскиот народ го добил последниот удар во однос на неговата иднина. Имено, на конференцијата во Париз во 1919 година бил потврден статусот на поделеност на македонската територија, со што на македонскиот народ само му бил продолжен периодот за борба за самостојност и рамноправност со другите балкански народи.

За остварување на таквите стремежи биле потребни нови форми на отпор. Токму на таква платформа почнала соработката на Чаулев со Александров, кои

заедно соработувале во ВМРО (автономистичка). Како членови на Централниот комитет на ВМРО(а) тие имале исклучително тешка задача, да ги активираат разочараните и инхибирани револуционерни дејци кои биле длабоко разочарани од немањето на ефекти од дотогашната работа. Но, и покрај заедничката цел, постоеле и различни гледишта за начините на работа во организацијата. Тоа најмногу се однесувало на вршењето атентати сред „непослушните“ членови на Организацијата. Ова довело до тоа Чаулев, од една страна, и Александров и Протоѓеров, од друга, да станат непримено лути непријатели. Катадневната пуза што искрела меѓу нив, довела до оган во Организацијата. Расколот меѓу членовите на ЦК на ВМРО(а) довел и до разидувања и расцеп сред членството.

Покрај различните „сојузници“, Чаулев често престојувал и во Албанија, Бугарија, а последните денови од неговиот живот и во Италија, водејќи меѓународна политика со цел придобивање на наклонетост на големите сили. Всушност, тука е претставен одговорот на едно од најсуштествените прашања : Зошто Петар Чаулев ја напушта Бугарија и заминува за Италија? Имено, неговиот поширок и потемелен поглед се базира врз наслонување на дипломатски активности преку кои ќе овозможи пошироко дејствување за самата Организација. Верувајќи во своите способности, контакти и своето дотогашно искуство, Петар Чаулев во Италија пронаоѓа можност одкаде што ќе започне со поширока дипломатска офанзива. Тој себеси се гледал веќе како „овластена личност“ за спроведување на надворешните политики. Имал голема визија за присоединување на поголем дел од балканските народи и формирање на една Федерација во која Македонија ќе биде една од главните алки. Сметал дека Италија, особено Рим и Милано се градови преку кои ќе може дипломатски да дејствува и да остварува значајни контакти. За волја на вистината, Петар Чаулев остварил голем број на средби со видни политички личности од различни држави на кои им ја пренесувал пораката за слободна Македонија, макар тоа би било и во една поширока федерација. Исто така, не било тајна дека Чаулев заминал во Албанија и Италија плашејќи се за сопствениот живот, поради што одбивал да се врати во Македонија. Затоа, пак отишол во Виена каде што тој и Протоѓеров потпишале неколку документи, додека од свое име и од име на Александров го потпишале Мајскиот манифест. Со тој чин биле нарушени состојбите во македонското револуционерно движење непосредно по потпишувањето на тој документ бидејќи дел од револуционерите, заедно со Александров, остро реагирале на текстот на Манифестот. Така заострените односи му претходеа на начрчувањето на подмолното убиство на Петар Чаулев во декември 1924 година.

Вообичаено, м-р Никола Митровиќ својот докторски труд го заокружува со заклучок и преглед на користени извори и литература.

ЗАКЛУЧОК

Заклучувајќи го нашето видување на докторската теза „Петар Чаулев во македонското револуционерно движење” од м-р Никола Митровиќ, истакнуваме дека трудот континуирано го анализира револуционерниот од на Петар Чаулев од млади ученички денови, кога стапил во редовите на Организацијата, па сè до неговото подмолно убиство во декември 1924 година. Тој бил ретка фигура во македонското ослободително и револуционерно движење која ги поминувала тешките времиња на големите конфликти на Балканскиот Полуостров, Првата светска војна, како и случувањата што се случувале до 1924 година.

Преживувајќи ги сите спонтани и наметнати пречки, Чаулев на достоинствен начин застанал зад својот збор, зад својот потпис што дополнително укажува на неговиот карактер. Иако конфликтите внатре во Организацијата секогаш му биле потешки отколку војувањето со различните непријатели на македонскиот народ, умешно успевал да се справи со сите, насочувајќи се кон своите идеали за слободна и независна Македонија дури и со можното решение како членка на Балканска федерација.

Врз основа на горереченото, имаме чест на Советот на Институтот за национална историја да му го доставиме нашиот Извештај и да замолиме да го допушти кандидатот м-р Никола Митровиќ на одбрана на докторскиот труд „Петар Чаулев во македонското револуционерно движење”.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Катерина Тодороска с.р.

Проф. д-р Наташа Котлар – Трајкова с.р.

Проф. д-р Ленина Жила с.р.

Проф. д-р Никола Жежов с.р.

Доц. д-р Мирјана Нинчовска с.р.